

VÍSINDASTARF Á LANDSPÍTALA 2019

UMHYGGJA FAGMENNSKA ÖRYGGI FRAMPRÓUN

Efnisyfirlit

Ávarp	4	Blóðlæknisfræði	29
Styrkþegar Vísindasjóðs Landspítala 2019	5	Gigtarlæknisfræði	31
Vísindaráð Landspítala	5	Hjartalæknisfræði	33
Heiðurvísindamaður Landspítala 2019	6	Innkirtlalæknisfræði	34
Ungur vísindamaður ársins 2019	6	Lungnalæknisfræði	35
Styrkveiting úr Verðlaunasjóði Þórðar Harðarsonar ...	6	Meltingarlæknisfræði	37
Ferðastyrkir fyrir þrjú bestu veggspjöldin	6	Nýrnalæknisfræði	38
Ungir vísindamenn styrktir til klínískra rannsókna	7	Smitsjúkdómalæknisfræði	40
Minninga- og gjafasjóður Landspítala	7	Meinafræði	41
Merking greina	7	Myndgreining	44
Opinn aðgangur	7	Ónæmisfræði	44
Nýjar vísindarannsóknir á Landspítala árið 2019	8	Skurðlæknisfræði	46
Úthlutun vorstyrkja Vísindasjóðs Landspítala var 84 miljónir til 96 verkefna	8	Barnaskurðlæknisfræði	46
Siðanefnd heilbrigðisrannsókna samþykkti 54 nýjar rannsóknir á árinu	10	Heila- og taugaskurðlæknisfræði	46
Vísindasiðanefnd veitti leyfi fyrir 112 nýjum rannsóknum á Landspítala	11	Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði	47
Leyfi siðanefnd stjórnisýslurannsókna Landspítala til nýrra rannsókna á Landspítala 2019	13	Kviðarhols- og brjóstaskurðlækningar	48
Ársskýrsla Siðanefndar heilbrigðisrannsókna á Landspítala 2019	14	Þvagfæraskurðlæknisfræði	48
Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2019	18	Æðaskurðlæknisfræði	48
Augnlæknisfræði	18	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði	48
Barnalæknisfræði	19	Sýklafræði	50
Bráðalæknisfræði	21	Sýklafræði	50
Bæklunarskurðlæknisfræði	22	Veirufræði	51
Endurhæfingarlæknisfræði/Sjúkraþjálfun	22	Taugasjúkdómafræði	51
Læknisfræðileg endurhæfing	22	Öldrunarlæknisfræði	51
Sjúkraþjálfun	22	Blóðbankinn	52
Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar	23	Eðlisfræðingar	53
Geðsjúkdómafræði	24	Félagsráðgjöf	53
Almenn geðlæknisfræði og Barna- og unglingsgeðlæknisfræði	24	Geislafræðingar	54
Sálarfræði	26	Iðjuþjálfun	54
Krabbameinslæknisfræði	27	Lyfjafræði	54
Lífefna- og sameindalíffræði	27	Náttúrufræðingar	54
Lyflæknisfræði	29	Næringarfræði	58
		Talmeinafræði	60
		Verkfræðingar	60
		Barnahjúkrun	60
		Bráðahjúkrun	61
		Endurhæfingarhjúkrun	61
		Fjölskylduhjúkrun	62
		Geðhjúkrun	62
		Hjúkrun aðgerðasjúklinga	63
		Hjúkrun langveikra fullorðinna	63
		Hjúkrunarstjórnun	64
		Krabbameinshjúkrun	64
		Kynheilbrigði	65
		Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun	65
		Öldrunarhjúkrun	65
		Ljósmeðurfræði	66
		Skrifstofa fjármála	66
		Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar og lækninga	66

Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2019 í starfrófsröð eftir fræðigreinum og sviðum

Almenn geðlæknisfræði og Barna- og unglingageðlæknisfræði.....	24	Ljós móðurfræði	66
Augnlæknisfræði	18	Lungnalæknisfræði	35
Barnahjúkrun	60	Lyfjafræði	54
Barnalæknisfræði	19	Lyflæknisfræði	29
Barnaskurðlæknisfræði	46	Læknisfræðileg endurhæfing	22
Blóðbankinn.....	52	Lífefna- og sameindalíffræði	27
Blóðlæknisfræði.....	29	Meinafræði.....	41
Bráðahjúkrun	61	Meltingarlæknisfræði	37
Bráðalæknisfræði.....	21	Myndgreining.....	44
Bæklunarskurðlæknisfræði	22	Náttúrufræðingar	54
Endurhæfingarhjúkrun	61	Næringarfræði	58
Endurhæfingarlæknisfræði/Sjúkraþjálfun.....	22	Nýrnalæknisfræði	38
Eðlisfræðingar	53	Sjúkraþjálfun	22
Fjölskylduhjúkrun	62	Skrifstofa fjármála	66
Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar	23	Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar og lækninga	66
Félagsráðgjöf	53	Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun	65
Geislafræðingar	54	Skurðlæknisfræði	46
Geðhjúkrun	62	Smitsjúkdómalæknisfræði	40
Geðsjúkdómafræði	24	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði	48
Gigtarlæknisfræði	31	Sálarfræði	26
Heila- og taugaskurðlæknisfræði	46	Sýklafræði	50
Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði	47	Sýklafræði.....	50
Hjartalæknisfræði	33	Talmeinafræði	60
Hjúkrunarstjórnun	64	Taugasjúkdómafræði.....	51
Hjúkrun aðgerðasjúklinga	63	Veirufræði	51
Hjúkrun langveikra fullorðinna	63	Verkfræðingar	60
Innkirtlalæknisfræði	34	Æðaskurðlæknisfræði	48
Iðjuþjálfun	54	Ónæmisfræði.....	44
Krabbameinshjúkrun	64	Öldrunarhjúkrun	65
Krabbameinslæknisfræði.....	27	Öldrunarlæknisfræði	51
Kviðarhols- og brjóstaskurðlækningar	48	Þvaggæskurðlæknisfræði	48
Kynheilbrigði	65		

Magnús Gottfreðsson,
yfirlæknir vísindaeildar
Landspítala og prófessor við
læknadeild Háskóla Íslands.

Ávarp

Heimfaraldurinn og höfuðstóllinn

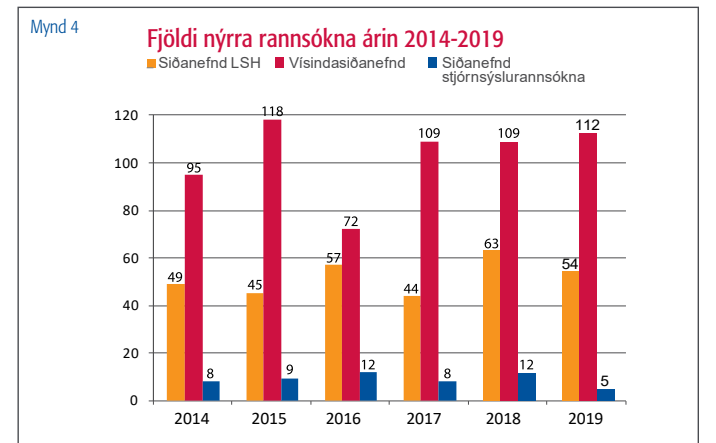
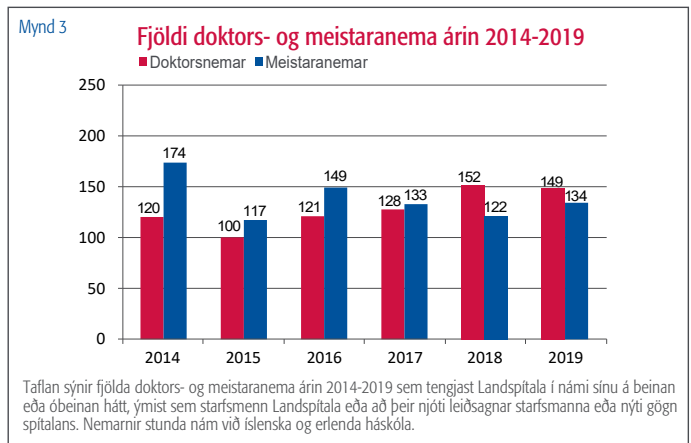
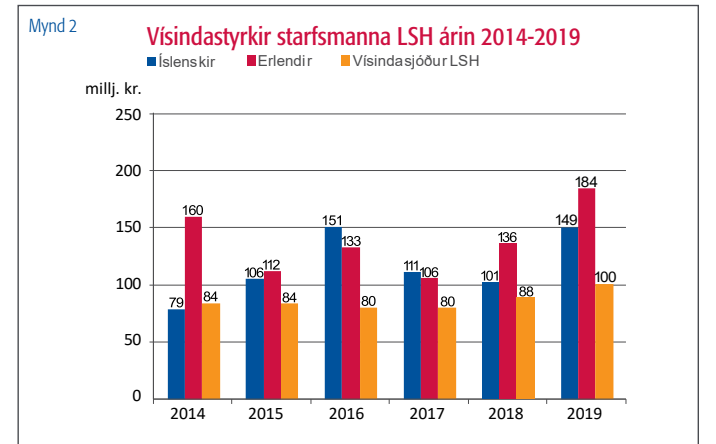
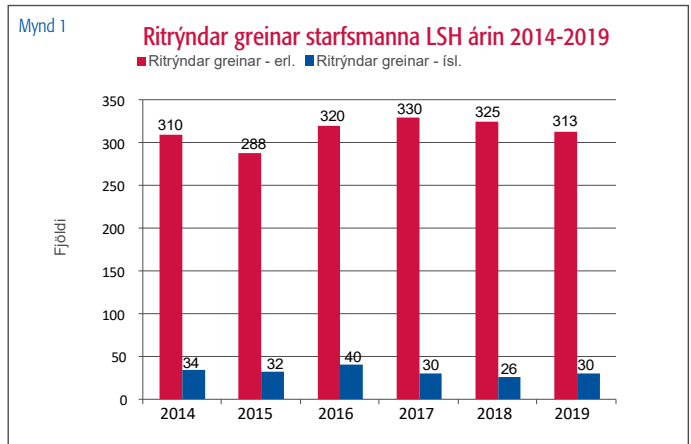
Ársins 2019 verður að öllum líkindum minnst sem góðs og gjöfuls árs, ekki síst í samanburði við ýmislegt það sem árið 2020 hefur haft í för með sér. Allt frá sameiningu hefur Landspítali haldið sérstakan ársfund fyrir vísindamenn spítalans, þar sem liðið er um öxl og árangur nýliðins árs er gerður upp og styrkjum úthlutað úr vísindasjóði. Þessi ársfundur, oft nefndur „vísindi á vordögum“ hefur jafnan verið haldinn í apríl eða maíbyrjun, en vegna heimfaraldurs COVID-19 reyndist óumflýjanlegt að fresta fundinum til hausts. Ég tel að ég mæli fyrir munn margra þegar ég segi að árið 2019 virðist nú vera svo órafjarri, en engu að síður er ástæða til, þótt seint sé að líta stuttlega yfir farinn veg og spá í spilinn fyrir framtíðina.

Birtum vísindagreinum í erlendum fræðiritum fækkaði lítillega milli árunna 2018 og 2019, en fjöldinn hefur haldist mjög áþekkur undanfarin sex ár (mynd 1). Innlendar fræðigreinar hafa um árabíl verið rétt um tíundi hluti af heildarfjölda vísindalegra birtinga, sem undirstrikar hið alþjóðlega eðli rannsókna á sviði heilbrigðisvísinda. Fjöldi umsókna um leyfi til vísindarannsókna má líta á sem vísbendingu um áhuga og áform rannsakenda á spítalanum. Þar er staðan nokkuð stöðug; á árinu 2019 hélt fjöldi leyfa frá vísindasiðanefnd og siðanefnd LSH svipaður og undanfarin ár, en umsóknum til siðanefndar stjórnsýslurannsókna fækkaði nokkuð (mynd 2).

Mikilvægi spítalans sem vísinda- og kennslustofnunar fyrir nema í heilbrigðisvísindum sést ljóslega á mynd 3, en þar má sjá yfirlit um þróun á fjölda meistara- og doktorsnema sem stunda rannsóknir sínar að hluta eða öllu leyti hér. Má þar sjá ánægjulega aukningu á fjölda doktorsnema undanfarin ár. Rannsóknir á sviði heilbrigðisvísinda eru oft afar kostnaðarsamar, enda eru þær gjarnan mannaflafrekar og notast er við dýr efni og tækjabúnað. Því miður virðist ekki gert ráð fyrir þessari

staðreynd þegar fjárframlög til rannsókna eru ákveðin eins og sjá má glögglega af afar lágu úthlutunarhlutfalli Rannsóknasjóðs á árinu 2019. Það er því ánægjulegt að sjá þá jákvæðu þróun í styrkjumálum við spítalann á síðasta ári sem sýnd er á mynd 4. Þar kemur fram aukning á innlendum og erlendum styrkjum sem vísindamenn á spítalanum öfluðu, auk þess sem bætt var í vísindasjóð Landspítala á árinu 2019. Nam heildarfjárhæð þessara styrkja alls um 433 milljónum króna.

Í árslok 2019 hófst staðbundinn faraldur í Kína með nýrri kórónuveiru sem síðan náði að breiðast út um allan heim og barst til Íslands í febrúarlok. Á þeim tíma sem liðinn er frá því að fyrsti sjúklingurinn greindist með hinn nýja sjúkdóm COVID-19 hér á landi, höfum við fylgst með og tekið þátt í að bregðast við þeim síbreytilegum áskorunum sem heimfaraldurinn fylgja. Þar hefur gildi vísindalegra vinnubragða sannað gildi sitt. Margir af lykilstarfsmönnum spítalans í baráttunni við veiruna hafa hlotið vísindalega þjálfun hér á spítalanum sem hefur nýst í klínískri vinnu, jafnt sem við skipulag starfseminnar og til þekkingarsköpunar sem miðlað hefur verið til umheimsins. Þannig hefur heimfaraldurinn COVID-19 fært okkur heim sanninn um gildi samvinnu þvert á landamæri, stofnanir, fyrirtæki, stétt og stöðu, en einnig um mikilvægi þess að rækt sé lögð við vísindastarf, enda á klínísk þjónusta og rannsóknir að fléttast saman á Landspítala. Á hinn bóginn hefur faraldurinn einnig afhjúpað veikleika stofnana og þjóðfélaga um allan heim og þar erum við ekki undanskilin. Þegar faraldurinn skall á urðum við áþreifanlega vör við skort á mikilvægum tækjum, tækniþekkingu og starfsfólki á ákveðnum sviðum. Á þessa veikleika hefur ítrekað verið bent undanfarin ár en í kjölfar heimfaraldursins hefur verið brugðist við. Vonandi veit það á gott fyrir framtíðina. Í glímunni við áskoranir framtíðar verður vísindaleg menntun og þekking, nýsköpun og sveigjanleiki okkar mikilvægasti höfuðstóll.

Styrkþegar Vísindasjóðs Landspítala 2019

Styrkþegar Vísindasjóðs Landspítala 2019: Vísindasjóður úthlutaði 87 milljónum króna til 96 vísindarannsóknna á spítalanum. Styrkir voru veittir á uppskeruhátið vísindastarfs Landspítala -Vísindum á vordögum

Vísindaráð Landspítala

Vísindaráð Landspítala er framkvæmdastjórn til ráðgjafar um vísindastarf á sjúkrahúsinu. Það á við um vísindastefnu spítalans gagnvart háskólastofnunum og einkafyrirtækjum hér á landi og/eða í öðrum löndum. Hlutverk Vísindaráðs er að sjá um kynningu á vísindastarfi sem fram fer á spítalanum. Vísindaráð á aðild að úthlutun styrkja úr Vísindasjóði Landspítala, auk þess að vera til ráðgjafar við veitingu viðurkenninga fyrir vísindastörf á spítalanum.

Aðalmenn:

Rósa Björk Barkardóttir (formaður), náttúrufræðingur, yfirmaður rannsóknastofu í sameindameinafræði, við meinafræðideild Landspítala og klínískur prófessor við Háskóla Íslands

Anna Margrét Halldórsdóttir, sérfræðilæknir við Blóðbankann, Landspítala og klínískur dósent við Háskóla Íslands.

Guðrún Kristjánsdóttir, hjúkrunarfræðingur, forstöðumaður við Kvenna- og barnaþjónustu Landspítala og prófessor við Háskóla Íslands.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, næringarfræðingur, deildarstjóri Næringarstofu Landspítala og prófessor við Háskóla Íslands.

Jón Jóhannes Jónsson, yfirlæknir við erfða- og sameindalæknisfræðideild Landspítala og prófessor við Háskóla Íslands.

Jóna Freysdóttir, náttúrufræðingur við ónæmisfræðideild Landspítala og prófessor við Háskóla Íslands.

Ragnar Freyr Ingvarsson, sérfræðilæknir við lyflækninga- og endurhæfingarþjónustu Landspítala.

Sigríður Zöega, sérfræðingur í hjúkrun á Landspítala og lektor við Háskóla Íslands.

Þorvarður Jón Löve, sérfræðilæknir við Vísindadeild Landspítala og dósent við Háskóla Íslands

Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, hjúkrunarfræðingur, deildarstjóri við meðferðarsvið Landspítala og dósent við Háskóla Íslands

Varamenn:

Auðna Ágústsdóttir hjúkrunarfræðingur, tilnefnd af hjúkrunarráði Landspítala 2018

Inga Reynisdóttir náttúrufræðingur og klínískur prófessor, skipuð af forstjóra Landspítala 2018

Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir læknir og lektor, tilnefnd af læknaáráði Landspítala 2018

María Kristín Jónsdóttir sálfræðingur og dósent, skipuð af forstjóra 2019

Rannveig Jóna Jónasdóttir, hjúkrunarfræðingur og lektor, tilnefnd af hjúkrunarráði Landspítala 2019

Sif Ormarsdóttir, læknir, tilnefnd af læknaáráði Landspítala 2016

Sigurður Guðjónsson læknir, tilnefndur af læknaeild Háskóla Íslands 2017

Valtýr Stefánsson Thors, læknir og aðjúnkt, tilnefndur af læknaeild Háskóla Íslands 2019

Þór Eysteinnsson, náttúrufræðingur, skipaður af forstjóra Landspítala haust 2019

Þórunn Scheving Elíasdóttir, hjúkrunarfræðingur og lektor, tilnefnd af hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands 2019

Vísindaráð Landspítala er skipað tíu einstaklingum til fjögurra ára í senn.

Starfsmaður vísindaráðs:

Valgerður Margrét Backman, náttúrufræðingur

Heiðursvísindamaður Landspítala 2019

Helga Jónsdóttir var útnefnd heiðursvísindamaður Landspítala 2019 á Vísindum á vordögum 2. maí og fær 400 þúsund króna heiðursfé.

Helga er prófessor í hjúkrunarfræði við hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands og forstöðumaður hjúkrunar langveikra fullorðinna í samtengdri stöðu á Landspítala. Hún lauk doktorsprófi í hjúkrunarfræði frá Háskólanum í Minnesota árið 1995.

Helga hefur einkum fengist við eigindlegar og megindlegar rannsóknir á reynslu, einkennum og líðan fólks með ýmsa langvinna sjúkdóma, einkum lungna- og taugasjúkdóma og fjölskyldna þeirra, ásamt því að þróa og prófa hjúkrunarþjónustu byggða á samráði fyrir þessa einstaklinga. Rannsóknirnar eru unnar í samvinnu fjölda vísindamanna innanlands og erlendis og hafa birst ríflega 70 ritrýndar tímaritsgreinar byggðar á þessum og fleiri rannsóknum.

Þrjú hjúkrunarfræðingar hafa lokið doktorsprófi undir leiðsögn Helgu og nokkrir í doktorsnámi. Hjúkrunarfræðingar sem lokið hafa meistaraþrófi undir hennar leiðsögn eru á þriðja tug. [Nánar](#)

Helga Jónsdóttir heiðursvísindamaður Landspítala 2019

Rannsóknarverkefni í vinnslu:

Inntak og árangur samráðs til eflingar heilbrigðis einstaklinga með LLT og fjölskyldum þeirra. Styrkt af Rannsóknarsjóði H.Í., Vísindasjóði LSH og B-hluta Vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga.

Klínískt mat og meðferð einstaklinga með gaumstol og fjölskyldur þeirra. Samstarfsverkefni H.Í., LSH og sjúkrahúsa í Litháen og Danmörku.

Þróun og mat á ActivABLES tækjabúnaðinum fyrir einstaklinga með heilablóðfall. Styrkt af NordForsk.

Ákvörðunartaka um lífslokameðferð taugasjúklinga á sjúkrahæð. Styrkt af Vísindasjóði LSH og Rannsóknasjóði Ingibjargar R. Magnúsdóttur.

Ungur vísindamaður ársins 2019

Þórir Einarsson Long var útnefndur ungur vísindamaður Landspítala á Vísindum á vordögum 2. maí 2019 og fær 200 þúsund króna heiðursfé.

Þórir er fæddur 1989 og útskrifaðist með kandidatspróf í læknisfræði við Háskóla Íslands 2015. Hann lauk kandidatsári á Landspítala 2016 og hefur síðan þá starfað sem sérnámslæknir á lyflækningasviði Landspítala.

Í kjölfar BSc rannsóknarverkefnis í læknisfræði 2012 fékk Þórir mikinn áhuga á klínískum rannsóknum og þar má sérstaklega þakka áhugahvetjandi og drifandi leiðbeinendum. Hann vann í rannsóknum meðfram læknánámi og kandidatsári og hóf síðan formlega doktorsnám við Háskóla Íslands vorið 2016.

Doktorsvörn Þóris fór fram í desember 2019. Titill doktorsverkefnisins er: „Bráður nýrnaskaði - Nýgengi, áhættuþættir, endurheimt nýrnastarfsemi og lífun.“ Leiðbeinendur hans við verkefnið voru Gísli H. Sigurðsson, Ólafur Skúli Indriðason og Martín Ingi Sigurðsson en auk þeirra sátu í doktorsnefnd hans Runólfur Pálsson og Tómas Guðbjartsson. [Nánar](#)

Þórir Einarsson Long, ungur vísindamaður Landspítala 2019.

Þórir hefur kynnt rannsóknir sínar á mörgum ráðstefnum bæði hérlendis og erlendis og hefur meðal annars fengið styrki frá Vísindasjóði Landspítala.

Styrkveiting úr Verðlaunasjóði Þórðar Harðarsonar

Verðlaunasjóður Þórðar Harðarsonar og Árna Kristinssonar veitti Runólfi Pálssyni yfirlækni verðlaun á árlegri uppskeruhátíð vísindastarfs á Landspítala; Vísindum á vordögum. Runólfur er mjög öflugur vísindamaður og hefur birt rúmlega 130 vísindagreinar auk bókarkafla og aðildar að liðlega 300 ágripum sem kynnt hafa verið á vísindapungum. Runólfur á sæti í ritstjórn Journal of Nephrology og sat áður í ritstjórn Clinical Journal of the American Society of Nephrology um árabil. Einnig hefur Runólfur verið einn af ritstjórum og ábyrgðarmönnum Handbókar í lyflækisfræði.

Meginviðfangsefnin Runólfs hafa verið faraldsfræði og erfðafræði langvinnis nýrnasjúkdóms annars vegar og nýrnasteinasjúkdóms hins vegar. Helstu samstarfsmenn hans á Landspítala í rannsóknum eru Ólafur Skúli Indriðason og Viðar Örn Eðvaldsson. Auk þess hefur hann verið í miklu samstarfi við starfsmenn á innlendum og erlendum rannsóknastofnunum má þar nefnda Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Mayo Clinic, New York University í Bandaríkjunum.

Verðlaunin nema fimm milljónum króna og eru einhver stærstu verðlaun sem veitt eru fyrir vísindastörf hér á landi.

Verðlaunin nema fimm milljónum króna og eru einhver stærstu verðlaun sem veitt eru fyrir vísindastörf hér á landi. [Nánar](#)

Runólfur Pálsson yfirlæknir ásamt Páli Matthíasson forsjóra Landspítala

Stefanía Bjarnason, Daði Helgason og Sólveig Anna Aðalsteinsdóttir fengu ferðastyrk

Ferðastyrkir fyrir þrjú bestu veggspjöldin

Eftirtaldir þrjú vísindamenn fengu ferðastyrki vísindaráðs Landspítala fyrir veggspjöld sín á Vísindum á vordögum 2019:

Daði Helgason fyrir verkefnið „Bráður nýrnaskaði í kjölfar hjartaaðgerða og kransæðaþræðinga“. Rannsóknin er hluti af doktorsverkefni Daða Helgasonar en hann er sérnámslæknir á lyflækningasviði Landspítala og doktorsnemi við læknadeild Háskóla Íslands. Daði mun verði doktorsritgerð sína 7. júní 2019. Aðalleiðbeinandi Daða í rannsókninni var Tómas Guðbjartsson prófessor.

Stefanía Bjarnason fyrir verkefnið „Ónæmisglæðirinn LT-K63 eykur tíðni T hjálparfrumna með að draga úr virkni stýrifrúma í nýburamúsum“. Stefanía er dósent í ónæmisfræði við læknadeild Háskóla Íslands og sérfræðingur á ónæmisfræðideild Landspítala.

Sólveig Anna Aðalsteinsdóttir fyrir verkefnið „Er hægt að skilgreina áhættuhóp fyrir jodskort með því að spyrja um matarval í byrjun meðgöngu?“ sem er hluti af stærri PREVICE II rannsókninni. Sólveig Anna er meistaranemi í næringarfræði í Háskóla Íslands. Leiðbeinandi hennar var Ingibjörg Gunnarsdóttir prófessor. [Nánar](#)

Styrkhafor Vísindasjóðs Landspítala sem hlutu styrk til klínískra rannsókna á spítalanum.

Ungir vísindamenn styrktir til klínískra rannsókna

Níu ungum starfsmönnum Landspítala voru afhentir styrkir til klínískra rannsókna úr Vísindasjóði Landspítala með athöfn þriðjudaginn 10. desember 2019. Styrkirin námu allt að 1,5 milljónum króna og voru 11 milljónir króna í heild. Við afhendinguna gerðu ungu vísindamennirnir grein fyrir fjölbreyttum rannsóknarverkefnum sínum.

Sigríður Gunnarsdóttir, framkvæmdastjóri hjúkrunar á Landspítala, hélt erindi við afhendinguna.

Aron Hjalti Björnsson sérnámslæknir, lyflæknir

Rannsókn: Áhrif TNFa hemla á sýklalyfjanotkun sjúklinga með iktsýki.

Meðumsækjandi: Þorvarður Löve sérfræðilæknir, vísindadeild og Björn Guðbjörnsson sérfræðilæknir, lyflæknir.

Ástríður Pétursdóttir sérnámslæknir, skurðlæknir

Rannsókn: Áhættuþættir, nýgengi, meðferð og lifun sjúklinga með djúpa sykingu eða rof í bringubeinsskurði eftir opnar hjartaskurðaðgerðir.

Meðumsækjandi: Tómas Guðbjartsson, prófessor og yfirlæknir, skurðlæknir. Aðrir samstarfsmenn: Sigurjón Ragnar Rögnvaldsson læknir, Sjúkrahúsinu í Helsingborg og Alexander Emil Kaspersen læknanemi, Háskólanum í Árósum.

Helgi Kristinn Björnsson sérnámslæknir, lyflæknir

Rannsókn: Áhættuþættir fyrir lífraskaða af völdum TNF-alpha hemla.

Meðumsækjandi: Einar Stefán Björnsson yfirlæknir, lyflæknir. Aðrir meðumsækjendur og samstarfsmenn: Björn Guðbjörnsson sérfræðilæknir, lyflæknir og Gerður Gröndal yfirlæknir, lyflæknir.

Íris Kristinsdóttir kandiðat, lyflæknir

Rannsókn: Bráðar garnasýkingar hjá ungum börnum á Íslandi - forsendur fyrir bólusetningu gegn rotaveiru?

Meðumsækjendur: Valtýr Thors sérfræðilæknir, barnalæknir og Ásgeir Haraldsson, prófessor og yfirlæknir, barnalæknir. Aðrir samstarfsmenn: Arthur Löve yfirlæknir, sýkla- og veirufraedi og Sigurður Kristjánsson sérfræðilæknir, barnalæknir.

Judith Amalía Guðmundsdóttir sérfræðilæknir, barnalæknir

Rannsókn: Upplifun verkja, dagleg athafnageta, líkamleg virkni og lífsgæði barna með barnagigt á Íslandi og upplifun foreldra af heilbrigðisþjónustu og líðan barna sinna.

Aðrir meðumsækjendur og samstarfsmenn: Drifa Björk Guðmundsdóttir sálfræðingur, geðþjónusta, Sólrún Kamban hjúkrunarsérfræðingur, göngudeildarþjónusta Barnaspítala Hringins og Erla Kolbrún Svavarsdóttir forstöðumaður, framkvæmdastjóri hjúkrunar, Þjóðbjörg Guðjónsdóttir lektor, námsbraut í sjúkrapjálfun HÍ og Auður Kristjánsdóttir og Svanhildur Arna Óskarsdóttir nemar, námsbraut í sjúkrapjálfun HÍ og Zinajda Alomerovic Licina, félagsráðgjafi í barnagigtarteymi Barnaspítala Hringins.

Kristján Torfi Örnólfsson sérnámslæknir, lyflæknir

Rannsókn: Lýðgrunduð rannsókn á áhættu á primary biliary cholangitis meðal sjúklinga með mótefni gegn mótefnavökum hvatbera en ekki önnur merki um sjúkdóminn.

Meðumsækjandi: Sigurður Ólafsson sérfræðilæknir, lyflæknir.

Sigríða Lea Gunnlaugsdóttir sérnámslæknir, lyflæknir

Rannsókn: Liðsýkingar á Íslandi 2003-2017.

Meðumsækjandi: Magnús Gottfreðsson yfirlæknir, vísindadeild. Aðrir meðumsækjendur og samstarfsmenn: Helga Erlendsdóttir lífeindafræðingur, sýkla- og veirufraedi, Kristján Orri Helgason sérfræðilæknir, sýkla- og veirufraedi og Sigurður Guðmundsson sérfræðilæknir, lyflæknir.

Telma Huld Ragnarsdóttir sérnámslæknir, lyflæknir

Rannsókn: Bráður nýrnaskaði á bráðamóttöku, framsýn tilfelliðum rannsókn.

Meðumsækjandi: Ólafur S. Indriðason sérfræðilæknir, lyflæknir. Aðrir meðumsækjendur og samstarfsmenn: Runólfur Pálsson, læknir og forstöðumaður, lyflæknir og Vicente Sancha-Brunete Ingelmo sérfræðilæknir, bráðalæknir.

Þórður Páll Pálsson sérnámslæknir, skurðlæknir

Rannsókn: Árangur meðferðar við lokastigsnýrnabilun á Íslandi 2000-2018.

Meðumsækjandi: Runólfur Pálsson læknir og forstöðumaður, lyflæknir.

Minninga- og gjafasjóður Landspítala

Minninga- og gjafasjóður Landspítala veitti Bertrand Andre Marc Lauth geðlækni tveggja milljóna króna vísindaverðlaun á árlegri uppskeruhátíð vísindastarfs á Landspítala; Vísindum á vordögum til verkefnisins; Mataræði, þarmaflóra og geðheilbrigði barna og unglínga. Langtíma, tilfella-viðmiða athugunar-rannsókn: Blóðmælingar (bólguflærki og næringarástand) forrannsóknarinnar. Þýðing og aðlögun Rome IV spurningalista Rafræn uppsetning matslista á geðrænum. [Nánar](#)

Bertrand Andre Marc Lauth geðlækni hlaut tveggja milljóna króna vísindaverðlaun

Merking greina

Vísindavirkni Landspítala verður sýnilegri með rétttri merkingu og skráningu greina og auðveldar leit í gagnagrunnum. Landspítali - The National University Hospital of Iceland er heiti spítalans á ensku og þannig ber að merkja vísindagreinar. Stundum merkja höfundar greinar sínar einungis Háskóla Íslands eða jafnvel hvorugri stofnuninni. Þar sem það á við á að merkja greinar sínar báðum stofnunum, t.d. Faculty of Medicine, University of Iceland, Reykjavik, Iceland and Landspítali - The National University Hospital of Iceland.

Opinn aðgangur

Starfsmenn eru eindregið hvattir til að birta greinar sínar í opnum aðgangi. Það eykur mjög lestur greinanna og tilvísanir í þær en þannig hækkar h-index höfunda í Web of Science. Einnig flytjst það útbreiðslu þekkingarinnar og vísindavirkni Landspítala verður sýnilegri.

Nýjar vísindarannsóknir á Landspítala árið 2019

Úthlutun vorstyrkja Vísindasjóðs Landspítala var 84 miljónir til 96 verkefna

Afleiðing höfuðhöggs hjá íþróttakönnum, möguleg vanstarfsemi á heiladingli, taugasálfræðileg skerðing og lífsgæði. Helga Agústa Sigurjónsdóttir, Lára Ósk Eggertsdóttir Claessen, María Kristín Jónsdóttir.

Aldurshrórnun bakvið mynd: Þróuð greining á vöðvarýrnun og tengdum áhættuþáttum úr tölvusneiðmyndum". Paolo Gargiulo.

Algeni meningókokka í nefkoki eða koki hjá íslenskum börnum og ungmennum - ræktanir og hjúpgreining. Ásgeir Haraldsson, Valtýr Thors, Gunnsteinn Haraldsson, Karl Kristinsson, Helga Erlendsdóttir, Íris Kristinsdóttir.

Alþjóðlegur næringardagur 2019 (NutritionDay), á lyflækningasviði Landspítala. Áróra Ingadóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Andleg og líkamleg heilsa foreldra eftir útskrift barns af gjörgæsludeild, utan- eða innanlands, vegna alvarlegs meðfæðs hjartagalla. Guðrún Kristjánsdóttir, Bryndis Jóhannsdóttir.

Áhrif BRCA1-breytingarinnar c.4096+3A>G á líkindi til myndunar krabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson.

Áhrif erfðabreytileika á brisbólgu af óþekktum toga. Einar Stefán Björnsson.

Áhrif microRNA sem stjórna PI3K/Akt boðleið á horfur brjóstakrabbameinssjúklinga. Inga Reynisdóttir, Rosa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson.

Áhrif ónæmsglæða á stýrisfrumur og myndun ónæmsmínnis í nýbura músum. Stefania P. Bjarnarson, Ingileif Jónsdóttir.

Ákvörðunartaka um lífslokameðferð á taugalækningadeild Landspítalans. Helga Jónsdóttir, Guðrún Jónsdóttir.

Árangur rað-seguldurvarnar sem meðferð við viðvarandi raddir í heyrnarofskynjunum. Magnús Haraldsson.

Árangur vefjasýnatöku í gegnum berkuvegg (transbronchial lung biopsy) við greiningu staðbundinna og dreifðra lungnasjúkdóma á Íslandi. Steinn Jónsson, Martin Sigurðsson.

Beinbrot í mergæxli. Sigurður Yngvi Kristinsson.

Berkjuskúll á Íslandi. Gunnar Guðmundsson.

Bláæðasegar í sjúklingum með mergæxli og fengið hafa meðferð með thalidomíði eða lenalidomíði; svörum við meðferð, lífun og áhrif heparíns. Safngreining byggð á þrettán slembiröðuðum klíniskum rannsóknum. Sigurður Yngvi Kristinsson, Kristrún Aradóttir.

Blóðþurrð í lífur og brisi meðal sjúklinga á gjörgæsludeild: nýgengi, áhættuþættir, meðferð og afdrif. Einar Stefán Björnsson, Helgi Kristinn Björnsson.

Bólguhjöhöndun: Ákvörðun lykilsameinda á náttúrulegum drápsfrumum og daufkyrnungum. Jóna Freysdóttir.

BRCA2 tengdar skemmdar DNA sameindir í líkamsvökvum. Jón Jóhannes Jónsson.

Breyting í efnaskiftaferlum við fjölgun og beinsérhæfingur mesenchymal stofnfruma: Leit að nýjum kennimörkum fyrir beinsérhæfingu. Ólafur Sigurjónsson.

Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Magnús Gottfredsson.

Eiginleikar pneumókokka með minnkað næmi fyrir penisillíni af hjúpgærdum sem ekki eru í pneumókokkabóluefni. Martha Ásdís Hjálmarisdóttir, Karl Kristinsson, Gunnsteinn Haraldsson, Helga Erlendsdóttir.

Erfðafræðileg nálgun á faraldsfræði arfbundinnar kólesterólhækkunar á Íslandi. Eyþór Björnsson, Karl Andersen.

Euro-SpA: Sam-evrópskt skráarverkefni um sóragigt og hryggjikt. Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Löve, Árni Geirsson.

Faraldsfræði ifarandi Haemophilus influenzae á Íslandi frá upphafi bólusetninga gegn Hib. Gunnsteinn Haraldsson.

Faraldsfræði og erfðir lungnatrefjunar. Gunnar Guðmundsson.

Faraldsfræði og horfur trópónín-hækkunar eftir skurðaðgerðir á Íslandi. Martin Sigurðsson, Daði Helgason, Ingibjörg Guðmundsdóttir, Sigurbergur Kárason.

FODMAP matataræði fyrir einstaklinga með iðraólgu. Fýsileiki og hagkvæmi næringarmeðferðar. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Forprófun á EORTC QLQ-HDC29 spurningalistanum. Lífsgæði sjúklinga með illkynja blóðsjúkdóma og krabbamein sem gangast undir háskammta krabbameinslyfjameðferð með eigin stofnfrumuigræðslu. Sigríður Zoéga, Halla Grétarsdóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Anna Kristín B. Jóhannesdóttir.

Forspárgildi efna í mænuvökva nýbura með heilaskaða; Tengsl við alvarleika sjúkdómsástands og langtímahorfur. Kristín Leifsdóttir, Ásgeir Haraldsson.

Fósturköfnun á Íslandi – nýgengi, orsakir og afdrif barnanna. Þórður Þórkelsson.

Framsýn stökkbreytiskimun til að uppgötva nýja meðferðarmöguleika fyrir Kabuki heilkenni. Hans Björnsson.

Framvirk rannsókn á Lewy sjúkdómi og vitrænni skerðingu í Parkinson sjúkdómi. Jón Snædal.

Gagnreynt mat á kvíðaröskunum hjá börnum og unglingum. Orrí Smárason.

Gagnsemi sjónhimnu súrefnismælinga við mat á súrefnismettun í systemísku slagæðablóði. Þórunn Scheving Elíasdóttir, Ólöf Ólafsdóttir.

Gildi markvissrar einstaklingsmiðaðrar nálgunar (precision medicine) í hjartalækningum. Davíð O. Arnar, Runólfur Pálsson, Bára Dís Benediktsdóttir, Hans Björnsson.

Greining áhrifa á geymsluskemmdir í blóðflögum við 4°C geymslu. Ólafur Sigurjónsson.

Greining og meðferð slasaðra og bráðveikra á vegum Slysavarnafélagsins Landsbjargar. Hjalti Már Björnsson, Ragna Sif Árnadóttir.

Heilahristingur meðal íþróttakvenna: EEG og skoðun á háls hrygg og jafnvægi. María Kristín Jónsdóttir.

Helstu gæðavísar og árangur á göngudeild barna og unglínga með sykursýki á Íslandi. Ragnar Bjarnason, Elísabet Konráðsdóttir.

Hlutverk ARID5B gensins í myndun bráða eitilfrumuhvitblæðis í börnum. Jón Þór Bergþórsson.

Hlutverk ECM1 í nýmyndun æða og framvindu brjóstakrabbameina. Þórarinn Guðjónsson, Bylgja Hilmarsdóttir.

Hlutverk LL-37 í meingerð sóra. Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir.

Hlutverk PLD2 í brjóstakrabbameinum. Bylgja Hilmarsdóttir, Þórarinn Guðjónsson.

Hugræn innsæisþjálfun með hugrænni atferlismeðferð (HI-HAM): slembiröðuð meðferðarprófun fyrir ungt fólk með byrjandi geðrofsjúkdóma. Ólína Víðarsdóttir, Brynja Björk Magnúsdóttir, Birta Brynjarsdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson.

ICEGUT: Þarmaflóra ungbarna og efnaskipti örvera: Áhrif mataræðis frá meðgöngu til tveggja ára aldurs. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Innlagnir barna á aldrinum 0-18 ára á gjörgæsludeild LSH á árunum 2006-2015 og líðan foreldra sem átt hafa börn á gjörgæsludeildum LSH á árunum 2016-2017. Guðrún Kristjánsdóttir.

Ifarandi sykingar af völdum Streptókokka af flokki B (GBS) hjá nýburum á Íslandi. Tengsl birtingarmyndar við hjúpgærd, yfirborðsprótein og stofngerð bakteríunnar. Helga Erlendsdóttir, Birta Bæringsdóttir, Þórður Þórkelsson.

Kerfislíffræðileg greining á eflingu ónæmsmínnis nýbura. Stefania P. Bjarnarson.

Kostnaður vegna notkunar á heilbrigðisþjónustu meðal sjúklinga með brjóstverki á hjartagátt: Tengsl við andlega líðan. Erla Svansdóttir, Karl Andersen, Helga Margrét Skúladóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Elísabet Benedikz.

Kviðarklofi og naflastrengshaull: nýgengi, sjúkdómsgangur og árangur meðferðar. Þórður Þórkelsson.

Lifun og afdrif minnstu fyrirburanna. Þórður Þórkelsson.

Lífsstíll, áhættuþættir og sjálfsmönnum einstaklinga með kransæðasjúkdóm (KRANS rannsóknin). Brynja Ingadóttir.

Líkan sem spáir fyrir um blæðingu frá meltingarvegi hjá sjúklingum á blóðþynningu. Jóhann Páll Hreinsson.

Metabólismi í blóðflögum við virkjun og geymslu þeirra. Ólafur Sigurjónsson.

Mikilvægi hrota og öndunarstoppa fyrir andlega og líkamlega heilsu barna. Michael Clausen, Erna Sif Arnadóttir, Sigurveig Sigurðardóttir, Gunnar Guðmundsson

Millivæslunabreytingar í AGES rannsókn. Gunnar Guðmundsson.

Mótefnasvörun influensubólusetninga offeitra barna, Valtýr Thors, Ásgeir Haraldsson, Tryggvi Helgason, Arthur Löve, Íris Kristinsdóttir.

Munur á erfðafæðilegum eiginleikum sjúklinga með sjálfsprottna sjálfsöfnæmisliðarþöngu og sjálfsöfnæmisliðarþöngu sem orsakast af ónæmisbælandi lyfjum. Einar Stefán Björnsson, Helgi Kristinn Björnsson.

Mælingar á blóðsykri hjá nýburum á kvennadeild Landspítalans og Barnaspítala Hringins. Þórður Þórkelsson.

Mögulegar orsakir undirliggjandi B-frumu galla IgA skorts og tengsl þeirra við aðra meðfædda mótefnagalla. Björn Rúnar Lúðvíksson, Siggeir Brynjólfsson.

Nánari greining á metabóliskum breytingum sem eiga sér stað við geymslu rauðfrumubýkna: Leiðir til að skilja myndun geymsluskemmda. Ólafur Sigurjónsson.

Notkun GigtRáðs sem klínískt stuðningskerfi við greiningarferli sjálfónæmis- og gigtarsjúkdóma. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Notkun há-þéttleika heilalinurits (EEG) til að kortleggja virkni heilabarkar og endurröðun þess í kjölfar aflímunar neðri útlíms. Paolo Gargiulo.

Notkun úthljóðstraumlindarmyndgerðar til að fylgjast með raförvun aftagaðra vöðva. Þórður Helgason.

Nordic Consortium for Acute Type A Aortic Dissection (NORCAAD). Tómas Guðbjartsson.

Nýgengi alvarlegra aukaverkana frá taukakerfi við lyfjameðferð með líftækni lyfjum hjá sjúklingum með iktsyki, sóragigt og hryggikt. Lýðgrunduð áhorfsrannsókn innan Norðurlandanna. Björn Guðbjörnsson, Gerður Gröndal.

Nýgengi alvarlegra blæðinga og blóðsegamyndunar hjá sjúklingum á hinum nýju blóðþynningarlyfjum borið saman við warfarín á Íslandi 2012 – 2014. Einar Stefán Björnsson.

Næringarástand barnshafandi kvenna á Íslandi. Einstaklingsmiðuð næringarmeðferð á meðgöngu. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Ónæmiskerfi beinmergs. Siggeir Brynjólfsson, Julie Elm Heintz, Björn Rúnar Lúðvíksson.

Rannsókn á hlutverki ATL gens í þróun brjóstakrabbameins. Rosa Björk Barkardóttir, Bylgja Hilmarsdóttir, Inga Reynisdóttir.

Rannsókn á langtíma raförvun mænu með yfirborðsrafskautum, færniþættandi áhrif á síspennu (spasma). Þórður Helgason.

Rannsókn á samloðunar- og virkjunareiginleikum blóðflögueininga sem unnar eru úr heilblóði sjúklinga með nýgreinda eða meðhöndlaða arfgenga járnoffleðslu og geymdar í viðbótarlausn. Anna Margrét Halldórsdóttir, Ólafur Sigurjónsson, Páll Torfi Öndarson.

Rannsóknir á rammleika lungnaþekju. Sigurbergur Kárason.

Rottumódel til að rannsaka arfgenga heilablæðingu. Hans Björnsson.

Saga um sjálfsöfnæmisjúkdóma veldur ekki aukinni áhættu á framgangi góðkynja einstofna mótefnahækkunar. Sigurður Yngvi Kristinsson, Þorvarður Löve.

Samanburðarrannsókn á áhrifum markvissrar hreyfingar, til viðbótar við vitræna endurhæfingu með félagskilningsþjálfun, á vitræna getu, liðan og færni í daglegu lífi hjá einstaklingum með geðrofsjúkdóma. Brynja Björk Magnúsdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson, Thelma Sif Kristjánsdóttir.

Samanburður á meðferðarhæðni hjá sjúklingum á meðferð með eldri og nýjum blóðþynningarlyfjum tekin um munn. Einar Stefán Björnsson, Jóhann Páll Hreinsson, Páll Torfi Öndarson.

Sjávarlífverur – leit að ónæmisstýrandi lyfjasprotum. Jóna Freysdóttir.

Skammtasparandi áhrif nýstárlegra ónæmisglæða á ónæmissvör nýburamúsa við bólusetningum. Stefania P. Bjarnarson, Ingileif Jónsdóttir.

Skilgreining nýrra gena sem hafa áhrif á framvindu brjóstakrabbameins. Inga Reynisdóttir.

Stoðnet vegna þrængsla í ristli og endabarmi af völdum krabbameins. Páll Helgi Möller, Margrét Guðrún Ásbjarnardóttir, Elsa Valsdóttir.

Svefngæði og svefnraskanir eftir árstíðum hjá íslenskum geðrofsjúklingum í samanburði við heilbrigða stúdenta. Baldur Heiðar Sigurðsson.

Svipgerð og starfsemi sjónhimnu og litþekju augans í erfðabreyttum músum með stökkbreytingar í Mitf geni. Þór Eysteinnsson.

Svipgerðargreining á nýju músamódeli fyrir Pilarowski-Björnsson heilkenni. Hans Björnsson.

Telomerur og millivæslunabreytingar. Gunnar Guðmundsson.

Tengsl óeðlilegs blóðhags við bráða fylgikvilla og langtíma útkomu eftir skurðaðgerðir. Martin Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Sigurbergur Kárason.

Tíðni, áhættuþættir og afleiðingar járnskorts hjá íslenskum blóðgjöfum á tímabilinu 1997 til 2018. Anna Margrét Halldórsdóttir, Þorbjörn Jónsson.

Uppgötvun gena sem miðla kæliviðbragði í mannafrumum. Hans Björnsson.

Uppvinsla og langtíma undirbúningur sjúklinga í bið eftir liðskiptaaðgerð á hné eða mjóðm í samvinnu Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins og Landspítala Háskólasjúkrahúss. María Sigurðardóttir.

Úttaugamein í langvinnu eitilfrumukrabbameini. Sigurður Yngvi Kristinsson.

Úttaugamein og forstíg mergæxlis (MGUS). Sigurður Yngvi Kristinsson.

Vefjaræktun og hönnun nýrra meðferðarræða fyrir brisartilskrabbamein. Bylgja Hilmarsdóttir, Inga Reynisdóttir, Þórarinn Guðjónsson, Rósa Björk Barkardóttir.

Verkir, vökustig og óráð sjúklinga á gjörgæsludeildum: Afturvirk samanburðarrannsókn. Hrönn Birgisdóttir, Rannveig J. Jónasdóttir.

Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Engilbert Sigurðsson, Ólína Viðarsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Brynja Björk Magnúsdóttir.

Þorsti meðal sjúklinga með hjartabilun. Brynja Ingadóttir, Auður Ketilsdóttir.

Þróun á ferlum til beinsérhæfinga frá mesenkimál stofnfrumum með vefjaverkfæðilegum nálgunum. Ólafur Sigurjónsson.

Siðanefnd heilbrigðisrannsókna samþykkti 54 nýjar rannsóknir á árinu

Afturskyggt ferilrannsókn á einkennum og klínisku ferli íslenskra mænskadasjúklinga og reynsla þeirra af þáttum sem ýmist auka eða minnka líkur á að þeir nái tökum á daglegu lífi. Marianne Elisabeth Klinke hjúkrunarfræðingur og lektor.

Afturskyggn rannsókn á lyfjæitrunum sem komu til meðferðar á Landspítala árið 2018. Freyja Jónsdóttir klínískur lyfjafræðingur.

Algengi augnþurrks meðal sjúklinga á lyflæknisdeild Landspítalans. Freyja Jónsdóttir klínískur lyfjafræðingur.

Alvarlegar afleiðingar barnabiks í legvatni fyrir nýburann. Þórður Þórkelsson yfirlæknir vökudeild.

Ábendingar, öryggi og meðferðarheldni krabbameinslyfjameðferða um munn af flokki próteínkinasahemla. Þórunn Kristín Guðmundsdóttir klínískur lyfjafræðingur.

Áhrif vancomycins og aminóglýkósíða notkunar hjá börnum á nýrnastarfsemi. Valtýr Stefánsson Thors sérfræðingur í barnasmitsjúkdómum.

Áhrif þjálfunar hreyfikerfis öndunar eftir hjáveituaðgerð á hjarta á lungnarárúmmál, öndunarhreyfingar og styrk öndunarvöðva. Forkönnun. Bjarni Torfason yfirlæknir.

Árangur og fylgikvillar af gangráðs, bjargráðs og tvíslaglagangráðsmeðferð á Íslandi 2014-2018. Sigfús Órvar Gizurarson yfirlæknir.

Botnlangaómun gæti verið ásætlanleg rannsókn sem getur leyst af hólmi tölvusneiðmynd af kviðarholi, Retrospective Case Control Study. Gunnar Andrésón deildarlæknir.

Breyting á skjólstæðingahópi minnismóttökunnar á Landakoti: lyðfræðileg samsetning, greiningar og taugasálfræðileg mynstur. María Guðnadóttir sálfræðingur.

Effectiveness of acupuncture as a complimentary therapy for insomnia, symptoms of anxiety, stress and depression as well as cravings for substance use as experienced by service users of rehabilitation mental health services in hospital settings. Helga Sif Friðjónsdóttir hjúkrunardeildarsjóri.

Endurkomur og endurinnlagnir skurðsjúklinga á LSH. Brynja Ingadóttir lektor og sérfræðingur í hjúkrun.

Functional electrical stimulation effect on gait speed in drop foot patients: a single center retrospective study. Guðbjörg Kristín Ludvígsdóttir, endurhæfingarlæknir og aðjúnt.

Gagnsemi mælingar á s-tryptasa hjá sjúklingum á bráðamóttöku með bráð ofnæmiseinkennum. Hjalti Már Björnsson bráðalæknir.

Genetic counselling experience of web-based return of BRCA2 results, in Iceland. Vigdís Stefánsdóttir erfðaráðgjafi.

Gæði hefðbundinna röntgenrannsókna við greiningu á áverkum í efrí háls hryggnum. Halldór Jónsson jr yfirlæknir og prófessor.

Heilaáfall (e.stroke) í börnum á Íslandi 1997-2018. Sigurður Einar Marelsson barnalæknir.

Hreinsun Immune complexa úr blóði sjúklinga með komplementkort (classical pathway). Skráning breytinga í blóði við plasmagjöf. Kristján Erlendsson læknir.

Hugræn innsæisþjálfun með hugræni atferlismeðferð (HI+HAM): slambíroðuð meðferðarprófun fyrir ungt fólk með byrjandi geðrofsjúkdóm. Brynja B Magnúsdóttir sálfræðingur og lektor.

Komur og endurkomur 67 ára og eldri á bráðamóttöku Landspítala – lyðfræði, ástæður koma og áhrif eftirfylgdar. Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir forstöðumaður og dósent.

Könnun á notagildi "Longitudinal Plots" við mat á næringarmeðferð sjúklinga með arfgenga efnaskiptasjúkdóma. Leifur Franzson deildarlfjfræðingur.

Meðferð með líftæknilyfjum við fylgiliðagigt; meðferðarárangur og meðferðaröryggi. Björn Guðbjörnsson sérgreinalæknir og prófessor.

Músíkmeðferð einstaklinga með heilabilunarsjúkdóm: sjáanlegar vísbendingar um líðan. Ingibjörg Hjaltadóttir sérfræðingur í hjúkrun.

Myndgreining á Vökudeild - Úttekt á verkerlum við röntgenmyndatöku af börnum í hitakassa. Alda Steingrimsdóttir gæðastjóri og geislafræðingur.

Mæling QT-bils hjá ungu fólki með geðrofsjúkdóma. Halldóra Jónsdóttir yfirlæknir.

Notkun og áhrif SSRI þunglyndislyfja á meðgöngu á meðal kvenna á Ísland. Snjólaug Sveinsdóttir sérfræðingur í barnalækningum.

Næringarástand fyrir og eftir efnaskiptaaðgerðir á Landspítala. Ingibjörg Gunnarsdóttir prófessor.

Próffræðilegir eiginleikar Stages of Change Readiness and Treatment Eagerness Scale (SOCRATES) og University of Rhode Island Change Assessment (URICA). Baldur Heiðar Sigurðsson sálfræðingur.

Reynsla maka einstaklinga með hreyfitaugungahrönnunarsjúkdóm (MND) frá greiningu til andláts: Eigindleg viðtöl. Marianne Elisabeth Klinke hjúkrunarfræðingur og lektor.

Rétt staðsetning barkarennu við nös hjá nýburum. Þórður Þórkelsson yfirlæknir.

Samanburður á meðferð kalsíumlækkunar eftir heildarskjaldnám fyrir og eftir upptöku breyttra verklagsreglna eftir aðgerð. Geir Tryggvason læknir.

Samanburður á tjáningu mótefnanna C-kit, DOG-1 og PDGFRA í strómaæxlum í meltingarvegi (GIST). Ásbjörg Ósk Snorradóttir lífeindafræðingur.

Skurðaðgerðir við loftbrjóst á Landspítala á árunum 1991-2018 – árangur og fylgikvillar. Tómas Guðbjartsson sérfræðingur.

Staða fyrirbyggjandi sýklalyfjagjafa á Landspítala, hjá sjúklingum sem fara í brjóstnáms- og uppbyggjaraðgerð með ígræði. Eru fyrirbyggjandi sýklalyfjagjafir á Landspítala í samræmi við ráðleggingar LSH og alþjóðlegar leiðbeiningar? Pétur S. Gunnarsson lyfjafræðingur.

Svefngæði og svefnraskanir eftir árstíðum hjá ungu fólki með byrjandi geðraskanir samanborið við háskólanemendur. Baldur Heiðar Sigurðsson sálfræðingur.

Tengsl PROMPT bráðaæfinga við útkomu fæðinga á Landspítalanum. Sigfríður Inga Karlsdóttir dósent.

The psychometric properties of Psychosis Attachment Measure (PAM) and Attachment Avoidance in Therapy Scale (AATS) in Iceland and the role of attachment style in psychotic symptom severity and the duration of untreated psychosis. Próffræðilegir eiginleikar PAM og AATS á Íslandi og áhrif geðtengslastíl á alvarleika geðrofsseinkenna og tímalengdar ómeðhöndlaðs geðrofs. Baldur Heiðar Sigurðsson sálfræðingur.

Umfang og tímasetningar nauðungarlyfjagjafa á Íslandi og einkenni sjúklinga sem fá nauðungarlyf. Eyrún Thorstensen hjúkrunarfræðingur.

Viðhorf aðstandenda til þjónustu HERU-sérhæfðar líknarþjónustu Landspítala. Valgerður Sigurðardóttir yfirlæknir.

Þróun og prófun á tölvuleik til að kenna skurðsjúklingum um verkjameðferð eftir skurðaðgerð. Brynja Ingadóttir sérfræðingur í hjúkrun.

Öryggishringurinn (COS-P) - mat á árangri af fræðslu- og stuðningshóp fyrir foreldra. Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor.

Vísindasiðanefnd veitti leyfi fyrir 112 nýjum rannsóknum á Landspítala

Addressing the health status of migrant childbearing women in Iceland: their access to the health care system and experience of maternity care (Erlendar konur á Íslandi: útkoma á meðgöngu, í fæðingu og eftir fæðingu og samskipti þeirra við heilbrigðiskerfið). Helga Gottfeðsdóttir.

Afbrigði í B-eitilfrumusvörum í íslenskum fjölskyldum með ættlæga einstofna mótefnahækkun: Viðbótarumsókn við rannsókn. Helga M. Ögmundsdóttir.

Aldraðir sem leitað hafa á bráðamóttöku og síðan vísað á greiningarmóttöku á Landakoti: Heilsufar, færni, hrumleiki, meðferð, þörf á úrræðum, endurkomur á bráðmóttöku Landspítala og afdrif. Ingibjörg Hjaltadóttir.

ALLTogether pilot. Ólafur Gísli Jónsson.

Alþjóðlegur næringardagur 2019 (NutritionDay), á lyflækningasviði Landspítala. Áróra Rós Ingadóttir.

Arfgerðir sem ákvarða blóðflokka, myndun mótefna gegn rauðum blóðkornum við blóðinngjöf. Kári Stefánsson.

Associations of air pollution exposure with birth outcomes and childhood asthma in Iceland. Part of the Nordic WfAir project (Tengsl loftmengunar og heilsu). Þórarinn Gíslason.

Áhrif erfðabreytileika á brisbólgu af óþekktum toga. Kári Stefánsson.

Áhrif erfðabreytileika á myndun mótefna gegn rauðum blóðkornum á meðgöngu. Kári Stefánsson.

Áhrif kerfisbundinnar, ítarlegrar meðferðar á blóðsykursstjórnun og andlegt álag hjá einstaklingum með sykursýki tegund 1. Steinunn Arnardóttir.

Áhrif loftmengunar í Reykjavík á hjarta- og æðasjúkdóma, annar hluti. Vilhjálmur Rafnsson.

Áhrif sjálfhjálparefnis á netinu byggt á aðferðum hugrænnar atferlismeðferðar á kviða- og þunglyndiseinkenni (Effect of cognitive behavioural internet-based self-help guide on symptoms of anxiety and depression). Birta Brynjarsdóttir.

Áverkaverkferlar í dreifbýli – mat á yfir- og undirflokkan. Jóhann Már Ævarsson.

Blóðþurrð í lifur og brisi á meðal gjörgæslusjúklinga: Aftursýn gagnarannsókn. Einar Stefán Björnsson.

Botnlangabólga í börnum á Barnspítala Hringins. Greiningar og notkun myndgreininga. Kristján Óskarsson.

Bráður nýrnaskaði á bráðamóttöku: Framsýn tilfellið rannsókn. Ólafur Skúli Indriðason.

Breytt birtingarmynd bráðs kransæðaheilkennis á Íslandi 1981-2017. Karl Konráð Andersen.

Brottnám á auga (enucleation, evisceration og excentration) á Íslandi á árunum 2004-2018. Orsakir, algengi, afdrif og lífsgæði sjúklinga. Haraldur Sigurðsson.

Contemporary Treatment of Popliteal Artery Aneurysm in Nine Countries, a follow-up study: A report from the VASCUNET Collaboration of Registries. Elin Hanna Laxdal.

Dánarorsakir íslenskra barna. Ásgeir Haraldsson.

Depression symptoms among nursing home residents and elderly people that receive home care assistance in Iceland. Líney Úlfarsdóttir.

Erfðir astma og ofnæmis. Kári Stefánsson.

EudraCT númer rannsóknar 2017-000632-34 - Markmið súrefnismeðferðar hjá sjúklingum í gjörgæslumeðferð (HOT-ICU - Handling Oxygen Targets in the Intensive Care Unit). Katrín María Þormar.

EudraCT númer rannsóknar 2017-004011-39 - Fasa 3, fjölsetra, slembiröðuð, tvíblind samantvívísun rannsókn með lyfleysu til að meta verkun og öryggi canakinumab borið saman við lyfleysu sem stuðningsmeðferð hjá fullorðnum sjúklingum með stig AJCC/UICC v. 8 II-IIIa og IIIB (T>5 sm N2) af lungnakrabbameini sem ekki er af smáfrumugerð (NSCLC), sem fjarlægð hefur verið að fullu með skurðaðgerð (RO). Örvur Gunnarsson.

ALLTogether1 á Íslandi. Rannsóknar- og meðferðaráætlun fyrir börn á Íslandi með ALL. Ólafur Gísli Jónsson.

Evaluation of an Icelandic Translation of the WPPSI-IV Assessment. Katrín Einarsdóttir.

Faraldsfræði Rauðra Úlfa á Íslandi 1975-2015. Ragnar Freyr Ingvarsson.

Fatal vehicular accidents in Iceland 2008-2017. Sebastian Niko Kunz.

Fjölsetra, faraldsfræðileg þverskurðarrannsókn til að kanna tíðni algengi og dreifingu á lipoproteini(a) gildum hjá sjúklingum með staðfestann hjarta og æða sjúkdóm. Axel Sigurðsson.

FOURIER LEGACY – (Áhorfsrannsókn með langtíma eftirliti með sjúklingum sem þátt tóku í FOURIER meðferðarrannsókninni (FOURIER OUTCOMES study). Guðmundur Þorgeirsson.

Framsýn rannsókn á snemmkominni endurkomutiðni yfirborðslægs krabbameins í þvagblöðru á Íslandi. Sigurður Guðjónsson.

Fæðingarútkomur hjá konum með meðgöngusykursýki eftir fastandi blóðsykursgildum við greiningu. Matthildur Sigurðardóttir.

Gangsetningar með Angusta® utan spítala á lágáhættukonum, samantvívísun á Íslandi og Lundi í Svíþjóð. Ragnhildur Hauksdóttir.

Geislunarvarísar í stafrænni röntgenmyndgerð, samræmi milli stofnana og skilvirkni notkunar. Jónína Guðjónsdóttir.

Greining á kostnaði íslenska heilbrigðiskerfisins vegna langvinnrar lungnateppu (LLT) á árunum 2009-2018. Finnur Friðrik Einarsson.

Greining endurkomu sjúkdóms og endurmeina hjá börnum sem lokið hafa meðferð við bráðaeitilfrumuhvitblæði á Norðurlöndunum. (Significance of early detection of relapse and second malignancies after cessation of treatment for childhood acute lymphoblastic leukemia. A population-based NOPHO study). Ólafur Gísli Jónsson.

Greining og meðferð slasaðra og bráðveikra á vegum Slysavarnarfélagssins Landsbjargar. Hjalti Már Björnsson.

Greining, stigun og meðferð sjúklinga með krabbamein í maga og vélinda á Íslandi árin 2012-2019. Aðalsteinn Arnarson.

Hagkvæmniathugun á gildi grindarbotnsþjálfunar eftir skurðaðgerð vegna sigs grindarholsliffæra. Þorgerður Sigurðardóttir.

Hagstæðasta meðgönguvikan fyrir framköllun fæðingar: Erum við á réttri leið? Kristjana Einarsdóttir.

Hefur sérstök nálastungumeðferð gefin barnshafandi konum einu sinni í viku eftir 36 vikna meðgöngu áhrif á lengd 1. stig fæðingar. Samantvívísun rannsókn. Ólöf Ásta Ólafsdóttir.

Hefur warfarin verndandi áhrif á myndun krabbameins? Einar Stefán Björnsson.

Heilahristingur meðal íslenskra íþróttakvenna – Margbátta rannsókn: breytingar í hálshrygg og heilaríti (EEG). María Kristín Jónsdóttir.

Heilbrigði og svefvennjur barna og ungmenna: áhrif viðtækrar íhlutunar á svefvennjur og neyslu orkudrykkja. Erna Sif Arnardóttir.

Hópmeðferð fyrir fólk með sögu um áföll eða erfiða lífsreynslu í æsku (Group Therapy for adults with history of childhood trauma or abuse). Berglind Guðmundsdóttir.

Hugsanlegar stýribreytur fyrir árangur HAM við þunglyndi og kvíða (What are possible moderators for CBT's efficacy for anxiety and depression)? Jón Friðrik Sigurðsson.

Influenza- and pneumococcal vaccine responses in obese children Valtýr Stefánsson Thors.

International Variations in Peripheral Arterial Revascularization Practice: A Report from the International Consortium of Vascular Registries and the VASCUNET committee. Elín Hanna Laxdal.

Íslenska krabbameinsverkefnið – erfðaþættir sem hafa áhrif á svörun og aukaverkanir krabbameinslyfja. Kári Stefánsson.

Joðhagur barnshafandi kvenna – helstu joðgjafar fæðunnar. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Klínískt mat og skimun fyrir gaumstoli hjá sjúklingum með heilablóðfall (Clinical assessment and screening of patients with neglect following stroke). Marianne Elisabeth Klinke.

Könnun á notagildi Longitudinal Plots við mat á næringarmeðferð sjúklinga með arfgenga efnaskiptasjúkdóma. Leifur Franzson.

Landskönnun á mataræði 2019-2021. Næringarástand og vöktun á eiturfnum. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Langtímarannsókn á erfðum minnis, Alzheimersjúkdóms og annara minnissjúkdóma. Kári Stefánsson.

Lokbrá/Dreamcatcher - þróun og prófun á kennslutölvuleik til að undirbúa börn undir svæfingu. Brynja Ingaóttir.

Lyfjanotkun kvenna með meðgöngusykursýki; algengi notkunar metformíns, áhrif á fæðingarþyngd barna og þyngdaraukningu móður á meðgöngu. Freyja Jónsdóttir.

Lýðgrunduð rannsókn á áhættu á primary biliary cholangitis meðal sjúklinga með mótefni gegn mótefnavökum hvatbera en ekki önnur merki um sjúkdóminn. Einar Stefán Björnsson.

Mat á árangri PEERS námskeiða í félagsfærni fyrir börn og unglunga með einhverfu, ADHD, kvíða, þunglyndi og aðra félagslega erfiðleika 2016 – 2019. Ingibjörg Karlsdóttir.

Mataræði, þarmaflóra og geðheilbrigði barna og unglunga – Forrannsókn (Meals, Microbiota and Mental Health - The pilot study). Bryndís Eva Birgisdóttir.

Meðferðarhlutverk blóðflagna í slitgigt (The therapeutic role of platelets in osteoarthritis). Björn Rúnar Lúðvíksson.

Metabolomic analysis of expansion and osteogenic differentiation of human bone marrow derived mesenchymal stem cells: Predicting novel biomarkers for osteogenic differentiation. Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Missed Nursing Care, Teamwork, Staffing, Leadership and Quality Outcomes in Hospitals and Nursing Homes in Iceland (Óframkvæmd hjúkrun, teymisvinna, mönnun, forysta og gæði á sjúkrahúsum og hjúkrunarheimilum á Íslandi). Helga Bragadóttir.

MS sjúkdómur, meðganga og fæðing. Þóra Steingrímsdóttir.

Non-Hodgkins eitilfrumkrabbamein á Íslandi árin 1990 –2015: Meinafræði- og faraldsfræðileg rannsókn. Bjarni Agnar Agnarsson.

Nordic Prospective Validation Study for Predictors of Morbidity and Oncological Outcome of Bladder Cancer Patients Treated Radical Cystectomy with or without Neoadjuvant Chemotherapy (NorCys-study) (Norraen framsýn rannsókn á forspárþáttum fylgikvilla og afdrífum sjúklinga með þvagblöðrukrabbamein sem hafa undirgengist blöðrubrottnám með eða án undangenginnar krabbameinslyfjameðferðar). Sigurður Guðjónsson.

Nýir Íslendingar og skilvirkni bólusetninga eftir flutninga til Íslands. Valtýr Stefánsson Thors.

Næstu kynslóðar blóðflögur til lækninga. Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Orthorexia Nervosa – Tengsl við árátta- og þráhyggjuröskun, heilsukvíða og átraskanir. Birna Baldursdóttir.

Ónæmiskerfi Beinmergsins. Siggeir Fannar Brynjólfsson.

Prevalence of meningococcal oro- and nasopharyngeal carriage in Icelandic children and young people (Algengi meningókokka í nefkoki hjá íslenskum börnum og ungmennum). Valtýr Stefánsson Thors.

Próffræðilegir eiginleikar og aðgreiningarhæfni íslenskrar útgáfu af sjálfsmatskvörðunum SIAS og SPS meðal ungmenna með og án félagskvíða. Sigurður Víðar.

Rannsókn á erfðafræðilegum orsökum fósturláta, andvana fæðinga, vöggudauða, fæðingargalla og heilkenna. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum kæfisvefns. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum langliffis. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum mίgrenis. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum næturvætu. Kári Stefánsson.

Rannsókn á faraldsfræði og erfðum drers og annarra sjúkdóma í augasteini. Kári Stefánsson.

Rannsókn á faraldsfræði og erfðum hjartabilunar. Kári Stefánsson.

Rannsókn á faraldsfræði og erfðum sjúkdóma í sjóntauginni. Kári Stefánsson.

Rannsókn á nýjum stökkbreytingum í húð, fæðingarblettum, sortuæxlum og forstígum þeirra. Kári Stefánsson.

Rannsókn á sjúklingum með brátt kransæðaheilkenni á Íslandi. Samanburður á greiningu, meðferð og árangri í konum og körlum. Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir.

REDUCE-SWEDEHEART. Randomized Evaluation of Decreased Usage of βBlockers after myocardial infarction in the SWEDEHEART registry. Fjölsetra, slembiröðuð, opin meðferðarrannsókn byggð á gæðaskrá SWEDEHEART: Beta blokkar eftir bráða kransæðastíflu. Karl Konráð Andersen.

Riboflavin transporter deficiency, RFT2 (Brown-Vialettovan- Laere syndrome) in Iceland, Case Study. Ingibjörg Hinriksdóttir.

Ris og hnig nýgengis sortuæxla á Íslandi með áherslu á árin 2010-2018. Faraldsrannsókn. Helgi Sigurðsson, Eir Arnardóttir.

Skarð í vör og/eða góm á Íslandi 1993 – 2018. Gunnar Auðólfsson.

Skjáfíkn (internet addiction), skjánotkun, líkamspjálfun, svefn, liðan, hegðun og frammistaða hjá nemendum á Íslandi í 10. bekk grunnskóla. Guðmundur Ágúst Skarphéðinsson.

Skráningarrannsókn á sjúklingum með hjartadrep án ST hækkana (NSTEMI) (Non-ST-segment elevation myocardial infarction Registry). Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir.

Snjall lífstoðefni notuð til endurnýjun brjóskefja (User-Centered Smart Nanobiomaterial-Based 3D Matrices for Chondral Repair). Halldór Jónsson jr.

Stuðningur við brjóstagið og áhrif á tíðni og lengd brjóstagjafa. Ingibjörg Eiríksdóttir.

Sykursýki tegund 2 – fyrsta árið. Staða nýgreindra einstaklinga með tilliti til líkamlegra, andlegra og félagslegra þátta og ákvarðandi þættir fyrir árangur einu ári síðar. Óla Kallý Magnúsdóttir

Taugatróðsæxli á Íslandi 1999-2016. Ingvar Hákon Ólafsson.

Tengsl blóðþrýstings í æsku við blóðþrýsting og háþrýsting hjá ungum fullorðnum: 10 ára eftirfylgdarrannsókn. Viðar Örn Eðvarðsson.

The iLIVE project: Living well, dying well. Valgerður Sigurðardóttir.

Transitioning from manual to power wheelchair – perceived impact on occupational participation in people with multiple sclerosis (Upplifun einstaklinga með MS á þátttöku þeirra í daglegu lífi við að skipta úr handknúnum hjólastól yfir í rafknúinn). Anestis Divanoglou.

Tvöföld blöðflöguhemlum með ticagrelor og aspiríni borið saman við asprín eingöngu eftir kransæðahjúveituaðgerð hjá sjúklingum með brátt kransæða-heilkenni (Dual antiplatelet therapy with ticagrelor and acetylsalicylic acid (ASA) vs. ASA only after isolated coronary artery bypass grafting in patients with acute coronary syndrome (TACS1 trial)). Tómas Guðbjartsson.

Ungbarnadauði á Íslandi 1989 – 2018. Þórður Þórkelsson.

Ungir hjúkrunarfræðingar. Líðan, vinna og vinnuumhverfi í námi og starfi. Birna Guðrún Flygenring.

Uniform Noting for International application of the Tumour-stroma ratio as Easy Diagnostic tool Chemotherapy or not? Practice changing approach for the selection of patients for accurate chemotherapy treatment after colon cancer diagnosis. Jón Gunnlaugur Jónasson.

Upplifun kvenna af breytingaskeiðinu. Marianne Elisabeth Klinke.

Upplifun verkja, dagleg athafnageta, líkamleg virkni og lífsgæði barna með barnagigt á Íslandi og upplifun foreldra af heilbrigðisþjónustu. Judith Amalía Guðmundsdóttir.

Valda ólíkar tegundir mjaðmagerviliða mismunandi langtíma breytingum á beini og vöðvum. Halldór Jónsson jr.

Vefjaræktun, lyfjaprófanir og hönnun nýrra meðferðaúræða fyrir briskirtilsk-rabbamein. Bylgja Hilmarsdóttir.

Vestibular/Ocular Motor Screening (VOMS): Þýðing á íslensku og prófun á réttmæti og áreiðanleika. Sólveig Ása Árnadóttir.

Viðbrögð og ráðleggingar í kjölfar heilahristings 13-17 ára íþróttafólks. Árni Árnason.

Viðhorf lækna og sjúklinga til lyfjaskipta á adalimumab: úr Humira yfir í Imrald. Björn Guðbjörnsson.

Virgni influensubóluefnis á Íslandi 2014 – 2019. Valtýr Stefánsson Thors.

Þarfir foreldra barna á nýburagjörgæsludeild fyrir stuðningi frá nánum ættingjum og vinum. Rakel Björg Jónsdóttir.

Þorsti meðal einstaklinga með hjartabilun. Brynja Ingadóttir.

Þróun á ferlum til beinsérhæfinga frá mesenkímal stofnfrumum með vefjaverkfræðilegum nálgunum (Towards a standard protocol for osteogenic priming of mesenchymal stem cell-based tissue substitutes). Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Æðavirk lyf eftir skurðaðgerðir: framsýn fjölsetrarannsókn (Postoperative vasopressor usage: a prospective international observational study). Martin Ingi Sigurðsson.

Leyfi siðanefnd stjórn-sýslurannsóknna Landspítala til nýrra rannsókna á Landspítala 2019

Djúpt og grunnt húðrof - hversu djúpt er þekking hjúkrunarfræðinga á gjörgæsludeildum? Rannveig Jóna Jónasdóttir, Edda Áslaug Johansen, Rannveig Lind, Ida Marie Bredesen.

Mikilvægi fjölskyldna í heilbrigðisþjónustu: Viðhorf hjúkrunarfræðinga og ljósmæðra á Landspítala og innan Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins til fjölskyldumiðaðrar þjónustu- samanburður við Norðurlöndin og Evrópu. Sigríður Gunnarsdóttir, Svava Tyrfingsdóttir.

Upplifun hermíleiddara af hlutverki sínu að loknu leiðbeinendanámskeiði í herminámi. Þorsteinn Jónsson, Auðna Ágústsdóttir, Hrunn Sch. Thorsteinsson.

Útskriftarvandi Landspítalans – Leit að lausnum. Sigurveig H. Sigurðardóttir, Guðríður Hermannsdóttir.

Þekking, reynsla og viðhorf til líknarmeðferðar barna á Barnaspítala Hringins. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir, Ragnheiður Ósk Erlendsdóttir, Birte Ostergaard, Marie Louise Luttk, Hanne Konradson.

Ársskýrsla Siðanefndar heilbrigðisrannsókna á Landspítala 2019

Siðanefnd heilbrigðisrannsókna á Landspítala er þverfagleg nefnd sem starfar á ábyrgð framkvæmdastjórnar spítalans skv. lögum um réttindi sjúklinga og skv. lögum um vísindarannsóknir á heilbrigðissviði nr 44/2014 og reglugerð sama efnis nr 1186/2014. Nefndin veitir leyfi fyrir framkvæmd vísindarannsókna á heilbrigðissviði, sem gerðar eru á sjúkrahúsinu og í samvinnu við tengdar menntastofnanir. Óheimilt er að framkvæma rannsókn á heilbrigðissviði nema hafa áður hlotið samþykki siðanefndar.

Alls voru haldnir 15 fundir á árinu 2019. Fjöldi erinda var sem hér segir:

Nýjar umsóknir	54
Þar af 3 vísað til Vísindasiðanefndar eftir yfirferð	
Viðbætur/breytingar	30
Fyrirspurnir	45
Samtals	130

Yfirlit yfir fjölda nýrra umsókna s.l. 6 ár.

2014	2015	2016	2017	2018	2019
53	49	56	58	63	54

Nýjar umsóknir voru 54 á árinu. Af nýjum umsóknum voru grunnnámsverkefni 12 og 26 meistara og doktorsverkefni. Heildarfjöldi umsókna var líkur því sem verið hefur síðustu ár.

Afgreiðsla umsókna var sem hér segir:

Samþykkt án athugasemda	6
Samþykkt með athugasemdum	37
Óskað frekari upplýsinga	1
Beðið um endurbætta umsókn	10

Eiríkur Örn Arnarson sálfræðingur lét af störfum fyrir nefndina þar sem hann fór á eftirlaun. Við hans sæti tók Pétur S. Gunnarsson, lyfjafræðingur.

Bryndís Valsdóttir sem fékk leyfi frá nefndarstörfum í ágúst 2018 kom aftur til starfa en Svava Sigurðardóttir sjúkraþjálfari og doktorsnemi í hagnýtri siðfræði hafði leyst hana af. Þóra Steingrímsdóttir steig til hliðar í lok desember og Sædís Sævarsdóttir gigtarlæknir, varamaður hennar tók við sem aðalmaður. Útvega þarf varamann fyrir Sædísí. Elísabet Guðmundsdóttir steig til hliðar sem aðalmaður og Þórunn Scheving Elíasdóttir hjúkrunarfræðingur tók sæti hennar en Elísabet tók sæti sem varamaður Þórunnar.

Nefndarmenn í árslok eru:

Ólafur Samúelsson, formaður, tilnefndur af framkvæmdastjórn

Magnús Haraldsson læknir, varamaður

Sverrir Harðarson læknir er varaformaður

Sverrir Harðarson læknir, tilnefndur af lækna ráði

Sigrún Reykdal læknir, varamaður

Þórunn Scheving Elíasdóttir hjúkrunarfræðingur, forstöðumaður fræðasviðs í svæfingu- og skurðhjúkrun, tilnefnd af hjúkrunarráði.

Elísabet Guðmundsdóttir hjúkrunarfræðingur, varamaður

Helga Þórðardóttir lögfræðingur, tilnefnd af framkvæmdastjórn

Í fæðingarorlofi Helgu leysir Ingibjörg Lárusdóttir hana af

Oddur Gunnarsson lögfræðingur, varamaður

Pétur S Gunnarsson, lyfjafræðingur, tilnefndur fyrir aðrar heilbrigðisstéttir af framkvæmdastjórn.

Ólöf Ámundadóttir sjúkraþjálfari, varamaður

Sædís Sævarsdóttir, gigtarlæknir, tilnefnd af Háskóla Íslands

Ath – vantar varamann fyrir Sædís

Bryndís Valsdóttir heimspekingur, tilnefnd af landlæknisembættinu

Rúnar Vilhjálmsson prófessor, varamaður.

Forstöðumaður siðanefndar heilbrigðisrannsókna á Landspítala:

Tinna Eysteinsdóttir, doktor í næringarfræði

Í fæðingarorlofi Tinnu til 11. apríl 2020 leysir Sveinbjörg Halldórsdóttir næringarfræðingur hana af.

Reykjavík, 8. apríl 2020

Janúar 2020

Siðanefnd stjórnáslurannsóknna á LSH Ársskýrsla 2019

Siðanefnd stjórnáslurannsóknna á LSH hefur starfað frá mars 2004.

Í nefndinni árið 2019 áttu sæti:

Þorvarður Jón Löve læknir, formaður

Gunnar R. Matthíasson prestur

Helga Þórðardóttir lögfræðingur (janúar- 15. febrúar)

Ingibjörg Lárusdóttir lögfræðingur (frá 15. febrúar til 31. desember)

Siðanefnd stjórnáslurannsóknna hélt 7 formlega fundi á árinu. Að auki áttu nefndarmenn óformlega fundi auk viðtala við umsækjendur vegna leiðbeininga/upplýsinga er vörðuðu umsóknargögn.

Nefndinni bárust 9 umsóknir um leyfi árið 2019. Fimm erindi voru samþykkt, þrjú erindi heyrðu ekki undir verkvið nefndarinnar og var einu verkefni hafnað/vísað frá þar sem ekki bárust viðbrögð við athugasemdum nefndarinnar frá rannsakanda.

Verkefnunum sem bárust 2019 má skipta svo í flokka:

- Vegna meistaranáms - 1
- Vegna grunnnáms (BS) - 1
- Vegna starfstengdra þátta - 5
- Annað – 2 (Ein vegna kennslu/þjálfunar starfsfólks, ein vegna banaslysa í umferð hér á landi).

Með þessari ársskýrslu fylgir listi yfir rannsakendur og heiti rannsókna sem nefndin samþykkti á árinu.

Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2019

Augnlæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Einar Stefánsson prófessor

Áherslur í rannsóknun innan fræðasviðsins

Augnsjúkdómar í sykursýki, þróun augnlyfja, súrefnisbúskapur sjóntaugar og sjónhimnu í mönnum og dýrum. Lifeðlisfræði slétta vöðva í sjónhimnuæðum. Faraldsfræði og erfðafræði augnsjúkdóma. Reykjavíkurrannsóknin. Brottnám augna og gerviaugu. Mýs með stökkbreytingum í microphthalmia geni. Aldursbundin hrörnun í augnbotnum á Íslandi. Sjónsviðsskerðing í gláku við fyrstu hjáveituaðgerð. Hjáveituaðgerðir í gláku. Lyfjanotkun í gláku. Súrefnismettun sjónhimnuæða í ýmsum sjúkdómum; gláku (samstarf með Leuven), sykursýki (samstarf með Árósum), vægri vitrænni skerðingu (MCI), MS, AMD og samanburður á súrefnismetabolisma í makúlu við önnur svæði sjónhimnunnar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Gagnsemi sjónhimnu súrefnismælinga við mat á súrefnismettun í systemisku slagæðablóði. Þórunn Scheving Eliasdóttir, Ólöf Birna Ólafsdóttir.

Svipgerð og starfsemi sjónhimnu og litþekju augans í erfðabreyttum músnum með stökkbreytingar í Mitf geni. Þór Eysteinnsson.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

The role of the Mitf gene and purine receptors in controlling autophagy and cytokine release in the pigment epithelium, Þór Eysteinnsson.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Súrefnismælingar sjónhimnuæða í framsækinni gláku – ný nálgun. Ólöf Birna Ólafsdóttir.

Evrópusambandið PREVIN

Angiotensin receptor blockers to prevent diabetic retinopathy. Einar Stefánsson.

Evrópusambandið, TRANSMED Marie Curie program

Retinal degeneration. Einar Stefánsson.

RANNÍS

Fríar fitasýrur í stílum sem hæðgalyf. Einar Stefánsson.

Styrktarsjóður Richards P. Theodórs og Dóru Sigurjónsdóttur

Svipgerð augans í erfðabreyttum músnum með stökkbreytingar í Mitf geni, og aldursháðar breytingar í þeim, Þór Eysteinnsson.

Blindrafélagið

stýrur vegna ráðstefnuferðar á ARVO. Ólöf Birna Ólafsdóttir.

Minningsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Brottnám auga á Íslandi 2004-2018. Orsakir fyrir brottnámi og afdrif sjúklinga. Lífsgeðamat sjúklinga sem tapað hafa öðru auga eða báðum augum. Rannveig Linda Þórisdóttir, Haraldur Sigurðsson, Guðleif Helgadóttir, Bjarni A Agnarsson, Stefán Baldursson.

Doktorsnemar

Andrea Garcia Llorca. Svipgerð og starfsemi sjónhimnu og litþekju augans í erfðabreyttum músnum með stökkbreytingar í Mitf geni. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Þór Eysteinnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Eiríkur Steingrímsson, Margrét Helga Ögmundsdóttir, Jóna Freysdóttir, Þórarinn Guðjónsson.

Anna Bryndís Einarsdóttir. Augað sem gluggi að heilanum: Súrefnismettun í sjónhimnu í miðtaugakerfissjúkdómum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sveinn Hákon Harðarson. Aðrir

í doktorsnefnd: Jón Snædal, Haukur Hjaltason, Jakob Grauslund, Ólöf Birna Ólafsdóttir.

Eydís Ólafsdóttir. Sjóntap og augnsjúkdómar við týpu 2 sykursýki. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Einar Stefánsson. Leiðbeinandi: Dan Andersson. Aðrir í nefndinni eru: Rafn Benediktsson, Magnús Jóhannsson.

Gunnar Már Zoëga. Cornea guttata, epidemiology and risk factors, and specular microscopy. Háskólinn í Uppsala. Umsjónarkennari: Per Söderberg. Leiðbeinandi: Friðbert Jónasson.

Laura Lorenzo. Ocular drug delivery and pathways through the eye wall. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Einar Stefánsson. Leiðbeinandi: Ólöf Birna Ólafsdóttir. Meðleiðbeinandi: Þorsteinn Loftsson. Aðrir í doktorsnefnd: Gerhard Garhöfer, Gauti Jóhannesson.

Róbert Karlsson. Þróun sjálfvirkra aðferða í súrefnismælingum í augnbotnum (Development of automated methods in retinal oximetry measurements). Heilbrigðisvísindasvið og Rafmagns- og tölvuvirkræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sveinn Hákon Harðarson. Aðrir í doktorsnefnd: Einar Stefánsson, Jón Atli Benediktsson, Tok Bek.

Wouter B. H. J. Vehmeijer. Analysis of retinal oxygenation in Retinopathy of Prematurity. Universiteit Leiden. Umsjónarkennari: Noline Schali. Leiðbeinandi: Einar Stefánsson, E. Lopriore. Doktorsnefnd: G.P.M. Luyten, J.W. Beenakker.

Læknar í framhaldsnámi

Bjarki Ísfeld Stefánsson

Brynjart Þór Guðbjörnsson umsjónardeildarlæknir til 01.09.19

Daníel Alexanderson

Harpa Pálsdóttir umsjónardeildarlæknir frá 01.09.19

Marta Sigrún Jóhannsdóttir

Samúel Sigurðsson

Steinþór Árni Marteinsson

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Óldrunarlæknisfræði

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

University of Indiana, Harvard University/Joslin Diabetes Clinic

Belgía:

Háskólinn í Leuven (KU Leuven)

Danmörk:

Kaupmannahafnarháskóli, Háskólinn í Árósum

Holland:

Leiden University

Noregur:

Háskólinn í Osló

Ítalía:

Háskólinn í Flórens

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Haraldur Sigurðsson augnskurðlæknir var forseti European Society of Oculoplastic and Reconstructive Surgery, ESOPRS.

Haraldur Sigurðsson er stjórnarmaður í European Society of Ophthalmology (SOE).

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Einar Stefánsson er aðalritstjóri Acta Ophthalmologica, og er í ritstjórn Ophthalmology Times og Ophtha Therapy Science Journal.

María Soffía Gottfreðsdóttir er stjórnarmaður í ACTA Ophthalmologica.

Sigríður Þórisdóttir er stjórnarmaður í ACTA Ophthalmologica.

Þór Eysteinnsson er aðstoðarritstjóri á timaritinu Brain Communications (Oxford University Press).

Þór Eysteinnsson er gestaritstjóri Frontiers in Cellular Neurophysiology. Research Topic: Sensory Processing in Vision and Olfaction – Common Features of Key Players.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Valgerður Dóra Traustadóttir, Elin Björk Tryggvadóttir, Ólöf Birna Ólafsdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson, María Soffía Gottfreðsdóttir. Lyfjameðferð gláku og hugsanlegar milliverkanir við meðferð annarra sjúkdóma. Læknablaðið. 2019;105(4):163-9. doi:10.17992/lbl.2019.04.225

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Abu El-Asrar AM, AlBloushi AF, Gikandi PW, Hardarson SH, Stefánsson E. Retinal vessel oxygen saturation is affected in uveitis associated with Vogt-Koyanagi-Harada disease. Br J Ophthalmol. 2019;103(12):1695-1699. doi:10.1136/bjophthalmol-2018-313719.

Bek T, Stefánsson E, Hardarson SH. Retinal oxygen saturation is an independent risk factor for the severity of diabetic retinopathy. Br J Ophthalmol. 2019;103(8):1167-1172. doi:10.1136/bjophthalmol-2018-312764.

Choudhary TR, Ball D, Ramos JF, Stefánsson E, Harvey AR. Remote sensing of blood oxygenation using red-eye pupil reflection. Physiol Meas. 2019;40(12):12NT01. doi:10.1088/1361-6579/ab5f3b.

Eysteinnsson T, Gudmundsdóttir H, Hardarson AO, Berrino E, Selli S, Supuran CT, Carta F. Carbonic Anhydrase Inhibitors of Different Structures Dilate Pre-Contracted Porcine Retinal Arteries. Int J Mol Sci. 2019;20(3):467. doi:10.3390/ijms20030467

García-Llorca A, Aspelund SG, Ögmundsdóttir MH, Steingrímsson E, Eysteinnsson T. The microphthalmia-associated transcription factor (Mitf) gene and its role in regulating eye function. Sci Rep. 2019;9(1):15386-. doi:10.1038/s41598-019-51819-0

Himawan E, Ekstrom P, Buzgo M, Gaillard P, Stefánsson E, Marigo V, Loftsson T, Paquet-Durand F. Drug delivery to retinal photoreceptors. Drug Discov Today. 2019;24(8):1637-43. doi:10.1016/j.drudis.2019.03.004

Imamachi K, Stefánsson E, Ohira A, Tanito M. Treatment of non-infectious ophthalmic inflammatory diseases with 1.5% dexamethasone -cyclodextrin nanoparticle eye drops. Acta Ophthalmol (Copenh). 2019;97(8):824-7. doi:10.1111/aos.14119

Ivarsdóttir EV, Benonisdóttir S, Thorgeirsson G, Sulem P, Oddsson A, Styrkarsdóttir U, Kristmundsdóttir S, Arnadóttir GA, Thorgeirsson G, Jonsdóttir I., Zoega GM, Thorsteinsdóttir U, Guðbjartsson DF, Jonsson F, Holm H, Stefánsson K. Sequence variation at ANAPC1 accounts for 24% of the variability in corneal endothelial cell density. Nature communications. 2019;10(1):1284. doi:10.1038/s41467-019-09304-9

Jakobsen DB, Torp TL, Stefánsson E, Peto T, Grauslund J. Retinal metabolic and structural alterations in response to aflibercept treatment in neovascular age-related macular degeneration. Acta Ophthalmol. 2019;97(5):525-31. doi:10.1111/aos.13996

Semba RD, Moaddel R, Cotch MF, Jonasson F, Eiriksdóttir G, Harris TB, Launer LJ, Sun K, Klein R, Schaumberg DA. Serum lipids in adults with late age-related macular degeneration: a case-control study. *Lipids Health Dis.* 2019;18(1):7. doi:10.1186/s12944-018-0954-7

Stefánsson E, Ólafsdóttir OB, Elíasdóttir TS, Vehmeijer W, Einarsson AB, Bek T, Torp TL, Grauslund J, Eysteinnsson T, Karlsson RA, Van Keer K, Stalmans I, Vandewalle E, Todorova MG, Hammer M, Garhöfer G, Schmetterer L, Šin M, Hardarson SH. Retinal oximetry: Metabolic imaging for diseases of the retina and brain. *Prog Retin Eye Res.* 2019;70:1-22. doi:10.1016/j.preteyeres.2019.04.001

Annað faglegt

Charters L. App offers personal risk profile for diabetic retinopathy2019; 2019(September 10th). Available from: <https://www.opthalmologytimes.com/diabetic-retinopathy/app-offers-personal-risk-profile-diabetic-retinopathy>

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 5 þar af 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 13 þar af 6 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5

Barnalæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Ásgeir Haraldsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Stundaðar eru rannsóknir sem tengast faraldsfræði sjúkdóma, tilurð þeirra og meðferð. Meðal helstu verkefna eru rannsóknir á árangri pneumókokkabólusetninga á Íslandi, árangri meðferðar krabbameina og þáttum sem hafa áhrif á horfur nýbura og fyrirbura en auk þess eru stundaðar umfangsmiklar rannsóknir á fæðuþöpoli og ofnæmi, algengum og sjaldgæfum orsökum nýrnasteina, blóðþrýstingi og iðrasýkingum svo eitthvað sé talið.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Algengi meningókokka í nefkoki eða koki hjá íslenskum börnum og ungmennum - rættanir og hjúpgreining. Ásgeir Haraldsson, Valtýr Thors, Gunnsteinn Haraldsson, Karl Kristinsson, Helga Erlendsdóttir, Íris Kristinsdóttir.

Forspárgildi efna í mænuvökva nýbura með heilaskaða; Tengsl við alvarleika sjúkdómsástands og langtímahorfur. Kristín Leifsdóttir, Ásgeir Haraldsson.

Fósturköfnun á Íslandi – nýgengi, orsakir og afdrif barnanna. Þórður Þórkelsson.

Helstu gæðavísar og árangur á göngudeild barna og unglunga með sykursýki á Íslandi. Ragnar Bjarnason, Elísabet Konráðsdóttir.

Ífarandi sýkingar af völdum Streptókokka af flokki B (GBS) hjá nýburum á Íslandi. Tengsl birtingarmyndar við hjúpperð, yfirborðsprótein og stofngerð bakteríunnar. Helga Erlendsdóttir, Birta Bæringsdóttir, Þórður Þórkelsson.

Kviðarklofi og naflastrengshaull: nýgengi, sjúkdómangangur og árangur meðferðar. Þórður Þórkelsson.

Lifun og afdrif minnstu fyrirburanna. Þórður Þórkelsson.

Mikilvægi hrota og öndunarstoppa fyrir andlega og líkamlega heilsu barna. Michael Clausen, Erna Sif Arnardóttir, Sigurveig Sigurðardóttir, Gunnar Guðmundsson.

Mótefnasvörun influensubólusetninga offeitra barna, Valtýr Thors, Ásgeir Haraldsson, Tryggvi Helgason, Arthur Löve, Íris Kristinsdóttir.

Mælingar á blóðsykri hjá nýburum á kvennadeild Landspítalans og Barnspítala Hringinsins. Þórður Þórkelsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

APRT Deficiency: Novel Strategies for Screening and Diagnosis. Viðar Örn Eðvarðsson.

Börn með einkenni alvarlegra sýkinga: Orsakir og áhættuþættir. Ásgeir Haraldsson.

Embætti landlæknis - Sóttvarnalæknir

Meningococcal colonisation in Icelandic children and young people. Valtýr Thors, Ásgeir Haraldsson, Íris Kristinsdóttir.

Doktorsnemar

Andri Leó Lemarquis. Genetics and cellular regulatory mechanisms in the pathogenesis of autoimmunity in IgA deficiency. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson. Doktorsnefnd: Ásgeir Haraldsson.

Auður Anna Aradóttir. Frumur og boðefni sem stuðla að lifun plasmafurmu í beinmerg nýbura. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Ingileif Jónsdóttir. Doktorsnefnd: Ásgeir Haraldsson.

Elias Sæbjörn Eyþórsson. Faraldsfræðileg rannsókn á áhrifum ónæmisáðgerða gegn pneumókokkum á notkun heilbrigðisþjónustu og kostnað. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson. Aðrir í doktorsnefnd: Karl G. Kristinsson, Helga Erlendsdóttir, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Birgir Hrafnkelsson.

Harpa Viðarsdóttir. Börn með fæðingabyngd ≥ 5000 grömm og mæður þeirra. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórður Þórkelsson. Umsjónarkennarar: Ragnar G. Bjarnason, Reynir T. Geirsson, Unnur A. Valdímarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Hrafnhildur Linnét Runólfssdóttir. Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency: Epidemiology and Clinical Outcomes. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Viðar Örn Eðvarðsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir í doktorsnefnd: Patrick Sulem, Dawn S. Milliner.

Ingibjörg Kjartansdóttir. Bölguþættir og blóðþrýstingur meðal 16 – 20 ára ungmenna. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ragnar G. Bjarnason, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Ragnar Danielsen.

Íris Kristinsdóttir. Vaccine preventable diseases in Icelandic children - rotavirus, meningococcus and influenza: We can do better. Læknadeild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Valtýr Stefánsson Thors. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson. Doktorsnefnd: Þórólfur Guðnason, Karl G. Kristinsson, Magnús Gottfredsson.

Kristín Leifsdóttir. Forspárgildi efna í mænuvökva nýbura með heilaskaða; tengsl við alvarleika sjúkdómsástands og langtímahorfur. Háskóla Íslands og Karolinska Universitet. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson.

Sigríður Júlía Quirk. Pneumococcal molecular epidemiology before and after the introduction of the 10-valent pneumococcal conjugate vaccine Synflorix (GSK) in Iceland. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í doktorsnefndnefnd: Ásgeir Haraldsson, Angela Brueggemann, Martha Á. Hjálmsdóttir.

Sigrún Þorsteinsdóttir. Bragðlaukabláfun – rannsókn á matvæðni hjá börnum. Fæðumiðuð ihlutun í skólaumhverfi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Anna Sigríður Ólafsdóttir. Leiðbeinandi: Urður Njarðvík. Aðrir í doktorsnefnd: Ragnar Bjarnason, Annmarie Olsen.

Unnur Þorsteinsdóttir. Development of quantitative ultra-performance liquid chromatography tandem mass spectrometry (UPLC-QqQ-MS) assay for clinical diagnosis and pharmacotherapy monitoring of

patients with APRT deficiency. Lyfjafraeðideild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Margrét Þorsteinsdóttir. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Aðrir í doktorsnefnd: Viðar Örn Eðvarðsson, Mathew Lewis, Jón Jóhannes Jónsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Innan Landspítala

Erfða- og sameindalæknisfræði, hjartalæknisfræði, kvensjúkdóma- og fæðingarlæknisfræði, lyflæknisfræði, meinafræði, nýrnalæknisfræði, ofnæmislæknisfræði, ónæmisfræði, sýkla- og veirufræði, smitsjúkdómálæknisfræði; svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

ArcticMass, Greiningar og ráðgjafastöð ríkisins, Íslensk erfðagreining.

Háskóli Íslands: Lyfjafraeðideild; efnafræðideild; félagsvísindadeild; hagfræðideild; sálfræðideild; verkfræði- og náttúruvísindadeild.

Háskólinn í Reykjavík.

Erlendir samstarfsaðilar

Austurríki:

Medical University of Vienna, Biomed AG Vienna; Paris Lodron University of Salzburg.

Bandaríkin:

Mayo Clinic, Rocheser Minnesota; NYU School of Medicine, New York.

Bretland:

Nuffield Department of Medicine and Department of Zoology; University of Oxford, Oxford, Pathogen Genomics, Wellcome Trust Sanger Institute, Hinxton, Royal Free Hospital, University College of London, University of Bristol, University of Oxford, Oxford, University of Bristol, School of Cellular and Molecular Medicine. Institute of Food Research, Bristol University. Southampton Children Hospital. St Mary's Hospital London.

Danmörk:

Copenhagen University, Statens Serum Institut, Copenhagen; Odense University Hospital.

Finnland:

Department of Pediatrics, Kuopio University Hospital, Kuopio, Finland; Department of Pediatrics, Oulu University Hospital, Oulu, Finland; Department of Pediatrics, Turku University central hospital, Turku; Department of Pediatrics, Tampere University Hospital, Tampere; Helsinki University Central Hospital, Helsinki.

Frakkland:

CEA Institute of Biology Technologies.

Grikkland:

Kapodistrian University of Athens.

Holland:

Academic Medical Center, HAL Allergy BV, Leiden; BIAL Aristegui, University Medical Centre Utrecht; Clinical Trial Centre Maastricht.

Noregur:

Oslo University.

Pólland:

Medical University of Lodz, Poland.

Spánn:

Hospital Clinico San Carlos, BIAL Aristegui, Bilbao, Servicio Andaluz de Salud; Paediatric Infectious Disease Unit, Hospital 12 de Octubre, Madrid.

Sviþjóð:

Karolinska Institute, Stockholm; Linköping University; Sahlgrenska University Hospital, Gothenburg.

Þýskaland:

Inst. of Pathology & Dpt. of Nephrology, Laboratory of Nephropathology

University Clinic of RWTH, Aachen.

Starfsmenn fræðasviðsins eru í öflugu alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknum í gegnum ýmis samvinnuverkefni (upptalning ekki tæmandi):

Food Allergy Specific Therapy (FAST) Study Group.

Nordic Society for Pediatric Hematology and Oncology (NOPHO).

The Rare Kidney Stone Consortium a part of the National Center for Advancing Translational Sciences (NCATS) Rare Diseases Clinical Research Network

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Þóroður Þórkelsson, yfirlæknir nýburalækninga var útnefndur sérfræðilæknir ársins 2019 af Félagi almennra lækna fyrir framúrskarandi störf við kennslu og handleiðslu.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Viðar Örn Eðvarðsson er í ritstjórn Pediatric Nephrology.

Þóroður Þórkelsson er aðstoðarráttgjafi Current Treatment Options in Pediatrics.

Doktorsritgerðir

Andri Leó Lemarquis. Áhrif utanfrumufjölsykra Cyanobacterium aponinum úr Bláa Lóninu á ónæmissvör in vitro = Effects of exopolysaccharides from Cyanobacterium aponinum from the Blue Lagoon in Iceland on immune responses in vitro. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson. Meðleiðbeinandi: Una Bjarnadóttir. Aðrir í nefndinni: Ásgeir Haraldsson, Ingileif Jónsdóttir, René Toes.

Elias Sæbjörn Eyþórsson. Lýðgrunnduð áhrif 10-gilds samtengds pneumókokkabóluefnis á notkun heilbrigðisþjónustu og kostnað = The population impact and cost-effectiveness of the 10-valent pneumococcal conjugate vaccine in Iceland. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Ásgeir Haraldsson. Aðrir í nefndinni: Birgir Hrafnkelsson, Karl G. Kristinnsson, Helga Erlendsdóttir, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir.

Sigríður Júlía Quirk. Hjúpgerða- og sameindafræðileg faraldsfræði pneumókokka á Íslandi fyrir og eftir pneumókokka bólusetningu = Serotype and molecular epidemiology of pneumococci in Iceland before and after pneumococcal vaccination. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinnsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í nefndinni: Ásgeir Haraldsson, Martha Á. Hjalmsdóttir, Angela B. Breggermann.

Ritverk –bækur eða bókakafalr

Edvardsson VO, Sahota A, Palsson R. Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency. 2012 Aug 30 [Updated 2019 Sep 26]. In: Adam MP, Ardinger HH, Pagon RA, et al., editors. GeneReviews® [Internet]. Seattle (WA): University of Washington, Seattle; 1993-2020. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK100238>

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Albertsen BK, Grell K, Abrahamsson J, Lund B, Vetterranta K, Jonsson OG, Frandsen TL, Wolthers BO, Heyman M, Schmiegelow K. Intermittent Versus Continuous PEG-Asparaginase to Reduce Asparaginase-Associated Toxicities: A NOPHO ALL2008 Randomized Study. *J Clin Oncol*. 2019;37(19):1638-46. doi:10.1200/jco.18.0187

Bonnisdóttir S, Kristjánsson RP, Oddsson A, Steinhorsdóttir V, Mikaelssdóttir E, Kehr B, Jensson BO, Arnadóttir GA, Sulem G, Sveinbjörnsson G, Kristmundsdóttir S, Ivarsdóttir EV, Vogel LK, Tragante V, Gunnarsson B, Runólfssdóttir HL, Arthur JG, Deaton AM, Eijolfsson GI, Davidsson OB, Asselbergs FW, Hreidarsson AB, Rafnar T, Thorleifsson G, Edvardsson V, Sigurdsson G, Helgadóttir A, Halldórsson BV, Masson G, Holm H, Onundarson PT, Indridason OS, Benediktsson R, Palsson R, Gudbjartsson DF, Olafsson I, Thorsteinsdóttir U, Sulem P, Stefánsson K6. Sequence variants associating with urinary biomarkers. *Hum Mol Genet*. 2019;28(7):1199-1211. doi:10.1093/hmg/ddy409

El-Khouly FE, Veldhuijzen van Zanten SEM, Santa-Maria Lopez V, Hendrikse NH, Kaspers GJL, Loizos G, Sumerauer D, Nysom K, Pruunsild K, Pentikainen V, Thorarinnsson HK, Rutkauskiene G, Calvagna V, Drogosiewicz M, Dragomir M, Deak L, Kitanovski L, von Bueren AO, Kebudi R, Slavc I, Jacobs S, Jadrijevic-Cvrilje F, Entz-Werle N, Grill J, Kattamis A, Hauser P, Pears J, Biassoni V, Massimo M, Lopez Aguilar E, Torsvik IK, Joao Gil-da-Costa M, Kumirova E, Cruz-Martinez O, Holm S, Bailey S, Hayden T, Thomale UW, Janssens GOR, Kramm CM, van Vuurden DG. Diagnostics and treatment of diffuse intrinsic pontine glioma: where do we stand? *J Neurooncol*. 2019;145(1):177-84. doi:10.1007/s11060-019-03287-9.

Eythorsson E, Sigurdsson S, Erlendsdóttir H, Hrafnkelsson B, Kristinnsson KG, Haraldsson A. Increase in tympanostomy tube placements despite pneumococcal vaccination, a population-based study. *Acta Paediatr*. 2019;108(8):1527-1534. doi:10.1111/apa.14724

Granlund PA, Ødegaard JS, Skjerven HO, Lødrup Carlsen KC, Hanséus K, Rognvaldsson I, Sunnegårdh J, Turanlahti MI, Holmstrøm H. Survey of 23 Nordic university hospitals showed that 77% lacked written procedures for measuring and interpreting blood pressure in infants. *Acta Paediatr*. 2019;108(2):266-270. doi:10.1111/apa.14492

Højfeldt SG, Wolthers BO, Tulstrup M, Abrahamsson J, Gupta R, Harila Saari A, Heyman M, Henriksen LT, Jónsson ÓG, Lähteenmäki PM, Lund B, Pruunsild K, Vaitkeviciene G, Schmiegelow K, Albertsen BK, NOPHO group. Genetic predisposition to PEG asparaginase hypersensitivity in children treated according to NOPHO ALL 2008. *Br J Haematol*. 2019;184(3):405-417. doi:10.1111/bjh.15660

Ifversen M, Turkiewicz D, Marquart HV, Winiarski J, Buechner J, Mellgren K, Arvidson J, Rascon J, Körgvee LT, Madsen HO, Abrahamsson J, Lund B, Jonsson OG, Heilmann C, Heyman M, Schmiegelow K, Vetterranta K. Low burden of minimal residual disease prior to transplantation in children with very high risk acute lymphoblastic leukaemia: The NOPHO ALL 2008 experience. *Br J Haematol*. 2019;184(6):982-993. doi:10.1111/bjh.15761

Jarvis KB, LeBlanc M, Tulstrup M, Nielsen RL, Albertsen BK, Gupta R, Huttunen P, Jónsson ÓG, Rank CU, Ranta S, Ruud E, Saks K, Trakymiene SS, Tuckuviene R, Schmiegelow K. Candidate single nucleotide polymorphisms and thromboembolism in acute lymphoblastic leukemia - A NOPHO ALL2008 study. *Thromb Res*. 2019;184:92-8. doi:10.1016/j.thromres.2019.11.002

Jonsdóttir B, Jónsson I, Lantz M. Prevalence of diabetes and presence of autoantibodies against zinc transporter 8 and glutamic decarboxylase at diagnosis and at follow up of Graves' disease. *Endocrine*. 2019;64(1):48-54. doi:10.1007/s12020-019-01852-w.

Kristinsdóttir H, Thórkelsson Th, Hardardóttir H, Oskarsson G. Diagnosis of critical congenital heart defects in Iceland 2000-2014. *Journal of Cardiology and Cardiovascular Medicine*. 2019;4:177-181.

Kristinsdóttir I, Haraldsson A, Thorkelsson T, Haraldsson G, Kristinnsson KG, Larsen J, Larsen

AR, Thors V. MRSA outbreak in a tertiary neonatal intensive care unit in Iceland. *Infectious diseases (London, England)*. 2019;51(11-12):815-23. doi:10.1080/23744235.2019.1662083

Lohmann DJA, Asdahl PH, Abrahamsson J, Ha SY, Jonsson OG, Kaspers GJL, Koskenvuo M, Lausen B, De Moerloose B, Palle J, Zeller B, Sung L, Hasle H. Associations between pretherapeutic body mass index, outcome, and cytogenetic abnormalities in pediatric acute myeloid leukemia. *Cancer medicine*. 2019;8(15):6634-43. doi:10.1002/cam4.2554

Lundgren M, Jonsdóttir B, Elding Larsson H; DiPiS study group. Effect of screening for type 1 diabetes on early metabolic control: the DiPiS study. *Diabetologia*. 2019 Jan;62(1):53-57. doi:10.1007/s00125-018-4706-z.

Lyons SA, Burney PGJ, Ballmer-Weber BK, Fernandez-Rivas M, Barreales L, Clausen M, Dubakiene R, Fernandez-Perez C, Fritsche P, Jedrzejczak-Czechowicz M, Kowalski ML, Kralimarkova T, Kummeling I, Mustakov TB, Lebens AFM, van Os-Medendorp H, Papadopoulos NG, Popov TA, Sakellariou A, Welsing PMJ, Potts J, Mills ENC, van Ree R, Knulst AC, Le TM. Food Allergy in Adults: Substantial Variation in Prevalence and Causative Foods Across Europe. *J Allergy Clin Immunol Pract*. 2019;7(6):1920-1928.e11. doi:10.1016/j.jaip.2019.02.044

Magnusdóttir H, Vidarsdóttir AG, Ludvíksson BR, Clausen M, Lund SH, Jensen AB, Sigurdardóttir ST. Ara h 1 and Ara h 6 Sensitization Causes Clinical Peanut Allergy in Ara h 2-Negative Individuals. *Int Arch Allergy Immunol*. 2019;178(1):66-75. doi:10.1159/000493327

Magnúsdóttir MB, Róbertsson V, Þorgrímsson S, Rósmundsson Þ, Agnarsson Ú, Haraldsson Á. Abdominal pain is a common and recurring problem in paediatric emergency departments. *Acta Paediatr*. 2019;108(10):1905-1910. doi:10.1111/apa.14782

Modvig S, Madsen HO, Siitonen SM, Rosthøj S, Tierens A, Juvonen V, Osnes LTN, Vålerhaugen H, Hultdin M, Thörn I, Matuzeviciene R, Stoskus M, Marincevic M, Fogelstrand L, Lilleorg A, Toft N, Jónsson OG, Pruunsild K, Vaitkeviciene G, Vetterranta K, Lund B, Abrahamsson J, Schmiegelow K, Marquart HV. Minimal residual disease quantification by flow cytometry provides reliable risk stratification in T-cell acute lymphoblastic Leukemia. 2019;33(6):1324-1336. doi:10.1038/s41375-018-0307-6

Naumburg E, Rane A, Halvorsen T, Glosli H, Henriksen TB, Haraldsson A, Kallio J, Lepola P. Tardy development of safe medicines for children: a Nordic network offers new platform to reduce this inequity. *Acta Paediatr*. 2019;108(6):992-3. doi:10.1111/apa.14775

Nersting J, Nielsen SN, Grell K, Paerregaard M, Abrahamsson J, Lund B, Jonsson OG, Pruunsild K, Vaitkeviciene G, Kanerva J. Methotrexate polyglutamate levels and co-distributions in childhood acute lymphoblastic leukemia maintenance therapy. *Cancer Chemother Pharmacol*. 2019;83(1):53-60. doi:10.1007/s00280-018-3704-7

Norland K, Sveinbjörnsson G, Thorólfssdóttir RB, Davidsson OB, Tragante V, Rajamani S, Helgadóttir A, Gretarsdóttir S, van Setten J, Asselbergs FW, Sverrisson JT, Stephensen SS, Oskarsson G, Sigurdsson EL, Andersen K, Danielson R, Thorgerisson R, Thorsteinsdóttir U, Amar DO, Sulem P, Holm H, Gudbjartsson DF, Stefánsson K. Sequence variants with large effects on cardiac electrophysiology and disease. *Nature communications*. 2019;10(1):4803. doi:10.1038/s41467-019-12682-9

Palsson R, Indridason OS, Edvardsson VO, Oddsson A. Genetics of common complex kidney stone disease: insights from genome-wide association studies. *Urolithiasis*. 2019;47(1):11-21. doi:10.1007/s00240-018-1094-2

Preka E, Bonthuis M, Harambat J, Jager KJ, Groothoff JW, Baiko S, Bayazit AK, Boehm M, Cvetkovic M, Edvardsson

VO, Fomina S, Heaf JG, Holttä T, Kis E, Kolvek G, Koster-Kamphuis L, Molchanova EA, Mu oz M, Neto G, Novljan G, Printza N, Sahpazova E, Sartz L, Sinha MD, Vidal E, Vondrak K, Vrillon I, Weber LT, Weitz M, Zagodzón I, Stefanidis CJ, Bakaloglu SA. Association between timing of dialysis initiation and clinical outcomes in the paediatric population: an ESPN/ERA-EDTA registry study. *Nephrol Dial Transplant*. 2019 Nov 1;34(11):1932-1940. doi:10.1093/ndt/gfz069. PMID: 31038179

Quirk SJ, Haraldsson G, Hjálmarsson M, van Tonder AJ, Hrafnkelsson B, Bentley SD, Haraldsson Á, Erlendsdóttir H, Brueggemann AB, Kristinnsson KG. Vaccination of Icelandic Children with the 10-Valent Pneumococcal Vaccine Leads to a Significant Herd Effect among Adults in Iceland. *J Clin Microbiol*. 2019;57(4):e01766-18. doi: 10.1128/JCM.01766-18

Runolfsson HL, Pálsson R, Agustsdóttir IM, Indridason OS, Edvardsson VO. Long-term renal outcomes of APRT deficiency presenting in childhood. *Pediatr Nephrol*. 2019;34(3):435-442. doi:10.1007/s00467-018-4109-x

Runolfsson HL, Pálsson R, Thorsteinsdóttir UA, Indridason OS, Agustsdóttir IMS, Oddsdóttir GS, Thorsteinsdóttir M, Edvardsson VO. Urinary 2,8-dihydroxyadenine excretion in patients with adenine phosphoribosyltransferase deficiency, carriers and healthy control subjects. *Mol Genet Metab*. 2019;128(1-2):144-50. doi:10.1016/j.ymgme.2019.05.015

Skou A-S, Olsen SØ, Nielsen LH, Glosli H, Jahnukainen K, Jarfelt M, Jónmundsson GK, Malmros J, Nysom K, Hasle H. Hearing Status in Survivors of Childhood Acute Myeloid Leukemia Treated With Chemotherapy Only: A NOPHO-AML Study. *J Pediatr Hematol Oncol*. 2019;41(1):e12-e17. doi:10.1097/MPH.0000000000001302

Stadil T, Koivusalo A, Pakarinen M, Mikkelsen A, Emblem R, Svensson JF, Ehrén H, Jónsson L, Bäckstrand J, Lilja HE. Surgical repair of long-gap esophageal atresia: A retrospective study comparing the management of long-gap esophageal atresia in the Nordic countries. *J Pediatr Surg*. 2019;54(3):423-428. doi:10.1016/j.jpedsurg.2018.07.023

Stephensen SS, Ostenfeld E, Kutty S, Steding-Ehrenborg K, Arheden H, Thilén U, Carlsson M. Transcatheter closure of atrial septal defect in adults: time-course of atrial and ventricular remodeling and effects on exercise capacity. *Int J Cardiovasc Imaging* 2019; 35(11):2077-2084. doi: 10.1007/s10554-019-01647-0.

Sveinsdóttir H, Björnsdóttir JB, Erlendsdóttir H, Hjálmarsson M, Hrafnkelsson B, Haraldsson Á, Kristinnsson KG, Haraldsson G. The Effect of the 10-Valent Pneumococcal Nontypeable Haemophilus influenzae Protein D Conjugate Vaccine on H. influenzae in Healthy Carriers and Middle Ear Infections in Iceland. *J Clin Microbiol*. 2019;57(7):e00116-19. doi:10.1128/JCM.00116-19

Thors V, Christensen H, Morales-Aza B, Oliver E, Sikora P, Vipond I, Muir P, Finn A. High-density Bacterial Nasal Carriage in Children Is Transient and Associated With Respiratory Viral Infections-Implications for Transmission Dynamics. *Pediatr Infect Dis J*. 2019;38(5):533-8. doi:10.1097/inf.0000000000002256

van Tonder AJ, Bray JE, Jolley KA, Jansen van Rensburg M, Quirk SJ, Haraldsson G, Maiden MC, Bentley SD, Haraldsson Á, Erlendsdóttir H. Genomic analyses of > 3,100 nasopharyngeal pneumococci revealed significant differences between pneumococci recovered in four different geographical regions. *Front Microbiol*. 2019;10:317. doi:10.3389/fmicb.2019.00317

Yu D, Sul JH, Tsetsos F, Nawaz MS, Huang AY, Zelaya I, Illmann C, Osiecki L, Darrow SM, Hirschtritt ME, Ludvigsson P, Thorarensen O. Interrogating the genetic determinants of Tourette's syndrome and other tic disorders through genome-wide association studies. *Am J Psychiatry*. 2019;176(3):217-227. doi:10.1176/appi.ajp.2018.18070857

Önnur ritverk

Tryggvi Helgason. Geta vísindin klukkað samfélagið? *Læknablaðið*. 2019;105(3):113.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2 þar af 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5 þar af 4 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Bráðalæknisfræði

Forstöðumaður: Hjalti Már Björnsson lektor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Í fræðasviðinu er unnið að fjölbreyttum rannsóknum er varða orsakir, greiningu og meðferð bráðra veikinda og slysa. Meðal rannsóknarverkefna eru greiningar á áverkum út frá orsökum slysa, árangur sérhæfðar meðferðar svo sem höpslysviðbragða, endurlífunar og öndunarvegameðferðar.

Vísindasjóður Landspítala

Greining og meðferð slasaðra og bráðveikra á vegum Slysavarnafélagsins Landspítala. Hjalti Már Björnsson, Ragna Sif Árnadóttir.

Doktorsnemar

Auður Elva Vignisdóttir. Sjúkraflugi þyrllu Landhelgisgæslu Íslands árin 2001-2012. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Brynjólfur Mogensen.

Bergþóra Baldursdóttir. Balance among people with fall-related wrist fractures and effects of sensory training. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Pálmi Jónsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ella Kolbrún Kristinsdóttir, Brynjólfur Mogensen.

Drifa Jónasdóttir. Kostnaður Landspítala vegna heimilisfældis; Umfang, eðli og kostnaður vegna karlmanna sem beita konur heimilisfældi á Íslandi árin 2013-2014. Lyðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Brynjólfur Mogensen. Aðrir í doktorsnefnd: Sigrún Helga Lund, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Þórhildur Lindal.

Guðrún Björg Steingrimsdóttir. Sár vetrarins. Faraldsfræði áverka á norrænum slóðum. Háskólanum Tromsø, Noregi. Leiðbeinandi: Brynjólfur Mogensen. Aðrir í doktorsnefnd: Hákon Kvale Bakke, Sigrún Helga Lund, Tómas Guðbjartsson, Unnur Valdimarsdóttir.

Meistaraneimar

Berggrós Kristín Jóhannesdóttir. Stunguáverkar á Íslandi 2000-2015. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í meistaranefnd: Brynjólfur Mogensen, Guðrún María Jónsdóttir, Una Jóhannesdóttir, Sigrún Helga Lund.

Guðrún Svanhvít S. Michelsen. Mat á umfangi og eðli fyrirspurna í eitrunarmiðstöð Landspítala og verklagi við svörun. Lyfjafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Freyja Jónsdóttir. Samstarfsaðilar: Curtis P. Snook, Helena Lindal, Guðborg Auður Guðjónsdóttir.

Hólmfríður H. Sigurðardóttir. Jafnvægisstjórnun hjá einstaklingum sem hlotið hafa úlniðsbrot í kjölfar byltu og áhrif skynþjálfunar. Sjúkrþjálfun, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Pálmi V. Jónsson. Samstarfsaðilar: Ella Kolbrún Kristinsdóttir, Brynjólfur Mogensen, Hannes Petersen, Susan L. Whitney, Sigrún Helga Lund, Sólveig Ása Árnadóttir.

Jóhanna Steinþóra Gústavsdóttir. Afturskyggn rannsókn á lyfjæitrunum sem komu til meðferðar á Landspítala árið 2018. Lyfjafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Freyja Jónsdóttir. Samstarfsaðilar: Curtis P. Snook, Helena Lindal.

Þorbjörg Andrea Friðriksdóttir. Parasetamóleitrarir á Landspítala: Umfang og eðli eitrana og verklag við meðhöndlun. Lyfjafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi:

Freyja Jónsdóttir. Samstarfsaðilar: Curtis P. Snook, Einar S. Björnsson, Helena Lindal.

Læknar í framhaldsnámi

Aaron Palomares

Ester Víktorsdóttir

Eva Hrund Hlynsdóttir

Guðrún Björg Steingrimsdóttir

Guðrún Katrín Oddsdóttir

Hildur Baldursdóttir

Magnea Erna Auðunsdóttir

Nils Daniellsson

Páll Óli Ólason

Ragna Sif Árnadóttir

Rosemary Lea Jones

Sasan Már Nobakht

Sigurbjörg Bragadóttir

Steinar Orri Halþórsson

Unnur Ósk Stefánsdóttir

Þórir Bergsson

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands

Hjúkrunarfræði, lyflæknisfræði, skurðlæknisfræði, svæfingalæknisfræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Rannsóknarnefnd samgönguslysa.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Í mars hlaut Bráðamóttaka Landspítala kennsluverðlaun kandiðata fyrir árið 2018.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Hjalti Már Björnsson, situr í ritstjórn Western Journal of Emergency Medicine.

Doktorsritgerð

Bergþóra Baldursdóttir. Jafnvægisstjórnun og áhrif skynþjálfunar - Östöðugt eldra fólk og einstaklingar sem hlotið hafa úlniðsbrot við byltu = Postural control and the effects of multi-sensory balance training - Unsteady older adults and people with fall-related wrist fractures. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinandi: Ella Kolbrún Kristinsdóttir. Umsjónarkennari: Pálmi V. Jónsson. Doktorsnefnd: Brynjólfur Mogensen, Hannes Petersen, Susan L. Witney.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Johannesdóttir U, Jonsdóttir GM, Johannesdóttir BK, Heimisdóttir AA, Eythorsson E, Guðbjartsson T, Mogensen B. Penetrating stab injuries in Iceland: a whole-nation study on incidence and outcome in patients hospitalized for penetrating stab injuries. *Scand J Trauma Resusc Emerg Med*. 2019;27(1):7. doi:10.1186/s13049-018-0582-2

Juliusson G, Thorvaldsdóttir B, Kristjánsson JM, Hannesson P. Diagnostic imaging trends in the emergency department: an extensive single-center experience. *Acta radiologica open*. 2019;8(7):2058460119860404. doi:10.1177/2058460119860404

Skuladottir SS, Gudmundsdóttir E, Mogensen B, Masdóttir HR, Gudmundsdóttir H, Jonsdóttir LA, Sigurthorsdóttir I, Torfadóttir JE, Thorsteinsdóttir T. Hip fractures among older people in Iceland between 2008 and 2012. *Int J Orthop Trauma Nurs*. 2019;32:27-31. doi:10.1016/j.ijotn.2018.06.001

Önnur ritverk

Hjalti Már Björnsson. Þráhyggjusál í löskuðum líkamá? *Læknablaðið*. 2019;105(1):9.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 8
Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2 boðsfyrirlestrar
Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Bæklunarskurðlæknisfræði

Forstöðumaður: Halldór Jónsson jr. prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Á helstu sjúkdóma, áverka og verkfræði í stoðkerfinu

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Evrópusambandið- Horizon2020

User-centred smart 3D nanobiomaterial-based scaffold for chondral repair. Paolo Gargiulo, Halldór Jónsson jr, Magnús Gíslason, Ólafur Eysteinnsson.

Rannsóknarsjóður Sigríðar Lárusdóttur

Hvaða áhrif hefur langtímaundirbúningur, rannsóknir og viðeigandi meðferðar fyrir sjúklinga, sem biða eftir liðskiptum á hné eða mjóðm, á aðgerðarferli og tíðni fylgikvilla. María Sigurðardóttir, Óskar Reykdalsson, Jón Steinar Jónsson, Ólöf Víktorsdóttir, Yngvi Ólafsson, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Lilja Stefánsdóttir, Vígdís Hallgrímsdóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Sigurbergur Kárasón

Læknar í framhaldsnámi

Andri Óttarsson

Arnar F. Óskarsson,

Björn Már Friðriksson,

Hallgrímur Ó. Hallgrímsson,

Jatinder Singh,

Stefán Á H. Guðjohnsen,

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Innan Landspítala

Endurhæfingardeild Grensás, Svæfinga- og gjörgæsludeild, Brjóstholsskurðlækningsdeild, Heila- og taugaskurðlækningsdeild, Æðaskurðlækningsdeild, Krabbameinslækningsdeild, Myndgreiningadeild.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Heilbrigðisverkfræðideild, Háskólinn í Reykjavík, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum, Líftækniyfirtækíð Genis ehf.

Erlendir samstarfsaðilar

Svíþjóð:

Scandinavian Sarcoma Group (SSG), Lundi.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu 2019

Grétar Ottó Róbertsson fulltrúi Íslands í ritstjórn Acta Orthopaedica.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Gargiulo P, Gíslason MK, Edmunds KJ, Pitocchi J, Carraro U, Esposito L, Fraldi M, Bifulco P, Cesarelli M, Jónsson H. CT-Based Bone and Muscle Assessment in Normal and Pathological Conditions. In: Narayan R, editor. Encyclopedia of Biomedical Engineering. Amsterdam: Elsevier; 2019. p. 119-34.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Kjalarsdóttir L, Dýrfjörð A, Dagbjartsson A, Laxdal EH, Örlýgsson G, Gíslason J, Einarsson JM, Ng C-H, Jónsson H, Jr. Bone remodeling effect of a chitosan and calcium phosphate-based composite. Regen Biomater. 2019;6(4):241–7. doi:10.1093/rb/rbz009

Önnur ritverk

Yngvi Ólafsson. Bæklunarskurðlækningsar í úlfakreppu. Læknablaðið. 2019;105(6):263.

Hjörleifur Skorri Þormóðsson, Halldór Jónsson jr.

Bakskoðun. Læknaneminn. 2019;70:48-53.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Endurhæfingarlæknisfræði/ Sjúkrabjálfun

Forstöðumaður: Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir adjúntk.

Læknisfræðileg endurhæfing, forsvarsmáður: Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir adjúntk.

Sjúkrabjálfarar tengiliðir: Ragnheiður Einarsdóttir yfirsjúkrabjálfari.

Læknisfræðileg endurhæfing

Læknisfræðileg endurhæfing, forsvarsmáður: Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir adjúntk.

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Rannsókn á áhrif raförvunar á mænurætur sérstaklega með tilliti til að draga úr sispennu.

Faraldsfræði mænuskaða ásamt samanburði á faraldsfræði hryggbrota með og án mænuskaða.

Gæðastarf og rannsóknir í tengslum við Norræna mænuskaðaskrá, Nordic Spinal Cord Injury Registry (NordicSCIR). Icelandic SCI registry (IceSCIR) er hluti af þessum gagnagrunn og gæðaskýlum (quality registry).

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Rannsókn á langtíma raförvun mænu með yfirborðsrafskautum, færniþætandi áhrif á sispennu (spasma). Þórður Helgason, Guðbjörg Ludvigsdóttir, Vilborg Guðmundsdóttir, Gígja Magnúsdóttir.

Doktorsnemi

Atli Ágústsson. Stöðustjórnun – Mat á líkamstöðu. Postural management – Assessment of posture. Námsbraut í sjúkrabjálfun, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Þórarinn Sveinsson. Leiðbeinandi: Elisabet Rody-Bousquet. Aðrir í nefndinni: Pauline Pope, Magnús Kjartan Gíslason, Páll Ingvarsson.

Meistararnemi

Belinda Chenery. Effect of Transcutaneous Spinal Cord Stimulation on Spasticity, Pain, Mobility and Sleep in Community Dwelling Individuals Post-Stroke: a single-case withdrawal design. Námsbraut í sjúkrabjálfun, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Anestis Divanoglou. Aðrir í meistaraneftnd: Guðbjörg Ludvigsdóttir, Þórður Helgason.

Læknar í framhaldsnámi

Hildur Thors

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskólinn í Reykjavík, Heilbrigðisverkfræðideild.

Háskóli Íslands, sjúkrabjálfaraskor Læknadeild.

Erlendir samstarfsaðilar

Austurríki:

Medizinische Universität Wien, Læknaháskólinn í Vín, Þýskalandi

Þýskaland:

Center for Medical Physics and Biomedical Engineering, Karlsruhe Institut für Technologie

Doktorsritgerð

Atli Ágústsson. Stöðustjórnun – Mat á líkamstöðu = Postural management – Assessment of posture. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Þórarinn Sveinsson. Leiðbeinandi: Elisabet Rody-

Bousquet. Aðrir í nefndinni: Pauline Pope, Magnús Kjartan Gíslason, Páll Ingvarsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Þórdís Þokelsdóttir, Hera Jóhannesdóttir, Linda Ósk Árnadóttir, Jónas Aðalsteinsson, Helga Rún Garðarsdóttir, Daði Helgason, Tómas Andri Áxelsson, Sólveig Helgadóttir, Alexandra Aldís Heimisdóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Tómas Guðbjartsson. Engin marktæk tengsl offitu og lífunar eftir kransæðahjúveituaðgerð. Læknablaðið. 2019;105(7-8):319-326. doi:10.17992/lbl.2019.0708.240

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Agustsson A, Gíslason MK, Ingvarsson P, Rodby-Bousquet E, Sveinsson T. Validity and reliability of an iPad with a three-dimensional camera for posture imaging. Gait Posture. 2019;68:357-62. doi:10.1016/j.gaitpost.2018.12.018

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 2

Sjúkrabjálfun

Tengiliðir: Ragnheiður Einarsdóttir yfirsjúkrabjálfari

Doktorsnemi

Bergþóra Baldursdóttir. Jafnvægisstjórnun hjá einstaklingum sem hlotið hafa úlnliðsbrot við byltu og áhrif skynbjálfunar. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ella Kolbrún Kristinsdóttir. Umsjónarkennari: Pálmi V. Jónsson.

Ólöf Ragna Ámundadóttir. Vakandi og virkur, í uppréttri stöðu í öndunarvél. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Elizabeth Dean.

Meistararnemi

Aðalbjörg Birgisdóttir, Aldís Edda Ingvarsdóttir. Afríð einstaklinga 10 árum eftir fyrsta heilaslag. Námsbraut í sjúkrabjálfun, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Anestis Divanoglou. Leiðbeinandi: Guðbjörg Þóra Andrésdóttir. Í meistaraneftnd: Ágúst Hilmarsson.

Aníta Ósk Einarsdóttir. Tengsl öndunarhreyfinga og áreynslubvægleka hjá konum í öfþyngd. Námsbraut í sjúkrabjálfun, Háskóli Íslands. Umsjónarkennari: Sólveig Ása Árnadóttir. Leiðbeinandi: Halldóra Eyjólfsdóttir.

Belinda Chenery. Effectiveness of Transcutaneous Spinal Cord Stimulation on Spasticity, Pain, Mobility and Sleep in Community Dwelling Individuals Post-Stroke: a single-case withdrawal design. Heilbrigðisvísindasvið, Læknadeild, Háskóla Íslands og Verkfræði, Háskólanum í Reykjavík. Umsjónarkennari: Anestis Divanoglou. Leiðbeinandi: Kristín Briem. Aðrir í nefnd: Þórður Helgason, Gígja Magnúsdóttir, Vilborg Guðmundsdóttir, Guðbjörg Ludvigsdóttir, Halldór Kárasón.

Eiríkur Bergmann Henn. Spinal Cord Independence Measure (SCIM). Þýðing og prófun á réttmæti og áreiðanleika. Námsbraut í sjúkrabjálfun, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Anestis Divanoglou. Aðrir í meistaraneftnd: Magnea H. Unnarsdóttir, Gígja Magnúsdóttir, Linda L. Traustadóttir, Sigrún Knútsdóttir.

Fjóla Björg Ragnarsdóttir. Tengsl öndunarhreyfinga við vinstarfermi í grindarbotnsvöðvum. Námsbraut í sjúkrabjálfun, Háskóli Íslands. Umsjónarkennari: Sólveig Ása Árnadóttir. Leiðbeinandi: Halldóra Eyjólfsdóttir.

Gunnlaugur Jónasson. Vöðvavirni við fíntuhreyfingu hjá börnum fyrir kynþroska, Heilbrigðisvísindasvið, Læknadeild Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Þórarinn Sveinsson. Leiðbeinandi: Kristín Briem. Í meistaraneftnd: Mette Zebis.

Halldóra Eyjólfsdóttir. Hlutlægt mat á eftirmeðferð Nuss aðgerðar vegna holubringu. Námsbraut í sjúkraþjálfun, Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: María Ragnarsdóttir.

Kristín Elisabet Hólmgeirsdóttir. Áhrif hjartaendurhæfingar á afkastagetu einstaklinga með hjartaþabilun - áhrif aldurs, útstreymisbrots hjarta, kyns og ástundunar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónakennari: Thor Aspelund. Leiðbeinendur: Janus Guðlaugsson, Gunnar Guðmundsson.

Pórhildur Hrafnaldóttir. Áhrif þjálfunar hreyfikerfis öndunar eftir hjáveituaðgerð á hjarta á lungnarúmmál, öndunarhreyfingar og styrk öndunarvöðva. Námsbraut í sjúkraþjálfun, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: María Ragnarsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Styrkur ehf, HI-stöðin.

Doktorsritgerð

Bergþóra Baldursdóttir. Jafnvægisstjórnun og áhrif skynþjálfunar - Östöðugt eldra fólk og einstaklingar sem hlotið hafa úlniðsbrot við byltu = Postural control and the effects of multi-sensory balance training - Unsteady older adults and people with fall-related wrist fractures. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinandi: Ella Kolbrún Kristinsdóttir. Umsjónarkennari: Pálmi V. Jónsson.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Kristín Elisabet Hólmgeirsdóttir, Brynjólfur Gauti Jónsson, Thor Aspelund, Gunnar Guðmundsson, Janus Guðlaugsson. Áhrif hjartaendurhæfingar á líkamlega afkastagetu einstaklinga með hjartaþabilun. 2019;105(11):491-497. doi: 10.17992/ibl.2019.11.256

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Peolsson A, Karlsson A, Ghafouri B, Ebbens T, Engström M, Jónsson M, Wählén K, Romu T, Borga M, Kristjánsson E, Bahat HS, German D, Zsigmond P, Peterson G. Pathophysiology behind prolonged whiplash associated disorders: study protocol for an experimental study. BMC Musculoskelet Disord. 2019;20(1):51. doi:10.1186/s12891-019-2433-3

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar

Forstöðumaður: Þóra Steingrimsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Skráning og árangur meðferðar á krabbameinum í kynfærum kvenna.

Fæðingafæði; úrvinnsla úr gögnum Fæðingaskrár Embættis landlæknis.

Bakgrunnur og ástæður góðs árangurs í mæðravernd og fæðingabjónustu á Íslandi.

Ómskoðun í fæðingu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Doktorsstyrkur Rannís

Hulda Hjartardóttir. Sónar í fæðingum (The progress of labour followed with ultrasound - a longitudinal intrapartum assessment). Leiðbeinendur: Torbjörn Eggebø, Þóra Steingrimsdóttir, Sigrún Helga Lund, Reynir Tómas Geirsson (Fjármagnað árin 2018-2020).

Doktorsnemar

Aðalbjörg Björgvinsdóttir. Blóðsegarek til lungna. Áhættustigun fyrir þungaðar konur. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þóra Steingrimsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Margareta Hellgren, Tómas Þ. Ágústsson, Sigrún Helga Lund.

Hans Guttormur Þormar. Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá þörum með endurtekin fósturlát. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Sunna Sigurðardóttir, Bjarki Guðmundsson, Vigdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Harpa Viðarsdóttir. Miklir þunguburðar - fylgikvillar fæðingar fyrir móður og barn, áhætta á offitu á barnsaltri og efnaskiptamerki. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórhallur I. Halldórsson, Þórður Þórkelsson, Ragnar G. Bjarnason, Reynir Tómas Geirsson, Unnur A. Valdímarsdóttir.

Helga Helgadóttir. Áhrif hjartamagns á blóðflæði í legslagæðum á 1. þriðjungi meðgöngu. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sveinbjörn Gizurarson. Meðleiðbeinandi: Sigurlaug Benediktsdóttir.

Hulda Hjartardóttir. Sónar í fæðingum (The progress of labour followed with ultrasound - a longitudinal intrapartum assessment). Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Torbjörn Eggebø, Þóra Steingrimsdóttir, Sigrún Helga Lund, Reynir Tómas Geirsson.

Ingibjörg Eiríksdóttir. Tengsl heilsufars móður á meðgöngu og í fæðingu við tímallengd brjóstagafla. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þóra Steingrimsdóttir, Laufey Tryggvadóttir, Unnur A. Valdímarsdóttir, Geir Gunnlaugsson, Inga Þórsdóttir.

Linda Bára Lýðsdóttir. Geðheilsa kvenna á meðgöngu og eftir barnburð. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Louise Howard, Jón Friðrik Sigurðsson, Aðrir í doktorsnefnd: Halldóra Ólafsdóttir, Marga Thome, Þóra Steingrimsdóttir.

Sigríður Sía Jónsdóttir. Effects of perinatal distress, satisfaction in partner relationship and social support on pregnancy and outcome of childbirth. Linnaeus University, Kalmar Svíþjóð. Leiðbeinendur: Katarína Swahnberg, Þóra Steingrimsdóttir, Marga Thome.

Sigurlaug Benediktsdóttir. Ómskoðun í fæðingu; Ómskoðun í fæðingu: Skoðun á grindarbotnsvöðvum á virku stigi fæðingar. Leiðbeinendur: Pepe Salvesen, Torbjörn Eggebø.

Þorgerður Sigurðardóttir. Grindarbotnsáverkar og einkenni eftir fæðingu og snemmihlutun með sjúkraþjálfun. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kari Bö, Reynir Tómas Geirsson, Þóra Steingrimsdóttir. Doktorsnefnd: Hildur Harðardóttir, Þórhallur Ingi Halldórsson.

Þóra Soffía Guðmundsdóttir. Tiðni og orsakir lifrarsjúkdóma á meðgöngu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Einar Stefán Björnsson, Þóra Steingrimsdóttir.

Meistararnemar

Áslaug Salka Grétarsdóttir. Fyrirburafæðingar á Íslandi 1997-2016. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kristjana Einarisdóttir, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Þóra Steingrimsdóttir, Thor Aspelund.

Oktavía Jóhannsdóttir. Lyfjanotkun kvenna með meðgöngusjúkyrki; algengi notkunar metformíns, áhrif þess á fæðingarþyngd barna og þyngdaraukningu móður á meðgöngu. Lyfjafæðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Freyja Jónsdóttir, Anna I. Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Læknar í framhaldsnámi:

Briet Einarisdóttir
Edda Karlsdóttir
Guðrún Arna Ásgeirsdóttir
Gunnhildur Vala Hannesdóttir
Gyða Ingólfssdóttir
Hanna Lilja Oddgeirsdóttir
Margrét Edda Örnólfsdóttir
Ragnheiður Sigurðardóttir
Ragnhildur Hauksdóttir
Reynir Hans Reynisson
Sigrún Margrét Gústafsdóttir
Sigrún Tinna Gunnarsdóttir
Tinna Hallgrímsdóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Íslensk erfðagreining

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Hildur Harðardóttir í ritstjórn AOGS (Acta Obstetrica Gynecologica Scandinavica) og ritstjóri Ganesh Acharya.

Þóra Steingrimsdóttir í ritstjórn NFOG textbook. Rafræn textabók á vegum NFOG (Nordic Federation of Societies of Obstetrics and Gynecology) í fæðinga- og kvensjúkdómalækningum fyrir læknana. Aðalritstjóri Niels Ulbjerg.

Doktorsritgerðir

Linda Bára Lýðsdóttir. Geðheilsa íslenskra kvenna á meðgöngu = Mental health in Icelandic women during pregnancy. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Jón Fr. Sigurðsson, Louise Howard. Aðrir í doktorsnefnd: Halldóra Ólafsdóttir, Marga Thome, Þóra Steingrimsdóttir.

Sigríður Sía Jónsdóttir. Effects of perinatal distress, satisfaction in partner relationship and social support on pregnancy and outcome of childbirth. Kalmar:Linnaeus University;2019. Leiðbeinendur: Katarína Swahnberg, Þóra Steingrimsdóttir, Marga Thome.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Ásdís Björk Gunnarsdóttir, Sara Lilly Þorsteinsdóttir, Hulda Hjartardóttir, Hildur Harðardóttir. Greining meðfæðdra missmiða í miðtaugakerfi hjá fósturum og nýburum á Íslandi 1992-2016. Læknablaðið. 2019;105(12):547-53 doi: 10.17992/ibl.2019.12.260

Sígný Rut Kristjánsdóttir, Þóra Steingrimsdóttir, Gerður Gröndal, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Kristjana Einarisdóttir, Björn Guðbjörnsson. Fæðingarsaga kvenna með alvarlega liðbólgujúkdóma. Læknablaðið. 2019;105(6):267-75. doi: 10.17992/ibl.2019.06.235

Unnur Sverrisdóttir, Freyja Jónsdóttir, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Ragnheiður Ingibjörg Bjarnadóttir. Notkun lyfja, fæðubótarefna og náttúruvara á meðgöngu. Læknablaðið. 2019;105(1):11-6. doi: 10.17992/ibl.2019.01.211

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum.

Allodji RS, Hawkins MM, Bright CJ, Fidler-Benaoudia MM, Winter DL, Alessi D, Fresneau B, Journy N, Morsellino V, Bardi E, Bantz A, Byrne J, Feijen ELA, Teepen JC, Vu-Bezina G, Rubino C, Garwicz S, Grabow D, Gudmundsdóttir T, Guha J, Hau EM, Jankovic M, Kaatsch P, Kaiser M, Linge H, Muraca M, Llanas D, Veres C, Ofstaaas H, Diallo I, Mansouri I, Ronckers CM, Skinner R, Terenzianni M, Wesenberg F, Wiebe T, Sacerdote C, Jakob Z, Haupt R, Lahtenmaki P, Zaletel LZ, Kuehni CE, Winther JF, Michel G, Kremer LCM, Hjorth L, Haddy N, de Vathaire F, Reulen RC. Risk of subsequent primary leukaemias among 69,460 five-year survivors of childhood cancer diagnosed from 1940 to 2008 in Europe: A cohort study within PanCareSurFup. Eur J Cancer. 2019;117:71-83. doi:10.1016/j.ejca.2019.05.013

Einarsdóttir K, Sigurdardóttir H, Ingibjörg Bjarnadóttir R, Steingrimsdóttir T, Smarason AK. The Robson 10-group classification in Iceland: Obstetric interventions and outcomes. Birth. 2019;46(2):270-8. doi:10.1111/birt.12415

Gunnarsdóttir J, Akhter T, Högberg U, Cnattingius S, Wikström AK. Elevated diastolic blood pressure until mid-gestation is associated with preeclampsia and small-for-gestational-age birth: a population-based register study. BMC Pregnancy Childbirth. 2019;19(1):186. doi:10.1186/s12884-019-2319-2

Hrolfsdóttir L, Gunnarsdóttir I, Birgisdóttir BE, Hreidarsdóttir IT, Smarason AK, Hardardóttir H, Halldórsson TI. Can a Simple Dietary Screening in Early Pregnancy Identify Dietary Habits Associated with Gestational Diabetes? Nutrients. 2019;11(8):1868. doi:10.3390/nu11081868

Hrolfsdóttir L, Halldórsson TI, Birgisdóttir BE, Hreidarsdóttir IT, Hardardóttir H, Gunnarsdóttir I. Development of a dietary screening questionnaire to predict excessive weight gain in pregnancy. Matern Child Nutr. 2019;15(1):e12639. doi:10.1111/mcn.12639

Jonsdóttir SS, Steingrimsdóttir T, Thome M, Oskarsson GK, Lydsdóttir LB, Olafsdóttir H, Sigurdsson JF, Swahnberg K. Pain management and medical interventions during childbirth among perinatal distressed women and women dissatisfied in their partner relationship: A prospective cohort study. Midwifery. 2019;69:1-9. doi:10.1016/j.midw.2018.10.018

Kristinsdóttir H, Þórkelsson Þ, Harðardóttir H, Óskarsson G. Diagnosis of critical congenital heart defects in Iceland 2000-2014. J Cardiol Cardiovasc Med. 2019;4:177-181. doi:10.29328/journal.jccm.1001062

Lydsdóttir LB, Howard LM, Olafsdóttir H, Einarsson H, Steingrimsdóttir T, Sigurdsson JF. Adverse life experiences and common mental health problems in pregnancy: a causal pathway analysis. Arch Womens Ment Health. 2019;22(1):75-83. doi:10.1007/s00737-018-0881-7

Løwik TS, Carlsen SM, Salvesen Ø, Steffensen B, Bixo M, Gómez-Real F, Lønnebotn M, Hestvold KV, Zabielska R, Hirschberg AL. Use of metformin to treat pregnant women with polycystic ovary syndrome (PregMet2): a randomised, double-blind, placebo-controlled trial. The Lancet Diabetes & Endocrinology. 2019;7(4):256-66. doi:10.1016/S2213-8587(19)30002-6

Pitonen TT, Ruokojärvi M, Karro H, Kujanpää L, Morin-Papunen L, Tapanainen JS, Stener-Victorin E, Sundström-Poromaa I, Hirschberg AL, Ravn P, Glintborg D, Mellembakken JR, Steingrimsdóttir T, Gibson-Helm M, Vanky E, Andersen M, Arffman RK, Teede H, Falah-Hassani K. Awareness of polycystic ovary syndrome among obstetrician-gynecologists and endocrinologists in Northern Europe. PLoS One. 2019;14(12):e0226074. doi:10.1371/journal.pone.0226074

Sigurdardóttir T, Steingrimsdóttir T, Geirsson RT, Halldórsson TI, Aspelund T, Bo K. Do female elite athletes experience more complicated childbirth than non-athletes? A case-control study. Br J Sports Med. 2019;53(6):354-8. doi:10.1136/bjsports-2018-099447

Sveinsdóttir E, Gottfredsdóttir H, Vernhardsdóttir AS, Tryggvadóttir GB, Geirsson RT. Effects of an intervention program for reducing severe perineal trauma during the second stage of labor. Birth. 2019;46(2):371-8. doi:10.1111/birt.12409

Önnur ritverk

Helgadóttir, Anna and Alexandersson, Kristján F. and Thorleifsson, Gudmar and Tragante, Vinicius and Thorsteinsdóttir, Margret and Eirísson, Finnur F. and

Hulda Hjartardóttir. Kvinnadeild Landspítala 70 ára. Læknablaðið 2019;105(2):61

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 12 þar af 7 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 10

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6

Geðsjúkdómafræði

Forstöðumaður: Engilbert Sigurdsson prófessor

Almenn geðlæknisfræði, forsvarsmáður: Engilbert Sigurdsson prófessor

Barna- og unglingageðlæknisfræði, forsvarsmáður: Bertrand Lauth lektor

Sálarfræði, forsvarsmáður: Berglind Guðmundsdóttir dósent

Almenn geðlæknisfræði og Barna- og unglingageðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Engilbert Sigurdsson prófessor

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins
Rannsóknir á geðrofsjúkdómum og lyndisröskunum: svipgerð, taugasálfræði, myndgreining, erfðafræði, vitræn endurhæfing, meðferð meðferðarþrás geðklofa. Einnig hugræn meðferð algengra geðraskana svo sem lyndis- og kvíðaraskana.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur rað-seguloðvunar sem meðferð við viðvarandi röddum í heymarofskynjunum. Magnús Haraldsson.

Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof.

Engilbert Sigurdsson, Ólína Viðarsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Brynja Björk Magnúsdóttir.

Minninga- og gjafasjóður Landspítala

Mataræði, þarmaflóra og geðheilbrigði barna og unglinga. Langtíma, tilfella-viðmiða athugunnarrannsókn: Blóðmælingar (bólguflímerki og næringarástand) forrannsóknarinnar. Þýðing og aðlögun Rome IV spurningalista. Rafraen uppsetning matslista á geðrænum einkennum með SmartTrial. Bertrand Lauth.

Doktorsnemar

Magnús Blóndahl Sighvatsson. Virkir þættir í óserhæfðri hugrænni atferlismeðferð við kvíða og þunglyndi. Sálfraeðideild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Paul M. Salkovskis, Jón Friðrik Sigurdsson, Engilbert Sigurdsson.

Ólafur Ó. Guðmundsson. Ættlagni ADHD og tengdra raskana. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kári Stefánsson, Hreinn Stefánsson, Daniel F. Guðbjartsson, Engilbert Sigurdsson.

Ólína Viðarsdóttir. Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Brynja B. Magnúsdóttir, Engilbert Sigurdsson, Elizabeth Twamley, David L. Roberts, Berglind Guðmundsdóttir.

Læknar í framhaldsnámi

Anna Kristín Gunnarsdóttir

Dagbjört Agnarsdóttir

Erna Hinriksdóttir

Gerður Leifsdóttir

Guðrún Birna Jakobsdóttir

Helga Magnúsdóttir

Hermann Páll Jónsson

Kristinn Þorbergsson

Móses Pálsson

Petra Emmeke Beltman

Oddný Ómarsdóttir

Steinn Thoroddsen Halldórsson

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Íslenskir samstarfsaðilar utan LSH

Háskóli Íslands

Háskólinn í Reykjavík

Íslensk erfðagreining

Erlendir samstarfsaðilar

Bretland:

Kings College Hospital, London

Bandaríkin:

University of Texas Health Science Center, San Antonio,

University of California, San Diego

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Engilbert Sigurdsson er einn þriggja faglegra ritstjóra Læknanemans.

Sigurður Páll Pálsson er ritstjóri Geðverndar, fræðitímarits Geðverndarfélags Íslands.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Tómas Guðbjartsson, Engilbert Sigurdsson, Magnús Gottfredsson, Ólafur Már Björnsson, Gunnar Guðmundsson. Hæðarveiki og tengdir sjúkdómar. Læknablaðið. 2019;105(11):499-507. doi: 10.17992/ibl.2019.11.257

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Barbu MC, Zeng Y, Shen X, Cox SR, Clarke T-K, Gibson J, Adams MJ, Johnstone M, Haley CS, Lawrie SM, Deary IJ, Major Depressive Disorder Working Group of the Psychiatric Genomics C, and Me Research T, McIntosh AM, Whalley HC [Sigurdsson E]. Association of Whole-Genome and NETRIN1 Signaling Pathway-Derived Polygenic Risk Scores for Major Depressive Disorder and White Matter Microstructure in the UK Biobank. Biol Psychiatry Cogn Neurosci Neuroimaging. 2019;4(1):91-100. doi:10.1016/j.bpsc.2018.07.006

Grove J, Ripke S, Als TD, Mattheisen M, Walters RK, Won H, Pallesen J, Agerbo E, Andreassen OA, Anney R, Awasthi S, Belliveau R, Bettella F, Buxbaum JD, Bybjerg-Grauholm J, Bækvad-Hansen M, Cerrato F, Chambert K, Christensen JH, Churchhouse C, Dellennvall K, Demontis D, De Rubeis S, Devlin B, Djurovic S, Dumont AL, Goldstein JI, Hansen CS, Hauberg ME, Hollegaard MV, Hope S, Howrigan DP, Huang H, Hultman CM, Klei L, Maller J, Martin J, Martin AR, Moran JL, Nyegaard M, Nærland T, Palmer DS, Palotie A, Pedersen CB, Pedersen MG, dPoterba T, Poulsen JB, Pourcain BS, Qvist P, Rehnström K, Reichenberg A, Reichert J, Robinson EB, Roeder K, Roussos P, Saemundsen E, Sandin S, Satterstrom FK, Davey Smith G, Stefánsson H, Steinberg S, Stevens CR, Sullivan PF, Turley P, Walters GB, Xu X, Autism Spectrum Disorder Working Group of the Psychiatric Genomics C, Buggen, Major Depressive Disorder Working Group of the Psychiatric Genomics C [Sigurdsson E], and Me Research T, Stefánsson K, Geschwind DH, Nordentoft M, Hougaard DM, Werge T, Mors O, Mortensen PB, Neale BM, Daly MJ, Børglum AD. Identification of common genetic risk variants for autism spectrum disorder. Nat Genet. 2019;51(3):431-44. doi:10.1038/s41588-019-0344-8

Guðmundsson OO, Walters GB, Ingason A, Johannsson S, Zayats T, Athanasios L, Sonderby IE, Gustafsson O, Nawaz MS, Jonsson GF, Jonsson L, Knappskog P-M, Ingvarsdóttir E, Davidsdóttir K, Djurovic S, Knudsen GPS, Askeland RB, Haraldsdóttir GS, Baldursson G, Magnusson P, Sigurdsson E, Guðbjartsson DF, Stefánsson H, Andreassen OA, Haavik J, Reichborn-Kjennerud T, Stefánsson K. Attention-deficit hyperactivity disorder shares copy number variant risk with schizophrenia and autism spectrum disorder. Transl Psychiatry. 2019;9(1):258. doi:10.1038/s41398-019-0599-y

- Harold D, Connolly S, Riley BP, Kendler KS, McCarthy SE, McCombie WR, Richards A, Owen MJ, O'Donovan MC, Walters J, Wellcome Trust Case Control C, Schizophrenia Working Group of the Psychiatric Genomics C, Donohoe G, Gill M, Corvin A, Morris DW [Sigurdsson E]. Population-based identity-by-descent mapping combined with exome sequencing to detect rare risk variants for schizophrenia. *American journal of medical genetics Part B, Neuropsychiatric genetics : the official publication of the International Society of Psychiatric Genetics*. 2019;180(3):223-31. doi:10.1002/ajmg.b.32716
- Huckins LM, Dobbyn A, Ruderfer DM, Hoffman G, Wang W, Pardiñas AF, Rajagopal VM, Als TD, T Nguyen H, Girdhar K, Boocock J, Roussos P, Fromer M, Kramer R, Domenici E, Gamazon ER, Purcell S, CommonMind C, Schizophrenia Working Group of the Psychiatric Genomics C [Sigurdsson E], i-P-GSWG, Demontis D, Borglum AD, Walters JTR, O'Donovan MC, Sullivan P, Owen MJ, Devlin B, Sieberts SK, Cox NJ, Im HK, Sklar P, Stahl EA. Gene expression imputation across multiple brain regions provides insights into schizophrenia risk. *Nat Genet*. 2019;51(4):659-74. doi:10.1038/s41588-019-0364-4
- Jonsdóttir SS, Steingrimsdóttir T, Thome M, Oskarsson GK, Lydsdóttir LB, Ólafsdóttir H, Sigurdsson JF, Swahnberg K. Pain management and medical interventions during childbirth among perinatal distressed women and women dissatisfied in their partner relationship: A prospective cohort study. *Midwifery*. 2019;69:1-9.
- Kristjánsdóttir H, Sigurðardóttir P, Jónsdóttir S, Þorsteinsdóttir G, Saavedra J. Body Image Concern and Eating Disorder Symptoms Among Elite Icelandic Athletes. *Int J Environ Res Public Health*. 2019;16(15):2728. doi:10.3390/ijerph16152728
- Kristjánsdóttir H, Sigurðsson BH, Salkovskis P, Sigurðsson E, Sighvatsson MB, Sigurðsson JF. Effects of a brief Transdiagnostic cognitive behavioural group therapy on disorder specific symptoms. *Behav Cogn Psychother*. 2019;47(1):1-15.
- Lee PH, Antilla V, Won H, Feng Y-CA, Rosenthal J, Zhu Z, Tucker-Drob EM, Nivard MG, Grotzinger AD, Posthuma D, Wang MMJ, Yu D, Stahl EA, Walters RK, Anney RL, Duncan LE, Ge T, Adolfsson R, Banaschewski T, Belanger S, Cook EH, Coppola G, Derks EM, Hoekstra PJ, Kaprio J, Keski-Rahkonen A, Kirov G, Kranzler HR, Luykx JJ, Rohde LA, Zai CC, Agerbo E, Arranz MJ, Asherson P, Bækvad-Hansen M, Baldursson G, Bellgrove M, Belliveau RA, Buitelaar J, Burton CL, Bybjerg-Grauholm J, Casas M, Cerrato F, Chambert K, Churchhouse C, Cormand B, Crosbie J, Dalsgaard S, Demontis D, Doyle AE, Dumont A, Elia J, Grove J, Gudmundsson OO, Haavik J, Hakonarson H, Hansen CS, Hartman CA, Hawi Z, Hervás A, Hougaard DM, Howrigan DP, Huang H, Kuntsi J, Langley K, Lesch K-P, Leung PWL, Loo SK, Martin J, Martin AR, McGough JJ, Medland SE, Moran JL, Mors O, Mortensen PB, Oades RD, Palmer DS, Pedersen CB, Pedersen MG, Peters T, Poterba T, Poulsen JB, Ramos-Quiroga JA, Reif A, Ribasés M, Rothenberger A, Rovira P, Sánchez-Mora C, Satterstrom FK, Schachar R, Artigas MS, Steinberg S, Stefansson H, Turlay P, Walters GB, Werge T, Zayats T, Arking DE, Bettella F, Buxbaum JD, Christensen JW, Collins RL, Coon H, De Rubeis S, Delorme R, Grice DE, Hansen TF, Holmans PA, Hope S, Hultman CM, Klei L, Ladd-Acosta C, Magnusson P, Nærland T, Nyegaard M, Pinto D, Qvist P, Rehnström K, Reichenberger A, Reichert J, Roeder K, Rouleau GA, Saemundsen E, Sanders SJ, Sandin S, St Pourcain B, Stefansson K, Sutcliffe JS, Talkowski ME, Weiss LA, Willsey AJ, Agartz I, Akil H, Albani D, Alda M, Als TD, Anjorin A, Backlund L, Bass N, Bauer M, Baune BT, Bellivier F, Bergen SE, Berrettini WH, Biernacka JM, Blackwood DHR, Bøen E, Budde M, Bunney W, Burmeister M, Byerley W, Byrne EM, Cichon S, Clarke T-K, Coleman JRI, Craddock N, Curtis D, Czerski PM, Dale AM, Dalkner N, Dannlowski U, Degenhardt F, Di Florio A, Elväsåhagen T, Etain B, Fischer SB, Forstner AJ, Forty L, Frank J, Frye M, Fullerton JM, Gade K, Gaspar HA, Gershon ES, Gill M, Goes FS, Gordon SD, Gordon-Smith K, Green MJ, Greenwood TA, Grigoriou-Serbanescu M, Guzman-Parra J, Hauser J, Hautzinger M, Heilbronner U, Herms S, Hoffmann P, Holland D, Jamain S, Jones I, Jones LA, Kandaswamy R, Kelsøe JR, Kennedy JL, Joachim OK, Kittel-Schneider S, Kogevinas M, Koller AC, Lavebratt C, Lewis CM, Li QS, Lissowska J, Loohuis LMO, Lucae S, Maaser A, Malt UF, Martin NG, Martinsson L, McElroy SL, McMahon FJ, McQuillin A, Melle I, Metspalu A, Millischer V, Mitchell PB, Montgomery GW, Morken G, Morris DW, Müller-Myhsok B, Mullins N, Myers RM, Nievergelt CM, Nordentoft M, Adolfsson AN, Nöthen MM, Ophoff RA, Owen MJ, Paciga SA, Pato CN, Pato MT, Perlis RH, Perry A, Potash JB, Reinbold CS, Rietschel M, Rivera M, Roberson M, Schalling M, Schofield PR, Schulze TG, Scott LJ, Serretti A, Sigurdsson E, Smeland OB, Stordal E, Streit F, Strohmaier J, Thorgeirsson TE, Treutlein J, Turecki G, Vaaler AE, Vieta E, Vincent JB, Wang Y, Witt SH, Zandi P, Adan RAH, Alfredsson L, Ando T, Aschauer H, Baker JH, Bencko V, Bergen AW, Birgegård A, Perica VB, Brandt H, Burghardt R, Carlberg L, Cassina M, Clementi M, Courtet P, Crawford S, Crow S, Crowley JJ, Dannen UN, Davis OSP, Degortes D, DeSocio JE, Dick DM, Dina C, Docampo E, Egberts K, Ehrlich S, Espeseth T, Fernández-Aranda F, Fichter MM, Foretova L, Forzan M, Gamaro G, Giegling I, Gonidakis F, Gorwood P, Mayora MG, Guo Y, Halmi KA, Hatzikotoulas K, Hebebrand J, Helder SG, Herpertz-Dahlmann B, Herzog W, Hinney A, Imgart H, Jiménez-Murcia S, Johnson C, Jordan J, Julià A, Kaminská D, Karhunen L, Karwautz A, Kas MJH, Kaye WH, Kennedy MA, Kim Y-R, Klarskog L, Klump KL, Knudsen GPS, Landén M, Le Hellard S, Levitan RD, Li D, Lichtenstein P, Maj M, Marsal S, McDevitt S, Mitchell J, Montealeone P, Montealeone AM, Munn-Chernoff MA, Nacmias B, Navratilova M, O'Toole JK, Padyukov L, Pantel J, Papezova H, Rabionet R, Raevuori A, Ramoz N, Reichborn-Kjennerud T, Ricca V, Roberts M, Rujescu D, Rybakowski F, Scherag A, Schmidt U, Seitz J, Slachetova L, Slof-Op't Landt MCT, Slopian A, Sorbi S, Southam L, Strober M, Tortorella A, Tozzi F, Treasure J, Tziouvas K, van Elburg AA, Wade TD, Wagner G, Walton E, Watson HJ, Wichmann HE, Woodside DB, Zeggini E, Zerwas S, Zipfel S, Adams MJ, Andlauer TFM, Berger K, Binder EB, Boomsma DI, Castelao E, Colodro-Conde L, Direk N, Docherty AR, Domenici E, Domschke K, Dunn EC, Foo JC, de Geus EJC, Grabe HJ, Hamilton SP, Horn C, Hottenga J-J, Howard D, Ising M, Kloiber S, Levinson DF, Lewis G, Magnusson PKE, Mbarek H, Middeldorp CM, Mostafavi S, Nyholt DR, Penninx BWJH, Peterson RE, Pistis G, Porteous DJ, Preisig M, Quiroz JA, Schaefer C, Schulte EC, Shi J, Smith DJ, Thomson PA, Tiemeier H, Uher R, van der Auwera S, Weissman MM, Alexander M, Begemann M, Bramer E, Buccola NG, Cairns MJ, Campion D, Carr VJ, Cloninger CR, Cohen D, Collier DA, Corvin A, Delisi LE, Donohoe G, Dudbridge F, Duan J, Freedman R, Gejman PV, Golimbet V, Godard S, Ehrenreich H, Hartmann AM, Henskens FA, Ikeda M, Iwata N, Jablensky AV, Joa I, Jönsson EG, Kelly BJ, Knight J, Konte B, Laurent-Levinson C, Lee J, Lencz T, Lerer B, Loughland CM, Malhotra AK, Mallet J, McDonald C, Mitjans M, Mowry BJ, Murphy KC, Murray RM, O'Neill FA, Oh S-Y, Palotie A, Pantelis C, Pulver AE, Petryshen TL, Quedest DJ, Riley B, Sanders AR, Schall U, Schwab SG, Scott RJ, Sham PC, Silverman JM, Sim K, Steixner AA, Tooney PA, van Os J, Vawter MP, Walsh D, Weiser M, Wildenauer DB, Williams NM, Wormley BK, Zhang F, Androustos C, Arnold PD, Barr CL, Barta C, Bey K, Bienvenu OJ, Black DW, Brown LW, Budman C, Cath D, Cheon K-A, Ciullo V, Coffey BJ, Cusi D, Davis LK, Denys D, Depienne C, Dietrich A, Eapen V, Falkai P, Fernandez TV, Garcia-Delgar B, Geller DA, Gilbert DL, Grados MA, Greenberg E, Grünblatt E, Hagström J, Hanna GL, Hartmann A, Hedderly T, Heiman GA, Heyman I, Hong HJ, Huang A, Huysler C, Ibanez-Gomez L, Khrantsova EA, Kim YK, Kim Y-S, King RA, Koh Y-J, Konstantinidis A, Kook S, Kuperman S, Leventhal BL, Lochner C, Ludolph AG, Madruga-Garrido M, Malaty I, Maras A, McCracken JT, Meijer IA, Mir P, Morer A, Müller-Vahl KR, Münchau A, Murphy TL, Naarden A, Nagy P, Nestadt G, Nestadt PS, Nicolini H, Nurni EL, Okun MS, Paschou P, Piras F, Piras F, Pittenger C, Plessen KJ, Richter MA, Rizzo R, Robertson M, Roessner V, Ruhrmann S, Samuels JF, Sandor P, Schölgerhofer M, Shin E-Y, Singer H, Song D-H, Song J, Spalletta G, Stein DJ, Stewart SE, Storch EA, Stranger B, Stuhmann M, Tarnok Z, Tischfield JA, Tübing J, Visscher F, Vulink N, Wagner M, Walitza S, Wanderer S, Woods M, Worbe Y, Zai G, Zinner SH, Sullivan PF, Franke B, Daly MJ, Bulik CM, Lewis CM, McIntosh AM, O'Donovan MC, Zheutlin A, Andreassen OA, Borglum AD, Breen G, Edenberg HJ, Fanous AH, Faraone SV, Gelernter J, Mathews CA, Mattheisen M, Mitchell KS, Neale MC, Nurnberger JI, Ripke S, Santangelo SL, Scharf JM, Stein MB, Thornton LM, Walters JTR, Wray NR, Geschwind DH, Neale BM, Kendler KS, Smoller JW. Genomic Relationships, Novel Loci, and Pleiotropic Mechanisms across Eight Psychiatric Disorders. *Cell*. 2019;179(7):1469-82.e11. doi.org/10.1016/j.cell.2019.11.020
- Magnusdóttir BB, Faiola E, Harms C, Sigurdsson E, Ettinger U, Haraldsson HM. Cognitive Measures and Performance on the Antisaccade Eye Movement Task. *J Cogn*. 2019;2(1):3. doi:10.5334/joc.52
- Stahl EA, Breen G, Forstner AJ, McQuillin A, Ripke S, Trubetskoy V, Mattheisen M, Wang Y, Coleman JRI, Gaspar HA, de Leeuw CA, Steinberg S, Palvides JMW, Trzaskowski M, Byrne EM, Pers TH, Holmans PA, Richards AL, Abbott L, Agerbo E, Akil H, Albani D, Allieu-Rodriguez N, Als TD, Anjorin A, Antilla V, Awasthi S, Badner JA, Bækvad-Hansen M, Barchas JD, Bass N, Bauer M, Belliveau R, Bergen SE, Pedersen CB, Bøen E, Boks MP, Boocock J, Budde M, Bunney W, Burmeister M, Bybjerg-Grauholm J, Byerley W, Casas M, Cerrato F, Cervantes P, Chambert K, Charney AW, Chen D, Churchhouse C, Clarke T-K, Coryell W, Craig DW, Cruceanu C, Curtis D, Czerski PM, Dale AM, de Jong S, Degenhardt F, Del-Favero J, DePaulo JR, Djurovic S, Dobbyn AL, Dumont A, Elväsåhagen T, Escott-Price V, Fan CC, Fischer SB, Flickinger M, Foroud TM, Forty L, Frank J, Fraser C, Freimer NB, Frisén L, Gade K, Gage D, Garnham J, Giambartolomei C, Pedersen MG, Goldstein J, Gordon SD, Gordon-Smith K, Green EK, Green MJ, Greenwood TA, Grove J, Guan W, Guzman-Parra J, Hamshere ML, Hautzinger M, Heilbronner U, Herms S, Hipolito M, Hoffmann P, Holland D, Huckins L, Jamain S, Johnson JS, Juréus A, Kandaswamy R, Karlsson R, Kennedy JL, Kittel-Schneider S, Knowles JA, Kogevinas M, Koller AC, Kupka R, Lavebratt C, Lawrence J, Lawson WB, Leber M, Lee PH, Levy SE, Li JZ, Liu C, Lucae S, Maaser A, MacIntyre DJ, Mahon PB, Maier W, Martinsson L, McCarroll S, McGuffin P, McCluskey MG, McKay JD, Medeiros H, Medland SE, Meng F, Milani L, Montgomery GW, Morris DW, Mühleisen TW, Mullins N, Nguyen H, Nievergelt CM, Adolfsson AN, Nwulia EA, O'Donovan C, Loohuis LMO, Ori APS, Oruc L, Ösby U, Perlis RH, Perry A, Pfenning A, Potash JB, Purcell SM, Regeer EJ, Reif A, Reinbold CS, Rice JP, Rivas F, Rivera M, Roussos P, Ruderfer DM, Ryu E, Sánchez-Mora C, Schatzberg AF, Scheftner WA, Schork NJ, Shannon Weickert C, Shehktman T, Shilling PD, Sigurdsson E, Slaney C, Smeland OB, Sobell JL, Söholm Hansen C, Spijker AT, St Clair D, Steffens M, Strauss JS, Streit F, Strohmaier J, Szlinger S, Thompson RC, Thorgeirsson TE, Treutlein J, Vedder H, Wang W, Watson SJ, Weickert TW, Witt SH, Xi S, Xu W, Young AH, Zandi P, Zhang P, Zöllner S, Adolfsson R, Agartz I, Alda M, Backlund L, Baune BT, Bellivier F, Berrettini WH, Biernacka JM, Blackwood DHR, Boehnke M, Borglum AD, Corvin A, Craddock N, Daly MJ, Dannlowski U, Esko T, Etain B, Frye M, Fullerton JM, Gershon ES, Gill M, Goes F, Grigoriou-Serbanescu M, Hauser J, Hougaard DM, Hultman CM, Jones I, Jones LA, Kahn RS, Kirov G, Landén M, Leboyer M, Lewis CM, Li QS, Lissowska J, Martin NG, Mayoral F, McElroy SL, McIntosh AM, McMahon FJ, Melle I, Metspalu A, Mitchell PB, Morken G, Mors O, Mortensen PB, Müller-Myhsok B, Myers RM, Neale BM, Nimgaonkar V, Nordentoft M, Nöthen MM, O'Donovan MC, Oedegaard KJ, Owen MJ, Paciga SA, Pato C, Pato MT, Posthuma D, Ramos-Quiroga JA, Ribasés M, Rietschel M, Rouleau GA, Schalling M, Schofield PR, Schulze TG, Serretti A, Smoller JW, Stefansson H, Stefansson K, Stordal E, Sullivan PF, Turecki G, Vaaler AE, Vieta E, Vincent JB, Werge T, Nurnberger

Jl, Wray NR, Di Florio A, Edenberg HJ, Cichon S, Ophoff RA, Scott LJ, Andreassen OA, Kelsoe J, Sklar P, e QC, Consortium B, the Bipolar Disorder Working Group of the Psychiatric Genomics C. Genome-wide association study identifies 30 loci associated with bipolar disorder. Nat Genet. 2019;51(5):793-803. doi:10.1038/s41588-019-0397-8

Vidarsdóttir OG, Roberts DL, Twamley EW, Gudmundsdóttir B, Sigurdsson E, Magnúsdóttir BB. Integrative cognitive remediation for early psychosis: Results from a randomized controlled trial. Psychiatry Res. 2019;273:690–98. doi:10.1016/j.psychres.2019.02.007

Vidarsdóttir OG, Twamley EW, Roberts DL, Gudmundsdóttir B, Sigurdsson E, Magnúsdóttir BB. Social and non-social measures of cognition for predicting self-reported and informant-reported functional outcomes in early psychosis. Scand J Psychol. 2019;60(4):295-303. doi:10.1111/sjop.12549

Önnur ritverk

Nanna Briem. Geðheilsa ungs fólks. Læknablaðið. 2019;105(5):2013

Auk þess hafa starfsmenn fræðasviðsins haldið fjölda fyrirlestra og sýnt veggspjöld á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

Sálarfræði

Forsvarsmáður: Berglind Guðmundsdóttir dósent

Áherslur í rannsóknun innan fræðigreinarinnar

Sálfræðingar á geðsviði sinna fjölbreyttum rannsóknum á sviði klínískrar sálfræði, réttarsálfræði, taugasálfræði og í öldrunarfræðum. Lögð er áhersla á að meta prófræðilega eiginleika sálfræðilegra matstækja og árangur sálfræðilegrar meðferðar. Rannsóknirnar spanna vítt svið, t.d. rannsóknir á kviða, þunglyndi, eðli og afleiðingum áfalla, afleiðingum heilaáverka, vitrænni getu, athyglisbresti/óvirkni, einhverfu og erfðafraeði þroskafrávika.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Afleiðing höfuðhöggs hjá íþróttakönnum, möguleg vanstarfsemi á heiladingli, taugasálfræðileg skerðing og lífsgæði. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Lára Ósk Eggertsdóttir Claessen, María Kristín Jónsdóttir.

Gagnreynt mat á kvíðaröskunum hjá börnum og unglingum. Orri Smárason.

Heilahristingur meðal íþróttakvenna: EEG og skoðun á hálshrygg og jafnvægi. María Kristín Jónsdóttir.

Hugræn innsæisþjálfun með hugrænni atferlismeðferð (HI-HAM): slembiröðuð meðferðarprófun fyrir ungt fólk með byrjandi geðrofssjúkdóma. Ólína Viðarsdóttir, Brynja Björk Magnúsdóttir, Birta Brynjarsdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson, Heiðrún Hafþórsdóttir.

Hugræn öldrun meðal aldraða á Íslandi: Hugrænn forði, heilaforði og farsæl öldrun. María Kristín Jónsdóttir.

Kostnaður vegna notkunar á heilbrigðisþjónustu meðal sjúklinga með brjóstverki á hjartagátt: Tengsl við andlega líðan. Erla Svansdóttir, Karl Andersen, Helga Margrét Skúladóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Elísabet Benedikz.

Samanburðarrannsókn á áhrifum markvissrar hreyfingar, til viðbótar við vitræna endurhæfingu með félagskilningsþjálfun, á vitræna getu, líðan og færni í daglegu lífi hjá einstaklingum með geðrofssjúkdóma. Ólína Viðarsdóttir, Brynja Björk Magnúsdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson, Thelma Sif Kristjándóttir.

Svefngæði og svefnraskanir eftir árstíðum hjá íslenskum geðrofssjúklingum í samanburði við heilbrigða stúdenta. Baldur Heiðar Sigurðsson.

Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Engilbert Sigurðsson, Ólína Viðarsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Brynja Björk Magnúsdóttir.

Rannís: Íþróttasjóður.

Hormónatruflanir eftir heilahristing meðal íþróttakvenna. María K. Jónsdóttir, Hafrún Kristjándóttir, Helga Á. Sigurjónsdóttir.

Samfélagssjóður Landsbankans

Nýgengi heilahristings hjá íslensku íþróttafólki. María K. Jónsdóttir, Hafrún Kristjándóttir.

Doktorsnemar

Drifa Jónasdóttir. Útgjöld samfélagsins vegna karlmannna sem beita heimilisofbeldi á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Eiríkur Örn Arnarson, Brynjólfur Mogensen. Aðrir í doktorsnefnd: Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Sigrún Lund, Þórhildur Lindal.

Hrafnhildur Eymundsdóttir. Tengsl D-vítamins og vitrænnar getu meðal eldri Íslendinga. AGES-Reykjavík rannsóknin. Læknadeild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Alfons Ramel. Aðrir í doktorsnefnd: María K. Jónsdóttir, Þórhallur Ingi Halldórsson, Láraus Steinþór Guðmundsson, Milan Chang.

Ingunn Unnsteinsdóttir Kristensen. Heilahristingur meðal íþróttamanna: margþátta rannsókn. Sálfræðideild, Háskólans í Reykjavík. Aðalleiðbeinandi: María K. Jónsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Hafrún Kristjándóttir, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Kolfína Þórisdóttir. Iceland Stroke Database Predictors: of vascular dementia and post-stroke depression. Sálfræðideild Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Árni Kristjánsson. Aðrir í doktorsnefnd: María K. Jónsdóttir, Haukur Hjaltason.

Lára Óskarsdóttir Claessen. Afleiðing heilahristings hjá íþróttakönnum, taugasálfræðileg skerðing, andleg líðan og lífsgæði – möguleg vanstarfsemi á heiladingli. Læknadeild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Helga Ágústa Sigurjónsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: María K. Jónsdóttir, Hafrún Kristjándóttir.

Ólína G. Viðarsdóttir. Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Læknadeild, Háskóla Íslands. Aðalleiðbeinandi: Brynja B. Magnúsdóttir. Umsjónarkennari: Berglind Guðmundsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: David L. Roberts, Elizabeth W. Twamley, Engilbert Sigurðsson.

Sylvía Ingibergsdóttir. Hugræn atferlismeðferð fyrir framhaldsskólanemendur sem greindir hafa verið með athyglisbrest (ADD) eða óvirkni með athyglisbrest (ADHD). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson.

Vaka Valsdóttir. Hugræn öldrun: Hugrænn forði, heilaforði og farsæl öldrun. Sálfræðideild, Háskólinn í Reykjavík. Aðalleiðbeinandi: María K. Jónsdóttir. Meðleiðbeinandi: Brynja Björk Magnúsdóttir.

Valgerður Lisa Sigurðardóttir. Þróun á meðferð fyrir konur með erfiða fæðingarreymslu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir, Herdis Sveinsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Jenny Gamble, Hildur Kristjándóttir.

Meistaraneimar

Anna Margrét Hrólfssdóttir. The prevalence and clinical impact of trauma exposure and post-traumatic stress disorder in a psychiatric population in Iceland. Sálfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Berglind Guðmundsdóttir. Meðleiðbeinendur: Edda Björk Þórðardóttir, Ingunn Hansdóttir.

Ásthildur M. Gísladóttir. The relationship between sleep disordered breathing and neurocognitive problems in children. Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Erna Sif Arnardóttir, María K. Jónsdóttir.

Carman Maja Valencia. Obstructive breathing indices in relation to outcome measures in Icelandic children: subjective well-being, daytime functioning and school

performance. Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Erna Sif Arnardóttir, María K. Jónsdóttir.

Elísabet Ólóf Sigurðardóttir. Algengi áfalla, áfallastreituroskunar og þjónustunýtingar á meðal skjólstæðinga SÁÁ. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Edda Björk Þórðardóttir. Meðleiðbeinendur: Ingunn Hansdóttir, Berglind Guðmundsdóttir.

Fríðrik Már Ávarsson. Skimunareiginleikar Tilfinningalistans (RCADS) hjá börnum á aldrinum 8-18 ára. Klínískt úrtak frá Barna- og unglingageðdeild Landspítala og Litlu Kvíðameðferðarstöðinni. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðmundur Skarphéðinsson, Orri Smárason, Harpa Hrönn Harðardóttir.

Harpa Söring. Nýgengi bráðra meiðsla í hnefaleikum á Íslandi. Námsbraut í sjúkrahjálfun, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Árni Arnason, Jónas G. Halldórsson, Þórarinn Sveinsson.

Heiðrún Hafþórsdóttir. Innleiðing og árangursmat á Hugrænni innsæisþjálfun ásamt hugrænni atferlismeðferð: Slembiröðuð ihlutunarrannsókn. Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólína G. Viðarsdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir, Birta Brynjarsdóttir.

Kristín Eva Rögnvaldsdóttir. Non-cardiac chest pain and psychological morbidity among patients cardiac emergency department and the emergency centre. Vísðisþáttur, Háskólinn í Reykjavík. Leiðbeinendur: Erla Svansdóttir, Jón Fríðrik Sigurðsson.

Ólafur Þórðarson. Icelandic translation and reliability data on the DSM-5 version of the Schedule for Affective Disorders and Schizophrenia for School Aged Children – Present and Lifetime version (K-SADS-PL). Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðmundur Skarphéðinsson, Orri Smárason, Harpa Hrönn Harðardóttir.

Ragna Margrét Brynjarsdóttir. Discrepancy between number of reported concussions with and without definition of concussion. Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: María K. Jónsdóttir, Hafrún Kristjándóttir.

Rósalind Kristjándóttir. Samanburðarrannsókn á málfærni barna með og án heilaáverka. Talmeinafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jónas G. Halldórsson, Sigríður Magnúsdóttir, Guðmundur B. Arnkelsson.

Sigríður Helgadóttir. Þiðni geð- og taugaþroskaraskana hjá börnum á aldrinum 6-18. Klínískt úrtak frá Barna- og unglingageðdeild Landspítala og Litlu Kvíðameðferðarstöðinni. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðmundur Skarphéðinsson, Orri Smárason, Harpa Hrönn Harðardóttir.

Silja Runólfssdóttir. Mental health and sport-related concussions in female athletes. Sálfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: María K. Jónsdóttir, Hafrún Kristjándóttir.

Thelma Sif Kristjándóttir. Samanburðarrannsókn á áhrifum markvissrar hreyfingar, til viðbótar við vitræna endurhæfingu með félagskilningsþjálfun, á vitræna getu, líðan og færni í daglegu lífi hjá einstaklingum með geðrofssjúkdóma. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Ólína G. Viðarsdóttir, Arna Hauksdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir, Hildur Guðný Ásgeirsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknun

Innan Landspítala

Öldrunarlækningar, innkirtlalækningar og Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarfræðum (RHLÖ).

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík, VIRK
Starfsendurhæfingarsjóður, Hjartavernd, Rannsóknarstofa
Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarfræðum (RHLÖ)

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

Medical University of South Carolina, Charleston, Boston
University of Medicine and National Center for PTSD,
Emory University in Atlanta, Georgía

Danmörk:

Women's Health Sciences Division, National Center
of Psychotraumatology Department of Psychology,
University of Southern Denmark

England:

University of Bath, King's College, London,

Noregur:

Center for Crisis Psychology, Bergen,

Portúgal:

University of Coimbra

Svíþjóð:

Linköping University, Stockholm University

Þýskaland:

Department of Translational Research in Psychiatry,
Max Planck Institute of Psychiatry, München, University
Medical Center Hamburg-Eppendorf, Department
of Medical Psychology, Martinstraße 52, D - 20246
Hamburg

Europarísland (Evrópskur gagnagrunnur um meðgöngu
og fæðingar), Eurocat (Evrópskur gagnagrunnur um
fósturgalla).

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Eiríkur Örn Arnarson er í ritstjórn um eftirtalinná tímarita:
Cognitive Behaviour Therapy, Behavioural and Cognitive
Psychotherapy, Clinical Psychology - Science and
Practice, Revista Psychologia.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Gudmundsson OO, Walters GB, Ingason A, Johansson S, Zayats T, Athanasia L, Sonderby IE, Gustafsson O, Nawaz MS, Jonsson GF, Jonsson L, Knappskog P-M, Ingvarsdóttir E, Davidsdóttir K, Djurovic S, Knudsen GPS, Askeland RB, Haraldsdóttir GS, Baldursson G, Magnusson P, Sigurdsson E, Gudbjartsson DF, Stefansson H, Andreassen OA, Haavik J, Reichborn-Kjennerud T, Stefansson K. Attention-deficit hyperactivity disorder shares copy number variant risk with schizophrenia and autism spectrum disorder. *Transl Psychiatry*. 2019;9(1):258. doi:10.1038/s41398-019-0599-y

Haldorsdóttir T, Piechaczek C, Soares de Matos AP, Czamara D, Pehl V, Wagenbuechler P, Feldmann L, Quickenstedt-Reinhardt P, Allgaier A-K, Freisleder FJ, Greimel E, Kvist T, Lahti J, Räikkönen K, Rex-Haffner M, Arnarson EÖ, Craighead WE, Schulte-Körne G, Binder EB. Polygenic Risk: Predicting Depression Outcomes in Clinical and Epidemiological Cohorts of Youths. *Am J Psychiatry*. 2019;176(8):615-25. doi:10.1176/appi.ajp.2019.18091014

Ívarsson E, Banea OC, Magnúsdóttir BB, Jónasson AD, Gargiulo P, Haraldsson M, Wassermann E, Stefansson S. P56-F Auditory-motor task triggers gamma and beta oscillations in patients with schizophrenia and auditory verbal hallucinations. *Clinical Neurophysiology*. 2019; 130(7):e83. doi:10.1016/j.clinph.2019.04.506

Kristjánsdóttir H, Sigurdsson BH, Salkovskis P, Sigurdsson E, Sighvatsson MB, Sigurdsson JF. Effects of a brief Transdiagnostic cognitive behavioural group therapy on disorder specific symptoms. *Behav Cogn Psychother*. 2019;47(1):1-15. doi:10.1017/S1352465818000450

Magnusdóttir BB, Faiola E, Harms C, Sigurdsson E, Ettinger U, Haraldsson HM. Cognitive Measures and Performance on the Antisaccade Eye Movement Task. *J Cogn*. 2019;2(1):3. doi:10.5334/joc.52

Matos AP, Pinheiro MDR, Costa JJ, do Ceu Salvador M, Arnarson EO, Craighead WE. Prevention of Initial Depressive Disorders Among at-Risk Portuguese Adolescents. *Behav Ther*. 2019;50(4):743-54. doi:10.1016/j.beth.2018.11.005

Sigurðardóttir VL, Gamble J, Guðmundsdóttir B, Sveinsdóttir H, Gottfreðsdóttir H. Processing birth experiences: A content analysis of women's preferences. *Midwifery*. 2019;69:29-38. doi:10.1016/j.midw.2018.10.016

Thorarinsdóttir EH, Bjornsdóttir E, Benediktsdóttir B, Janson C, Gislason T, Aspelund T, Kuna ST, Páck AI, Arnardóttir ES. Definition of excessive daytime sleepiness in the general population: Feeling sleepy relates better to sleep-related symptoms and quality of life than the Epworth Sleepiness Scale score. Results from an epidemiological study. *J Sleep Res*. 2019;28(6):e12852-e. doi:10.1111/jsr.12852

Valsdóttir V, Haraldsson M, Gylfason HF, Sigurdsson E, Magnúsdóttir BB. Schizophrenia, cognition, and aging: cognitive deficits and the relationship between test performance and aging. *Neuropsychol Dev Cogn B Aging Neuropsychol Cogn*. 2020;27(1):40-51. doi:10.1080/13825585.2019.1572100

Vidarsdóttir OG, Roberts DL, Twamley EW, Gudmundsdóttir B, Sigurdsson E, Magnúsdóttir BB. Integrative cognitive remediation for early psychosis: Results from a randomized controlled trial. *Psychiatry Res*. 2019;273:690-8. doi:10.1016/j.psychres.2019.02.007

Vidarsdóttir OG, Twamley EW, Roberts DL, Gudmundsdóttir B, Sigurdsson E, Magnúsdóttir BB. Social and non-social measures of cognition for predicting self-reported and informant-reported functional outcomes in early psychosis. *Scand J Psychol*. 2019;60(4):295-303. doi:10.1111/sjop.12549

Önnur ritverk

Banea OC, Pegolo E, Marcu S, Friðriksdóttir R, Ívarsson E, Jónasson AD, Jónasson VD, Magnúsdóttir BB, Haraldsson M, Wassermann E, Gargiulo P. P50 and P300 Event Related Potentials in Patients with Schizophrenia Recorded from High-Density EEG. In *Mediterranean Conference on Medical and Biological Engineering and Computing 2019 Sep 26* (pp. 1071-1077). Springer, Cham.

Ívarsson E, Shaw A, Georgsdóttir AÓ, Magnúsdóttir BB, Jónasson AD, Wassermann E, Gargiulo P, Stefansson SB, Banea OC. A novel technique to trigger high beta and low gamma activity in patients with schizophrenia. In *Mediterranean Conference on Medical and Biological Engineering and Computing 2019 Sep 26* (pp. 1064-1070). Springer, Cham.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 9

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 7 þar af 1 boðsfyrirlestur

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 1

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Krabbameinslæknisfræði

Forstöðumaður: Helgi Sigurdsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Áherslur eru um faraldsfræði krabbameina þar með talið um áhættuþætti. Enn fremur um áhrifaþætti á lífshorfur eftir greiningu krabbameins, þar má nefna líffræðilega, erfðarfræðilega og meðferðarlega þætti þar með talið líknandi meðferð. Enn fremur sálfélagslega þætti og lífsgæði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Ný tengsl erfðabreytileika í blóðflögum við algengar sjúkdómsgreiningar í mönnum. Ingibjörg Guðmundsdóttir, Gunnar Ragnarsson.

Doktorsnemar

Ásta Bjarney Pétursdóttir. Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlýningu Landspítala. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Mary Kay Rayans, Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir.

Hans Guttormur Þórnar. Greining skemmda í erfðafeni með tvívíðum rafrætti. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Jóhannes Jónsson, Helgi Sigurdsson, Finnþogi Rútur Þormóðsson, Jórunn Erla Eyfjörð, Sigríður Klara Böðvarsdóttir, Agata Smogorzewska, Peter Holbrook, Óskar Þór Jóhannsson.

Hlíf Steingrimsdóttir. Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótfnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Þórunn Rafnar, Laufey Tryggvadóttir.

Meistaraneemar

Arnfríður Magnúsdóttir. Einkenni sjúklinga með krabbamein á höfuð- og hálssvæði sem eru í geislameðferð. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigríður Zoëga, Nanna Friðriksdóttir, Valgerður Sigurðardóttir.

Kristín Lára Ólafsdóttir. Áhrif stuðningsþjónustu líknarráðgjafateymis fyrir sjúklinga með nýgreint útbreitt lungnakrabbamein. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir, Helga Jónsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Arndís Jónsdóttir, Arna Dögg Einarsdóttir.

Lóa Björk Óskarsdóttir. Litningabreytingar í ættlægun B-eitilfrumumeinum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga M. Ögmundsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Margrét Steinarsdóttir.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Arnar Bragi Ingason, Magnús Karl Magnússon, Gunnar Bjarni Ragnarsson. Óþiððaeitrum í kjölfar vörkónazólmeðferðar – sjúkratilfelli. *Læknablaðið*. 2019;105(7-8): 335-7. doi:10.17992/bla.2019.0708.242.

Lífefna- og sameindalíffræði

Forstöðumaður: Jón Jóhannes Jónsson prófessor

Efnaskipti og næring forsvarsmáður: Ingibjörg Harðardóttir prófessor

Lífefnafræði og meinafræði forsvarsmáður: Jón Jóhannes Jónsson prófessor

Sameindalíffræði forsvarsmáður: Eiríkur Steingrímsson prófessor

Erfðalæknisfræði forsvarsmáður: Reynir Arngrímsson prófessor

Færsluvísindi forsvarsmáður: Hans Tómas Björnsson prófessor

Skýrslan nær eingöngu yfir þá starfsemi fræðasviðsins sem gerð er á Landspítala.

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Rannsóknir fræðasviðsins eru í lífefnafræði, sameindalíffræði, erfðafræði og hagnýtingu þessara greina í heilbrigðisþjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

BRCA2 tengdar skemmdar DNA sameindir í líkamsvökum. Jón Jóhannes Jónsson.

Framfarir í meðferð slagsjúklinga á Íslandi: Árangur gæðaverkefnis og lýsing á núverandi stöðu. Björn Þórarinnsson, Anna Mjöll Matthíasdóttir, Vilhjálmur Vilmarsson, Áskell Löve, Hans Björnsson.

Framsýn stökkbreytiskimun til að uppgötva nýja meðferðarmöguleika fyrir Kabuki heilkenni. Hans Björnsson.

Rottumódel til að rannsaka arfgenga heilablæðingu. Hans Björnsson.

Svipgerðargreining á nýju músamódeli fyrir Pilarowski-Björnsson heilkenni. Hans Björnsson.

Uppgötvun gena sem miðla kælivíðbragði í mannafrumum. Hans Björnsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Rannsóknir á orsökum taugafraeðilegrar truflunar í Kabuki heilkenni. Hans Tómas Björnsson.

Doktorsnemar

Bjarki Guðmundsson. Greining á framleiðslufni eftirmyndunar og skemmda í erfðafni með tvívíðum rafdrætti. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Ellen Dagmar Björnsdóttir. Rannsóknir á orsökum taugafraeðilegrar truflunar í Kabuki heilkenni. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Genay Pilarowski. Causes and consequences of disrupted chromatin opening: Kabuki syndrome and related disorders. Human Genetics, Johns Hopkins University. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Giovanni Carosso. Neuronal models for Kabuki syndrome. Human Genetics, Johns Hopkins University. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Hans Guttormur Þormar. Greining skemmda í erfðafni með tvívíðum rafdrætti. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Leandros Boukas. Computation approaches to understanding the role of epigenetic in human disease. Human Genetics, Johns Hopkins University. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Salvör Rafnsdóttir. Rannsóknir á kælissvarinu til að meðhöndla sjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Vigdís Stefánsdóttir. Notkun og gagnsemi tölvugagnagrunna í erfðaheilbrigðisþjónustu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Meistararnemi

Birna Grétarsdóttir. Endurskoðun verkferla við heimtur og G-böndun og áhrif þess á bandaskor litninga. Læknadeild Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Martha Á. Hjálmsarsdóttir. Leiðbeinendur: Margrét S. Steinarsdóttir, Eiríkur Briem.

Læknar í framhaldsnámi

Margrét Hlín Snorraddóttir
Svanborg Gísladóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Erlendir samstarfsaðilar

John Hopkins háskóli, Winsconsin háskóli, Nordic Alliance in Clinical Genomics

Doktorsritgerðir

Genay Pilarowski. Causes and consequences of disrupted chromatin opening: Kabuki syndrome and related disorders. Baltimore: Johns Hopkins University;2019. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Giovanni Carosso. Neuronal models for Kabuki syndrome. Baltimore: Johns Hopkins University;2019. Umsjónarkennari: Hans Tómas Björnsson.

Vigdís Stefánsdóttir. Notkun rafræna gagnagrunna í krabbameinserfðaræðgjöf = Electronic Genealogy and Cancer Databases in Cancer Genetic Counselling. Reykjavík: Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Adam MP, Banka S, Björnsson HT, Bodamer O, Chudley AE, Harris J, Kawame H, Lanpher BC, Lindsley AW, Merla G, Miyake N, Okamoto N, Stumpel CT, Niikawa N. Kabuki syndrome: international consensus diagnostic criteria. *J Med Genet.* 2019;56(2):89-95. doi:10.1136/jmedgenet-2018-105625

Aygun D, Björnsson HT. Clinical epigenetics: a primer for the practitioner. *Dev Med Child Neurol.* 2020;62(2):192-200. doi:10.1111/dmcn.14398

Boukas L, Havrilla JM, Hickey PF, Quinlan AR, Björnsson HT, Hansen KD. Coexpression patterns define epigenetic regulators associated with neurological dysfunction. *Genome Res.* 2019;29(4):532-42. doi:10.1101/gr.239442.118

Briem E, Budkova Z, Sigurdardóttir AK, Hilmarsdóttir B, Krickler J, Timp W, Magnusson MK, Traustadóttir GA, Gudjonsson T. MiR-203a is differentially expressed during branching morphogenesis and EMT in breast progenitor cells and is a repressor of peroxidasin. *Mech Dev.* 2019;155:34-47. doi:10.1016/j.mod.2018.11.002.

Briem E, Ingthorsson S, Traustadóttir GA, Hilmarsdóttir B, Gudjonsson T. Application of the D492 Cell Lines to Explore Breast Morphogenesis, EMT and Cancer Progression in 3D Culture. *J Mammary Gland Biol Neoplasia.* 2019;24(2):139-147. doi:10.1007/s10911-018-09424-w.

Carrieri D, Jackson L, Howard HC, Clarke AJ, Benjamin C, Dheensa S, Doheny S, Turpenney PD, Lucassen AM, Hawkins N, Kelly SE, van Langen, IM Halbersma-Konings TF, Kayserili H, Rial-Sebbag E, Mendes A, Stefánsdóttir V, van El CG, Corne MC, Forzano F. Recontacting patients in clinical genetics services: recommendations of the European Society of Human Genetics. Recommendations on behalf of the Public and Professional Policy Committee of the European Society of Human Genetics. 2019;27(2):169–182. doi:10.1038/s41431-018-0285-1

Carrieri, H.C. Howard, A. J. Clarke, Á. V. Stefánsdóttir, C.G. van El, M.C. Corne1, F. Forzano. Reply to Bombard and Mighton. *Eur J Hum Genet.* 2019;27(4):507–508. doi:10.1038/s41431-018-0315-z

Carosso GA, Boukas L, Augustin JJ, Nguyen HN, Winer BL, Cannon GH, Robertson JD, Zhang L, Hansen KD, Goff LA, Björnsson HT. Precocious neuronal differentiation and disrupted oxygen responses in Kabuki syndrome. *JCI Insight.* 2019;4(20):e129375. doi:10.1172/jci.insight.129375

Fahrner JA, Björnsson HT. Mendelian disorders of the epigenetic machinery: postnatal malleability and therapeutic prospects. *Hum Mol Genet.* 2019;28(R2):R254-R64. doi:10.1093/hmg/ddz174

Fahrner JA, Lin W-Y, Riddle RC, Boukas L, DeLeon VB, Chopra S, Lad SE, Luperchio TR, Hansen KD, Björnsson HT. Precocious chondrocyte differentiation disrupts skeletal growth in Kabuki syndrome mice. *JCI Insight.* 2019;4(20):e129380. doi:10.1172/jci.insight.129380.

Gidske G, Aakre KM, Rustad P, Sandberg S, Norling A, Pelanti J, Henriksen G, Thorsteinsdóttir I, Kristensen GBB. Handling of hemolyzed serum samples in clinical chemistry laboratories: the Nordic hemolysis project. *Clin Chem Lab Med.* 2019;25;57(11):1699-711. doi:10.1515/cclm-2019-0366.

Gudbjartsson DF, Thorgeirsson G, Sulem P, Helgadóttir A, Gylfason A, Saemundsdóttir J, Björnsson E, Norddahl GL, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Eggertsson HP, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Indridason OS, Palsson R, Jonasson F, Jonsdóttir I, Eyjolfsson GI, Sigurdardóttir O, Olafsson I, Danielsen R, Matthiasson SE, Kristmundsdóttir S, Halldórsson BV, Hreidarsson AB, Valdimarsson EM, Gudnason T, Benediktsson R, Steinhorsdóttir V, Thorsteinsdóttir U, Holm H, Stefansson K. Lipoprotein(a) Concentration and Risks of Cardiovascular Disease and Diabetes. *J Am Coll Cardiol.* 2019;74(24):2982-94. doi:10.1016/j.jacc.2019.10.019.

Gidske G, Aakre KM, Rustad P, Sandberg S, Norling A, Pelanti J, Henriksen G, Thorsteinsdóttir I, Kristensen GBB. Handling of hemolyzed serum samples in clinical chemistry laboratories: the Nordic hemolysis project. *Clin Chem Lab Med.* 2019;57(11):1699-711. doi:10.1515/cclm-2019-0366. PMID: 31617690.

Harris J, Mahone EM, Björnsson HT. Molecularly confirmed Kabuki (Niikawa-Kuroki) syndrome patients demonstrate a specific cognitive profile with extensive visuospatial abnormalities. 2019;63(6):489-97. doi:10.1111/jir.12596

Helgadóttir H, Ólafsson Í, Andersen K, Gizurarson S. Stability of thromboxane in blood samples. 2019;15:143-7. doi:10.2147/vhrm.S204925

Jackson L, O'Connor A, Paneque M, Curtisova V, Lunt PW, Pourouva RK, Macek M, Stefánsdóttir V, Turchetti D, Campos M. The Gen-Equip Project: evaluation and impact of genetics e-learning resources for primary care in six European languages. *Genet Med.* 2019;21(3):718-26. doi:10.1038/s41436-018-0132-3

Jonsson JJ, Stefánsdóttir V. Ethical issues in precision medicine. *Ann Clin Biochem.* 2019;56(6):628–629. doi:10.1177/0004563219870824

Kristjánsson RP, Benonisdóttir S, Davidsson OB, Oddsson A, Tragante V, Sigurdsson JK, Stefánsdóttir L, Jonsson S, Jensson BO, Arthur JG. A loss-of-function variant in ALOX15 protects against nasal polyps and chronic rhinosinusitis. *Nat Genet.* 2019;51(2):267-76. doi:10.1038/s41588-018-0314-6

Kristjánsson RP, Benonisdóttir S, Davidsson OB, Oddsson A, Tragante V, Sigurdsson JK, Stefánsdóttir L, Jonsson S, Jensson BO, Arthur JG, Arnadóttir GA, Sulem G, Halldórsson BV, Gunnarsson B, Halldórsson GH, Stefánsson OA, Oskarsson GR, Deaton AM, Olafsson I, Eyjolfsson GI, Sigurdardóttir O, Onundarson PT, Gíslason D, Gíslason T, Ludvíksson BR, Ludvíksson D, Olafsdóttir TA, Rafnar T, Masson G, Zink F, Björnsdóttir G, Magnusson OT, Björnsdóttir US, Thorleifsson G, Norddahl GL, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Jonsdóttir I, Sulem P, Stefánsson K. A loss-of-function variant in ALOX15 protects against nasal polyps and chronic rhinosinusitis. *Nat Genet.* 2019;51(2):267–76. doi:10.1038/s41588-018-0314-6

Lee-Barber J, English TE, Britton JF, Sobreira N, Goldstein J, Valle D, Björnsson HT. Apparent Acetaminophen Toxicity in a Patient with Transaldolase Deficiency. *JIMD Rep.* 2019;44:9-15. doi:10.1007/8904_2018_116.

Page EC, Bancroft EK, Brook MN, Assel M, Hassan AI, Battat M, Thomas S, Taylor N, Chamberlain A, Pope J, Raghallagh HN, Evans DG, Gokhale J, Maehele L, Grindedal EM, James P, Mascarenhas L, McKinley J, Side L, Thomas T, van Asperen C, Vasen H, Kiemeny LA, Ringelberg J, Jensen TD, Ooster PJS, Helfand BT, Genova E, Oldenburg RA, Cybulski C, Wokolorczyk D, Ong K-R, Huber C, Lam J, Taylor L, Salinas M, Feliubadaló L, Oosterwijk JC, van Zelst-Stams W, Cook J, Rosario DJ, Domchek S, Powers J, Buys S, O'Toole K, Ausems M, GEM, Schmutzler RK, Rhiem K, Izatt L, Tripathi V, Teixeira MR, Cardoso M, Foulkes WD, Aprikian A, van Randerad H, Davidson R, Longmuir M, Ruijs MWG, Helderman van den Enden ATJM, Adank M, Williams R, Andrews L, Murphy DG, Halliday D, Walker L, Liljegren A, Carlsson S, Azzabi A, Jobson I, Morton C, Shackleton K, Snape K, Hanson H, Harris M, Tischkowitz M, Taylor A, Kirk J, Susman R, Chen-Shtoyerman R, Spigelman A, Pachter N, Ahmed M, Ramon Y, Zgajnar J, Brewer C, Gadea N, Brady AF, van Os T, Gallagher D, Johannsson O, Donaldson A, Barwell J, Nicolai N, Friedman E, Obeid E, Greenhalgh L, Murthy V, Copakova L, Saya S, McGrath J, Cooke P, Rønlund K, Richardson K, Henderson A, Teo SH, Arun B, Kast K, Dias A, Aaronson NK, Ardern-Jones A, Bangma CH, Castro E, Dearnaley D, Eccles DM, Tricker K, Eyfjord J, Falconer A, Foster C, Gronberg H, Hamdy FC, Stefánsdóttir V, Khoo V, Lindeman GJ, Lubinski J, Axcrone K, Mikropoulos C, Mitra A, Moynihan C, Rennert G, Suri M, Wilson P, Dudderidge T, Collaborators IS, Offman J, Kote-Jarai Z, Vickers A, Lijja H, Eeles RA. Interim Results from the IMPACT Study:

Evidence for Prostate-specific Antigen Screening in BRCA2 Mutation Carriers. *Eur Urol.* 2019;76(6):831-42. doi:10.1016/j.eururo.2019.08.019

Stefansdóttir V, Skirton H, Johannsson OT, Olafsdóttir H, Olafsdóttir G, Tryggvadóttir L, Jonsson JF. Electronically ascertained extended pedigrees in breast cancer genetic counseling. *Fam Cancer* 2019;18(2):153-60. doi:10.1007/s10689-018-0105-3

Teumer A, Li Y, Ghasemi S, Prins BP, Wuttke M, Hermle T, Giri A, Sieber KB, Qiu C, Kirsten H, Tin A, Chu AY, Bansal N, Feitosa MF, Wang L, Chai J-F, Cocca M, Fuchsberger C, Gorski M, Hoppmann A, Horn K, Li M, Marten J, Noce D, Nutile T, Sedaghat S, Sveinbjornsson G, Tayo BO, van der Most PJ, Xu Y, Yu Z, Gerstner L, Ärnlöv J, Bakker SJL, Baptista D, Biggs ML, Boerwinkle E, Brenner H, Burkhardt R, Carroll RJ, Chee M-L, Chee M-L, Chen M, Cheng C-Y, Cook JP, Coresh J, Corre T, Danesh J, de Borst MH, De Grandi A, de Mutsert R, de Vries APJ, Degenhardt F, Dittrich K, Divers J, Eckardt K-U, Ehret G, Endlich K, Felix JF, Franco OH, Franke A, Freedman BI, Freitag-Wolf S, Gansevoort RT, Giedraitis V, Gögele M, Grundner-Culemann F, Gudbjartsson DF, Gudnason V, Hamet P, Harris TB, Hicks AA, Holm H, Foo VHX, Hwang S-J, Ikram MA, Ingelsson E, Jaddoe VWW, Jakobsdóttir J, Josyula NS, Jung B, Kähönen M, Khor C-C, Kiess W, Koenig W, Körner A, Kovacs P, Kramer H, Krämer BK, Kronenberg F, Lange LA, Langefeld CD, Lee JJ-M, Lehtimäki T, Lieb W, Lim S-C, Lind L, Lindgren CM, Liu J, Loeffler M, Lyytikäinen L-P, Mahajan A, Maranville JC, Mascalconi D, McMullen B, Meisinger C, Meitinger T, Miliku K, Mook-Kanamori DO, Müller-Nurasyid M, Mychaleckyj JC, Nauck M, Nikus K, Ning B, Noordam R, Connell JO, Olafsson I, Palmer ND, Peters A, Podgornaia AI, Ponte B, Poulain T, Pramstaller PP, Rabelink TJ, Raffield LM, Reilly DF, Rettig R, Rheinberger M, Rice KM, Rivadeneira F, Runz H, Ryan KA, Sabanayagam C, Saum K-U, Schöttker B, Shaffer CM, Shi Y, Smith AV, Strauch K, Stumvoll M, Sun BB, Szymczak S, Tai ES, Tan NYQ, Taylor KD, Teren A, Tham Y-C, Thiery J, Thio CHL, Thomsen H, Thorsteinsdóttir U, Tönjes A, Tremblay J, Uitterlinden AG, van der Harst P, Verweij N, Vogelesang S, Völker U, Waldenberger M, Wang C, Wilson OD, Wong C, Wong T-Y, Yang Q, Yasuda M, Akilesh S, Bochud M, Böger CA, Devuyst O, Edwards TL, Ho K, Morris AP, Parsa A, Pendergrass SA, Psaty BM, Rotter JJ, Stefansson K, Wilson JG, Susztak K, Snieder H, Heid IM, Scholz M, Buttenworth AS, Hung AM, Pattaro C, Köttgen A. Genome-wide association meta-analyses and fine-mapping elucidate pathways influencing albuminuria. *Nature communications.* 2019;10(1):4130-. doi:10.1038/s41467-019-11576-0

Tin A, Marten J, Halperin Kuhns VL, Li Y, Wuttke M, Kirsten H, Sieber KB, Qiu C, Gorski M, Yu Z, Giri A, Sveinbjornsson G, Li M, Chu AY, Hoppmann A, O'Connor LJ, Prins B, Nutile T, Noce D, Akiyama Y, Cocca M, Ghasemi S, van der Most PJ, Horn K, Xu Y, Fuchsberger C, Sedaghat S, Afaq S, Amin N, Ärnlöv J, Bakker SJL, Bansal N, Baptista D, Bergmann S, Biggs ML, Biino G, Boerwinkle E, Bottinger EP, Boutin TS, Brumat M, Burkhardt R, Campana E, Campbell A, Campbell H, Carroll RJ, Catamo E, Chambers JC, Ciullo M, Concas MP, Coresh J, Corre T, Cusi D, Felicita SC, de Borst MH, De Grandi A, de Mutsert R, de Vries APJ, Delgado G, Demirkan A, Devuyst O, Dittrich K, Eckardt K-U, Ehret G, Endlich K, Evans MK, Gansevoort RT, Gasparini P, Giedraitis V, Gieger C, Grotto G, Gögele M, Gordon SD, Gudbjartsson DF, Gudnason V, German Chronic Kidney Disease S, Haller T, Hamet P, Harris TB, Hayward C, Hicks AA, Hofer E, Holm H, Huang W, Hutri-Kähönen N, Hwang S-J, Ikram MA, Lewis RM, Ingelsson E, Jakobsdóttir J, Jonsson H, Joshi PK, Josyula NS, Jung B, Kähönen M, Kamatani Y, Kanai M, Kerr SM, Kiess W, Kleber ME, Koenig W, Kooner JS, Körner A, Kovacs P, Krämer BK, Kronenberg F, Kubo M, Kühnel B, La Bianca M, Lange LA, Lehne B, Lehtimäki T, Lifelines Cohort S, Liu J, Loeffler M, Loos RIF, Lyytikäinen L-P, Magi R, Mahajan A, Martin NG, März W, Mascalconi D, Matsuda K, Meisinger C, Meitinger T, Metspalu A, Milaneschi Y, Program VAMV, O'Donnell CJ, Wilson

OD, Gaziano JM, Mishra PP, Mohlke KL, Mononen N, Montgomery GW, Mook-Kanamori DO, Müller-Nurasyid M, Nadkarni GN, Nalls MA, Nauck M, Nikus K, Ning B, Nolte IM, Noordam R, O'Connell JR, Olafsson I, Padmanabhan S, Penninx BWJH, Perls T, Peters A, Pirastu M, Pirastu N, Pistis G, Polasek O, Ponte B, Porteous DJ, Poulain T, Preuss MH, Rabelink TJ, Raffield LM, Raitakari OT, Rettig R, Rheinberger M, Rice KM, Rizzi F, Robino A, Rudan I, Krajcoviechova A, Cifkova R, Ruedee R, Ruggiero D, Ryan KA, Saba Y, Salvi E, Schmidt H, Schmidt R, Shaffer CM, Smith AV, Smith BH, Spracklen CN, Strauch K, Stumvoll M, Sulem P, Tajuddin SM, Teren A, Thiery J, Thio CHL, Thorsteinsdóttir U, Toniolo D, Tönjes A, Tremblay J, Uitterlinden AG, Vaccargiu S, van der Harst P, van Duijn CM, Verweij N, Völker U, Vollenweider P, Waeber G, Waldenberger M, Whitfield JB, Wild SH, Wilson JF, Yang Q, Zhang W, Zonderman AB, Bochud M, Wilson JG, Pendergrass SA, Ho K, Parsa A, Pramstaller PP, Psaty BM, Böger CA, Snieder H, Buttenworth AS, Okada Y, Edwards TL, Stefansson K, Susztak K, Scholz M, Heid IM, Hung AM, Teumer A, Pattaro C, Woodward OM, Vitart V, Köttgen A. Target genes, variants, tissues and transcriptional pathways influencing human serum urate levels. *Nat Genet.* 2019;51(10):1459-74. doi:10.1038/s41588-019-0504-x

Wuttke M, Li Y, Li M, Sieber KB, Feitosa MF, Gorski M, Tin A, Wang L, Chu AY, Hoppmann A, Kirsten H, Giri A, Chai J-F, Sveinbjornsson G, Tayo BO, Nutile T, Fuchsberger C, Marten J, Cocca M, Ghasemi S, Xu Y, Horn K, Noce D, van der Most PJ, Sedaghat S, Yu Z, Akiyama M, Afaq S, Ahluwalia TS, Almgren P, Amin N, Ärnlöv J, Bakker SJL, Bansal N, Baptista D, Bergmann S, Biggs ML, Biino G, Boehnke M, Boerwinkle E, Boissel M, Bottinger EP, Boutin TS, Brenner H, Brumat M, Burkhardt R, Butterworth AS, Campana E, Campbell A, Campbell H, Canouil M, Carroll RJ, Catamo E, Chambers JC, Chee M-L, Chee M-L, Chen X, Cheng C-Y, Cheng Y, Christensen K, Cifkova R, Ciullo M, Concas MP, Cook JP, Coresh J, Corre T, Sala CF, Cusi D, Danesh J, Daw EW, de Borst MH, De Grandi A, de Mutsert R, de Vries APJ, Degenhardt F, Delgado G, Demirkan A, Di Angelantonio E, Dittrich K, Divers J, Dorajoo R, Eckardt K-U, Ehret G, Elliott P, Endlich K, Evans MK, Felix JF, Foo VHX, Franco OH, Franke A, Freedman BI, Freitag-Wolf S, Friedlander Y, Froguel P, Gansevoort RT, Gao H, Gasparini P, Gaziano JM, Giedraitis V, Gieger C, Grotto G, Giulianini F, Gögele M, Gordon SD, Gudbjartsson DF, Gudnason V, Haller T, Hamet P, Harris TB, Hartman CA, Hayward C, Hellwege JN, Heng C-K, Hicks AA, Hofer E, Huang W, Hutri-Kähönen N, Hwang S-J, Ikram MA, Indridason OS, Ingelsson E, Ising M, Jaddoe VWW, Jakobsdóttir J, Jonas JB, Joshi PK, Josyula NS, Jung B, Kähönen M, Kamatani Y, Kammerer CM, Kanai M, Kastarinen M, Kerr SM, Khor C-C, Kiess W, Kleber ME, Koenig W, Kooner JS, Körner A, Kovacs P, Kraja AT, Krajcoviechova A, Kramer H, Krämer BK, Kronenberg F, Kubo M, Kühnel B, Kuokkanen M, Kuusisto J, La Bianca M, Laakso M, Lange LA, Langefeld CD, Lee JJ-M, Lehne B, Lehtimäki T, Lieb W, Lifelines Cohort S, Lim S-C, Lind L, Lindgren CM, Liu J, Liu J, Loeffler M, Loos RIF, Lucae S, Lukas MA, Lyytikäinen L-P, Mägi R, Magnusson PKE, Mahajan A, Martin NG, Martins J, März W, Mascalconi D, Matsuda K, Meisinger C, Meitinger T, Melander O, Metspalu A, Mikaelsdóttir EK, Milaneschi Y, Miliku K, Mishra PP, Program VAMV, Mohlke KL, Mononen N, Montgomery GW, Mook-Kanamori DO, Mychaleckyj JC, Nadkarni GN, Nalls MA, Nauck M, Nikus K, Ning B, Nolte IM, Noordam R, O'Connell J, O'Donoghue ML, Olafsson I, Oldehinkel AJ, Orho-Melander M, Ouwehand WH, Padmanabhan S, Palmer ND, Palsson R, Penninx BWJH, Perls T, Perola M, Pirastu M, Pirastu N, Pistis G, Podgornaia AI, Polasek O, Ponte B, Porteous DJ, Poulain T, Pramstaller PP, Preuss MH, Prins BP, Province MA, Rabelink TJ, Raffield LM, Raitakari OT, Reilly DF, Rettig R, Rheinberger M, Rice KM, Ridker PM, Rivadeneira F, Rizzi F, Roberts DJ, Robino A, Rossing P, Rudan I, Ruedee R, Ruggiero D, Ryan KA, Saba Y, Sabanayagam C, Salomaa V, Salvi E, Saum K-U, Schmidt H, Schmidt R, Schöttker B, Schulz C-A, Schupf N, Shaffer CM, Shi Y, Smith AV, Smith BH, Soranzo N, Spracklen CN, Strauch K, Stringham HM, Stumvoll M,

Svensson PO, Szymczak S, Tai ES, Tajuddin SM, Tan NYQ, Taylor KD, Teren A, Tham Y-C, Thiery J, Thio CHL, Thomsen H, Thorleifsson G, Toniolo D, Tönjes A, Tremblay J, Tzoulaki I, Uitterlinden AG, Vaccargiu S, van Dam RM, van der Harst P, van Duijn CM, Velez Edward DR, Verweij N, Vogelesang S, Völker U, Vollenweider P, Waeber G, Waldenberger M, Wallentin L, Wang YX, Wang C, Waterworth DM, Bin Wei W, White H, Whitfield JB, Wild SH, Wilson JF, Wojczynski MK, Wong C, Wong T-Y, Xu L, Yang Q, Yasuda M, Yerges-Armstrong LM, Zhang W, Zonderman AB, Rotter JJ, Bochud M, Psaty BM, Vitart V, Wilson JG, DeGhean A, Parsa A, Chasman DI, Ho K, Morris AP, Devuyst O, Akilesh S, Pendergrass SA, Sim X, Böger CA, Okada Y, Edwards TL, Snieder H, Stefansson K, Hung AM, Heid IM, Scholz M, Teumer A, Köttgen A, Pattaro C. A catalog of genetic loci associated with kidney function from analyses of a million individuals. *Nat Genet.* 2019;51(6):957-72. doi:10.1038/s41588-019-0407-x

Önnur ritverk

Hans Tómas Björnsson. Að leika guð - framfarir í erfðafraði. *Læknablaðið.* 2019;105(3):111. doi:10.17992/ibl.2019.03.119

Jackson L, O'Connor A, Paneque M, Curtisova V, Lunt PW, Pourouva RK, Macek Jr M, Stefansdóttir V, Turchetti D, Campos M, Henneman L, Godino L, Skirton H, Cornel MC. Correction: The Gen-Equip Project: evaluation and impact of genetics e-learning resources for primary care in six European languages. *Genet Med.* 2019;21(7):1669. doi:10.1038/s41436-018-0279-y

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 8 þar af 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5

Veggspjöld sýnd á íslensku ráðstefnum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 10

Lyflæknisfræði

Forstöðumenn fræðasviðs: Einar S. Björnsson prófessor

Forsvarsmenn fræðigreina:

Blóðfræði: Páll Torfí Öunardarson prófessor

Gigtarlæknisfræði: Helgi Jónsson prófessor

Hjartalæknisfræði: Karl Andersen prófessor

Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði

Innkirtlalæknisfræði: Rafn Benediktsson prófessor

Lungnalæknisfræði: Steinn Jónsson prófessor og Þórarinn Gíslason prófessor

Meltingarlæknisfræði: Einar Björnsson prófessor

Nýrnalæknisfræði: Runólfur Pálsson prófessor

Smitsjúkdómalæknisfræði: Magnús Gottfredsson prófessor

Blóðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Páll Torfí Öunardarson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Illkynjaðir blóðsjúkdómar:

Myeloma og MGUS; mögulegur ávinningur þess að skima fyrir forstigi mergæxlis.

Stofnfrumurannsóknir:

Stofnfrumur og blóðmyndun. Áhrif algengra breytileika í erfðamengi mannsins á blóðmyndun og myndun

bráðahvítblæðis í börnum. Hlutverk stofnfruma í eðlilegum og illkynja brjóstskirtli. Áhrif þekjustyrkjandi lyfja á lungnasjúkdóma.

Blóðstorkunarfræði:

Árangur stýringar warfaríns með Fiix-PT í stað hefðbundins PT-prófs. Mælingar á gömlum og nýjum oral blóðþynningarlyfjum. Í samstarfi við Decode: Erfðafræði bláæðasega og blóðstorkun og stökkbreytingar í Ashwell víðtæki.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Beinbrot í mergæxli. Sigurður Yngvi Kristinsson.

Bláæðasegar í sjúklingum með mergæxli og fengið hafa meðferð með thalidomíði eða lenalidomíði; svörum við meðferð, lífun og áhrif heparíns. Safngreining byggð á þrettán slembiröðuðum klíniskum rannsóknum. Sigurður Yngvi Kristinsson, Kristrún Aradóttir.

Fylgijúkdómar hjá einstaklingum með mergæxli. Sigurður Yngvi Kristinsson, Ingigerður Sverrisdóttir.

Hlutverk ARID5B gensins í myndun bráða eitilfrumuhvítblæðis í börnum. Jón Þór Bergþórsson.

Hlutverk ECM1 í nýmyndun æða og framvindu brjóstakrabbameina. Þórarinn Guðjónsson, Bylgja Hilmarsdóttir.

Hlutverk PLD2 í brjóstakrabbameinum. Bylgja Hilmarsdóttir, Þórarinn Guðjónsson.

Rannsókn á samloðunar- og virkjunareiginleikum blóðflögveininga sem unnar eru úr heilblóði sjúklinga með nýgreinda eða meðhöndlaða arfgenga jarnofhleðslu og geymdar í víðbótarlausn. Anna Margrét Halldórsdóttir, Ólafur Sigurjónsson, Páll Torfi Önnundarson.

Saga um sjálföfnæmissjúkdóma veldur ekki aukinni áhættu á framgangi góðkynja einstofna mótefnahækkunar. Sigurður Yngvi Kristinsson, Þorvarður Löve.

Samanburður á meðferðarhældni hjá sjúklingum á meðferð með eldri og nýjum blóðþynningarlyfjum tekin um munn. Einar Stefán Björnsson, Jóhann Páll Hreinsson, Páll Torfi Önnundarson.

Úttaugamein í langvinnu eitilfrumkrabbameini. Sigurður Yngvi Kristinsson.

Úttaugamein og forstíg mergæxlis (MGUS). Sigurður Yngvi Kristinsson.

Vefjaræktun og hönnun nýrra meðferðarræða fyrir brjóstkrabbamein. Bylgja Hilmarsdóttir, Inga Reynisdóttir, Þórarinn Guðjónsson, Rósa Björk Barkadóttir.

Virgni nýrra lyfjaafleiða gegn lungnasjúkdómum. Tækniþróunarsjóður. Þórarinn Guðjónsson og EpiEndo Pharmaceuticals.

Doktorsnemar

Anna Karen Sigurðardóttir. Hlutverk Noncoding RNA í brjóstskirtli. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórarinn Guðjónsson.

Cecilie Blimark. Hveding Clinical and population-based studies in multiple myeloma and monoclonal gammopathy-focus on infections. Department of Internal Medicine and Clinical Nutrition Institute of Medicine, Sahlgrenska Academy at University of Gothenburg. Leiðbeinandi: Sigurður Yngvi Kristinsson.

Erika Morera. The endothelial niche in breast morphogenesis and cancer. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Sævar Ingþórsson, Magnús Karl Magnússon.

Guðbjörg Jónsdóttir. Lýðgrunduð rannsókn á bráðahvítblæði/frumumisproska hjá sjúklingum með frumuæxli. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Yngvi Kristinsson, Ola Landgren, Magnus Björkholm.

Hlíf Steingrimsdóttir. Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands.

Leiðbeinendur: Helga Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Þórunn Rafnar, Laufey Tryggvadóttir.

Ingigerður Sólveig Sverrisdóttir. Náttúrulegur gangur og áhættuþættir sjúklinga með mergæxli og góðkynja einstofna mótefnahækkun (MGUS). Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Yngvi Kristinsson, Hlíf Steingrimsdóttir, Bjarni A. Agnarsson, Ola Landgren, Magnus Björkholm.

Jón Pétur Jóelsson. Áhrif þrýstingsálags á lungnaþekju. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórarinn Guðjónsson.

Kristrún Aradóttir. Horfur sjúklinga með fjölskyldutengt mergæxli. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigurður Yngvi Kristinsson.

Marianna Þórðardóttir. Áhrif offitu og mataræðis á góðkynja einstofna mótefnahækkun (MGUS). Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Yngvi Kristinsson, Sigrún Helga Lund, Laufey Steingrimsdóttir, Vilmundur Guðnason.

Sarah Sophie Steinhäuser. Heterotypic interactions between endothelial and cancer cells in breast cancer progression and metastasis. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Þórarinn Guðjónsson. Meðleiðbeinandi: Gunnhildur Ásta Traustadóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Margrét Helga Ögmundsdóttir, Sævar Ingþórsson, Þórður Óskarsson.

Vilhjálmur Steingrímsson. Áhrif fylgijúkdóma á horfur sjúklinga með langvinnu eitilfrumuhvítblæði. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Yngvi Kristinsson, Magnus Björkholm.

Zuzana Budková. Expression and epigenetic control of non-coding RNAs in breast epithelial morphogenesis and cancer. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Þórir Einarsson Long. Bráðar líffærabilanir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárasón, Ólafur Skúli Indriðason, Páll Torfi Önnundarson, Martin Ingi Sigurðsson, Kristinn Sigvaldason, Sævar Sigurðsson, Einar Hjörleifsson.

Meistararnemar

Auður Egilsdóttir. Hlutverk ARID5B gensins í B-frumuproskun og myndun bráðahvítblæðis. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Þór Bergþórsson, Þórarinn Guðjónsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Íslensk erfðagreining hf., Krabbameinsfélag Íslands

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

Memorial Sloan-Kettering-sjúkrahúsið

Bretland:

Líftækniþryggt Binding Site, Hart Biologicals Ltd.

Doktorsritgerð

Sarah Sophie Steinhäuser. Samskipti æðapels og þekjuvefjar í framþróun brjóstakrabbameina = Heterotypic interactions between endothelial and cancer cells in breast cancer progression. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Þórarinn Guðjónsson. Meðleiðbeinandi: Gunnhildur Ásta Traustadóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Margrét Helga Ögmundsdóttir, Sævar Ingþórsson, Þórður Óskarsson.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arason AJ, Joelsson JP, Valdimarsdóttir B, Sigurdsson S, Gudjonsson A, Halldorsson S, Johannsson F, Rolfsson O, Lehmann F, Ingthorsson S, Cherek P, Gudmundsson GH, Gardarsson FR, Page CP, Baldursson O, Gudjonsson T, Krickler JA. Azithromycin induces epidermal differentiation and multivesicular bodies in airway

epithelia. *Respir Res.* 2019;20(1):129. doi:10.1186/s12931-019-1101-3

Benonisdottir S, Kristjansson RP, Oddsson A, Steinhorsdottir V, Mikaelisdottir E, Kehr B, Jensson BO, Arnadóttir GA, Sulem G, Sveinbjornsson G, Kristmundsdottir S, Ivarsdottir EV, Tragante V, Gunnarsson B, Runolfsson HL, Arthur JG, Deaton AM, Eyjolfsson GJ, Davidsson OB, Asselbergs FW, Hreidarsson AB, Rafnar T, Thorleifsson G, Edvardsson V, Sigurdsson G, Helgadóttir A, Halldorsson BV, Masson G, Holm H, Onundarson PT, Indridason OS, Benediktsson R, Palsson R, Gudbjartsson DF, Olafsson I, Thorsteinsdottir U, Sulem P, Stefansson K. Sequence variants associating with urinary biomarkers. *Hum Mol Genet.* 2019;28(7):1199-211. doi:10.1093/hmg/ddy409

Briem E, Budkova Z, Sigurdardottir AK, Hilmarsdottir B, Krickler J, Timp W, Magnusson MK, Traustadottir GA, Gudjonsson T. MiR-203a is differentially expressed during branching morphogenesis and EMT in breast progenitor cells and is a repressor of peroxidase. *Mech Dev.* 2019;155:34-47. doi:10.1016/j.mod.2018.11.002

Briem E, Ingthorsson S, Traustadottir GA, Hilmarsdottir B, Gudjonsson T. Application of the D492 Cell Lines to Explore Breast Morphogenesis, EMT and Cancer Progression in 3D Culture. *J Mammary Gland Biol Neoplasia.* 2019;24(2):139-47. doi:10.1007/s10911-018-09424-w

Gudnadottir GS, James SK, Andersen K, Lagerqvist B, Thrainsdottir IS, Ravn-Fischer A, Varenhorst C, Gudnason T. Outcomes after STEMI in old multimorbid patients with complex health needs and the effect of invasive management. *Am Heart J.* 2019;211:11-21. doi:10.1016/j.ahj.2019.01.008

Joelsson JP, Myszor IT, Arason AJ, Ingthorsson S, Cherek P, Windels GS, Leosson K, Gudmundsson GH, Gudjonsson T, Karason S. Innovative in vitro method to study ventilator induced lung injury. *AlteX.* 2019;36(4):634-42. doi:10.14573/alteX.1901182

Kristjansson RP, Benonisdottir S, Davidsson OB, Oddsson A, Tragante V, Sigurdsson JK, Stefansdottir L, Jonsson S, Jensson BO, Arthur JG. A loss-of-function variant in ALOX15 protects against nasal polyps and chronic rhinosinusitis. *Nat Genet.* 2019;51(2):267-76. doi:10.1038/s41588-018-0314-6

Mora-Espí I, Ibáñez E, Soriano J, Nogués C, Gudjonsson T, Barrios L. Cell Internalization in Fluidic Culture Conditions Is Improved When Microparticles Are Specifically Targeted to the Human Epidermal Growth Factor Receptor 2 (HER2). *Pharmaceutics.* 2019;11(4):177. doi:10.3390/pharmaceutics11040177

Morera E, Steinhäuser SS, Budkova Z, Ingthorsson S, Krickler J, Krueger A, Traustadottir GA, Gudjonsson T. YKL-40/CHI3L1 facilitates migration and invasion in HER2 overexpressing breast epithelial progenitor cells and generates a niche for capillary-like network formation. *In vitro cellular & developmental biology Animal.* 2019;55(10):838-53. doi:10.1007/s11626-019-00403-x

Onundarson PT, Flyngren B. Oral anticoagulant monitoring: Are we on the right track?. *Int J Lab Hematol.* 2019;41 Suppl 1:40-48. doi:10.1111/ijlh.13008

Onundarson PT, Gudmundsdottir BR. The need for an adapted initiation nomogram during Fiix prothrombin time monitoring of warfarin. *J Thromb Thrombolysis.* 2019;48(4):685-689. doi:10.1007/s11239-019-01928-4

Sverrisdottir IS, Lund SH, Turesson I, Björkholm M, Goldin LR, Landgren O, Kristinsson SY. Parental longevity and survival among patients with multiple myeloma and monoclonal gammopathy of undetermined significance: a population-based study. *Br J Haematol.* 2019;186(1):37-44. doi:10.1111/bjh.15883

Thorvaldsson HH, Vidarsson B, Sveinsdottir SV, Olafsson GB, Halldorsdottir AM. Red blood cell utilization and transfusion triggers in patients diagnosed with chronic lymphocytic leukaemia in Iceland 2003-2016. *Vox Sang.* 2019;114(5):495-504. doi:10.1111/vox.12775

Önnur ritverk

Went M, Sud A, Försti A, Halvarsson BM, Weinhold N, Kimber S, van Duin M, Thorleifsson G, Holroyd A, Johnson DC, Li N, Orlando G, Law PJ, Ali M, Chen B, Mitchell JS, Gudbjartsson DF, Kuiper R, Stephens OW, Bertsch U, Broderick P, Campo C, Bandapalli OR, Einsele H, Gregory WA, Gullberg U, Hillengass J, Hoffmann P, Jackson GH, Jöckel KH, Johnsson E, Kristinsson SY, Mellqvist UH, Nahi H, Easton D, Pharoah P, Dunning A, Peto J, Canzian F, Swerdlow A, Eeles RA, Kote-Jarai Z, Muir K, Pashayan N, Nickel J, Nöthen MM, Rafnar T, Ross FM, da Silva Filho MI, Thomsen H, Turesson I, Vangsted A, Andersen NF, Waage A, Walker BA, Wihlborg AK, Broyl A, Davies FE, Thorsteinsdóttir U, Langer C, Hansson M, Goldschmidt H, Kaiser M, Sonneveld P, Stefansson K, Morgan GJ, Hemminki K, Nilsson B, Houlston RS. Author Correction: Identification of multiple risk loci and regulatory mechanisms influencing susceptibility to multiple myeloma. *Nat Commun.* 2019;10(1):213. doi:10.1038/s41467-018-08107-8

Gigtarlæknisfræði

Fragsvarsmáður: Helgi Jónsson prófessor

Áherslur í rannsóknun innan fræðigreinarnar

Unnið er að rannsóknum á öllum helstu gigtarsjúkdómum. Sérstök áhersla er þó á rannsóknir þar sem sérstaða Íslands og íslensku þjóðarinnar nýttast, en það á við á sviðum faraldsfræði, erfðafraeði, ónæmisfræði og víðar þar sem vel skilgreindir sjúklingahópar og mikil þekking á gigtarsjúkdómum er nauðsynleg. Fræðigreinin tekur þátt í stórum alþjóðlegum rannsóknum á sömu forsendum og vinnur einnig að samstarfsverkefnum um heilsuvernd við aðrar fagstéttir.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Bólguhjónun: Ákvörðun lykilsameinda á náttúrulegum drápsfrumum og daufkyrningum. Jóna Freysdóttir.

Euro-SpA: Sam-evrópskt skráarverkefni um sóragigt og hryggigt. Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Löve, Árnir Geirsson.

Saga um sjálföfnæmissjúkdóma veldur ekki aukinni áhættu á framsangi göðkynja einstofna mótefnahækkunar. Sigurður Yngvi Kristinsson, Þorvarður Löve.

Sjávrlífverur – leit að ónæmisstýrandi lyfjasprotum. Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Xiaxia Di.

Rannsóknasjóður Rannís

Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir (2017-2019).

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Áhrif ómega-3 fjölmættaðra fitusýra á hjónun bólgu - Hlutverk bólguhjónunar-miðla og NK frumna. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir. Doktorsstyrkur leiðbeinandi: Kirstine Nolling Jensen (2016-2019).

Effects of omega-3 PUFA on NK cell and neutrophil activation and cross-talk. Jóna Freysdóttir.

Identification of key molecules on neutrophils that can strengthen resolution of inflammation. Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir. Doktorsstyrkur (2018-2021).

Transdermal treatment for hand osteoarthritis. Helgi Jonsson, Bergþóra S. Snorraddóttir.

Vísindasjóður félags íslenskra gigtlækna (VFÍG)

NORD-STAR rannsóknin. Gerður Gröndal, Björn Guðbjörnsson.

Sam-evrópskt skráarverkefni um sóragigt og hryggigt. Euro-SpA: Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Jón Löve, Árnir Geirsson.

Sýkingar í ANCA-tengdri æðabólgu, áhrif mismunandi ónæmisbælandi meðferða - Safngreining. Gunnar Tómasson.

NordForsk

NordStar Nýgengi alvarlegra aukaverkana frá taugakerfi við lyfjameðferð með líftækniþlyfum hjá sjúklingum með iktsýki, sóragigt og hryggigt. Lýðgrunduð áhorfsrannsókn innan Norðurlandanna. Björn Guðbjörnsson, Gerður Gröndal.

Doktorsnemar

Ása Bryndis Guðmundsdóttir. Effects of exopolysaccharides from *Cyanobacterium aponinum* from the Blue Lagoon on immune responses in vitro. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Guðrún Ása Björnsdóttir. Nýtt og framúrsteftulegt greiningakerfi (e. Clinical Decision Support System, CDSS) til að auðvelda greiningu á sjálfófnæmissjúkdómum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn R. Lúðvíksson, Björn Guðbjörnsson.

Hildur Sigurgrímsdóttir. Hugsanleg tengsl varnarpeptíða í meingerð fjölkerfa sjálfófnæmissjúkdóma sem sérkennast af ofvirkni TNF bólguferla. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir.

Hrönn Guðmundsdóttir. Identification of key molecules on neutrophils that can strengthen resolution of inflammation. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Kirstine Nolling Jensen. Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Kristín Sigurjónsdóttir. Áhættuþættir sóragigtar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þorvarður Jón Löve, Björn Guðbjörnsson.

Ólafur Pálsson: Meðferðarárangur við Sóragigt – samstarfsverkefni Háskóla Íslands og Háskólans í Lundi, Svíþjóð. Leiðbeinendur: Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Jón Löve.

Sigríður Ólína Haraldsdóttir. Sarklíki á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Guðbjörnsson, Gunnar Gunnarsson, Dóra Lúðvíksdóttir.

Xiaxia Di. Sjávarsvampar – leit að ónæmisstýrandi lyfjasprotum. Lyfjafraeðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Meistarannemar

Rebekka Hafþórsdóttir. Áhrif TNF hemla á sykursterantotkun einstaklinga með líðbólgujúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Guðbjörnsson, Anna I. Gunnarsdóttir.

Sunneva Yeatman Ómarsdóttir. Áhrif ómega-3 fjölmættaðra fitusýra á hjónun bólgu - Hlutverk bólguhjónunarmiðla og NK frumna. Líf- og læknávisindum, Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Kirstine Nolling Jensen.

Sunneva Smáradóttir. Hlutverk LL-37 í meingerð sóra. Líf- og læknávisindum, Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir, Hildur Sigurgrímsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Rannsóknastofa í ónæmisfræði, Sjúkrahús Apótekið

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Læknadeild og lyfjafraeðideild Háskóla Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Læknisfræðileg myndgreining (Domus Medica).

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

National Institute on Aging (NIA), Boston University

Svíþjóð:

Department of Genetics and Pathology Uppsala University og Karolinska sjúkrahúsið og Karolinska Institutet í Stokkhólmi.

Eistlandi:

Tartu University Hospital

Starfsmenn fræðasviðsins eru í öflugu alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknum í gegnum ýmis samvinnuverkefni svo sem SLE International Collaborating Clinics, TREAT-OA, The Nordic PAM Study, ICEBIO (NordData, EuroSpA og NordStar) og NORA (prediccion medicine in Nordic RA. Fjölbreytni samstarfsins kemur vel fram sé lítið til þjóðernis meðhöfundu síðustu ára, en þeir koma frá meira en 40 löndum.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Jóna Freysdóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology.

Gunnar Tómasson er í ritstjórn, Scand J Rheumatology.

Doktorsritgerðir

Ása Bryndis Guðmundsdóttir. Áhrif utanfrumufjölsykra *Cyanobacterium aponinum* úr Bláa Lóninu á ónæmissvör in vitro = Effects of exopolysaccharides from *Cyanobacterium aponinum* from the Blue Lagoon in Iceland on immune responses in vitro. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Xiaxia Di Leit að efnum með ónæmisbælandi áhrif úr íslenskum sjávarhyggleysingum = Searching for immunomodulatory compounds from Icelandic marine invertebrates. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Sigrún Rut Kristjánsdóttir, Þóra Steingrimsdóttir, Gerður Gröndal, Ragnheiður I Bjarnadóttir, Kristjana Einaradóttir, Björn Guðbjörnsson, *ICEBIO-hópurinn: Arnór Víkingsson, Árnir Jón Geirsson, Björn Guðbjörnsson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Gerður Gröndal, Guðrún Björk Reynisdóttir, Gunnar Tómasson, Helgi Jónsson, Kristján Erlendsson, Kristján Steinnson, Ragnar Freyr Ingvarsson, Sigríður Valtýsdóttir, Þorvarður Jón Löve, Þórunn Jónsdóttir, Sigrún Rut Kristjánsdóttir. Fæðingarsaga kvenna með alvarlega líðbólgujúkdóma. Læknablaðið. 2019;105(6):267-75. doi: 10.17992/ibl.2019.06.235

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Björnsdóttir G, Ivarsdóttir EV, Bjarnadóttir K, Benonisdóttir S, Gylfadóttir SS, Arnadóttir GA, Benediktsson R, Halldorsson GH, Helgadóttir A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Jonsdóttir I, Kristinsdóttir AM, Magnusson OT, Masson G, Melsted P, Rafnar T, Sigurdsson A, Sigurdsson G, Skuladóttir A, Steinthorsdóttir V, Styrkarsdóttir U, Thorgeirsson G, Thorleifsson G, Víkingsson A, Gudbjartsson DF, Holm H, Stefansson H, Thorsteinsdóttir U, Norddahl GL, Sulem P, Thorgeirsson TE, Stefansson K. A PRPH splice-donor variant associates with reduced sural nerve amplitude and risk of peripheral neuropathy. *Nat Commun.* 2019;10(1):1777. doi:10.1038/s41467-019-09719-4
Chatzidionysiou K, Lukina G, Gabay C, Hetland ML, Hauge EM, Pavelka K, Nordström D, Canhão H, Tomsic M, Rotar Z, Lie E, Kvien TK, van Vollenhoven RF, Saevardóttir S. Smoking and response to rituximab in rheumatoid arthritis: results from an international European collaboration. *Scand J Rheumatol.* 2019;48(1):17–23. doi:10.1080/03009742.2018.1466363
Choi MY, Clarke AE, St Pierre Y, Hanly JG, Urowitz MB, Romero-Diaz J, Gordon C, Bae SC, Bernatsky S, Wallace

- DJ, Merrill JT, Isenberg DA, Rahman A, Ginzler EM, Petri M, Bruce IN, Dooley MA, Fortin PR, Gladman DD, Sanchez-Guerrero J, Steinsson K, Ramsey-Goldman R, Khamashta MA, Aranow C, Alarcon GS, Manzi S, Nived O, Zoma AA, van Vollenhoven RF, Ramos-Casals M, Ruiz-Irastorza G, Lim SS, Kalunian KC, Inanc M, Kamen DL, Peschken CA, Jacobsen S, Askanase A, Stoll T, Buyon J, Mahler M, Fritzler MJ. Antinuclear Antibody-Negative Systemic Lupus Erythematosus in an International Inception Cohort. *Arthritis Care Res (Hoboken)*. 2019;71(7):893-902. doi:10.1002/acr.23712
- Curtis JR, Brahe CH, Østergaard M, Hetland ML, Hambarzumyan K, Saevarsdottir S, Wang X, Flake DD 2nd, Sasso EH, Huizinga TW. Predicting risk for radiographic damage in rheumatoid arthritis: comparative analysis of the multi-biomarker disease activity score and conventional measures of disease activity in multiple studies. *Curr Med Res Opin*. 2019;35(9):1483-93. doi:10.1080/03007995.2019.1585064
- Eriksson K, Fei G, Lundmark A, Benchimol D, Lee L, Hu YOO, Kats A, Saevarsdottir S, Catrina AI, Klinge B, Andersson AF, Klareskog L, Lundberg K, Jansson L, Yucl-Lindberg T. Periodontal Health and Oral Microbiota in Patients with Rheumatoid Arthritis. *J Clin Med*. 2019;8(5):630. doi:10.3390/jcm8050630
- Gudmundsdottir AB, Brynjólfssdottir A, Olafsdottir ES, Hardardottir I, Freysdottir J. Exopolysaccharides from *Cyanobacterium aponinum* induce a regulatory dendritic cell phenotype and inhibit SYK and CLEC7A expression in dendritic cells, T cells and keratinocytes. *Int Immunopharmacol*. 2019; 69: 328-36. doi:10.1016/j.intimp.2019.01.044
- Gudmundsson HT, Hansen KE, Halldósson BV, Ludvíksson BR, Guðbjörnsson B. Clinical decision support system for the management of osteoporosis compared to NOGG guidelines and an osteology specialist: a validation pilot study. *BMC Med Inform Decis Mak*. 2019;19(1):27. doi:10.1186/s12911-019-0749-4
- Hambarzumyan K, Bolce RJ, Wallman JK, van Vollenhoven RF, Saevarsdottir S. Serum Biomarkers for Prediction of Response to Methotrexate Monotherapy in Early Rheumatoid Arthritis: Results from the SWEFOT Trial. *J Rheumatol*. 2019;46(6):555-63. doi:10.3899/jrheum.180537
- Hambarzumyan K, Hermanrud C, Marits P, Vivar N, Ernestam S, Wallman JK, van Vollenhoven RF, Fogdell-Hahn A, Saevarsdottir S. Association of female sex and positive rheumatoid factor with low serum infliximab and anti-drug antibodies, related to treatment failure in early rheumatoid arthritis: results from the SWEFOT trial population. *Scand J Rheumatol*. 2019;48(5):362-366. doi:10.1080/03009742.2019.1602670
- Hanly JG, Li Q, Su L, Urowitz MB, Gordon C, Bae SC, Romero-Diaz J, Sanchez-Guerrero J, Bernatsky S, Clarke AE. Psychosis in Systemic Lupus Erythematosus: Results From an International Inception Cohort Study. *Arthritis & Rheumatology*. 2019;71(2):281-9. doi:10.1002/art.40764
- llar A, Klareskog L, Saevarsdottir S, et al. Occupational exposure to asbestos and silica and risk of developing rheumatoid arthritis: findings from a Swedish population-based case-control study. *RMD Open*. 2019;5(2):e000978. doi:10.1136/rmdopen-2019-000978
- Ingvarsson RF, Landgren AJ, Bengtsson AA, Jönsen A. Good survival rates in systemic lupus erythematosus in southern Sweden, while the mortality rate remains increased compared with the population. 2019;28(12):1488-94. doi:10.1177/0961203319877947
- Jonsson H, Aspelund T, Eiriksdottir G, Harris TB, Launer LJ, Gudnason V. Hyperuricemia is associated with intermittent hand joint pain in a cross sectional study of elderly females: The AGES-Reykjavik Study. *PLoS One*. 2019;14(8):e0221474. doi:10.1371/journal.pone.0221474
- Jonsson H, Fisher DE, Eiriksdottir G, Aspelund T, Klein R, Gudnason V, Cotch MF. Hand and knee osteoarthritis are associated with reduced diameters in retinal vessels: the AGES-Reykjavik study. *Rheumatol Int*. 2019;39(4):669-77. doi:10.1007/s00296-019-04243-6
- Kloppenborg M, Kroon FP, Blanco FJ, Doherty M, Dziedzic KS, Greibrokk E, Haugen IK, Herrero-Beaumont G, Jonsson H, Kjekeu I. 2018 update of the EULAR recommendations for the management of hand osteoarthritis. *Ann Rheum Dis*. 2019;78(1):16-24. doi:10.1136/annrheumdis-2018-213826
- Kortesoja M, Karhu E, Olafsdottir ES, Freysdottir J, Hanski L. Impact of dibenzocyclooctadiene lignans from *Schisandra chinensis* on the redox status and activation of human innate immune system cells. *Free Radic Biol Med*. 2019;131:309-317. doi:10.1016/j.freeradbiomed.2018.12.019
- Legge A, Kirkland S, Rockwood K, Andreou P, Bae SC, Gordon C, Romero-Diaz J, Sanchez-Guerrero J, Wallace DJ, Bernatsky S, Clarke AE, Merrill JT, Ginzler EM, Fortin P, Gladman DD, Urowitz MB, Bruce IN, Isenberg DA, Rahman A, Alarcon GS, Petri M, Khamashta MA, Dooley MA, Ramsey-Goldman R, Manzi S, Steinsson K, Zoma AA, Aranow C, Mackay M, Ruiz-Irastorza G, Lim SS, Inanc M, van Vollenhoven RF, Jonsen A, Nived O, Ramos-Casals M, Kamen DL, Kalunian KC, Jacobsen S, Peschken CA, Askanase A, Hanly JG. Evaluating the Properties of a Frailty Index and Its Association With Mortality Risk Among Patients With Systemic Lupus Erythematosus. *Arthritis & Rheumatology (Hoboken, NJ)*. 2019;71(8):1297-307. doi:10.1002/art.40859
- Lindström U, Glinborg B, Di Giuseppe D, Nordström D, Aarrestad Provan S, Gudbjörnsson B, Asklng J, Lund Hetland M, Aaltonen K, Krogh NS, Geirsson AJ, Jacobsson LTH. Treatment retention of infliximab and etanercept originators versus their corresponding biosimilars: Nordic collaborative observational study of 2334 biologics naïve patients with spondyloarthritis. *RMD Open*. 2019;5(2):e001079-e. doi:10.1136/rmdopen-2019-001079
- Marshall M, Jonsson H, Helgadóttir GP, Nicholls E, Myers H, Jensen V, van der Windt D. Longitudinal validity of using digital hand photographs for assessing hand osteoarthritis progression over 7 years in community-dwelling older adults with hand pain. *BMC musculoskeletal disorders*. 2019;20(1):484. doi:10.1186/s12891-019-2829-0
- Mendel A, Bernatsky S, Pineau CA, St-Pierre Y, Hanly JG, Urowitz MB, Clarke AE, Romero-Diaz J, Gordon C, Bae SC, Wallace DJ, Merrill JT, Buyon J, Isenberg DA, Rahman A, Ginzler EM, Petri M, Dooley MA, Fortin P, Gladman DD, Steinsson K, Ramsey-Goldman R, Khamashta MA, Aranow C, Mackay M, Alarcon G, Manzi S, Nived O, Jonsen A, Zoma AA, van Vollenhoven RF, Ramos-Casals M, Ruiz-Irastorza G, Lim S, Kalunian KC, Inanc M, Kamen DL, Peschken CA, Jacobsen S, Askanase A, Sanchez-Guerrero J, Bruce IN, Costedoat-Chalumeau N, Vinet E. Use of combined hormonal contraceptives among women with systemic lupus erythematosus with and without medical contraindications to oestrogen. *Rheumatology (Oxford)*. 2019;58(7):1259-67. doi:10.1093/rheumatology/kez014
- Mendel A, Bernatsky SB, Hanly JG, Urowitz MB, Clarke AE, Romero-Diaz J, Gordon C, Bae SC, Wallace DJ, Merrill JT, Buyon JP, Isenberg DA, Rahman A, Ginzler EM, Petri M, Dooley MA, Fortin PR, Gladman DD, Steinsson K, Ramsey-Goldman R, Khamashta MA, Aranow C, Mackay M, Alarcon GS, Manzi S, Nived O, Jonsen A, Zoma AA, van Vollenhoven RF, Ramos-Casals M, Ruiz-Irastorza G, Lim S, Kalunian KC, Inanc M, Kamen DL, Peschken CA, Jacobsen S, Askanase A, Sanchez-Guerrero J, Bruce IN, Costedoat-Chalumeau N, Vinet E. Low aspirin use and high prevalence of pre-edamsia risk factors among pregnant women in a multinational SLE inception cohort. *Ann Rheum Dis*. 2019;78(7):1010-2. doi:10.1136/annrheumdis-2018-214434
- Palsson O, Love TJ, Gunnarsdottir AI, Gunnarsson PS, Runarsdottir EE, Krogh NS, Gudbjörnsson B. Patients with psoriatic arthritis who are not eligible for randomised controlled trials for TNF inhibitors have treatment response and drug survival similar to those who are eligible. *RMD Open*. 2019;5(2):e000984. doi:10.1136/rmdopen-2019-000984
- Putrik P, Ramiro S, Guillemin F, Péntek M, Sivera F, Sokka T, de Wit M, Woolf AD, Zink A, Andersone D, Berghea F, Butrimiene I, Brouwer S, Cassar K, Charalambous P, Caporali R, Deseaticnova E, Damjanov NS, Finckh A, FitzGerald O, Gröndal G, Gobejshjvili N, Glusko P, Hirsch M, Jovanovic I, Vencovsky J, Janssens X, Keszei AP, Kovarova M, Kull M, Cunha Miranda L, Mayer M, Misevska-Percinkova S, Inanc N, Nadashkevich O, Petersson IF, Puolakka K, Rojkovich B, Radner H, Szabados F, Slobodin G, Shirinsky I, Soroka N, Sidiropoulos P, Shumnalieva R, Sokolovic S, Shukurova S, Tafaj A, Tomši M, Uhlig T, Verstappen SMM, Boonen A. Patients with rheumatoid arthritis facing sick leave or work disability meet varying regulations: a study among rheumatologists and patients from 44 European countries. *Ann Rheum Dis*. 2019;78(11):1472-9. doi:10.1136/annrheumdis-2019-215294
- Quistrebert J, Hässler S, Bachelet D, Mbogning C, Musters A, Tak PP, Wijbrandts CA, Herenius M, Bergstra SA, Akdemir G, Johannesson M, Combe B, Fautrel B, Chollet-Martin S, Gleizes A, Donnellan N, Deisenhammer F, Davidson J, Hincelin-Mery A, Dönnnes P, Fogdell-Hahn A, De Vries N, Huizinga T, Saevarsdottir S, Hachein-Bey-Abina S, Pallardy M, Mariette X, Broët P. Incidence and risk factors for adalimumab and infliximab anti-drug antibodies in rheumatoid arthritis: A European retrospective multicohort analysis. *Semin Arthritis Rheum*. 2019;48(6):967-75. doi:10.1016/j.semarthrit.2018.10.006
- Spiliopoulou A, Colombo M, Plant D, Nair N, Cui J, Coenen MJ, Ikari K, Yamanaka H, Saevarsdottir S, Padyukov L, Bridges SL Jr, Kimberly RP, Okada Y, van Riel PLC, Wolbink G, van der Horst-Bruinsma IE, de Vries N, Tak PP, Ohmura K, Canhão H, Guchelaar HJ, Huizinga TW, Criswell LA, Raychaudhuri S, Weinblatt ME, Wilson AG, Mariette X, Isaacs JD, Morgan AW, Pitzalis C, Barton A, McKeigue P. Association of response to TNF inhibitors in rheumatoid arthritis with quantitative trait loci for CD40 and CD59. *Ann Rheum Dis*. 2019;78(8):1055-61. doi:10.1136/annrheumdis-2018-214877
- Styrkarsdottir U, Stefansson OA, Gunnarsdottir K, Thorleifsson G, Lund SH, Stefansdottir L, Juliusson K, Agustsdottir AB, Zink F, Halldósson GH, Ivarsdottir EV, Benonisdottir S, Jonsson H, Gylfason A, Norland K, Trajanoska K, Boer CG, Southam L, Leung JCS, Tang NLS, Kwok TCY, Lee JSW, Ho SC, Byrjalsen I, Center JR, Lee SH, Koh JM, Lohmander LS, Ho-Pham LT, Nguyen TV, Eisman JA, Woo J, Leung PC, Loughlin J, Zeggini E, Christiansen C, Rivadeneira F, van Meurs J, Uitterlinden AG, Mogensen B, Jonsson H, Ingvarsson T, Sigurdsson G, Benediktsson R, Sulem P, Jonsdottir I, Masson G, Holm H, Norddahl GL, Thorsteinsdottir U, Gudbjartsson DF, Stefansson K. Publisher Correction: GWAS of bone size yields twelve loci that also affect height, BMD, osteoarthritis or fractures. *Nat Commun*. 2019;10(1):2358. doi:10.1038/s41467-019-10425-4
- Tin A, Marten J, Halperin Kuhns VL, Li Y, Wuttke M, Kirsten H, Sieber KB, Qiu C, Gorski M, Yu Z, Giri A, Sveinbjörnsson G, Li M, Chu AY, Hoppmann A, O'Connor LJ, Prins B, Nutile T, Noce D, Akiyama M, Cocca M, Ghasemi S, van der Most PJ, Horn K, Xu Y, Fuchsberger C, Sedaghat S, Afaq S, Amin N, Ärnlöv J, Bakker SJL, Bansal N, Baptista D, Bergmann S, Biggs ML, Bino G, Boerwinkle E, Bottinger EP, Boutin TS, Brumat M, Burkhardt R, Campana E, Campbell A, Campbell H, Carroll RJ, Catamo E, Chambers JC, Ciullo M, Concas MP, Coresh J, Corre T, Cusi D, Felicita SC, de Borst MH, De Grandi A, de Mutser R, de Vries APJ, Delgado G, Demirkan A, Devuyst O, Dittrich K, Eckardt KU, Ehret G, Endlich K, Evans MK, Gansevoort RT, Gasparini P, Giedraitis V, Gieger C, Girotto G, Gögele M, Gordon SD, Gudbjartsson DF, Gudnason V, Haller T, Hamet P, Harris TB, Hayward C, Hicks AA, Hofer E, Holm H, Huang W, Hutri-Kähönen N, Hwang SJ, Ikram MA, Lewis RM, Ingelsson E, Jakobsdottir J, Jonsdottir I, Jonsson

H, Joshi PK, Josyula NS, Jung B, Kähönen M, Kamatani Y, Kanai M, Kerr SM, Kiess W, Kleber ME, Koenig W, Kooner JS, Körner A, Kovacs P, Krämer BK, Kronenberg F, Kubo M, Kühnel B, La Bianca M, Lange LA, Lehne B, Lehtimäki T, Liu J, Loeffler M, Loos R, Lyytikäinen LP, Magi R, Mahajan A, Martin NG, März W, Mascialoni D, Matsuda K, Meisinger C, Meitinger T, Metspalu A, Milaneschi Y, O'Donnell CJ, Wilson OD, Gaziano JM, Mishra PP, Mohlke KL, Mononen N, Montgomery GW, Mook-Kanamori DO, Müller-Nurasyid M, Nadkarni GN, Nalls MA, Nauck M, Nikus K, Ning B, Nolte IM, Noordam R, O'Connell JR, Olafsson I, Padmanabhan S, Penninx B, Perls T, Peters A, Pirastu M, Pirastu N, Pistis G, Polasek O, Ponte B, Porteous DJ, Poulain T, Preuss MH, Rabelink TJ, Raffield LM, Raitakari OT, Rettig R, Rheinberger M, Rice KM, Rizzi F, Robino A, Rudan I, Rajcovichechova A, Cifkova R, Ruedi R, Ruggiero D, Ryan KA, Saba Y, Salvi E, Schmidt H, Schmidt R, Shaffer CM, Smith AV, Smith BH, Spracklen CN, Strauch K, Stumvoll M, Sulem P, Tajuddin SM, Teren A, Thiery J, Thio CHL, Thorsteinsdóttir U, Toniolo D, Tönjes A, Tremblay J, Uitterlinden AG, Vaccargiu S, van der Harst P, van Duijn CM, Verweij N, Völker U, Vollenweider P, Waeber G, Waldenberger M, Whitfield JB, Wild SH, Wilson JF, Yang Q, Zhang W, Zonderman AB, Bochud M, Wilson JG, Pendergrass SA, Ho K, Parsa A, Pramstaller PP, Psaty BM, Böger CA, Snieder H, Butterworth AS, Okada Y, Edwards TL, Stefansson K, Susztak K, Scholz M, Heid IM, Hung AM, Teumer A, Pattaro C, Woodward OM, Vitart V, Köttgen A. Target genes, variants, tissues and transcriptional pathways influencing human serum urate levels. *Nature genetics*. 2019;51(10):1459-74. doi:10.1038/s41588-019-0504-x

Tomasson G, Björnsson J, Zhang Y, Gudnason V, Merkel PA. Cardiovascular risk factors and incident giant cell arteritis: a population-based cohort study. *Scand J Rheumatol*. 2019;48(3):213-7. doi:10.1080/03009742.2018.1506821

Tomasson G, Farrar JT, Cuthbertson D, McAlear CA, Ashdown S, Cronholm PF, Dawson J, Gebhart D, Lanier G, Luqmani RA, Milman N, Peck J, Robson JC, Shea JA, Cigarette S, Khalidi N, Koenig CL, Langford CA, Monach PA, Moreland L, Pagnoux C, Specks U, Sreih AG, Ytterberg SR, Merkel PA. Feasibility and Construct Validation of the Patient Reported Outcomes Measurement Information System in Systemic Vasculitis. *J Rheumatol*. 2019;46(8):928-34. doi:10.3899/jrheum.171405

Ørnberg LM, Brahe CH, Askling J, Ciurea A, Mann H, Onen F, Kristianslund EK, Nordström D, Santos MJ, Codreanu C, Gómez-Reino J, Rotar Z, Gudbjörnsson B, Di Giuseppe D, Nissen MJ, Pavelka K, Biriik M, Kvien T, Eklund KK, Barcelos A, Ionescu R, Sanchez-Piedra C, Tomsic M, Geirsson AJ, Loft AG, van der Horst-Bruinsma I, Jones G, Iannone F, Hylidstrup L, Krogh NS, Hetland ML, Østergaard M. Treatment response and drug retention rates in 24 195 biologic-naïve patients with axial spondyloarthritis initiating TNFi treatment: routine care data from 12 registries in the EuroSpA collaboration. *Ann Rheum Dis*. 2019;78(11):1536-44. doi:10.1136/annrheumdis-2019-215427

Önnur ritverk

Styrkarsdóttir U, Stefansson OA, Gunnarsdóttir K, Thorleifsson G, Lund SH, Stefansdóttir L, Juliusson K, Agustsdóttir AB, Zink F, Halldorsson GH, Ivarsdóttir EV. Publisher Correction: GWAS of bone size yields twelve loci that also affect height, BMD, osteoarthritis or fractures. *Nat Commun*. 2019;10(1):2358. doi:10.1038/s41467-019-10425-4

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 10

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 25

Hjartalækisfræði

Forsvarsmáður fræðigreinar: Karl Andersen prófessor

Áherslur í rannsóknnum innan fræðigreinarinnar

Erfðafræði kransæðasjúkdóma, kólesterólhækkunar og hjartsláttartruflana. Faraldsfræði kransæðasjúkdóma. Samspil sykursýki og bráðra kransæðasjúkdóma. Óðægigerðir brjóstverkir á bráðamóttöku. Hjartabilun.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Erfðafræðileg nálgun á faraldsfræði arfbundinnar kólesterólhækkunar á Íslandi. Eyþór Björnsson, Karl Andersen.

Faraldsfræði og horfur trópónín-hækkunar eftir skurðaðgerðir á Íslandi. Martin Sigurðsson, Daði Helgason, Ingibjörg Guðmundsdóttir, Sigurbergur Kárasón.

Gildi markvissrar einstaklingsmiðaðrar nálgunar (precision medicine) í hjartalækningum. Davíð O. Arnar, Runólfur Pálsson, Bára Dis Benediktsdóttir, Hans Björnsson.

Kostnaður vegna notkunar á heilbrigðisþjónustu meðal sjúklinga með brjóstverki á hjartagátt: Tengsl við andlega liðan. Erla Svansdóttir, Karl Andersen, Helga Margrét Skúladóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Elisabet Benedikz.

Ný tengsl erfðabreytileika í blóðflögum við algengar sjúkdómsgreiningar í mönnum. Ingibjörg Guðmundsdóttir, Gunnar Ragnarsson.

Doktorsnemar

Anna Gundlov. Ættlægt gáttatíf. Háskólinn í Kaupmannahöfn. Í doktorsnefnd: Davíð O. Arnar.

Berglind Aðalsteinsdóttir. Íslenska ofvaxtarhjáttavöðvakvillu verkefnið. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gunnar Þór Gunnarsson, Barry Maron, Jonathan Seidman, Christine Seidman, Ragnar Danielsen, Hilma Hólm, Davíð O. Arnar.

Charlotte Stephansen. Electrically guided versus imaging guided left ventricular lead targeting in cardiac resynchronization therapy. Háskólinn í Árósum, Danmörku. Í doktorsnefnd: Davíð O. Arnar.

Daði Helgason: Bráður Nýrnaskaði eftir kransæðapræðingum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg J. Guðmundsdóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Gísli Sigurðsson, Martin Ingi Sigurðsson, Tómas Guðbjartsson.

Eyþór Björnsson. Rannsókn á erfðaþáttum sem auka áhættu á kransæðasjúkdómi með áherslu á blóðfítur. Læknadeild, Háskóla Íslands. Guðmundur Þorgeirsson, Karl Andersen.

Guðný Stella Guðnadóttir. Kynbundinn munur á tíðni kransæðapræðinga og meðferð kransæðasjúkdóma á Íslandi og í Svíþjóð. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðnason, Karl Andersen, Inga Sigurrós Práinsdóttir.

Hrafnhildur Stefánsdóttir. Gáttatíf; faraldsfræði og nýjar afleiðingar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Davíð O. Arnar. Í doktorsnefnd: Thor Aspelund, Runólfur Pálsson, Vilmundur Guðnason.

Ingibjörg Kjartansdóttir. Bólguþættir og blóðþrýstingur meðal 16 – 20 ára ungmenna. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ragnar G. Bjarnason, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Ragnar Danielsen.

María Isabel Smáradóttir. The role of copeptin and other biomarkers in dysglycaemia and cardiovascular disease. Læknadeild, Háskóla Íslands, Karolinska Institute Stockholm. Leiðbeinendur: Linda Mellbin, Karl Andersen.

Ott Saluveer. Pharmacological stimulation of endogenous fibrinolytic capacity in vivo. Wallenberg laboratorium, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Institute of Medicine, Göteborg Universitet. Leiðbeinandi: Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir.

Rán Sturlaugsdóttir. Carotid plaque progression and associated risk factors. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Vilmundur Guðnason, Albert V. Smith, Thor Aspelund, Karl Andersen, Thomas Gustavsson.

Rósa Björg Þórólfsdóttir. Erfðafræði gáttatífs. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Davíð O. Arnar. Í doktorsnefnd: Karl Andersen.

Tijana Drjobnjak. Lifeðlisfræðilegir og lyfjahvarfafræðilegir eiginleikar fylgipróteíns 13 (PP13). In vitro og in vivo dýratilraunir. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sveinbjörn Gizurarson, Karl Andersen.

Tómas Andri Axelsson. Áhrif sykursýki á horfur eftir hjáveituaðgerð á kransæðum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Karl Andersen er í doktorsnefnd.

Þórarinn Árni Bjarnason. Sykursýki í bráðum kransæðasjúkdómi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Karl Andersen.

Meistararnemar

Íris Erla Gísladóttir. Lyfjanotkun á göngudeild hjartabilunar á Landspítala: Eru sjúklingar meðhöndlaðir í samræmi við leiðbeiningar evrópsku hjartalæknaamtakanna? Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Pétur Sigurður Gunnarsson, Ingibjörg Gunnþórsdóttir, Inga Sigurrós Práinsdóttir, Karl Andersen, Auður Ketilsdóttir, Guðbjörg Jóna Guðlaugsdóttir.

Ragnhildur Hreiðarsdóttir. Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð, hlutverk bólguferla. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur S. Indriðason, Davíð O. Arnar, Guðrún V. Skúladóttir.

Læknar í framhaldsnámi

Helga Rún Garðarsdóttir deildarlæknir. Leiðbeinandi: Ingibjörg J. Guðmundsdóttir. Verkefni: langtímahorfur kvenna og karla eftir kransæðainngrip og meðferð bráðs kransæðasjúkdóms með inngripum

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjartavernd, Íslensk erfðagreining,

Erlendir samstarfsaðilar

Svíþjóð:

Karolinska Institutet Stockholm.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Davíð O. Arnar í ritstjórn *European Journal of Internal Medicine*.

Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir í ritstjórn *Læknablaðsins*.

Karl Andersen faglegur ritstjóri *Læknanemans*.

Doktorsritgerðir

Berglind Aðalsteinsdóttir. Arfgerð og svipgerð ofvaxtarhjáttavöðvakvillu á Íslandi = Hypertrophic Cardiomyopathy in Iceland - A Nationwide Genotype - Phenotype Study. Reykjavík:Háskóla Íslands;2019. Leiðbeinendur: Gunnar Þór Gunnarsson, Barry Maron, Jonathan Seidman, Christine Seidman, Ragnar Danielsen, Hilma Hólm, Davíð O. Arnar.

Daði Helgason: Bráður nýrnaskaði í kjölfar hjartaaðgerða og kransæðaprenginga - Tíðni, áhættuþættir og afdrif = Acute kidney injury following cardiac surgery and coronary angiography - Incidence, risk factors and outcome. Reykjavík:Háskóla Íslands;2019. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ingibjörg J. Guðmundsdóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Gísli Sigurðsson, Martin Ingi Sigurðsson, Runólfur Pálsson

Sindri Aron Viktorsson. Ósæðarlokuskipti vegna lokuprengsla á Íslandi – Ábendingar, fylgikvillar og árangur = Surgical aortic valve replacement for aortic stenosis in Iceland. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í doktorsnefnd: Arnar Geirsson, Karl Andersen, Martin Ingi Sigurðsson, Thor Aspelund.

Þórarinn Árni Bjarnason. Sykursýki 2 og brátt kransæðaheilkenni - Greining, áhrif á æðakölkun og horfur = Type 2 Diabetes Mellitus in the Acute Coronary Syndrome - Diagnosis, effect on atherosclerotic burden and prognosis. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Karl Andersen. Leiðbeinandi:Vilmundur G. Guðnason. Í doktorsnefnd: Guðmundur Þorgeirsson, Rafn Benediktsson, Thor Aspelund.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Gestur Þorgeirsson, Birna Björg Másdóttir, Þórarinn Guðnason, María Heimisdóttir. Bráð kransæðaheilkenni á Landspítala á árunum 2003-2012. Læknablaðið. 2019;105(2):79-84. doi:10.117992/ibl.2019.02.217

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Abreu A, Pesah E, Supervia M, Turk-Adawi K, Bjarnason-Wehrens B, Lopez-Jimenez F, Ambrosetti M, Andersen K, Giga V, Vulic D, Vataman E, Gaita D, Cliff J, Kouid E, Yagci I, Attala S, Huatala A, Tamuleviciute-Prasciene E, Kemps H Eysymontt Z, Farsky S, Hayward J, Prescott E, Dawkes S, Pavy B, Kiessling A, Sovova E, L. Grace SL, on behalf of the Global CR Program Survey Investigators. Cardiac Rehabilitation Availability and Delivery in Europe: How does it Differ by Region and Compare to other High-Income Countries?: Endorsed by the European Association of Preventive Cardiology. Eur J Prev Cardiol.2019;26(11):1131-1146. doi: 10.1177/2047487319827453.

Arnar DO, Pálsson R. Precision Medicine and Advancing Clinical Care: Insights From Iceland. JAMA Intern Med. 2019;179(2):139-40. doi:10.1001/jamainternmed.2018.6729

Bjornsson E, Thorleifsson G, Helgadóttir A, Guðnason Th, Guðbjartsson T, Andersen K, Gretarsdóttir S, Olafsson I, Tragante V, Jonsdóttir B, Eyjólfsson G, Sigurdardóttir O, Thorgeirsson G, Guðbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Holm H, Stefánsson K. Association of Genetically Predicted Lipid Levels With the Extent of Coronary Atherosclerosis in Icelandic Adults JAMA Cardiol. 2019;5(1):13–20. doi:10.1001/jamacardio.2019.2946

Buccheri S, Sarno G, Frobert O, Guðnason T, Lagerqvist B, Lindholm D, Maeng M, Olivecrona G, James S. Assessing the Nationwide Impact of a Registry-Based Randomized Clinical Trial on Cardiovascular Practice. Circ Cardiovasc Interv. 2019;12(3):e007381. doi:10.1161/circinterventions.118.007381

Guðbjartsson DF, Thorgeirsson G, Sulem P, Helgadóttir A, Gylfason A, Saemundsdóttir J, Bjornsson E, Norddahl GL, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Eggertsson HP, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Indridason OS, Pálsson R, Jonasson F, Jonsdóttir I, Eyjólfsson GI, Sigurdardóttir O, Olafsson I, Danielsen R, Matthiasson SE, Kristmundsdóttir S, Halldórsson BV, Hreidarsson AB, Valdimarsson EM, Guðnason T, Benediktsson R, Steinthorsdóttir V, Thorsteinsdóttir U, Holm H, Stefánsson K. Lipoprotein(a) Concentration and Risks of Cardiovascular Disease and Diabetes. J Am Coll Cardiol. 2019;74(24):2982-94. doi:10.1016/j.jacc.2019.10.019

Guðnadóttir GS, James SK, Andersen K, Lagerqvist B, Thrafnadóttir IS, Ravn-Fischer A, Varenhorst C, Guðnason T. Outcomes after STEMI in old multimorbidity patients with complex health needs and the effect of invasive management. Am Heart J. 2019;211:11-21. doi:10.1016/j.ahj.2019.01.008

Helgadóttir H, Olafsson I, Andersen K, Gizurarson S. Stability of thromboxane in blood samples. Vascular Health Risk Manag 2019;15:143-147. doi:10.2147/VHRM.S204925. eCollection 2019

Ivarsdóttir EV, Benonisdóttir S, Thorleifsson G, Sulem P, Oddsson A, Styrkarsdóttir U, Kristmundsdóttir S, Arnadóttir GA, Thorgeirsson G, Jonsdóttir I. Sequence variation at ANAPC1 accounts for 24% of the variability in corneal endothelial cell density. Nature communications. 2019;10(1):1284. doi:10.1038/s41467-019-09304-9

Norland K, Sveinbjornsson G, Thorolfsson RB, Davidsson OB, Tragante V, Rajamani S, Helgadóttir A, Gretarsdóttir S, van Setten J, Asselbergs FW, Sverrisson JT, Stephensen SS, Oskarsson G, Sigurdsson EL, Andersen K, Danielsen R, Thorgeirsson G, Thorsteinsdóttir U, Arnar DO, Sulem P, Holm H, Gudbjartsson DF, Stefánsson K. Sequence variants with large effects on cardiac electrophysiology and disease. Nat Commun. 2019;10(1):4803. doi:10.1038/s41467-019-12682-9

Onundarson PT, Flygenring B. Oral anticoagulant monitoring: Are we on the right track?. Int J Lab Hematol. 2019;41 Suppl 1:40–48. doi:10.1111/ijlh.13008

Supervia M, Turk-Adawi K, Lopez-Jimenez F, Pesah E, Ding R, Britto RR, Bjarnason-Wehrens B, Derman W, Abreu A, Babu AS, Santos CA, Jong SK, Cuenza L, Yeo TJ, Scantlebury D, Andersen K, Gonzalez G, Giga V, Vulic D, Vataman E, Cliff J, Kouidi E, Yagci I, Kim C, Benaim B, Estany ER, Fernandez R, Radi B, Gaita D, Simon A, Chen SY, Roxburgh B, Martin JC, Maskhulia L, Burdiat G, Salmon R, Lomeli H, Sadeghi M, Sovova E, Huatala A, Tamuleviciute-Prasciene E, Ambrosetti M, Neubeck L, Asher E, Kemps H, Eysymontt Z, Farsky S, Hayward J, Prescott E, Dawkes S, Santibanez C, Zeballos C, Pavy B, Kiessling A, Sarrafzadegan N, Baer C, Thomas R, Hu D, Grace SL. Nature of Cardiac Rehabilitation Around the Globe. EClinicalMedicine. 2019 Jul 4;13:46-56. doi:10.1016/j.eclinm.2019.06.006.

Turk-Adawi, K., Supervia, M., Lopez Jimenez, F., Pesah, E., Rongjing, D., Britto, R., Bjarnason-Wehrens, B., Derman, W., Abreu, A., Babu, A., Santos, C., Khiong, J.S., Cuenza, L., Yeo, T.J., Scantlebury, D., Andersen, K., Gonzalez, G., Giga, V., Vulic, D., Vataman, E., Cliff, J., Kouidi, E., Yagci, I., Kim, C., Benaim, B., Rivas-Estany, E., Fernandez, R., Radi, B., Gaita, D., Simon, A., Chen, S.Y., Roxburgh, B. Castillo Martin, J., Maskhulia, L., Burdiat, G., Salmon, R., Lomeli, R., Sadeghi, M., Sovova, E., Huatala, A., Tamuleviciute-Prasciene, E., Ambrosetti, M., Neubeck, L., Asher, E., Kemps, H., Eysymontt, Z., Farsky, S., Hayward, J., Prescott, E., Dawkes, S., Santibanez, C., Zeballos, C., Pavy, B., Kiessling, A., Sarrafzadegan, N., Baer, C., Thomas, R., Hu, D., & Grace, S.L. Cardiac rehabilitation availability and density around the globe. EClinicalMedicine2019;13:31-45. doi:10.1016/j.eclinm.2019.06.007

Viktorsson SA, Vidisson KO, Gunnarsdóttir AG, Helgason D, Johnsen A, Ingvarsdóttir IL, Sigurdsson MI, Geirsson A, Guðbjartsson T. Improved long-term outcome of surgical AVR for AS: Results from a population-based cohort. J Card Surg. 2019;34(11):1235-42. doi:10.1111/jocs.14238

Önnur ritverk

David O. Arnar. Stafrænar hjartalækningar, gervigreind og gildi hluttekningar. Læknablaðið. 2019;105(4):159. doi:10.117992/ibl.2019.04.223

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3 þar af 1 boðsfyrirlestur

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 4

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5

Innkirtlalækisfræði

Forsvarsaður: Rafn Benediktsson prófessor, yfirlæknir.

Áherslur í rannsóknum innan

Faralds- og erfðafræði sykursýki og heiladingulssjúkdóma. Gæðarannsóknir á sviði innkirtlasjúkdóma.

Doktorsnemar

Tómas Þór Ágústsson. Faraldsfræði og erfðaþættir heiladingulssæxla á Íslandi í hálföld. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Rafn Benediktsson, Jón Gunnlaugur Jónasson.

Xiaxia Di. Sjávarlífverur – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Sigrún Baldursdóttir, Eggert S. Birgisson, Ísleifur Ólafsson, Rafn Benediktsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Augnlækisfræði, skurðlækisfræði, lyflækisfræði, taugasjúkdómfræði, myndgreining, endurhæfingarlækisfræði og sjúkrahjálfun, vefjameinafræði, barnadeildir.

Íslenskir utan Landspítala

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Retina Risk.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkjunum:

Iowa University Hospital, Iowa

Bretland:

The William Harvey Research Institute, Barts and the London School of Medicine, Queen Mary University of London, London EC1M 6BQ. Department of Diabetes and Endocrinology, Guy's and St Thomas' NHS Foundation Trust.

Doktorsritgerðir

Xiaxia Di. Sjávarlífverur – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Læknadeild, Háskóla Íslands = Searching for immunomodulatory compounds from Icelandic marine invertebrates. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Sigrún Baldursdóttir, Eggert S. Birgisson, Ísleifur Ólafsson, Rafn Benediktsson.

Þórarinn Árni Bjarnason. Sykursýki 2 og brátt kransæðaheilkenni - Greining, áhrif á æðakölkun og horfur. Type 2 Diabetes Mellitus in the Acute Coronary Syndrome - Diagnosis, effect on atherosclerotic burden and prognosis. Háskóli Íslands 2019. Umsjónarkennari var Karl Andersen, og leiðbeinandi Vilmundur G. Guðnason. Í doktorsnefnd: Guðmundur Þorgeirsson, Rafn Benediktsson, Thor Aspelund.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Benonisdóttir S, Kristjánsson RP, Oddsson A, Steinthorsdóttir V, Mikelsdóttir E, Kehr B, Jensson BO, Arnadóttir GA, Sulem G, Sveinbjornsson G, Kristmundsdóttir S, Ivarsdóttir EV, Tragante V, Gunnarsson B, Runolfsson HL, Arthur JG, Deaton AM, Eyjólfsson GI, Davidsson OB, Asselbergs FW, Hreidarsson AB, Rafnar T, Thorleifsson G, Edvardsson V, Sigurdsson G, Helgadóttir A, Halldórsson BV, Masson G, Holm H, Onundarson PT, Indridason OS, Benediktsson R, Pálsson R, Gudbjartsson DF, Olafsson I, Thorsteinsdóttir U, Sulem P, Stefánsson K. Sequence variants associating with urinary biomarkers. Hum Mol Genet. 2019;28(7):1199-211. doi:10.1093/hmg/ddy409

Bjornsdóttir G, Ivarsdóttir EV, Bjarnadóttir K, Benonisdóttir S, Gylfadóttir SS, Arnadóttir GA, Benediktsson R, Halldórsson GH, Helgadóttir A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Jonsdóttir I, Kristinsdóttir

AM, Magnusson OT, Masson G, Melsted P, Rafnar T, Sigurdsson A, Sigurdsson G, Skuladottir A, Steinhorsdottir V, Styrkarsdottir U, Thorgeirsson G, Thorleifsson G, Vikingsson A, Gudbjartsson DF, Holm H, Stefansson H, Thorsteinsdottir U, Norddahl GL, Sulem P, Thorgeirsson TE, Stefansson K. A PRPH splice-donor variant associates with reduced sural nerve amplitude and risk of peripheral neuropathy. *Nat Commun*. 2019;10(1):1777. doi:10.1038/s41467-019-09719-4

Gudbjartsson DF, Thorgeirsson G, Sulem P, Helgadóttir A, Gylfason A, Saemundsdottir J, Bjornsson E, Norddahl GL, Jonasdottir A, Jonasdottir A, Eggertsson HP, Gretarsdottir S, Thorleifsson G, Indridason OS, Palsson R, Jonasson F, Jonsdottir I, Eyjolfsson GI, Sigurdardottir O, Ólafsson I, Danielsen R, Matthiasson SE, Kristmundsdottir S, Halldorsson BV, Hreidarsson AB, Valdimarsson EM, Gudnason T, Benediktsson R, Steinhorsdottir V, Thorsteinsdottir U, Holm H, Stefansson K. Lipoprotein(a) Concentration and Risks of Cardiovascular Disease and Diabetes. *J Am Coll Cardiol*. 2019;74(24):2982-94. doi:10.1016/j.jacc.2019.10.019

Styrkarsdottir U, Stefansson OA, Gunnarsdottir K, Thorleifsson G, Lund SH, Stefansson L, Juliusson K, Agustsdottir AB, Zink F, Halldorsson GH, Ivarsdottir EV, Benonisdottir S, Jonsson H, Gylfason A, Norland K, Trajanoska K, Boer CG, Southam L, Leung JCS, Tang NLS, Kwok TCY, Lee JSW, Ho SC, Byrjalsen I, Center JR, Lee SH, Koh JM, Lohmander LS, Ho-Pham LT, Nguyen TV, Eisman JA, Woo J, Leung PC, Loughlin J, Zeggini E, Christiansen C, Rivadeneira F, van Meurs J, Uitterlinden AG, Mogensen B, Jonsson H, Ingvarsson T, Sigurdsson G, Benediktsson R, Sulem P, Jonsdottir I, Masson G, Holm H, Norddahl GL, Thorsteinsdottir U, Gudbjartsson DF, Stefansson K. GWAS of bone size yields twelve loci that also affect height, BMD, osteoarthritis or fractures. *Nat Commun*. 2019;10(1):2054. doi:10.1038/s41467-019-09860-0

Thordardottir TH, Hreidarsson AB, Benediktsson R. The number of adults with incident type 1 diabetes phenotype in Iceland is half the number in children - A population based study. *Diabetes Res Clin Pract*. 2019;151:224-230. doi:10.1016/j.diabres.2019.04.023

Lungnalæknisfræði

Lungnalæknisfræði, forsvarsmáður: Steinn Jónsson prófessor

Svefnrannsóknir: Þórarinn Gíslason prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Berkjuskúlk, Erfðir og faraldsfræði millivefslungnasjúkdóma og sarklíkis, Millivefslungnabreytingar, Lungnkrabbamein, Forstigsbreytingar í berkjuþekju, Faraldsfræði og erfðir lungnkrabbameins á Íslandi,

Árangur skurðaðgerða við lungnkrabbameini á Íslandi, Áhrif streitu á horfur sjúklinga með lungnkrabbamein.

Langtíma rannsókn á orsökum lungnasjúkdóma m.t.t .lífsstíls, umhverfis, og svefns. Rannsóknir á langvinnri lungnateppu, tengsl loftmengunar og heilsufars. Samspil heilsu, umhverfis, atvinnu og svefns skoðuð hjá þrem kynslóðum í senn, Áhættuþættir kæfisvefns og afleiðinga hans með tilliti til erfðabreytileika – tekur til allra hemsálfa. Samspil kæfisvefns og háþrýstings, Rannsókn á áhættuþáttum kæfisvefns – samspil líkamsbyggingar efra loftvegs og lífeðlisfræði breytileika.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur vefjasýnatöku í gegnum berkjuvegg (transbronchial lung biopsy) við greiningu staðbundinna og dreifðra lungnasjúkdóma á Íslandi. Steinn Jónsson, Martin Sigurðsson.

Berkjuskúlk á Íslandi. Gunnar Guðmundsson.

Faraldsfræði og erfðir lungnatrefjunar. Gunnar Guðmundsson.

Mikilvægi hrota og öndunarstoppa fyrir andlega og líkamlega heilsu barna. Michael Clausen, Erna Sif Arnardóttir, Sigurveig Sigurðardóttir, Gunnar Guðmundsson.

Telomerur og millivefslungnabreytingar. Gunnar Guðmundsson.

Millivefslungnabreytingar í AGES rannsókn. Gunnar Guðmundsson.

Sjóður Odds Ólafssonar

Gunnar Guðmundsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Berkjuskúlk á Íslandi. Gunnar Guðmundsson.

Rannís

BOLD II, Langvinn lungnabólga. Verkefnastjóri Þórarinn Gíslason.

Horizon 2020

AGEING LUNGS IN EUROPEAN COHORTS (ALEC Study). Fjölbjóðaverkefni um lungnasjúkdóma. Þórarinn Gíslason, Erla Björnsdóttir, Bryndis Benediksdóttir og samstarfsmenn

NordicWelfare Project: Understanding the Link between Air Pollution and Distribution of Related Health Impacts and Welfare in the Nordic Countries. <http://projects.au.dk/nordicwelfare>. Þórarinn Gíslason, Ragnhildur Finnbjörnsdóttir ofl.

Nordforsk

NordicWelfare Project: Understanding the Link between Air Pollution and Distribution of Related Health Impacts and Welfare in the Nordic Countries. <http://projects.au.dk/nordicwelfare>. Þórarinn Gíslason, Ragnhildur Finnbjörnsdóttir ofl.

ECRHS

NordicWelfare Project: Understanding the Link between Air Pollution and Distribution of Related Health Impacts and Welfare in the Nordic Countries. <http://projects.au.dk/nordicwelfare>. Þórarinn Gíslason, Ragnhildur Finnbjörnsdóttir ofl.

SAGIC

Áhættuþættir kæfisvefns og afleiðinga hans með tilliti til erfðabreytileika. Þórarinn Gíslason, Bryndis Benediksdóttir ofl.

National Institutes of Health (NIH)

Rannsókn á kæfisvefni. Þórarinn Gíslason, Bryndis Benediksdóttir, Allan I Pack ofl.

PISA -BP; Samspil kæfisvefns og háþrýstings. Þórarinn Gíslason, Bryndis Benediksdóttir, Allan I Pack ofl.

PISA - EXPO Rannsókn á áhættuþáttum kæfisvefns – samspil líkamsbyggingar efra loftvegs og lífeðlisfræði breytileika. Þórarinn Gíslason, Bryndis Benediksdóttir, Allan I Pack ofl.

Svefnrannsóknir eru oftast unnar í fjölbættu alþjóðlegu samstarfi og eru aðallega kostaðar af erlendum styrkveitendum

Doktorsnemar

Berglind Eva Benediksdóttir. Ný öreftir sem stýra þéttitengslum í lungnabekjuvef. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Músson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Hrónn Harðardóttir. Stress response to a Lung Cancer Diagnosis; Impact on Survival. Líf- og læknávisindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Unnur Valdimarsdóttir, Magnús Karl Magnússon, Susan Lutgendorf.

Jónína Sigurgeirsdóttir. Þróun og prófun kenningar um bættu sjálfsbjörg sjúklinga með langvinna lungnateppu (LLT). Læknadeild Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Gunnar Guðmundsson.

Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Íslenska sarklíkisrannsóknin. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Björn Guðbjörnsson. Doktorsnefnd: Gunnar Guðmundsson, Sigrún Helga Lund, Þorbjörn Jónsson, Þórarinn Gíslason.

Meistaraneimar

Kristín Hólmgeirsdóttir. Áhrif hjartaendurhæfingar á líkamlega afkastagetu einstaklinga með hjartabilun. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Thor Aspelund. Aðrir í meistaránámsnefnd: Janus Guðlaugsson, Gunnar Guðmundsson

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Lungnalæknisfræði, líffæraeinafræði, myndgreining

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Læknadeild, Háskóla Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Heilbrigðisstofnun Suðurnesja, Vinnueftirlit ríkisins.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

National Jewish Research and Medical Center University of Colorado, Denver, Duke University Durham, Vanderbilt University Nashville, University of Iowa, Iowa, University of Colorado Cancer Center Colorado, Hospital of the University of Pennsylvania Philadelphia

Svíþjóð:

Háskólinn í Uppsöllum

Rannsóknir innan svefnrannsóknna eru flestar unnar í fjölbættu alþjóðlegu samstarfi

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Gunnar Guðmundsson, Kristinn Tómasson. Asbest og áhrif þess á heilsufar Íslendinga - yfirlitsgrein. *Læknablaðið*. 2019;105(7,8):327-34.

Gunnar Guðmundsson, Ragnhildur Guðrún Finnbjörnsdóttir, Þorsteinn Jóhannsson, umhverfisfræðingur, Vilhjálmur Rafnsson prófessor emeritus, Loftmengun á Íslandi og áhrif hennar á heilsu manna - Yfirlitsgrein. *Læknablaðið*. 2019;105(10):443-452. doi: 10.17992/lbl.2019.10.252

Kristín Elísabet Hólmgeirsdóttir, Brynjólfur Gauti Jónsson, Thor Aspelund, Gunnar Guðmundsson, Janus Guðlaugsson íþrótt- og heilsufræðingur. Áhrif hjartaendurhæfingar á líkamlega afkastagetu einstaklinga með hjartabilun. *Læknablaðið*. 2019;105(11):491-497. doi: 10.17992/lbl.2019.11.256

Tómas Guðbjartsson, Engilbert Sigurðsson, Magnús Gottfredsson, Ólafur Már Björnsson, Gunnar Guðmundsson. Hæðarveiki og tengdir sjúkdómar. *Læknablaðið*. 2019;105(11):499-507. doi: 10.17992/lbl.2019.11.257

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arason AJ, Joelsson JP, Valdimarsdottir B, Sigurdsson S, Gudjonsson A, Halldorsson S, Johannsson F, Rolfsson O, Lehmann F, Ingthorsson S, Cherek P, Gudmundsson GH, Gardarsson FR, Page CP, Baldursson O, Gudjonsson T, Krickler JA. Azithromycin induces epidermal differentiation and multivesicular bodies in airway epithelia. *Respir Res*. 2019;20(1):129. doi:10.1186/s12931-019-1101-3

Bengtsson C, Jonsson L, Holmström M, Hellgren J, Franklin K, Gíslason T, Holm M, Johannessen A, Jøgi R, Schlässeen V, Janson C, Lindberg E. Incident Chronic Rhinosinusitis Is Associated With Impaired Sleep Quality: Results of the RHINE Study. *J Clin Sleep Med*. 2019;15(6):899-905. doi:10.5664/jcsm.7846

- Carlsen HK, Aspelund T, Briem H, Gislason T, Johannsson T, Valdimarsdottir U, Gudnason T. Respiratory health among professionals exposed to extreme SO₂ levels from a volcanic eruption. *Scand J Work Environ Health.* 2019;45(3):312-5. doi:10.5271/sjweh.3783
- Carsin A-E, Fuertes E, Schaffner E, Jarvis D, Antó JM, Heinrich J, Bellisario V, Svanes C, Keidel D, Imboden M, Weyler J, Nowak D, Martínez-Moratalla J, Gullón J-A, Sánchez Ramos JL, Caviezel S, Beckmeyer-Borowko A, Raheison C, Pin I, Demoly P, Cerveri I, Accordini S, Gislason T, Toren K, Forsberg B, Janson C, Jogi R, Emtner M, Gómez Real F, Raza W, Leynaert B, Pascual S, Guerra S, Dharmage SC, Probst-Hensch N, Garcia-Aymerich J. Restrictive spirometry pattern is associated with low physical activity levels. A population based international study. *Respir Med.* 2019;146:116-23. doi: 10.1016/j.rmed.2018.11.017
- Cassini A, Hogberg LD, Plachouras D, Quattrocchi A, Hoxha A, Simonsen GS, Colomb-Cotinat M, Kretzschmar ME, Devleesschauwer B, Cecchini M, Ouakrim DA, Oliveira TC, Struelens MJ, Suetens C, Monnet DL, Strauss R, Mertens K, Struyf T, Catry B, Latour K, Ivanov IN, Dobrova EG, Andrasevic AT, Soprek S, Budimir A, Paphitou N, Zemlickova H, Olsen SS, Sonksen UW, Martin P, Ivanova M, Lyytikäinen O, Jalava J, Coignard B, Eckmanns T, Abu Sin M, Haller S, Daikos GL, Gikas A, Tsiodras S, Kontopidou F, Toth A, Hajdu A, Guolaugsson O, Kristinsson KG, Murchan S, Burns K, Dsstat PP, Gagliotti C, Dumpis U, Liiumiemi A, Perrin M, Borg MA, de Greeff SC, Monen JCM, Koek MBG, Elstrom P, Zabicka D, Deptula A, Hryniewicz W, Canica M, Nogueira PJ, Fernandes PA, Manageiro V, Popescu GA, Serban RI, Schreterova E, Litvova S, Stefkovicova M, Kolman J, Klavs I, Korosec A, Aracil B, Asensio A, Perez-Vazquez M, Billstrom H, Larsson S, Reilly JS, Johnson A, Hopkins S, Burden Amr Collaborative G. Attributable deaths and disability-adjusted life-years caused by infections with antibiotic-resistant bacteria in the EU and the European Economic Area in 2015: a population-level modelling analysis. *Lancet Infect Dis.* 2019;19(1):56-66. doi:10.1016/s1473-3099(18)30605-4
- Deng L, Harðardóttir H, Song H, Xiao Z, Jiang C, Wang Q, Valdimarsdóttir U, Cheng H, Loo BW, Lu D. Mortality of lung cancer as a second primary malignancy: A population-based cohort study. *Cancer Med.* 2019;8(6):3269-3277. doi:10.1002/cam4.2172
- Emlissson ÖI, Hägg SA, Lindberg E, Franklin KA, Toren K, Benediktsdóttir B, Aspelund T, Gómez Real F, Leynaert B, Demoly P, Sigsgaard T, Perret J, Malinovsky A, Jarvis D, Garcia-Aymerich J, Gislason T, Janson C. Snoring and nocturnal reflux: association with lung function decline and respiratory symptoms. *ERJ Open Res.* 2019;5(2):00010-2019. doi:10.1183/23120541.00010-2019
- Feng Y, Maislin D, Keenan BT, Gislason T, Arnardóttir ES, Benediktsdóttir B, Chirinos JA, Townsend RR, Staley B, Pack FM, Sifferman A, Pack AI, Kuna ST. Physical Activity Following Positive Airway Pressure Treatment in Adults With and Without Obesity and With Moderate-Severe Obstructive Sleep Apnea. *J Clin Sleep Med.* 2018;14(10):1705-1715. doi:10.5664/jcsm.7378
- Flexeder C, Zock J-P, Jarvis D, Verlato G, Olivieri M, Benke G, Abramson MJ, Sigsgaard T, Svanes C, Torén K, Nowak D, Jögi R, Martínez-Moratalla J, Demoly P, Janson C, Gislason T, Bono R, Holm M, Franklin KA, Garcia-Aymerich J, Siroux V, Leynaert B, Dorado Arenas S, Corsico AG, Pereira-Vega A, Probst-Hensch N, Urrutia Landa I, Schulz H, Heinrich J. Second-hand smoke exposure in adulthood and lower respiratory health during 20-year follow up in the European Community Respiratory Health Survey. *Respir Res.* 2019;20(1):33. doi:10.1186/s12931-019-0996-z
- Fuertes E, Carsin A-E, Garcia-Larsen V, Guerra S, Pin I, Leynaert B, Accordini S, Martínez-Moratalla J, Antó JM, Urrutia I, Le Gouellec A, Heinrich J, Gislason T, Jögi R, Janson C, Jarvis D, Garcia-Aymerich J. The role of C-reactive protein levels on the association of physical activity with lung function in adults. *PLoS One.* 2019;14(9):e0222578. doi:10.1371/journal.pone.0222578
- Halldórsson H, Orrason AW, Oskarsdóttir GN, Petursdóttir A, Fridriksson BM, Magnusson MK, Jonsson S, Gudbjartsson T. Improved long-term survival following pulmonary resections for non-small cell lung cancer: results of a nationwide study from Iceland. *Ann Transl Med.* 2019;7(5):88. doi:10.21037/atm.2019.01.10
- Hobbs BD, Putman RK, Araki T, Nishino M, Gudmundsson G, Gudnason V, Eiriksdóttir G, Zilhao Nogueira NR, Dupuis J, Xu H, O'Connor GT, Manichaikul A, Nguyen J, Podolanczuk AJ, Madahar P, Rotter JJ, Lederer DJ, Barr RG, Rich SS, Ampleford EJ, Ortega VE, Peters SP, O'Neal WK, Newell JD, Jr., Bleecker ER, Meyers DA, Allen RJ, Oldham JM, Ma S-F, Noth I, Jenkins RG, Maher TM, Hubbard RB, Wain LV, Fingerlin TE, Schwartz DA, Washko GR, Rosas IO, Silverman EK, Hatabu H, Cho MH, Hunninghake GM. Overlap of Genetic Risk between Interstitial Lung Abnormalities and Idiopathic Pulmonary Fibrosis. *Am J Respir Crit Care Med.* 2019;200(11):1402-13. doi:10.1164/rccm.201903-0511OC
- Ingadóttir AR, Beck AM, Baldwin C, Weekes CE, Geirsdóttir OG, Ramel A, Gislason T, Gunnarsdóttir I. Oral nutrition supplements and between-meal snacks for nutrition therapy in patients with COPD identified as at nutritional risk: a randomised feasibility trial. *BMJ open respiratory research.* 2019;6(1):e000349. doi:10.1136/bmjresp-2018-000349
- Ingadóttir AR, Björgvinsdóttir EB, Beck AM, Baldwin C, Weekes CE, Geirsdóttir OG, Ramel A, Birgisdóttir BE, Gislason T, Gunnarsdóttir I. Effect of two different nutritional supplements on postprandial glucose response and energy- and protein intake in hospitalised patients with COPD: A randomised cross-over study. *Clin Nutr.* 2020;39(4):1085-1091. doi:10.1016/j.clnu.2019.04.010
- Jögi NO, Kleppe Olsen R, Svanes C, Gislason D, Gislason T, Schlünssen V, Sigsgaard T, Sundbom F, Storaas T, Bertelsen RJ. Prevalence of allergic sensitization to storage mites in Northern Europe. *Clin Exp Allergy.* 2020;50(3):372-382. doi:10.1111/cea.13536
- Johannessen A, Lønnebotn M, Calciano L, Benediktsdóttir B, Bertelsen RJ, Bråbäck L, Dharmage S, Franklin KA, Gislason T, Holm M, Janson C, Jarvis D, Jögi R, Kim J-L, Kirkeleit J, Lodge C, Malinovsky A, Martínez-Moratalla J, Nilsen RM, Pereira-Vega A, Real FG, Schlünssen V, Accordini S, Svanes C. Being overweight in childhood, puberty, or early adulthood: Changing asthma risk in the next generation? *J Allergy Clin Immunol.* 2020;145(3):791-799.e4. doi:10.1016/j.jaci.2019.08.030
- Juliusson G, Gudmundsson G. Diagnostic imaging in adult non-cystic fibrosis bronchiectasis. *Breathe (Sheffield, England).* 2019;15(3):190-7. doi:10.1183/20734735.0009-2019
- Kristjánsson RP, Benonisdóttir S, Davidsson OB, Oddsson A, Tragante V, Sigurdsson JK, Stefansdóttir L, Jonsson S, Jónsson BO, Arthur JG, Arnadóttir GA, Sulem G, Halldórsson BV, Gunnarsson B, Halldórsson GH, Stefansson OA, Oskarsson GR, Deaton AM, Olafsson I, Eyjolfsson GI, Sigurdardóttir O, Onundarson PT, Gislason D, Gislason T, Ludvíksson BR, Ludvíkssdóttir D, Olafsdóttir TA, Rafnar T, Masson G, Zink F, Björnsdóttir G, Magnusson OT, Björnsdóttir US, Thorleifsson G, Norddahl GL, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Jonsdóttir I, Sulem P, Stefansson K. A loss-of-function variant in ALOX15 protects against nasal polyps and chronic rhinosinusitis. *Nat Genet.* 2019;51(2):267-276. doi:10.1038/s41588-018-0314-6
- Kuna ST, Townsend RR, Keenan BT, Maislin D, Gislason T, Benediktsdóttir B, Gudmundsdóttir S, Arnadóttir ES, Sifferman A, Staley B, Pack FM, Guo X, Schwab RJ, Maislin G, Chirinos JA, Pack AI. Blood pressure response to treatment of obese vs non-obese adults with sleep apnea. *J Clin Hypertens (Greenwich).* 2019;21(10):1580-90. doi: 10.1111/jch.13689
- Lim RK, Humphreys C, Morisset J, Holland AE, Johannsson KA, and the O₂ Delphi Collaborators [Gunnar Guðmundsson]. Oxygen in patients with fibrotic interstitial lung disease: an international Delphi survey. *Eur Respir J.* 2019;54(2):1900421. doi:10.1183/13993003.00421-2019
- Lytras T, Kogevinas M, Kromhout H, Carsin A-E, Antó JM, Bentouhami H, Weyler J, Heinrich J, Nowak D, Urrutia I, Martínez-Moratalla J, Gullón JA, Vega AP, Raheison Semjen C, Pin I, Demoly P, Leynaert B, Villani S, Gislason T, Svanes Ø, Holm M, Forsberg B, Norbäck D, Mehta AJ, Probst-Hensch N, Benke G, Jogi R, Torén K, Sigsgaard T, Schlünssen V, Olivieri M, Blanc PD, Watkins J, Bono R, Buist AS, Vermeulen R, Jarvis D, Zock J-P. Occupational exposures and incidence of chronic bronchitis and related symptoms over two decades: the European Community Respiratory Health Survey. *Occup Environ Med.* 2019;76(4):222-9. doi:10.1136/oemed-2018-105274
- Magalang UJ, Johns JN, Wood KA, Mindel JW, Lim DC, Bittencourt LR, Chen N-H, Cistulli PA, Gislason T, Arnardóttir ES, Penzel T, Tufik S, Pack AI. Home sleep apnea testing: comparison of manual and automated scoring across international sleep centers. *Sleep Breath.* 2019;23(1):25-31. doi:10.1007/s11325-018-1715-6
- Moore C, Blumhagen RZ, Yang IV, Walts A, Powers J, Walker T, Bishop M, Russell P, Vestal B, Cardwell J, Markin CR, Mathai SK, Schwarz MI, Steele MP, Lee J, Brown KK, Loyd JE, Crapo JD, Silverman EK, Cho MH, James JA, Guthridge JM, Cogan JD, Kroppski JA, Swigris JJ, Bair C, Kim DS, Ji W, Kim H, Song JW, Maier LA, Pacheco KA, Hirani N, Poon AS, Li F, Jenkins RG, Braybrooke R, Saini G, Maher TM, Molyneux PL, Saunders P, Zhang Y, Gibson KF, Kass DJ, Rojas M, Sembrat J, Wolters PJ, Collard HR, Sundy JS, O'Riordan T, Strek ME, Noth I, Ma SF, Porteous MK, Kreider ME, Patel NB, Inoue Y, Hirose M, Arai T, Akagawa S, Eickelberg O, Fernandez IE, Behr J, Mogulkoc N, Corte TJ, Glaspole I, Tomassetti S, Ravaglia C, Poletti V, Crestani B, Borie R, Kannengiesser C, Parfrey H, Fiddler C, Rassel D, Molina-Molina M, Machahua C, Worboys AM, Gudmundsson G, Isaksson HJ, Lederer DJ, Podolanczuk AJ, Montesi SB, Bendstrup E, Danchel V, Selman M, Pardo A, Henry MT, Keane MP, Doran P, Vasakova M, Sterclova M, Ryerson CJ, Wilcox PG, Okamoto T, Furusawa H, Miyazaki Y, Laurent G, Baltic S, Prele C, Moodley Y, Shea BS, Ohta K, Suzuki M, Narumoto O, Nathan SD, Venuto DC, Woldehanna ML, Kokturk N, de Andrade JA, Luckhardt T, Kulkarni T, Bonella F, Donnelly SC, McElroy A, Armstrong ME, Aranda A, Carbone RG, Puppo F, Beckman KB, Nickerson DA, Fingerlin TE, Schwartz DA. Resequencing Study Confirms That Host Defense and Cell Senescence Gene Variants Contribute to the Risk of Idiopathic Pulmonary Fibrosis. *Am J Respir Crit Care Med.* 2019;200(2):199-208. doi:10.1164/rccm.201810-1891OC
- Nerpin E, Olivieri M, Gislason T, Olin AC, Nielsen R, Johannessen A, Ferreira DS, Marcon A, Cazzoletti L, Accordini S, Pin I, Corsico A, Demoly P, Weyler J, Nowak D, Jögi R, Forsberg B, Zock JP, Sigsgaard T, Heinrich J, Bono R, Leynaert B, Jarvis D, Janson C, Malinovsky A, European Community Respiratory Health Survey study g. Determinants of fractional exhaled nitric oxide in healthy men and women from the European Community Respiratory Health Survey III. *Clin Exp Allergy.* 2019;49(7):969-79. doi:10.1111/cea.13394
- Olivieri M, Murgia N, Carsin A-E, Heinrich J, Benke G, Bono R, Corsico AG, Demoly P, Forsberg B, Gislason T, Janson C, Jögi R, Leynaert B, Martínez-Moratalla Rovira J, Norbäck D, Nowak D, Pascual S, Pin I, Probst-Hensch N, Raheison C, Sigsgaard T, Svanes C, Torén K, Urrutia I, Weyler J, Jarvis D, Zock J-P, Verlato G. Effects of smoking bans on passive smoking exposure at work and at home. The European Community respiratory health survey. *Indoor Air.* 2019;29(4):670-9. doi:10.1111/ina.12556

Owen JE, Benediktsdóttir B, Gislason T, Robinson SR. Neuropathological investigation of cell layer thickness and myelination in the hippocampus of people with obstructive sleep apnea. *Sleep*. 2019;42(1):10.1093/sleep/zsy199. doi:10.1093/sleep/zsy199

Pape K, Svanes C, Malinowski A, Benediktsdóttir B, Lodge C, Janson C, Moratalla J, Sánchez-Ramos JL, Bråbäck L, Holm M, Jögi R, Bertelsen RJ, Sigsgaard T, Johannessen A, Schläpfer V. Agreement of offspring-reported parental smoking status: the RHINESSA generation study. *BMC Public Health*. 2019;19(1):94. Published 2019 Jan 21. doi:10.1186/s12889-019-6414-0

Putnam RK, Gudmundsson G, Axelsson GT, Hida T, Honda O, Araki T, Yanagawa M, Nishino M, Miller ER, Eiriksdóttir G, Gudmundsson EF, Tomiyama N, Honda H, Rosas IO, Washko GR, Cho MH, Schwartz DA, Gudnason V, Hataba H, Hunninghake GM. Imaging Patterns Are Associated with Interstitial Lung Abnormality Progression and Mortality. *Am J Respir Crit Care Med*. 2019;200(2):175-83. doi:10.1164/rccm.201809-1652OC

Sator L, Horner A, Studnicka M, Lamprecht B, Kaiser B, McBurnie MA, Buist AS, Gnatiuc L, Mannino DM, Janson C, Bateman ED, Burney P, Group BCR. Overdiagnosis of COPD in Subjects With Unobstructed Spirometry: A BOLD Analysis. *Chest*. 2019;156(2):277-88.

Sator L, Horner A, Studnicka M, Lamprecht B, Kaiser B, McBurnie MA, Buist AS, Gnatiuc L, Mannino DM, Janson C, Bateman ED, Burney P. Overdiagnosis of COPD in Subjects With Unobstructed Spirometry: A BOLD Analysis. *Chest*. 2019;156(2):277-88. doi:10.1016/j.chest.2019.01.015

Sigurgeirsdóttir J, Halldorsdóttir S, Arnardóttir RH, Gudmundsson G, Björnsson EH. COPD patients' experiences, self-reported needs, and needs-driven strategies to cope with self-management. *Int J Chron Obstruct Pulmon Dis*. 2019;14:1033-1043. doi:10.2147/COPD.S201068

Stadil T, Koivusalo A, Pakarinen M, Mikkelsen A, Emblem R, Svensson JF, Ehrén H, Jönsson L, Bäckstrand J, Lilja HE, Donoso F, Thorup JM, Sæter T, Rasmussen L, Pedersen RN, Stenström P, Arnbjörnsson E, Óskarsson K, Qvist N. Surgical repair of long-gap esophageal atresia: A retrospective study comparing the management of long-gap esophageal atresia in the Nordic countries. *J Pediatr Surg*. 2019;54(3):423-28. doi: 10.1016/j.jpedsurg.2018.07.023.

Sutherland K, Keenan BT, Bittencourt L, Chen N-H, Gislason T, Leinwand S, Magalang UJ, Maislin G, Mazzotti DR, McArdle N, Mindel J, Pack AI, Penzel T, Singh B, Tufik S, Schwab RJ, Cistulli PA, Investigators S. A Global Comparison of Anatomic Risk Factors and Their Relationship to Obstructive Sleep Apnea Severity in Clinical Samples. *J Clin Sleep Med*. 2019;15(4):629-39. doi: 10.5664/jcsm.7730

Thorarinsdóttir EH, Björnsdóttir E, Benediktsdóttir B, Janson C, Gislason T, Aspelund T, Kuna ST, Pack AI, Arnardóttir ES. Definition of excessive daytime sleepiness in the general population: Feeling sleepy relates better to sleep-related symptoms and quality of life than the Epworth Sleepiness Scale score. Results from an epidemiological study. *J Sleep Res*. 2019;28(6):e12852-e. doi:10.1111/jsr.12852

Timm S, Frydenberg M, Abramson MJ, Bertelsen RJ, Bråbäck L, Benediktsdóttir B, Gislason T, Holm M, Janson C, Jögi R, Johannessen A, Kim J-L, Malinowski A, Mishra G, Moratalla J, Sigsgaard T, Svanes C, Schläpfer V. Asthma and selective migration from farming environments in a three-generation cohort study. *Eur J Epidemiol*. 2019;34(6):601-9. doi:10.1007/s10654-019-00491-9

Timm S, Schläpfer V, Benediktsdóttir B, Bertelsen RJ, Bråbäck L, Holm M, Jögi R, Malinowski A, Svanes C, Frydenberg M. Offspring Reports on Parental Place of Upbringing: Is It Valid? *Epidemiology*. 2019;30(3):e16-e8.

Triebner K, Accordini S, Calciano L, Johannessen A, Benediktsdóttir B, Bifulco E, Demoly P, Dharmage

SC, Franklin KA, Garcia-Aymerich J, Gullón Blanco JA, Heinrich J, Holm M, Jarvis D, Jögi R, Lindberg E, Martínez-Moratalla J, Muniozguen Agirre N, Pin I, Probst-Hensch N, Raheison C, Sánchez-Ramos JL, Schläpfer V, Svanes C, Hustad S, Leynaert B, Gómez Real F. Exogenous female sex steroids may reduce lung ageing after menopause: A 20-year follow-up study of a general population sample (ECRHS). *Maturitas*. 2019;120:29-34.

Triebner K, Markevych I, Hustad S, Benediktsdóttir B, Forsberg B, Franklin KA, Gullón Blanco JA, Holm M, Jaquemin B, Jarvis D, Jögi R, Leynaert B, Lindberg E, Martínez-Moratalla J, Muniozguen Agirre N, Pin I, Sánchez-Ramos JL, Heinrich J, Gómez Real F, Davdand P. Residential surrounding greenspace and age at menopause: A 20-year European study (ECRHS). *Environ Int*. 2019;132:105088-.

Värendh M, Andersson M, Björnsdóttir E, Arnardóttir ES, Gislason T, Pack AI, Hrubos-Strøm H, Johannisson A, Juliusson S. PAP treatment in patients with OSA does not induce long-term nasal obstruction. *J Sleep Res*. 2019;28(5):e12768-e.

Wang J, Pindus M, Janson C, Sigsgaard T, Kim J-L, Holm M, Sommar J, Orru H, Gislason T, Johannessen A, Bertelsen RJ, Norbäck D. Dampness, mould, onset and remission of adult respiratory symptoms, asthma and rhinitis. *Eur Respir J*. 2019;53(5):1801921.

Wang J, Pindus M, Janson C, Sigsgaard T, Kim JL, Holm M, Sommar J, Orru H, Gislason T, Johannessen A, Bertelsen RJ, Norbäck D. Dampness, mould, onset and remission of adult respiratory symptoms, asthma and rhinitis. *Eur Respir J*. 2019;53(5):1801921. doi: 10.1183/13993003.01921-2018.

Xu L, Keenan BT, Wiemken AS, Chi L, Staley B, Wang Z, Wang J, Benediktsdóttir B, Juliusson S, Pack AI, Gislason T, Schwab RJ. Differences in Three-Dimensional Upper Airway Anatomy between Asian and European Patients with Obstructive Sleep Apnea. *Sleep*. 2019;zs2273.

Xu L, Keenan BT, Wiemken AS, Chi L, Staley B, Wang Z, Wang J, Benediktsdóttir B, Juliusson S, Pack AI, Gislason T, Schwab RJ. Differences in Three-Dimensional Upper Airway Anatomy between Asian and European Patients with Obstructive Sleep Apnea. *Sleep*. 2019;zs2273. doi: 10.1093/sleep/zs2273.

Auk þess hafa starfsmenn fræðasviðsins haldið fjölda fyrirlestra og sýnt veggspjöld á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

Meltingarlæknisfræði

Forsvarsmáður: Einar Stefán Björnsson prófessor

Áherslur í rannsóknnum innan fræðigreinarinnar

Lífarskaði af völdum lyfja. Prótónu pumpu hemlar. Sjálfsöfnæmislífurabólga. Blæðingar frá meltingarvegi. Bráð brisbólga. Uppræting lífarabólgu C.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif erfðabreytileika á brisbólgu af óþekktum toga. Einar Stefán Björnsson.

Blóðþurrð í lífurf og brisi meðal sjúklinga á gjörgæsludeild: nýgengi, áhættuþættir, meðferð og afdrif. Einar Stefán Björnsson, Helgi Kristinn Björnsson.

Líkan sem spáir fyrir um blæðingu frá meltingarvegi hjá sjúklingum á blóðþýnningu. Jóhann Páll Hreinsson.

Munur á erfðaræðilegum eiginleikum sjúklinga með sjálfsöfnæmislífurabólgu og sjálfsöfnæmislífurabólgu sem orsakast af ónæmisbælandi lyfjum. Einar Stefán Björnsson, Helgi Kristinn Björnsson.

Nýgengi alvarlegra blæðinga og blóðsegamyndunar hjá sjúklingum á hinum nýju blóðþýnningarlyfjum boridd saman við warfarín á Íslandi 2012 – 2014. Einar Stefán Björnsson.

Samunburður á meðferðarhæðni hjá sjúklingum á meðferð með eldri og nýjum blóðþýnningarlyfjum tekin um munn. Einar Stefán Björnsson, Jóhann Páll Hreinsson, Páll Torfi Öunundarson.

Doktorsnemar

Arnar Bragi Ingason. Virkni og öryggi blóðþýnningarmeðferðar á Íslandi. Safety and efficacy of oral anticoagulation in Iceland. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar Stefán Björnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Karl Andersen, Sigrún H. Lund, Jóhann P. Hreinsson, Páll Torfi Öunundarson, Ingvar Bjarnason.

Helgi Kristinn Björnsson. Lífarskaði af völdum lyfja. Rannsóknir á hlutfallslegri áhættu í almennu þýði á Íslandi, hjá sjúklingum á ónæmisbælandi lyfjum og krabbameinslyfjum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar Stefán Björnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Raul Andrade, Gerður Gröndal, Ásgerður Sverrisdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Samstarfsaðilar á Íslandi

DeCODE genetics

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

National Institutes of Health, University of Pennsylvania

Bretland:

University of Newcastle

Spánn:

University of Malaga

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Einar S. Björnsson hefur verið ritstjóri Scandinavian Journal of Gastroenterology. Einn af aðstoðarritstjórn Journal of Hepatology frá 1 júlí 2019. Einnig er hann í ritstjórn European Journal of Gastroenterology.

Doktorsritgerð

Hólmfríður Helgadóttir. Prótónupumpu-hemlar: Próun og forspárgildi fyrir oframleiðslu á gastríni og kynjábundin skömmtun = Proton pump inhibitors: Acid rebound, development and predictors of gastrin elevation and dosage based on gender. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Einar S. Björnsson. Aðrir í nefndinni: David C. Metz, Elin I. Jacobsen, Helge Waldum, Sveinbjörn Gizurarson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hafsteinn Óli Guðnason, Jón Örvar Kristinsson, Óttar Már Bergmann, Sigurður Ólafsson, Jón Gunnlaugur Jónsson, Einar Stefán Björnsson. Frumkomin trefjunargallgangabólga á Íslandi 1992-2012. Læknablaðið. 2019;105(9): 371-36. doi:10.17992/lbl.2019.09.245

Jóhann P. Hreinsson, Einar S. Björnsson. Blæðingar frá meltingarvegi í íslensku og erlendu samhengi - yfirlitsgrein. Læknablaðið. 2019;105:563-9. doi:10.17992/lbl.2019.12.262

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Andrade RJ, Aithal GP, Björnsson ES, Kaplowitz N, Kullak-Ublick GA, Karlsens TH, European Assoc Study L. EASL Clinical Practice Guidelines: Drug-induced liver injury. *J Hepatol*. 2019;70(6):1222-61. doi:10.1016/j.jhep.2019.02.014

Andrade RJ, Chalasani N, Björnsson ES, Suzuki A, Kullak-Ublick GA, Watkins PB, Devarbhavi H, Merz M, Lucena MI, Kaplowitz N, Aithal GP. Drug-induced liver injury. *Nat Rev Dis Primers*. 2019;5(1):58-.doi:10.1038/s41572-019-0105-0.

Björnsson HK, Björnsson ES. A significant proportion of

patients with choledocholithiasis have markedly elevated alanine aminotransferase. *Scand J Gastroenterol.* 2019;54(9):1155-9. doi:10.1080/00365521.2019.1657177

Church RJ, Kullak-Ublick GA, Aubrecht J, Bonkovsky HL, Chalasani N, Fontana RJ, Goepfert JC, Hackman F, King NMP, Kirby S, Kirby P, Marcinko J, Ormorsdottir S, Schomaker SJ, Schuppe-Koistinen I, Wolenski F, Arber N, Merz M, Sauer J-M, Andrade RJ, van Bömmel F, Poynard T, Watkins PB. Candidate biomarkers for the diagnosis and prognosis of drug-induced liver injury: An international collaborative effort. *Hepatology* (Baltimore, Md). 2019;69(2):760-73. doi:10.1002/hep.29802

Cirulli ET, Nicoletti P, Abramson K, Andrade RJ, Björnsson ES, Chalasani N, Fontana RJ, Hallberg P, Li YJ, Lucena MI. A Missense Variant in PTPN22 is a Risk Factor for Drug-induced Liver Injury. *Gastroenterology.* 2019;156(6):1707-16. e2. doi:10.1053/j.gastro.2019.01.034

Guðmundsdóttir H, Möller PH, Jonasson JG, Björnsson ES. Gastroenteropancreatic neuroendocrine tumors in Iceland: a population-based study. *Scand J Gastroenterol.* 2019;54(1):69-75. doi:10.1080/00365521.2018.1553061

Helgadóttir H, Björnsson ES. Problems Associated with Deprescribing of Proton Pump Inhibitors. *Int J Mol Sci.* 2019;20(21):5469. doi:10.3390/ijms20215469

Hoofnagle JH, Björnsson ES. Drug-Induced Liver Injury - Types and Phenotypes. *N Engl J Med.* 2019;381(3):264-273. doi:10.1056/NEJMr1816149

Hreinsson JP, Ægisdóttir S, Björnsson ES. Acute lower gastrointestinal bleeding: A population-based five-year follow-up study. *United European Gastroenterol J.* 2019;7(10):1330-1336. doi:10.1177/2050640619863517

Magnusdóttir BA, Baldursdóttir MB, Kalaitzakis E, Björnsson ES. Risk factors for chronic and recurrent pancreatitis after first attack of acute pancreatitis. *Scand J Gastroenterol.* 2019;54(1):87-94. doi:10.1080/00365521.2018.1550670

Nicoletti P, Aithal GP, Chamberlain TC, Coulthard S, Alshabeeb M, Grove JI, Andrade RJ, Björnsson E, Dillon JF, Hallberg P, Lucena MI, Maitland-van der Zee AH, Martin JH, Molokhia M, Pirmohamed M, Wadelius M, Shen Y, Nelson MR, Daly AK. Drug-Induced Liver Injury due to Flucloxacillin: Relevance of Multiple Human Leukocyte Antigen Alleles. *Clin Pharmacol Ther.* 2019;106(1):245-53. doi:10.1002/cpt.1375

Nicoletti P, Barrett S, McEvoy L, Daly AK, Aithal G, Lucena MI, Andrade RJ, Wadelius M, Hallberg P, Stephens C, Björnsson ES, Friedmann P, Kainu K, Laitinen T, Marson A, Molokhia M, Phillips E, Pichler W, Romano A, Shear N, Sills G, Tanno LK, Swale A, Floratos A, Shen Y, Nelson MR, Watkins PB, Daly MJ, Morris AP, Alfirevic A, Pirmohamed M. Shared Genetic Risk Factors Across Carbamazepine-Induced Hypersensitivity Reactions. *Clin Pharmacol Ther.* 2019;106(5):1028-36. doi:10.1002/cpt.1493

Ólafsson GD, Hreinsson JP, Björnsson ES. Incidence of diverticular bleeding: a population-based study. *Scand J Gastroenterol.* 2019;54(2):205-9. doi:10.1080/00365521.2019.1566494

Ornólfsson KT, Lund SH, Ólafsson S, Bergmann OM, Björnsson ES. Biochemical response to ursodeoxycholic acid among PBC patients: a nationwide population-based study. *Scand J Gastroenterol.* 2019;54(5):609-16. doi:10.1080/00365521.2019.1606931

Popping S, Bade D, Boucher C, van der Valk M, El-Sayed M, Ólafsson S, Sypsa V, Morgan T, Gamkrelidze A, Mukabatsinda C. The global campaign to eliminate HBV and HCV infection: International Viral Hepatitis Elimination Meeting and core indicators for development towards the 2030 elimination goals. *Journal of virus eradication.* 2019;5(1):60-6.

Schroeder SE, Pedrana A, Scott N, Wilson D, Kuschel C, Aufegger L, Atun R, Baptista-Leite R, Butschavili M, El-Sayed M, Getahun A, Hamid S, Hammad R, t Hoen E, Hutchinson SJ, Lazarus JV, Lesi O, Li W, Binti Mohamed R, Ólafsson S, Peck R, Sohn AH, Sonderup

M, Spearman CW, Swan T, Thursz M, Walker T, Hellard M, Howell J. Innovative strategies for the elimination of viral hepatitis at a national level: A country case series. *Liver international: official journal of the International Association for the Study of the Liver.* 2019;39(10):1818-36. doi:10.1111/liv.14222

Shah P, Larson B, Wishingrad M, Nissen N, Björnsson E, Sundaram V. Now You See It, Now You Do Not: A Case of Infliximab-Induced Vanishing Bile Duct Syndrome. *ACG Case Rep J.* 2019;6(7):e00134. doi:10.14309/crj.0000000000000134

Terziroli Beretta-Piccoli B, Mieli-Vergani G, Vergani D, Vierling JM, Adams D, Alpin G, Banales JM, Beuers U, Björnsson E, Bowlus C, Carbone M, Chazouillères O, Dalekos G, De Gottardi A, Harada K, Hirschfeld G, Invernizzi P, Jones D, Krawitt E, Lanzavecchia A, Lian Z-X, Ma X, Manns M, Mavilio D, Quigley EM, Sallusto F, Shimoda S, Strazzabosco M, Swain M, Tanaka A, Trauner M, Tsuneyama K, Zigmund E, Gershwin ME. The challenges of primary biliary cholangitis: What is new and what needs to be done. *J Autoimmun.* 2019;105:102328. doi:10.1016/j.jaut.2019.102328

Valgeirsson KB, Hreinsson JP, Björnsson ES. Increased incidence of autoimmune hepatitis is associated with wider use of biological drugs. 2019;39(12):2341-49. doi:10.1111/liv.14224.

Vinayaga-Pavan M, Frampton M, Pontikos N, Levine AP, Smith PJ, Jonasson JG, Björnsson ES, Segal AW, Smith AM. Elevation in Cell Cycle and Protein Metabolism Gene Transcription in Inactive Colonic Tissue From Icelandic Patients With Ulcerative Colitis. *Inflamm Bowel Dis.* 2019;25(2):317-27. doi:10.1093/ibd/izy350

Önnur ritverk

Devarbhavi H, Björnsson ES. Letter to the Editor: Response to the article "Incidence and Etiology of Drug-Induced Liver Injury in Mainland China. *Gastroenterology* 2019; 157: 1437-1438.

Hoofnagle JH, Björnsson ES. Drug-Induced Liver Injury - Types and Phenotypes. Reply. *N Engl J Med.* 2019 Oct 3;381(14):1396. doi: 10.1056/NEJMc1911063.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 17 þar af 9 boðsfyrirlestrar

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu 2019: 1

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 9

Nýrnalæknisfræði

Forsvarsmáður: Runólfur Pálsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Eitt helsta viðfangsefnið er faraldsfræði og erfðafræði langvinnis nýrnásjúkdóms. Rannsóknirnar beinast meðal annars að áhrifum breytileika í erfðavísu á framrás langvinnis nýrnásjúkdóms og tengslum langvinnis nýrnásjúkdóms við áhættuþætti hjarta- og æðasjúkdóma. Einnig eru rannsóknir á faraldsfræði og meðferð lokastigsnýrnabilunar mikilvægur hluti. Annað umfangsmikið verkefni snýr að faraldsfræði og erfðafræði nýrnasteinasjúkdóms. Loks má nefna rannsóknir á adenínfosfóribólýstransferasa-skorti sem er sjaldgæfur erfðasjúkdómur er leiðir til nýrnasteina og nýrnabilunar. Allar þessar rannsóknir fara fram í samstarfi við innlendir og erlendar vísindastofnanir.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Bráður nýrnaskaði á bráðamóttöku, framsýn tilfelliðmiðuð rannsókn. Runólfur Pálsson, meðumsækjendur: Telma Huld Ragnarsdóttir, Ólafur Skúli Indriðason.

Vísindasjóður Landspítala

Gildi markvissrar einstaklingsmiðaðrar nálgunar (precision medicine) í hjartalækningum. Davíð O. Arnar, Runólfur Pálsson, Bára Dís Benediksdóttir, Hans Björnsson.

Tengsl óeðlilegs blóðhags við bráða fylgikvilla og langtíma útkomu eftir skurðaðgerðir. Martin Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Sigurbergur Kárason.

Vísindasjóður Landspítala - Ungur starfsmaður vegna klínískra rannsókna

Bráður nýrnaskaði á bráðamóttöku, framsýn tilfelliðmiðuð rannsókn. Telma Huld Ragnarsdóttir. Meðumsækjendur: Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Vicente Sánchez-Brunete.

Doktorsnemar

Anný Rós Guðmundsdóttir. Study of the association of uric acid and kidney function. Lif- og læknavísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Vilmundur Guðnason. Leiðbeinandi: Margrét B. Andrésdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Björn Odvar Eriksen, Rafn Benediktsson, Thor Aspelund.

Arnar Jan Jónsson. Langvinnur nýrnásjúkdómur á Íslandi 2008-2016. Lif- og læknavísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir í doktorsnefnd: Björn Odvar Eriksen, Sigrún Helga Lund.

Berglind María Jóhannsdóttir. Áhrif æðakölkunar og blóðfitu á framrás nýrnabilunar. Lýðheilsuvísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Hrefna Guðmundsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Gunnar Sigurðsson, Ólafur Skúli Indriðason, Thor Aspelund, Vilmundur Guðnason.

Daði Helgason. Bráður nýrnaskaði eftir opnar hjartaaðgerðir og kransæðþræðingar: Algengi, áhættuþættir og áfrífr. Lif- og læknavísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson.

Hrafnhildur Linnét Runólfssdóttir. Adenine phosphoribosyltransferase deficiency (APRTd): epidemiology, diagnosis, treatment and outcome. Lif- og læknavísindi, Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Víðar Örn Eðvarðsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir í doktorsnefnd: Dawn S. Milliner, Patrick Sulem.

Unnur Arna Þorsteinsdóttir. Þróun á magngreiningaraðferð með háhraða vökvaskilju tengda tvöföldum massagreini (UPLC-MS/MS) fyrir klíniska greiningu og eftirlit með lyfjameðferð sjúklinga með APRT-skort. Lyfjfræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Margrét Þorsteinsdóttir. Meðleiðbeinandi: Runólfur Pálsson. Aðrir í doktorsnefnd: Jón Jóhannes Jónsson, Matthew Lewis, Víðar Eðvarðsson.

Þórir Einarsson Long. Bráður nýrnaskaði – Nýgengi, áhættuþættir, endurheimt nýrnastarfsemi og lifun = Acute Kidney Injury – Incidence, risk factors, renal recovery and outcome. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Gísli H. Sigurðsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason, meðleiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Runólfur Pálsson, Tómas Guðbjartsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Ýmsar sérgreinar og starfseiningar á Landspítala, m.a. barnanýrnalæknisfræði, hjartalæknisfræði, hjartaskurðlæknisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, þvagfæraskurðlæknisfræði, erfða- og sameindalæknisfræði, klínísk lífefnafræði og meinafræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Hjartavernd. Íslensk erfðagreining. ArcticMass.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

Mayo Clinic, Rochester, University of Chicago og Litholink, Chicago, New York University School of Medicine, og Tufts University og New England Medical Center, Boston.

England:

University College London & Royal Free Hospital, London.

Holland:

ERA-EDTA Registry, Amsterdam.

Noregur:

The Arctic University of Norway, Tromsø, Norway.

Svíþjóð:

Karolinska Institutet, Stokkhólmur, Lund University, Lund.

Þýskaland:

Charité – Universitätsmedizin, Berlín.

Viðurkenningar sem starfsmenn fræðigreinarinnar fengu á árinu

Þórir Einarsson Long var valinn Ungur vísindamaður Landspítala 2019 hann varði doktorsritgerð sína í desember en hún ber heitið, Bráður nýrnaskaði – Nýgengi, áhættuþættir, endurheimt nýrnastarfsemi og lífun (Acute Kidney Injury – Incidence, risk factors, renal recovery and outcome).

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Runólfur Pálsson er í ritstjórn Journal of Nephrology.

Doktorsritgerðir

Daði Helgason: Bráður nýrnaskaði í kjölfar hjartaaðgerða og kransæðaprenginga - Tíðni, áhættuþættir og afdrif = Acute kidney injury following cardiac surgery and coronary angiography - Incidence, risk factors and outcome. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ingibjörg J. Guðmundsdóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Gísli Sigurðsson, Martin Ingi Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Martin Ingi Sigurðsson

Þórir Einarsson Long. Bráður nýrnaskaði – Nýgengi, áhættuþættir, endurheimt nýrnastarfsemi og lífun = Acute Kidney Injury – Incidence, risk factors, renal recovery and outcome. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Gísli H. Sigurðsson. Leiðbeinandi Ólafur Skúli Indriðason, meðleiðbeinandi Martin Ingi Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Runólfur Pálsson, Tómas Guðbjartsson.

Ritverk –bækur eða bókakafar

Edvardsson VO, Sahota A, Pálsson R. Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency. 2012 Aug 30 [Updated 2019 Sep 26]. In: Adam MP, Ardinger HH, Pagon RA, et al., editors. GeneReviews® [Internet]. Seattle (WA): University of Washington, Seattle; 1993-2020. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK100238>

Pálsson R. Iceland. In: Langer R, editor. The History of the First Kidney Transplantation – a European Overview Budapest: Semmelweis Publishers; 2019. p. 187-90.

Ritverk - vísindagreinar í ritrýndum inlendum tímaritum

Stella Rún Guðmundsdóttir, Runólfur Pálsson. Klínísk nálgun síru- og basaraskana: Efnaskiptasyring og efnaskiptalýting. Læknademinn. 2019;70:26-33. doi:10.1007/s11060-019-03237-5 10.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Arnar DO, Pálsson R. Precision Medicine and

Advancing Clinical Care: Insights From Iceland. JAMA Intern Med. 2019;179(2):139-40. doi:10.1001/jamainternmed.2018.6729

Antlanger M, Noordzij M, van de Luijngaarden M, Carrero JJ, Pálsson R, Finne P, Hemmelder MH, Aresté-Fosalba N, Reisaeter AV, Cases A, Traynor JP, Kramar R, Massy Z, Jager KJ, Hecking M; ERA-EDTA Registry. Sex Differences in Kidney. Replacement Therapy Initiation and Maintenance. Clin J Am Soc Nephrol. 2019;14(11):1616-1625. doi: 10.2215/CJN.04400419.

Benonisdóttir S, Kristjánsson RP, Oddsson A, Steinhorsdóttir V, Mikaelssdóttir E, Kehr B, Jensson BO, Arnadóttir GA, Sulem G, Sveinbjörnsson G, Kristmundsdóttir S, Ivarsdóttir EV, Tragante V, Gunnarsson B, Runólfsson HL, Arthur JG, Deaton AM, Eyjólfsson GI, Davidsson OB, Asselbergs FW, Hreidarsson AB, Rafnar T, Thorleifsson G, Edvardsson V, Sigurdsson G, Helgadóttir A, Halldorsson BV, Masson G, Holm H, Onundarson PT, Indridason OS, Benediktsson R, Pálsson R, Gudbjartsson DF, Olafsson I, Thorsteinsdóttir U, Sulem P, Stefánsson K. Sequence variants associating with urinary biomarkers. Hum Mol Genet. 2019;28(7):1199-211. doi:10.1093/hmg/ddy409

Delanaye P, Jager KJ, Bökenkamp A, Christensson A, Dubourg L, Eriksen BO, Gaillard F, Gambaro G, van der Giet M, Glassock RJ, Indridason OS, van Londen M, Mariat C, Melsom T, Moranne O, Nordin G, Pálsson R, Pottel H, Rule AD, Schaeffner E, Taal MW, White C, Grubb A, van den Brand JAIG. CKD: A Call for an Age-Adapted Definition. J Am Soc Nephrol. 2019;30(10):1785-1805. doi:10.1681/ASN.2019030238.

Gudbjartsson DF, Thorgeirsson G, Sulem P, Helgadóttir A, Gylfason A, Saemundsdóttir J, Björnsson E, Norddahl GL, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Eggertsson HP, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Indridason OS, Pálsson R, Jonasson F, Jonsdóttir I, Eyjólfsson GI, Sigurdardóttir O, Olafsson I, Danielsen R, Matthiasson SE, Kristmundsdóttir S, Halldorsson BV, Hreidarsson AB, Valdimarsson EM, Gudnason T, Benediktsson R, Steinhorsdóttir V, Thorsteinsdóttir U, Holm H, Stefánsson K. Lipoprotein(a) Concentration and Risks of Cardiovascular Disease and Diabetes. J Am Coll Cardiol. 2019;74(24):2982-94. doi:10.1016/j.jacc.2019.10.019

Hruskova Z, Pippas M, Stel VS, Abad-Diez JM, Sánchez MB, Caskey FJ, Collart F, De Meester J, Finne P, Heaf JG, Magaz A, Pálsson R, Reisaeter AV, Salama AD, Segelmark M, Traynor JP, Massy ZA, Jager KJ, Tesar V. Characteristics and outcomes of patients with systemic sclerosis (scleroderma) requiring renal replacement therapy in Europe: results from the ERA-EDTA Registry. Am J Kidney Dis. 2019;73(2):184-93. doi:10.1053/j.ajkd.2018.05.016

Jonsson AJ, Kristjánsson I, Lund SH, Pálsson R, Indridason OS. Computerized algorithms compared with a nephrologist's diagnosis of acute kidney injury in the emergency department. Eur J Intern Med. 2019;60:78-82. doi:10.1016/j.ejim.2018.11.013

Kramer A, Pippas M, Noordzij M, Stel VS, Andrushev AM, Aparicio-Madre MI, Arribas Monzón FE, Åsberg A, Barbullushi M, Beltrán P, Bonthuis M, Caskey FJ, Castro de la Nuez P, Cernevis H, De Meester J, Finne P, Golan E, Heaf JG, Hemmelder MH, Ioannou K, Kantaria N, Komisarov K, Korejwo G, Kramar R, Lassalle M, Lopot F, Macário F, Mackinnon B, Pálsson R, Pechter U, Piñera VC, Santuario de Pablos C, Segarra-Medrano A, Seyahi N, Slon Roblero MF, Stojceva-Taneva O, Vazvelov E, Winzeler R, Ziginiski E, Massy Z, Jager KJ. The European Renal Association-European Dialysis and Transplant Association (ERA-EDTA) Registry Annual Report 2016: a summary. Clinical kidney journal. 2019;12(5):702-20.

Long TE, Helgadóttir S, Helgason D, Sigurdsson GH, Gudbjartsson T, Pálsson R, Indridason OS, Sigurdsson MI. Postoperative Acute Kidney Injury: Focus on Renal Recovery Definitions, Kidney Disease Progression and Survival. Am J Nephrol. 2019;49(3):175-85. doi:10.1159/000496611

Pálsson R, Indridason OS, Edvardsson VO, Oddsson A. Genetics of common complex kidney stone disease: insights from genome-wide association studies. Urolithiasis. 2019;47(1):11-21. doi:10.1007/s00240-018-1094-2

Runólfsson HL, Pálsson R, Agustsdóttir IM, Indridason OS, Edvardsson VO. Long-term renal outcomes of APRT deficiency presenting in childhood. Pediatr Nephrol. 2019;34(3):435-42. doi:10.1007/s00467-018-4109-x

Runólfsson HL, Pálsson R, Thorsteinsdóttir UA, Indridason OS, Agustsdóttir IMS, Oddsdóttir GS, Thorsteinsdóttir M, Edvardsson VO. Urinary 2,8-dihydroxyadenine excretion in patients with adenine phosphoribosyltransferase deficiency, carriers and healthy control subjects. Mol Genet Metab. 2019;128(1-2):144-50. doi:10.1016/j.ymgme.2019.05.015

Schley G, Klanke B, Kalucka J, Schatz V, Daniel C, Mayer M, Goppelt-Strube M, Herrmann M, Thorsteinsdóttir M, Pálsson R, Beneke A, Katschinski DM, Burzlaff N, Eckardt KU, Weidemann A, Jantsch J, Willam C. Mononuclear phagocytes orchestrate prolyl hydroxylase inhibition-mediated renoprotection in chronic tubulointerstitial nephritis. Kidney Int. 2019;96(2):378-96. doi:10.1016/j.kint.2019.02.016

Stel VS, Awadhpersad R, Pippas M, Ferrer-Alamar M, Finne P, Fraser SD, Heaf JG, Hemmelder MH, Martinez-Castelao A, de Meester J, Pálsson R, Prischl FC, Segelmark M, Traynor JP, Santamaria R, Reisaeter AV, Massy ZA, Jager KJ. International comparison of trends in patients commencing renal replacement therapy by primary renal disease. Nephrology (Carlton, Vic). 2019;24(10):1064-76. doi:10.1111/nep.13531

Wuttke M, Li Y, Li M, Sieber KB, Feitosa MF, Gorski M, Tin A, Wang L, Chu AY, Hoppmann A, Kirsten H, Giri A, Chai JF, Sveinbjörnsson G, Tayo BO, Nutile T,

Fuchsberger C, Marten J, Cocca M, Ghasemi S, Xu Y, Horn K, Noce D, van der Most PJ, Sedaghat S, Yu Z, Akiyama M, Afaq S, Ahluwalia TS, Almgren P, Amin N, Ärnlöv J, Bakker SJL, Bansal N, Baptista D, Bergmann S, Biggs ML, Biino G, Boehnke M, Boerwinkle E, Boissel M, Bottinger EP, Boutin TS, Brenner H, Brumat M, Burkhardt R, Butterworth AS, Campana E, Campbell A, Campbell H, Canoui M, Carroll RJ, Catamo E, Chambers JC, Chee ML, Chee ML, Chen X, Cheng CY, Cheng Y, Christensen K, Gikova R, Ciuillo M, Concas MP, Cook JP, Coresh J, Corre T, Sala CF, Cusi D, Danesh J, Daw EW, de Borst MH, De Grandi A, de Mutser R, de Vries APJ, Degenhardt F, Delgado G, Demirkan A, Di Angelantonio E, Dittrich K, Divers J, Dorajoo R, Eckardt KU, Ehret G, Elliott P, Endlich K, Evans MK, Felix JF, Foo VHX, Franco OH, Franke A, Freedman BI, Freitag-Wolf S, Friedlander Y, Froguel P, Gansevoort RT, Gao H, Gasparini P, Gaziano JM, Giedraitis V, Gieger C, Girotto G, Giulianini F, Gögele M, Gordon SD, Gudbjartsson DF, Gudnason V, Haller T, Hamet P, Harris TB, Hartman CA, Hayward C, Hellwege JN, Heng CK, Hicks AA, Hofer E, Huang W, Hutri-Kähönen N, Hwang SJ, Ikram MA, Indridason OS, Ingelsson E, Ising M, Jaddoe VVW, Jakobsdóttir J, Jonas JB, Joshi PK, Josyula NS, Jung B, Kähönen M, Kamatani Y, Kammerer CM, Kanai M, Kasterinen M, Kerr SM, Khor CC, Kiess W, Kleber ME, Koenig W, Kooner JS, Körner A, Kovacs P, Kraja AT, Krajcoviechova A, Kramar H, Krämer BK, Kronenberg F, Kubo M, Kühnel B, Kuokkanen M, Kuusisto J, La Bianca M, Laakso M, Lange LA, Langefeld CD, Lee JJ, Lehne B, Lehtimäki T, Lieb W; Lifelines Cohort Study, Lim SC, Lind L, Lindgren CM, Liu J, Liu J, Loeffler M, Loos RF, Lucae S, Lukas MA, Lyytikäinen LP, Mägi R, Magnusson PKE, Mahajan A, Martin NG, Martins J, März W, Mascalani D, Matsuda K, Meisinger C, Meitinger T, Melander O, Metspalu A, Mikaelssdóttir EK, Milaneschi Y, Miliku K, Mishra PP; V. A. Million Veteran Program, Mohlke KL, Mononen N, Montgomery GW, Mook-Kanamori DO, Mychaleckyj JC, Nadkarni GN, Nalls MA, Nauck M, Nikus K, Ning B, Nolte IM, Noordam R, O'Connell J, O'Donoghue ML, Olafsson I, Oldeninkel AJ, Orho-Melander M, Ouwehand WH, Padmanabhan S, Palmer ND, Pálsson R, Penninx BWJH, Perls T, Perola M,

Pirastu M, Pirastu N, Pistis G, Podgoraia AI, Polasek O, Ponte B, Porteous DJ, Poulain T, Pramstaller PP, Preuss MH, Prins BP, Province MA, Rabelink TJ, Raffield LM, Raitakari OT, Reilly DF, Rettig R, Rheinberger M, Rice KM, Ridker PM, Rivadeneira F, Rizzi F, Roberts DJ, Robino A, Rossing P, Rudan I, Ruedee R, Ruggiero D, Ryan KA, Saba Y, Sabanayagam C, Salomaa V, Salvi E, Saum KU, Schmidt H, Schmidt R, Schöttker B, Schulz CA, Schupf N, Shaffer CM, Shi Y, Smith AV, Smith BH, Soranzo N, Spracklen CN, Strauch K, Stringham HM, Stumvoll M, Svensson PO, Szymczak S, Tai ES, Tajuddin SM, Tan NYQ, Taylor KD, Teren A, Tham YC, Thiery J, Thio CHL, Thomsen H, Thorleifsson G, Toniolo D, Tönjes A, Tremblay J, Tzoulaki I, Uitterlinden AG, Vaccargiu S, van Dam RM, van der Harst P, van Duijn CM, Velez Edward DR, Verweij N, Voigelezang S, Völker U, Vollenweider P, Waeber G, Waldenberger M, Wallentin L, Wang YX, Wang C, Waterworth DM, Bin Wei W, White H, Whitfield JB, Wild SH, Wilson JF, Wojczynski MK, Wong C, Wong TY, Xu L, Yang Q, Yasuda M, Yerges-Armstrong LM, Zhang W, Zonderman AB, Rotter JJ, Bochud M, Psaty BM, Vitart V, Wilson JG, DeGhghan A, Parsa A, Chasman DI, Ho K, Morris AP, Devuyst O, Akilesh S, Pendergrass SA, Sim X, Böger CA, Okada Y, Edwards TL, Snieder H, Stefansson K, Hung AM, Heid IM, Scholz M, Teumer A, Köttgen A, Pattaro C. A catalog of genetic loci associated with kidney function from analyses of a million individuals. *Nat Genet.* 2019;51(6):957-972. doi: 10.1038/s41588-019-0407-x.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 12 þar af boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 4 Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 13

Smitsjúkdómalæknisfræði

Forsvarsaður: Magnús Gottfredsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Ífarandi sýkingar, faraldsfræði alvarlegra sýkinga, lungnabólga, sveppasýkingar, erfðir smitsjúkdóma, HIV og alnæmi, lífrarbólga C, spítalásýkingar, sýklalyfjanotkun (á spítala, almennt og í forvarnarsýni).

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Magnús Gottfredsson.

Vísindasjóður Landspítala – styrkur til ungra vísindamanna

Liðsýkingar á Íslandi 2003-2017. Signý Lea Gunnlaugsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Magnús Gottfredsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands – doktorsstyrkir rannsóknasjóðs

Bætt greining samfélagslungnabólgu sem krefst innlagnar á sjúkrahús. Magnús Gottfredsson, Kristján Godsk Rögnvaldsson (styrkur til þriggja ára).

Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarfræðum

Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Kristján Godsk Rögnvaldsson, Magnús Gottfredsson.

SSAC Foundation

Community acquired pneumonia – etiology and diagnostics. Agnar Bjarnason

Doktorsnemar

Birna Ásbjörnsdóttir. Meals, microbiota and mental health among children and adolescents. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir, Bertrand Lauth, Ingibjörg Karlsdóttir, Magnús Gottfredsson.

Kristján Godsk Rögnvaldsson. Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Meðleiðbeinandi: Agnar Bjarnason.

Marija T. Markovic. Infectious Diseases in the Faroe Islands: Clinical Characteristics and Pathogens (FAPi study). Læknadeild, University of Southern Denmark. Leiðbeinandi: Court Pedersen. Meðleiðbeinendur: Shahin Gaini, Magnús Gottfredsson.

Meistararnemar

Lovisa Björk Ólafsdóttir. The accuracy of adenosine triphosphate (ATP) to assess microbial contamination. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Ólafur Guðlaugsson situr í meistararnámsnefnd.

Monika Freysteinsdóttir. DCML-skortur; rannsókn á erfðabáttum, klínískri sjúkdómssmynd og ónæmissvörum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Magnús Gottfredsson. Leiðbeinandi: Sigrún Reykdal.

Katrín Ósk Freysteinsdóttir. Notkun sýklalyfja á sjúkráhusum á Íslandi 2010 til 2018. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Már Kristjánsson

Læknar í framhaldsnámi

Anna Kristín Gunnarsdóttir

Aron Hjalti Björnsson

Jón Magnús Jóhannesson

Signý Lea Gunnlaugsdóttir

Valgerður Bjarnadóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala deCODE Genetics

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

Houston Methodist Hospital, Texas

Danmörk:

Copenhagen HIV Programme (CHIP),

Kaupmannahafnarháskóla

Færeyjar:

Landssjúkrahúsið í Færeyjum

Svíþjóð:

Háskólinn í Gautaborg, Háskólinn í Malmö/Lundi, Karolinska Institutet, Stokkhólmi, European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC), Stokkhólmi.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Magnús Gottfredsson fékk úthlutað fræðimansibúð í Jónshúsi, Kaupmannahöfn í 4 vikur (apríl-maí 2019) á vegum Alþingis.

Magnús Gottfredsson er forseti norræna samtaka sýklafræðinga og smitsjúkdómalækna (Nordic Society for Clinical Microbiology and Infectious Diseases, NSCMID).

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu

Magnús Gottfredsson er ritstjóri og ábyrgðarmaður Læknablaðsins.

Doktorsritgerð

Marija T. Markovic. Infectious Diseases in the Faroe Islands: Clinical Characteristics and Pathogens (FAPi study). Odense:University of Southern Denmark;2019. Leiðbeinandi: Court Pedersen. Meðleiðbeinendur: Shahin Gaini, Magnús Gottfredsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Hannes Bjarki Vigfússon, Hörður Snævar Harðarson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Ólafur Guðlaugsson. Lyme sjúkdómur á Íslandi – Faraldsfræði á árunum 2011-2015. Læknablaðið. 2019;105(2):63-70. doi:10.17992/lbl.2019.02.215.

Marta Rós Berndsen, Tómas Guðbjartsson, Fritz H. Berndsen. Nárvakvíslið - yfirlitsgrein. Læknablaðið. 2019;105(9):385-391. doi: 10.17992/lbl.2019.09.247

Tómas Guðbjartsson, Engilbert Sigurðsson, Magnús Gottfredsson, Ólafur Már Björnsson, Gunnar Guðmundsson. Hæðarveiki og tengdir sjúkdómar. Læknablaðið. 2019;105(11):499-507. doi: 10.17992/lbl.2019.11.257

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Amele S, Peters L, Sluzhynska M, Yakovlev A, Scherrer A, Domingo P, Gerstoft J, Viard J, Gisinger M, Flisiak R. Establishing a hepatitis C continuum of care among HIV/hepatitis C virus coinfecting individuals in Euro SIDA [Gottfredsson M]. *HIV Med.* 2019;20(4):264-73. doi: 10.1111/hiv.12711

Cassini A, Högberg LD, Plachouras D, Quattrocchi A, Hoxha A, Simonsen GS, Colomb-Cotinat M, Kretzschmar ME, Devleeschauwer B, Cecchini M, Ouakrim DA, Oliveira TC, Struelens MJ, Suetens C, Monnet DL, Burden of AMRCG [..Godlaugsson, O..]. Attributable deaths and disability-adjusted life-years caused by infections with antibiotic-resistant bacteria in the EU and the European Economic Area in 2015: a population-level modelling analysis. *The Lancet Infectious diseases.* 2019;19(1):56-66. doi:10.1016/s1473-3099(18)30605-4.

Kachroo P, Eraso JM, Beres SB, Olsen RJ, Zhu L, Nasser W, Bernard PE, Cantu CC, Saavedra MO, Arredondo MJ. Integrated analysis of population genomics, transcriptomics and virulence provides novel insights into *Streptococcus pyogenes* pathogenesis. *Nat Genet.* 2019;51(3):548-59. doi: 10.1038/s41588-018-0343-1.

Latham NH, Doyle JS, Palmer AY, Vanhommerig JW, Agius P, Goutzamanis S, Li Z, Pedrana A, Gottfredsson M, Bouscaillou J, Luhmann N, Mazhnaya A, Altice FL, Saeed S, Klein M, Falade-Nwulia OO, Aspinall E, Hutchinson S, Hellard ME, Sacks-Davis R. Staying hepatitis C negative: A systematic review and meta-analysis of cure and reinfection in people who inject drugs. *Liver international : official journal of the International Association for the Study of the Liver.* 2019;39(12):2244-60. doi:10.1111/liv.14152.

Markovic MT, Gottfredsson M, Mitic MT, Gaini S. Focus of infection and microbiological etiology in community-acquired infections in hospitalized adult patients in the Faroe Islands. *BMC Infect Dis.* 2019;19(1):16. doi: 10.1186/s12879-018-3650-3.

Song H, Fall K, Fang F, Erlendsdóttir H, Lu D, Mataix-Cols D, Fernández de la Cruz L, D'Onofrio BM, Lichtenstein P, Gottfredsson M, Almqvist C, Valdimarsdóttir UA. Stress related disorders and subsequent risk of life threatening infections: population based sibling controlled cohort study. *BMJ (Clinical research ed).* 2019;367:15784-doi:10.1136/bmj.15784

Todorovic Markovic M, Pedersen C, Gottfredsson M, Todorovic Mitic M, Gaini S. Epidemiology of community-acquired sepsis in the Faroe Islands—a prospective observational study. *Infect Dis.* 2019;51(1):38-49. doi:10.1080/23744235.2018.1511056

Vesteinsdóttir E, Helgason KO, Sverrisson KO, Guðlaugsson O, Karason S. Infections and outcomes after cardiac surgery-The impact of outbreaks traced to transesophageal echocardiography probes. *Acta Anaesthesiol Scand.* 2019;63(7):871-8. doi:10.1111/aas.13360

Vesteinsdóttir E, Myrdal G, Sverrisson KO, Skarphedinsdóttir SJ, Guðlaugsson O, Karason S. ARDS from military tuberculosis successfully treated with ECMO. *Respir Med Case Rep.* 2019;26:165-7. doi:10.1016/j.rmcr.2019.01.005

Önnur ritverk

Magnús Gottfredsson. Langhlaupið fyrir sjúklingana. *Vísindi á vordögum 2019. Læknablaðið 2019, fylgirit 102.* Sótt af <https://www.laeknabladid.is/fylgirit/fylgirit/2019/fylgirit-102/leidari/>

Sigurður Guðmundsson. Taktur og tregi. *Læknablaðið. 2019;105(2): 59.*

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 12 þar af 6

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6

Meinafræði

Forstöðumaður: Bjarni A. Agnarsson prófessor, Jón Gunnlaugur Jónasson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Rannsóknir á sviði meinafræðinnar eru einkum rannsóknir á hinum ýmsu krabbameinum, meinafræði þeirra, faraldsfræði og þáttum sem áhrif hafa á horfur sjúklinga.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif BRCA1-breytingarinnar c.4096+3A>G á líkindi til myndunar krabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson.

Áhrif microRNA sem stjórna PI3K/Akt boðleið á horfur brjóstakrabbameinssjúklinga. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson.

Hlutverk PLD2 í brjóstakrabbameinum. Bylgja Hilmarsdóttir, Þórarinn Guðjónsson, Gunhild Mælandsmo.

Rannsókn á hlutverki ATL2 gens í þróun brjóstakrabbameins. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bylgja Hilmarsdóttir, Inga Reynisdóttir.

Skilgreining nýrra gena sem hafa áhrif á framvindu brjóstakrabbameins. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson og Óskar Þór Jóhannsson.

Vefjaræktun og hönnun nýrra meðferðarræða fyrir brisirtílskrabbamein. Bylgja Hilmarsdóttir, Inga Reynisdóttir, Þórarinn Guðjónsson, Rósa Björk Barkardóttir.

Krabbameinsfélag Íslands

Aukin tjáning Vacuole Membrane Protein 1 (VMP1) tengist verri horfum sjúklinga með HER2 brjóstakrabbamein. Inga Reynisdóttir, Arsalan Amirfallah, Rósa Björk Barkardóttir.

Meinvaldandi áhrif BRCA1 c.4096+3A>G könnuð í frumulíkönum. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bylgja Hilmarsdóttir, Inga Reynisdóttir.

Doktorsnemar

Arsalan Amirfallah. Gene fusions in 8p12-p11 amplified breast tumors. *Læknadeild, Háskóla Íslands.* Leiðbeinendur: Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Helga Ögmundsdóttir, Jill Bargonetti, Óskar Þór Jóhannsson.

Jónas Aðalsteinsson. Non melanoma skin cancer in Iceland. *Læknadeild Háskóla Íslands.* Leiðbeinendur: Jón Gunnlaugur Jónasson, Laufey Tryggvadóttir.

Tómas Þór Ágústsson. Faraldsfræði og erfðaþættir heiladinsgæsla á Íslandi í hálföld. *Læknadeild, Háskóla Íslands.* Leiðbeinendur: Rafn Benediktsson, Jón Gunnlaugur Jónasson.

Meistararnemar

Guðrún Birna Jónsdóttir. Örflogugreining á æxlismerkjum sem tengjast sjúkdómshorfum í brjóstakrabbameini. *Læknadeild, Háskóla Íslands.* Leiðbeinendur: Jón Gunnlaugur Jónasson.

Klara Hansdóttir. Trefjakimfrumur í meingerð arfgengrar heilablæðingar. *Læknadeild Háskóla Íslands.* Leiðbeinendur: Ásbjörg Ósk Snorraddóttir, Helgi J. Ísaksson, Sævar Ingþórsson.

Kristín María Tómasdóttir. HPV-tengd krabbamein í munnskoki. *Læknadeild, Háskóla Íslands.* Leiðbeinendur: Jón Gunnlaugur Jónasson, Sunna Helgadóttir, Geir Tryggvason.

Maren Jónasardóttir. Samanburður á tjáningu mótefnanna c-kit, DOG-1 og PDGFA í strómaæxlum í meltingarvegi (GIST). *Læknadeild Háskóla Íslands.* Leiðbeinendur: Ásbjörg Ósk Snorraddóttir, Anna Margrét Jónsdóttir, Jurate Ásmundsson.

Læknar í framhaldsnámi

Gílgja Erlingsdóttir

Haukur Einarsson

Helga Harðardóttir

Rebekka Rúnarsdóttir

Sólveig Guðnadóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Skurðlæknisfræði, lyflæknisfræði, krabbameinslæknisfræði, fæðinga- og kvensjúkdómafræði auk barnlæknisfræði, erfða og sameindalæknisfræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Krabbameinsskrá Íslands, Krabbameinsfélag Íslands, Lífvísindasetur Læknadeildar Háskóla Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Ástralía:

QIMR Berghofer, Medical Research Institute, Queensland. The Consortium of Investigators of Modifiers of BRCA1/2 (CIMBA)

Bandaríkin:

Center for Applied Genomics at the Josephs Stokes Jr. Institute of Childrens Hospital of Philadelphia.

Bretland:

University of Cambridge, Cambridge. The Consortium of Investigators of Modifiers of BRCA1/2 (CIMBA)

Finnland:

Helsinki University Central Hospital Biomedicum, Helsinki.

Holland:

Von Lewenhauk Hospital, Amsterdam.

Noregur:

Oslo University Hospital, Osló

Svíþjóð:

Lund University Hospital og Lund University, Lundi.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Jón Gunnlaugur Jónasson í ritnefnd Scandinavian Journal of Gastroenterology.

Rósa Björk Barkardóttir, ráðgjafanefnd ritstjórna Acta Oncologica.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hafsteinn Óli Guðnason, Jón Kristinn Örvarsson, Óttar Már Bergmann, Sigurður Ólafsson, Jón Gunnlaugur Jónasson, Einar Stefán Björnsson. *Frumkomin trefjunargallgangabólga á Íslandi 1992-2012.* *Læknablaðið. 2019;105(9):371-6.* doi:10.17992/ibl.2019.09.245

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Adamec J, Dorfner P, Graw M, Lochner S, Kunz SN. *Injury potential of one-litre beer steins.* *Int J Legal Med. 2019;133(4):1075-81.* doi:10.1007/s00414-018-1803-y

Amirfallah A, Arason A, Einarsson H, Guðmundsdóttir ET, Freysteinsdóttir ES, Olafsdóttir KA, Johannsson OT, Agnarsson BA, Barkardóttir RB, Reynisdóttir I. *High expression of the vacuole membrane protein 1 (VMP1) is a potential marker of poor prognosis in HER2 positive breast cancer.* *PLoS One. 2019;14(8):e0221413.* doi:10.1371/journal.pone.0221413

Arason A, Agnarsson BA, Johannesdóttir G, Johannsson OT, Hilmarsdóttir B, Reynisdóttir I, Barkardóttir RB. *The BRCA1 c.4096+3A>G variant displays mutations in hereditary breast and ovarian cancers, but still allows homozygous viability.* *Genes (Basel). 2019;10(11):882.* doi:10.3390/genes10110882

Bancroft EK, Saya S, Page EC, Myhill K, Thomas S, Pope J, Chamberlain A, Hart R, Glover W, Cook J, Rosario DJ, Helfand BT, Hutten Selkirk C, Davidson R, Longmuir M, Eccles DM, Gadea N, Brewer C, Barwell J, Salinas M, Greenhalgh L, Tischkowitz M, Henderson A, Evans DG, Buys SS; *IMPACT Study Steering Committee; IMPACT Collaborators, Eeles RA, Aaronson NK.* *Psychosocial impact of undergoing prostate cancer screening for men with BRCA1 or BRCA2 mutations.* *BJU Int. 2019;123(2):284-292.* doi: 10.1111/bju.14412.

Barkovskaya A, Seip K, Hilmarsdóttir B, Mælandsmo GM, Moestue SA, Itkonen HM. *O-GlcNAc Transferase Inhibition Differentially Affects Breast Cancer Subtypes.* *Sci Rep. 2019;9(1):5670.* doi:10.1038/s41598-019-42153-6

Briem E, Ingthorsson S, Traustadóttir GA, Hilmarsdóttir B, Guðjónsson T. *Application of the D492 Cell Lines to Explore Breast Morphogenesis, EMT and Cancer Progression in 3D Culture.* *J Mammary Gland Biol Neoplasia. 2019;24(2):139-47.* doi:10.1007/s10911-018-09424-w

Chapuis AG, Egan DN, Bar M, Schmitt TM, McAfee MS, Paulson KG, Voillet V, Gottardo R, Ragnarsson GB, Bleakley M, Yeung CC, Muhlhauser P, Nguyen HN, Kropp LA, Castelli L, Wagener F, Hunter D, Lindberg M, Cohen K, Seese A, McElrath MJ, Duerkopp N, Gooley TA, Greenberg PD. *T cell receptor gene therapy targeting WT1 prevents acute myeloid leukemia relapse post-transplant.* *2019;25(7):1064-72.*

Chapuis AG, Egan DN, Bar M, Schmitt TM, McAfee MS, Paulson KG, Voillet V, Gottardo R, Ragnarsson GB, Bleakley M, Yeung CC, Muhlhauser P, Nguyen HN, Kropp LA, Castelli L, Wagener F, Hunter D, Lindberg M, Cohen K, Seese A, McElrath MJ, Duerkopp N, Gooley TA, Greenberg PD. *T cell receptor gene therapy targeting WT1 prevents acute myeloid leukemia relapse post-transplant.* *Nat Med. 2019;25(7):1064-1072.* doi: 10.1038/s41591-019-0472-9.

Drobnjak T, Jónsdóttir AM, Helgadóttir H, Runólfssdóttir MS, Meiri H, Sammar M, Osol G, Mandalà M, Huppertz B, Gizurarson S. *Placental protein 13 (PP13) stimulates rat uterine vessels after slow subcutaneous administration.* *International Int J Womens Health. 2019;11:213–222.* doi:10.2147/IJWH.S188303

Ferreira MA, Gamazon ER, Al-Ejeh F, Aittomäki K, Andrusis IL, Anton-Culver H, Arason A, Arndt V, Aronson KJ, Arun BK, Asseryanis E, Azzollini J, Balmaña J, Barnes DR, Barrowdale D, Beckmann MW, Behrens S, Benitez J, Bermisheva M, Bialkowska K, Blomqvist C, Bogdanova NV, Bojesen SE, Bolla MK, Borg A, Brauch H, Brenner H, Broeks A, Burwinkel B, Caldés T, Caligo MA, Campa D, Campbell I, Canzian F, Carter J, Carter BD, Castela JE, Chang-Claude J, Chanock SJ, Christiansen H, Chung WK, Claes KBM, Clarke CL; *EMBRACE Collaborators; GC-HBOC Study Collaborators; GEMO Study Collaborators,* Couch FJ, Cox A, Cross SS, Czene K, Daly MB, de la Hoya M, Dennis J, Devilee P, Diez O, Dörk T, Dunning AM, Dwek M, Eccles DM, Ejlertsen B, Ellberg C, Engel C,

- Eriksson M, Fasching PA, Fletcher O, Flyger H, Friedman E, Frost D, Gabrielson M, Gago-Dominguez M, Ganz PA, Gapstur SM, Garber J, García-Closas M, García-Sáenz JA, Gaudet MM, Giles GG, Glendon G, Godwin AK, Goldberg MS, Goldgar DE, González-Neira A, Greene MH, Gronwald J, Guénel P, Haiman CA, Hall P, Hamann U, He W, Heyworth J, Hogervorst FBL, Hollestelle A, Hoover RN, Hopper JL, Hulick PJ, Humphreys K, Imyanitov EN; ABCTB Investigators; HEBON Investigators; BCFR Investigators, Isaacs C, Jakimovska M, Jakubowska A, James PA, Janavicius R, Jankowitz RC, John EM, Johnson N, Joseph V, Karlan BY, Khusnutdinova E, Kiiski JI, Ko YD, Jones ME, Konstantopoulou I, Kristensen VN, Laitman Y, Lambrechts D, Lazaro C, Leslie G, Lester J, Lesueur F, Lindström S, Long J, Loud JT, Lubiński J, Makalic E, Mannema A, Manoochehri M, Margolin S, Maurer T, Mavroudis D, McGuffog L, Meindl A, Menon U, Michailidou K, Miller A, Montagna M, Moreno F, Moserle L, Mulligan AM, Nathanson KL, Neuhausen SL, Nevanlinna H, Nevelsteen I, Nielsen FC, Nikitina-Zake L, Nusbaum RL, Offit K, Olah E, Olopade OI, Olsson H, Osorio A, Papp J, Park-Simon TW, Parsons MT, Pedersen IS, Peixoto A, Peterlongo P, Pharoah PDP, Plaseska-Karanfilska D, Poppe B, Presneau N, Radice P, Rantala J, Rennert G, Risch HA, Saloustros E, Sanden K, Sawyer EJ, Schmidt MK, Schmutzler RK, Sharma P, Shu XO, Simard J, Singer CF, Soucy P, Southey MC, Spinelli JJ, Spurdle AB, Stone J, Swerdlow AJ, Tapper WJ, Taylor JA, Teixeira MR, Terry MB, Teulé A, Thomassen M, Thöne K, Thull DL, Tischkowitz M, Toland AE, Torres D, Truong T, Tung N, Vachon CM, van Asperen CJ, van den Ouweland AMW, van Rensburg EJ, Vega A, Viel A, Wang Q, Wappenschmidt B, Weitzel JN, Wendt C, Winquist R, Yang XR, Yannoukakis D, Ziogas A, Kraft P, Antoniou AC, Zheng W, Easton DF, Milne RL, Beesley J, Chenevix-Trench G. Genome-wide association and transcriptome studies identify target genes and risk loci for breast cancer. *Nat Commun.* 2019;10(1):1741. doi:10.1038/s41467-018-08053-5
- Figlioli G, Bogliolo M, Catucci I, Caleca L, Lasheras SV, Pujol R, Kiiski JI, Muran TA, Barnes DR, Dennis J, Michailidou K, Bolla MK, Leslie G, Aalfs CM; ABCTB Investigators, Adank MA, Adlard J, Agata S, Cadoo K, Agnarsson BA, Ahearn T, Aittomäki K, Ambrosone CB, Andrews L, Anton-Culver H, Antonenkova NN, Arndt V, Arnold N, Aronson KJ, Arun BK, Asseryanis E, Auber B, Auvinen P, Azzollini J, Balmaña J, Barkardottir RB, Barrowdale D, Barwell J, Beane Freeman LE, Beauparlant CJ, Beckmann MW, Behrens S, Benitez J, Berger R, Bermisheva M, Blanco AM, Blomqvist C, Bogdanova NV, Bojesen A, Bojesen SE, Bonanni B, Borg A, Brady AF, Brauch H, Brenner H, Brüning T, Brunkel B, Buys SS, Caldés T, Caliebe A, Caligo MA, Campa D, Campbell IG, Canzian F, Castela JE, Chang-Claude J, Chanock SJ, Claes KBM, Clarke CL, Collavoli A, Conner TA, Cox DG, Cybulski C, Czene K, Daly MB, de la Hoya M, Devilee P, Diez O, Ding YC, Dite GS, Ditsch N, Domchek SM, Dorfling CM, Dos-Santos-Silva I, Durda K, Dwek M, Eccles DM, Ekici AB, Eliassen AH, Ellberg C, Eriksson M, Evans DG, Fasching PA, Figueroa J, Flyger H, Foulkes WD, Friebel TM, Friedman E, Gabrielson M, Gaddam P, Gago-Dominguez M, Gao C, Gapstur SM, Garber J, García-Closas M, García-Sáenz JA, Gaudet MM, Gayther SA; GEMO Study Collaborators, Giles GG, Glendon G, Godwin AK, Goldberg MS, Goldgar DE, Guénel P, Gutierrez-Barrera AM, Haeberle L, Haiman CA, Håkansson N, Hall P, Hamann U, Harrington PA, Hein A, Heyworth J, Hillemanns P, Hollestelle A, Hopper JL, Hosgood HD 3rd, Howell A, Hu C, Hulick PJ, Hunter DJ, Imyanitov EN; KConFab, Isaacs C, Jakimovska M, Jakubowska A, James P, Janavicius R, Janni W, John EM, Jones ME, Jung A, Kaaks R, Karlan BY, Khusnutdinova E, Kitahara CM, Konstantopoulou I, Koutros S, Kraft P, Lambrechts D, Lazaro C, Le Marchand L, Lester J, Lesueur F, Lilyquist J, Loud JT, Lu KH, Luben RN, Lubinski J, Mannema A, Manoochehri M, Manoukian S, Margolin S, Martens JWM, Maurer T, Mavroudis D, Mbeirouk N, Meindl A, Menon U, Miller A, Montagna M, Nathanson KL, Neuhausen SL, Newman WG, Nguyen-Dumont T, Nielsen FC, Nielsen S, Nikitina-Zake L, Offit K, Olah E, Olopade OI, Olshan AF, Olson JE, Olsson H, Osorio A, Ottini L, Peissel B, Peixoto A, Peto J, Plaseska-Karanfilska D, Poczta T, Presneau N, Pujana MA, Punie K, Rack B, Rantala J, Rashid MU, Rau-Murthy R, Rennert G, Lejbkowitz F, Rhenius V, Romero A, Rookus MA, Ross EA, Rossing M, Rudaitis V, Ruebner M, Saloustros E, Sanden K, Santamariña M, Scheuner MT, Schmutzler RK, Schneider M, Scott C, Senter L, Shah M, Sharma P, Shu XO, Simard J, Singer CF, Sohn C, Soucy P, Southey MC, Spinelli JJ, Steele L, Stoppa-Lyonnet D, Tapper WJ, Teixeira MR, Terry MB, Thomassen M, Thompson J, Thull DL, Tischkowitz M, Tollenaar RAEM, Torres D, Troester MA, Truong T, Tung N, Untch M, Vachon CM, van Rensburg EJ, van Veen EM, Vega A, Viel A, Wappenschmidt B, Weitzel JN, Wendt C, Wieme G, Wolk A, Yang XR, Zheng W, Ziogas A, Zorn KK, Dunning AM, Lush M, Wang Q, McGuffog L, Parsons MT, Pharoah PDP, Fostira F, Toland AE, Andrulis IL, Ramus SJ, Swerdlow AJ, Greene MH, Chung WK, Milne RL, Chenevix-Trench G, Dörk T, Schmidt MK, Easton DF, Radice P, Hahnen E, Antoniou AC, Couch FJ, Nevanlinna H, Surrallés J, Peterlongo P. The FANCM:p.Arg658* truncating variant is associated with risk of triple-negative breast cancer. *NPJ Breast Cancer.* 2019;5:38. doi:10.1038/s41523-019-0127-5
- Frick E, Gudjonsson Th, Eyfjord J, Jonasson JG, Tryggvadottir L, Stefansson O, Sigurdsson S. CpG promoter hypo-methylation and up-regulation of microRNA-190b in hormone receptor-positive breast cancer. *Oncotarget.* 2019;10(45):4664-78. doi:10.18632/oncotarget.27083
- G Gatta 1, A Trama 2, R Capocaccia, Monika Hackl, Elizabeth Van Eycken, Kris Henau, Nadya Dimitrova, Mario Sekerija, Ladislav Dušek, Margit Mägi, Nea Malila, Maarit Leinone, Michel Velten, Xavier Troussard, Veronique Bouvier, Anne-Valérie Guizard, Anne-Marie Veronier, Patrick Arveux, Marc Maynadié, Anne-Sophie Woronoff, Michel Robaszekiewicz, Isabelle Baldi, Alain Monnerau, Brigitte Tretarre, Marc Colonna, Florence Molinié, Limona Bara, Claire Schwartz, Bénédicte Lapôtre-Ledoux, Pascale Grosclaude, Roland Stabenow, Sabine Luttmann, Alice Nennecke, Jutta Engel, Gabriele Schubert-Fritschle, Jan Heidrich, Bernd Holleczeck, Jón Gunnlaugur Jónasson, Kerri Clough-Gorr, Harry Comber, Guido Mazzoleni, Adriano Giacomini, Antonella Suter Sardo, Alessandro Barchielli, Diego Serraino, Roberta De Angelis, Sandra Mallone, Andrea Tavilla, Daniela Pierannunzio, Silvia Rossi, Mariano Santaquilani, Arnold Knijn, Fabio Pannozzo, Valerio Gennaro, Lucia Benfatto, Paolo Ricci, Mariangela Autelitano, Gianbattista Spagnoli, Mario Fusco, Mario Usala, Francesco Vitale, Maria Michiara, Rosario Tumino, Lucia Mangone, Fabio Falcini, Stefano Ferretti, Rosa Angela Filiberti, Enza Marani, Arturo Iannelli, Flavio Sensi, Silvano Piffer, Maria Gentilini, Anselmo Madeddu, Antonio Ziino, Sergio Maspero, Pina Candela, Fabrizio Stracci, Giovanna Tagliabue, Massimo Rugge, Annalisa Trama, Gemma Gatta, Laura Botta, Riccardo Capocaccia, Santa Pildava, Giedre Smailyte, Neville Calleja, Tom Borge Johannesen, Jadwiga Rachtan, Stanisław Gózdź, Jerzy Błaszczyk, Kamila Kępska, Forjaz de Lacerda, Maria José Bento, Ana Miranda, Chakameh Safaei Diba, Enrique Almar, Nerea Larrañaga, Arantza Lopez de Munain, Ana Torrella-Ramos, José María Díaz García, Rafael Marcos-Gragera, Maria José Sanchez, Carmen Navarro, Diego Salmeron, Conchi Moreno-Iribas, Jaime Galceran, Marià Carulla, Mohsen Mousavi, Christine Bouchardy, Silvia M Ess, Andrea Bordonni, Isabelle Konzelmann, Jem Rashbass, Anna Gavin, David H Brewster, Dyfed Wyn Huws, Otto Visser, Magdalena Bielska-Lasota, Maja Primic-Zakelj, Ian Kunkler, Ellen Benhamou. Epidemiology of rare cancers and inequalities in oncologic outcomes. *Eur J Surg Oncol.* 2019;45(1): 3-11. doi:10.1016/j.ejso.2017.08.018
- Grinde MT, Hilmarsdottir B, Tunset HM, Henriksen IM, Kim J, Haugen MH, Rye MB, Mælandsmo GM, Moestue S. Glutamine to proline conversion is associated with response to glutaminase inhibition in breast cancer. *Breast Cancer Res.* 2019;21(1):61. doi:10.1186/s13058-019-1141-0
- Gudmannsson P, Berge J. The Forensic Pathology of Fatal Attacks by the Large Mammals Inhabiting the Nordic Wilderness-A Literature Review. *J Forensic Sci.* 2019;64(4):976-81. doi:10.1111/1556-4029.13994
- Gudmundsdottir H, Möller PH, Jonasson JG, Björnsson ES. Gastroenteropancreatic neuroendocrine tumors in Iceland: a population-based study. *Scand J Gastroenterol.* 2019;54(1):69-75. doi:10.1080/00365521.2018.1553061
- Imbimbo M, Maury JM, Garassino M, Girard N, Hackl M, Van Eycken E, Henau K, Dimitrova N, Sekerija M, Dušek L, Mägi M, Malila N, Leinonen M, Velten M, Troussard X, Bouvier V, Guizard AV, Bouvier AM, Arveux P, Maynadié M, Woronoff AS, Robaszekiewicz M, Baldi I, Monnerau A, Tretarre B, Colonna M, Molinié F, Bara S, Schwartz C, Lapôtre-Ledoux B, Grosclaude P, Stabenow R, Luttmann S, Nennecke A, Engel J, Schubert-Fritschle G, Heidrich J, Holleczeck B, Jónasson JG, Clough-Gorr K, Comber H, Mazzoleni G, Giacomini A, Sardo AS, Barchielli A, Serraino D, De Angelis R, Mallone S, Tavilla A, Pierannunzio D, Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannozzo F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Rugge M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smailyte G, Calleja N, Johannesen TB, Rachtan J, Gózdź S, Błaszczyk J, Kępska K, Forjaz de Lacerda G, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, Lopez de Munain A, Torrella-Ramos A, Díaz García JM, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, Ess SM, Bordonni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Wyn Huws D, Visser O, Bielska-Lasota M, Primic-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Mesothelioma and thymic tumors: Treatment challenges in (outside) a network setting. *Eur J Surg Oncol.* 2019;45(1):75-80. doi:10.1016/j.ejso.2018.01.078
- Jiang X, Finucane HK, Schumacher FR, Schmit SL, Tyrer JP, Han Y, Michailidou K, Lesueur C, Kuchenbaecker KB, Dennis J, Conti DV, Casey G, Gaudet MM, Huyghe JR, Albanes D, Aldrich MC, Andrew AS, Andrulis IL, Anton-Culver H, Antoniou AC, Antonenkova NN, Arnold SM, Aronson KJ, Arun BK, Bandera EV, Barkardottir RB, Barnes DR, Batra J, Beckmann MW, Benitez J, Benlloch S, Berchuck A, Berndt SI, Bickeböller H, Bien SA, Blomqvist C, Boccia S, Bogdanova NV, Bojesen SE, Bolla MK, Brauch H, Brenner H, Brenton JD, Brook MN, Brunet J, Brunström H, Buchanan DD, Burwinkel B, Butzow R, Cadoni G, Caldés T, Caligo MA, Campbell I, Campbell PT, Cancel-Tassin G, Cannon-Albright L, Campa D, Caporaso N, Carvalho AL, Chan AT, Chang-Claude J, Chanock SJ, Chen C, Christiani DC, Claes KBM, Claessens F, Clements J, Collé JM, Correa MC, Couch FJ, Cox A, Cunningham JM, Cybulski C, Czene K, Daly MB, deFazio A, Devilee P, Diez O, Gago-Dominguez M, Donovan JL, Dörk T, Duell EJ, Dunning AM, Dwek M, Eccles DM, Edlund CK, Edwards DRV, Ellberg C, Evans DG, Fasching PA, Ferris RL, Liloglou T, Figueiredo JC, Fletcher O, Fortner RT, Fostira F, Franceschi S, Friedman E, Gallinger SJ, Ganz PA, Garber J, García-Sáenz JA, Gayther SA, Giles GG, Godwin AK, Goldberg MS, Goldgar DE, Goode EL, Goodman MT, Goodman G, Grankvist K, Greene MH, Gronberg H, Gronwald J, Guénel P, Håkansson N, Hall P, Hamann U, Hamdy FC, Hamilton RJ, Hampe J, Haugen A, Heitz F, Herrero R, Hillemanns P, Hoffmeister M, Høgdal E, Hong YC, Hopper JL, Houlston R, Hulick PJ, Hunter DJ, Huntsman DG, Idos G, Imyanitov EN, Ingles SA, Isaacs C, Jakubowska A, James P, Jenkins MA, Johansson M, Johansson M, John EM, Joshi AD, Kaneva R, Karlan BY, Kelemen LE, Kühl T, Khaw

- KT, Khusnutdinova E, Kibel AS, Kiemeny LA, Kim J, Kjaer SK, Knight JA, Kogevinas M, Kote-Jarai Z, Koutros S, Kristensen VN, Kupryjanczyk J, Lacko M, Lam S, Lambrechts D, Landi MT, Lazarus P, Le ND, Lee E, Lejbkowitz F, Lenz HJ, Leslie G, Llesell D, Lester J, Levine DA, Li L, Li CI, Lindblom A, Lindor NM, Liu G, Loupakis F, Lubinski J, Maehle L, Maier C, Mannermaa A, Marchand LL, Margolin S, May T, McCuffog L, Meindl A, Middha P, Miller A, Milne RL, MacInnis RJ, Modugno F, Montagna M, Moreno V, Moysich KB, Mucci L, Muir K, Mulligan AM, Nathanson KL, Neal DE, Ness AR, Neuhausen SL, Nevanlinna H, Newcomb PA, Newcomb LF, Nielsen FC, Nikitina-Zake L, Nordestgaard BG, Nussbaum RL, Offit K, Olah E, Olama AAA, Olopade OI, Olshan AF, Olsson H, Osorio A, Pandha H, Park JY, Pashayan N, Parsons MT, Pejovic T, Penney KL, Peters WHM, Phelan CM, Phipps AI, Plaseska-Karanfilska D, Pring M, Prokofyeva D, Radice P, Stefansson K, Ramus SJ, Raskin L, Rennert G, Rennert HS, van Rensburg EJ, Riggan MJ, Risch HA, Risch A, Roobol MJ, Rosenstein BS, Rossing MA, De Ruyc K, Saloustros E, Sandler DP, Sawyer EJ, Schabath MB, Schleutker J, Schmidt MK, Setiawan VW, Shen H, Siegel EM, Sieh W, Singer CF, Slattery ML, Sorensen KD, Southey MC, Spurdle AB, Stanford JL, Stevens VL, Stintzing S, Stone J, Sundfeldt K, Sutphen R, Swerdlow AJ, Tajara EH, Tangen CM, Tardon A, Taylor JA, Teare MD, Teixeira MR, Terry MB, Terry KL, Thibodeau SN, Thomassen M, Børge L, Tischkowitz M, Toland AE, Torres D, Townsend PA, Travis RC, Tung N, Two Roger SS, Ulrich CM, Usmani N, Vachon CM, Van Nieuwenhuysen E, Vega A, Aguado-Barrera ME, Wang Q, Webb PM, Weinberg CR, Weinstein S, Weissler MC, Weitzel JN, West CML, White E, Whittemore AS, Wichmann HE, Wiklund F, Winqvist R, Wolk A, Woll P, Woods M, Wu AH, Wu X, Yannoukakos D, Zheng W, Zienoldiny S, Ziogas A, Zorn KK, Lane JM, Saxena R, Thomas D, Hung RJ, Diergaard B, McKay J, Peters U, Hsu L, García-Closas M, Eeles RA, Chenevix-Trench G, Brennan PJ, Haiman CA, Simard J, Easton DF, Gruber SB, Pharoah PDP, Price AL, Pasaniuc B, Amos CI, Kraft P, Lindström S. Shared heritability and functional enrichment across six solid cancers. *Nat Commun*. 2019;10(1):431. doi:10.1038/s41467-018-08054-4
- Kristjansson RP, Benonisdottir S, Davidsson OB, Oddsson A, Tragante V, Sigurdsson JK, Stefansson L, Jonsson S, Jensson BO, Arthur JG, Arnadottir GA, Sulem G, Halldorsson BV, Gunnarsson B, Halldorsson GH, Stefansson OA, Oskarsson GR, Deaton AM, Olafsson I, Eyjolfsson GI, Sigurdardottir O, Onundarson PT, Gislason D, Gislason T, Ludviksson BR, Ludviksdottir D, Olafsdottir TA, Rafnar T, Masson G, Zink F, Bjornsdottir G, Magnusson OT, Bjornsdottir US, Thorleifsson G, Norddahl GL, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdottir U, Jonsdottir I, Sulem P, Stefansson K. A loss-of-function variant in ALOX15 protects against nasal polyps and chronic rhinosinusitis. *Nat Genet*. 2019;51(2):267-276. doi:10.1038/s41588-018-0314-6
- Kunz SN, Adamec J. A comparative brief on conducted electrical weapon safety. *Wien Med Wochenschr*. 2019;169(7-8):185-92. doi:10.1007/s10354-018-0616-4
- Kunz SN, Bergsdottir Th, Jonasson JG. Autopsy rates in Iceland. *Scand J Public Health* 2019;66:95-9. doi:10.1177/1403494818820748.
- Kunz SN, Jonasson JG, Runarsdottir R. Peri- and post mortem hemorrhages in the anterior neck after chin-collar application. *J Forensic Leg Med*. 2019;66:95-9. doi:10.1016/j.jflm.2019.06.014.
- Lykoudis PM, Partelli S, Muffatti F, Caplin M, Falconi M, Fusai GK, Hackl M, Van Eycken E, Henau K, Dimitrova N, Sekerija M, Dušek L, Mägi M, Malila N, Leinonen M, Velten M, Troussard X, Bouvier V, Guizard A-V, Bouvier A-M, Arveux P, Maynadié M, Woronoff A-S, Robaszkiwicz M, Baldi I, Monnereau A, Tretarre B, Colonna M, Molinié F, Bara S, Schwartz C, Lapôtre-Ledoux B, Grosclaude P, Stabenow R, Luttmann S, Nennecke A, Engel J, Schubert-Fritschle G, Heidrich J, Holleczek B, Jónasson JG, Clough-Gorr K, Comber H, Mazzoleni G, Giacomini A, Serrano D, De Angelis R, Mallone S, Tavilla A, Pierannunzio D, Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannoza F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Ruggie M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smalyte G, Calleja N, Johannesen TB, Rachtan J, Gózdź S, Blaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, de Munain AL, Torrella-Ramos A, Díaz García JM, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, M. Ess S, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primić-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Testicular germ-cell tumours and penile squamous cell carcinoma: Appropriate management makes the difference. *Eur J Surg Oncol*. 2019;45(1):60-6. doi:10.1016/j.ejso.2018.02.006
- Nicolai N, Biasoni D, Catanzaro MA, Colecchia M, Trama A, Hackl M, Eycken EV, Henau K, Dimitrova N, Sekerija M, Dušek L, Mägi M, Malila N, Leinonen M, Velten M, Troussard X, Bouvier V, Guizard A-V, Bouvier A-M, Arveux P, Maynadié M, Woronoff A-S, Robaszkiwicz M, Baldi I, Monnereau A, Tretarre B, Colonna M, Molinié F, Bara S, Schwartz C, Lapôtre-Ledoux B, Grosclaude P, Stabenow R, Luttmann S, Nennecke A, Engel J, Schubert-Fritschle G, Heidrich J, Holleczek B, Jónasson JG, Clough-Gorr K, Comber H, Mazzoleni G, Giacomini A, Suter S, Sardo A, Barchielli A, Serrano D, De Angelis R, Mallone S, Tavilla A, Pierannunzio D, Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannoza F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Ruggie M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smalyte G, Calleja N, Johannesen TB, Rachtan J, Gózdź S, Blaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, de Munain AL, Torrella-Ramos A, Díaz García JM, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, M. Ess S, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primić-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Testicular germ-cell tumours and penile squamous cell carcinoma: Appropriate management makes the difference. *Eur J Surg Oncol*. 2019;45(1):60-6. doi:10.1016/j.ejso.2018.02.006
- Orlandi E, Alfieri S, Simon C, Trama A, Licita L, Hackl M, Van Eycken E, Henau K, Dimitrova N, Sekerija M, Dusek L, Magi M, Malila N, Leinonen M, Velten M, Troussard X, Bouvier V, Guizard AV, Bouvier AM, Arveux P, Maynadié M, Woronoff AS, Robaszkiwicz M, Baldi I, Monnereau A, Tretarre B, Colonna M, Molinié F, Bara S, Schwartz C, Lapôtre-Ledoux B, Grosclaude P, Stabenow R, Luttmann S, Nennecke A, Engel J, Schubert-Fritschle G, Heidrich J, Holleczek B, Jonasson JG, Clough-Gorr K, Comber H, Mazzoleni G, Giacomini A, Sardo AS, Barchielli A, Serrano D, De Angelis R, Mallone S, Tavilla A, Pierannunzio D, Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannoza F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Ruggie M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smalyte G, Calleja N, Johannesen TM, Rachtan J, Gozdź S, Blaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, de Munain L, Torrella-Ramos A, Garcia JMD, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, Ess SM, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primić-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E, Grp RAW. Treatment challenges in and outside a network setting: Head and neck cancers. *Ejso*. 2019;45(1):40-5. doi:10.1016/j.ejso.2018.02.007
- Pasquali S, Bonvalot S, Tzanis D, Casali PG, Trama A, Gronchi A, Hackl M, Van Eycken E, Henau K, Dimitrova N, Sekerija M, Dušek L, Mägi M, Malila N, Leinonen M, Velten M, Troussard X, Bouvier V, Guizard A-V, Bouvier A-M, Arveux P, Maynadié M, Woronoff A-S, Robaszkiwicz M, Baldi I, Monnereau A, Tretarre B, Colonna M, Molinié F, Bara S, Schwartz C, Lapôtre-Ledoux B, Grosclaude P, Stabenow R, Luttmann S, Nennecke A, Engel J, Schubert-Fritschle G, Heidrich J, Bernd H, Jónasson JG, Clough-Gorr K, Comber H, Mazzoleni G, Giacomini A, Sardo AS, Barchielli A, Serrano D, De Angelis R, Mallone S, Tavilla A, Pierannunzio D, Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannoza F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Ruggie M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smalyte G, Calleja N, Johannesen TB, Rachtan J, Gózdź S, Blaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, de Munain AL, Torrella-Ramos A, Díaz García JM, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, M. Ess S, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primić-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Testicular germ-cell tumours and penile squamous cell carcinoma: Appropriate management makes the difference. *Eur J Surg Oncol*. 2019;45(1):60-6.
- Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannoza F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Ruggie M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smalyte G, Calleja N, Johannesen TB, Rachtan J, Gózdź S, Blaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, de Munain AL, Torrella-Ramos A, Díaz García JM, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, Ess SM, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primić-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Treatment challenges in and outside a specialist network setting: Pancreatic neuroendocrine tumours. *European Journal of Surgical Oncology*. 2019;45(1):46-51. doi:10.1016/j.ejso.2017.08.019
- Moore C, Blumhagen RZ, Yang IV, Walts A, Powers J, Walker T, Bishop M, Russell P, Vestal B, Cardwell J, Markin CR, Mathai SK, Schwarz MJ, Steele MP, Lee J, Brown KK, Loyd JE, Crapo JD, Silverman EK, Cho MH, James JA, Guthridge JM, Cogan JD, Kropski JA, Swigris JJ, Bair C, Soon Kim D, Ji W, Kim H, Song JW, Maier LA, Pacheco KA, Hirani N, Poon AS, Li F, Jenkins RG, Braybrooke R, Saini G, Maher TM, Molyneux PL, Saunders P, Zhang Y, Gibson KF, Kass DJ, Rojas M, Sembrat J, Wolters PJ, Collard HR, Sundry JS, O'Riordan T, Strek ME, Noth I, Ma SF, Porteous MK, Kreider ME, Patel NB, Inoue Y, Hirose M, Arai T, Akagawa S, Eickelberg O, Fernandez IE, Behr J, Mogulkoc N, Corte TJ, Glaspole I, Tomassetti S, Ravaglia C, Poletti V, Crestani B, Borie R, Kannengieser C, Parfrey H, Fiddler C, Rassi D, Molina-Molina M, Machahua C, Montes Worboys A, Gudmundsson G, Isaksson HJ, Lederer DJ, Podolanczuk AJ, Montesi SB, Bendstrup E, Danchel V, Selman M, Pardo A, Henry MT, Keane MP, Doran P, Vašáková M, Sterclova M, Ryerson CJ, Wilcox PG, Okamoto T, Furusawa H, Miyazaki Y, Laurent G, Baltic S, Prele C, Moodley Y, Shea BS, Ohta K, Suzukawa M, Narumoto O, Nathan SD, Venuto DC, Woldehanna ML, Kokturk N, de Andrade JA, Luckhardt T, Kulkarni T, Bonella F, Donnelly SC, McElroy A, Armstrong ME, Aranda A, Carbone RG, Puppò F, Beckman KB, Nickerson DA, Fingerlin TE, Schwartz DA. Resequencing Study Confirms Host Defense and Cell Senescence Gene Variants Contribute to the Risk of Idiopathic Pulmonary Fibrosis. *Am J Respir Crit Care Med*. 2019;200(2):199-208. doi: 10.1164/rccm.201810-1891OC.
- Nicolai N, Biasoni D, Catanzaro MA, Colecchia M, Trama A, Hackl M, Eycken EV, Henau K, Dimitrova N, Sekerija M, Dušek L, Mägi M, Malila N, Leinonen M, Velten M, Troussard X, Bouvier V, Guizard A-V, Bouvier A-M, Arveux P, Maynadié M, Woronoff A-S, Robaszkiwicz M, Baldi I, Monnereau A, Tretarre B, Colonna M, Molinié F, Bara S, Schwartz C, Lapôtre-Ledoux B, Grosclaude P, Stabenow R, Luttmann S, Nennecke A, Engel J, Schubert-Fritschle G, Heidrich J, Holleczek B, Jónasson JG, Clough-Gorr K, Comber H, Mazzoleni G, Giacomini A, Suter S, Sardo A, Barchielli A, Serrano D, De Angelis R, Mallone S, Tavilla A, Pierannunzio D, Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannoza F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Ruggie M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smalyte G, Calleja N, Johannesen TM, Rachtan J, Gozdź S, Blaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, de Munain L, Torrella-Ramos A, Garcia JMD, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, Ess SM, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primić-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Testicular germ-cell tumours and penile squamous cell carcinoma: Appropriate management makes the difference. *Eur J Surg Oncol*. 2019;45(1):60-6.

Calleja N, Johannesen TB, Rachtan J, Gózdź S, Błaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, de Munain AL, Torrella-Ramos A, Díaz García JM, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navaro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, Ess SM, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primic-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Treatment challenges in and outside a network setting: Soft tissue sarcomas. *Eur J Surg Oncol*. 2019;45(1):31-9. doi:10.1016/j.ejso.2017.09.015

Pearlman R, Haraldsdóttir S, de la Chapelle A, Jonasson JG, Liyanarachchi S, Frankel WL, Rafnar T, Stefansson K, Pritchard CC, Hampel H. Clinical characteristics of patients with colorectal cancer with double somatic mismatch repair mutations compared with Lynch syndrome. *J Med Genet*. 2019;56(7):462-70. doi:10.1136/jmedgenet-2018-105698

Penalva G, Hogberg LD, Weist K, Vlahovic-Palcevski V, Heuer O, Monnet DL, Vandael E, Ivanov IN, Payerl-Pal M, Skjold Selle Pedersen K, Linask E, Schweickert B, Kontopidou F, Matuz M, Sarvikivi E, Cavalié P, Oza A, Sigmundsdóttir G, Fortinguerra F, Valinteliene R, Bruch M, Zarb P, Natsch S, Blix HS, Olczak-Pienkowska A, Iosif I, Alonso Herreras MT, Wiener V, Cizman M, Tesar T, Muller-Pebody B, Catteau L, Sabtcheva SD, Tambic Andrasevic A, Maikanti-Charalampous P, Zemlickova H, Sonksen U, Ivanova M, Maugat S, Jalava J, Noll I, Polemis M, Vegh Z, Kristinsson KG, Burns K, D'Ancona F, Vulane K, Miculevicene J, Perrin M, Scicluna EA, Schoffelen AF, Simonsen GS, Zabicka D, Canica M, Popescu GA, Schreterova E, Ribic H, Aracil B, Billstrom H, Wilson J, Grp ES-NS, Grp EA-NS. Decreasing and stabilising trends of antimicrobial consumption and resistance in *Escherichia coli* and *Klebsiella pneumoniae* in segmented regression analysis, European Union/European Economic Area, 2001 to 2018. *Eurosurveillance*. 2019;24(46):2-8. doi:10.2807/1560-7917.ES.2019.24.46.1900656

Piqué L, Martínez de Paz A, Piñeyro D, Martínez-Cardús A, Castro de Moura M, Llinás-Arias P, Setien F, Gomez-Miragaya J, Gonzalez-Suarez E, Sigurdsson S, Jonasson JG, Villanueva A, Vidal A, Davalos V, Esteller M. Epigenetic inactivation of the splicing RNA-binding protein CELF2 in human breast cancer. *Oncogene*. 2019;38(45):7106-12. doi:10.1038/s41388-019-0936-x

Qian F, Rookus MA, Leslie G, Risch HA, Greene MH, Aalfs CM, Adank MA, Adlard J, Agnarsson BA, Ahmed M, Aittomäki K, Andrusis IL, Arnold N, Arun BK, Ausesms MGEM, Azzollini J, Barrowdale D, Barwell J, Benitez J, Biłkowska K, Bonadona V, Borde J, Borg A, Bradbury AR, Brunet J, Buys SS, Caldés T, Caligo MA, Campbell I, Carter J, Chiquette J, Chung WK, Claes KBM, Collé JM, Collonge-Rame M-A, Couch FJ, Daly MB, Delnatte C, Diez O, Domchek SM, Dorfling CM, Eason J, Easton DF, Eeles R, Engel C, Evans DG, Fawcett L, Feliubadaló L, Foretova L, Friedman E, Frost D, Ganz PA, Garber J, Garcia-Barberan V, Gehrig A, Glendon G, Godwin AK, Gómez García EB, Hamann U, Hauke J, Hopper JL, Hulick PJ, Ilyanov I, Isaacs C, Izatt L, Jakubowska A, Janavicius R, John EM, Karlan BY, Kets CM, Laitman Y, Lázaro C, Leroux D, Lester J, Lesueur F, Loud JT, Lubinski J, Łukomska A, McCuffog L, Mebirouk N, Meijers-Heijboer HEJ, Meindl A, Miller A, Montagna M, Mooij TM, Mouret-Fourme E, Nathanson KL, Nehoray B, Neuhausen SL, Nevanlinna H, Nielsen FC, Offit K, Olah E, Ong K-r, Oosterwijk JC, Ottini L, Parsons MT, Peterlongo P, Pfeiler G, Pradhan N, Radice P, Ramus SJ, Rantala J, Rennert G, Robson M, Rodriguez GC, Salani R, Scheuner MT, Schmutzler RK, Shah PD, Side LE, Simard J, Singer CF, Steinemann D, Stoppa-Lyonnet D, Tan YY, Teixeira MR, Terry MB, Thomassen M, Tischkowitz M, Tognazzo S, Toland AE, Tung N, van Asperen CJ, van Engelen K, van Rensburg EJ, Venat-Bouvet L, Vierstraete J, Wagner G, Walker L, Weitzel JN, Yannoukakos D, Antoniou AC, Goldgar DE, Olopade OI, Chenevix-Trench G, Rebbeck TR, Huo D. Mendelian randomisation study of height and body mass index as modifiers of ovarian cancer risk in 22,588 BRCA1 and BRCA2 mutation carriers. *Br J Cancer*. 2019;121(2):180-92. doi:10.1038/s41416-019-0492-8

Ray-Coquard I, Trama A, Seckl MJ, Fotopoulou C, Pautier P, Pignata S, Kristensen G, Mangili G, Falconer H, Massuger L, Sehoul J, Pujade-Lauraine E, Lorusso D, Amant F, Rokkones E, Vergote I, Ledermann JA, Hackl M, Van Eycken E, Henau K, Dimitrova N, Sekerija M, Dušek L, Mägi M, Malila N, Leinonen M, Velten M, Troussard X, Bouvier V, Guizard A-V, Bouvier A-M, Arveux P, Maynadié M, Woronoff A-S, Robaszkievicz M, Baldi I, Monnereau A, Tretarre B, Colonna M, Molinié F, Bara S, Schwartz C, Lapôtre-Ledoux B, Grosclaude P, Stabenow R, Luttmann S, Nennecke A, Engel J, Schubert-Fritschle G, Heidrich J, Holleczeck B, Jónasson JG, Clough-Gorr K, Comber H, Mazzoleni G, Giacomini A, Sardo AS, Barchielli A, Serraino D, De Angelis R, Mallone S, Tavilla A, Pierannunzio D, Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannoza F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Ruggie M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smalyte G, Calleja N, Johannesen TB, Rachtan J, Gózdź S, Błaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, José Bento M, Miranda A, Safaei Diba C, Almar E, Larrañaga N, de Munain AL, Torrella-Ramos A, Díaz García JM, Marcos-Gragera R, José Sanchez M, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, Ess SM, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primic-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Rare ovarian tumours: Epidemiology, treatment challenges in and outside a network setting. *Eur J Surg Oncol*. 2019;45(1):67-74. doi:10.1016/j.ejso.2017.09.025

Sekerija M, Dušek L, Mägi M, Malila N, Leinonen M, Velten M, Troussard X, Bouvier V, Guizard A-V, Bouvier A-M, Arveux P, Maynadié M, Woronoff A-S, Robaszkievicz M, Baldi I, Monnereau A, Tretarre B, Colonna M, Molinié F, Bara S, Schwartz C, Lapôtre-Ledoux B, Grosclaude P, Stabenow R, Luttmann S, Nennecke A, Engel J, Schubert-Fritschle G, Heidrich J, Holleczeck B, Jónasson JG, Clough-Gorr K, Comber H, Mazzoleni G, Giacomini A, Sardo AS, Barchielli A, Serraino D, De Angelis R, Mallone S, Tavilla A, Pierannunzio D, Rossi S, Santaquilani M, Knijn A, Pannoza F, Gennaro V, Benfatto L, Ricci P, Autelitano M, Spagnoli G, Fusco M, Usala M, Vitale F, Michiara M, Tumino R, Mangone L, Falcini F, Ferretti S, Filiberti RA, Marani E, Iannelli A, Sensi F, Piffer S, Gentilini M, Madeddu A, Ziino A, Maspero S, Candela P, Stracci F, Tagliabue G, Ruggie M, Trama A, Gatta G, Botta L, Capocaccia R, Pildava S, Smalyte G, Calleja N, Johannesen TB, Rachtan J, Gózdź S, Błaszczyk J, Kępska K, de Lacerda GF, Bento MJ, Miranda A, Diba CS, Almar E, Larrañaga N, de Munain AL, Torrella-Ramos A, Díaz García JM, Marcos-Gragera R, Sanchez MJ, Navarro C, Salmeron D, Moreno-Iribas C, Galceran J, Carulla M, Mousavi M, Bouchardy C, Ess SM, Bordoni A, Konzelmann I, Rashbass J, Gavin A, Brewster DH, Huws DW, Visser O, Bielska-Lasota M, Primic-Zakelj M, Kunkler I, Benhamou E. Treatment challenges in and outside a specialist network setting: Pancreatic neuroendocrine tumours. *Eur J Surg Oncol*. 2019;45(1):46-51. doi:10.1016/j.ejso.2017.08.019

Vinayaga-Pavan M, Frampton M, Pontikos N, Levine AP, Smith PJ, Jonasson JG, Björnsson ES, Segal AW, Smith AM. Elevation in cell cycle and protein metabolism gene transcription in inactive colonic tissue from Icelandic patients with ulcerative colitis. *Inflamm Bowel Dis*. 2019;25(2):317-27. doi:10.1093/ibd/izy350

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1 boðsfyrirlestar

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Myndgreining

Forstöðumaður: Ásbjörn Jónsson dósent Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Framfarir í meðferð slagsjúklinga á Íslandi: Árangur gæðaverkefnis og lýsing á núverandi stöðu. Björn Þórarinnsson, Anna Mjöll Matthíasdóttir, Vilhjálmur Vilmarsson, Áskell Löve, Hans Björnsson.

Doktorsnemi

Cecilia Rose Collins. The Palaeopathology of Maxillary Sinusitis, Otitis Media and Mastoiditis in Medieval Iceland. University Reading. Leiðbeinendur: Mary Lewis, Frank Rühli, Ásbjörn Jónsson.

Doktorsritgerð

Cecilia Rose Collins. The Palaeopathology of Maxillary Sinusitis, Otitis Media and Mastoiditis in Medieval Iceland. Reading:University of Reading; 2019. Leiðbeinendur: Mary Lewis, Frank Rühli, Ásbjörn Jónsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Katrín Hjaltadóttir, Kristín Haldralsdóttir, Pétur Hörður Hannesson, Páll Helgi Möller. Ísetning á kera við gallblöðrubólgu á Landspítala 2010-2016. *Læknablaðið*. 2019;105(4): 171-5. doi:10.17992/ibl.2019.04.226.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Atlason HE, Love A, Sigurdsson S, Gudnason V, Ellingsen LM. SegAE: Unsupervised white matter lesion segmentation from brain MRIs using a CNN autoencoder. *NeuroImage Clin*. 2019;24:102085. doi:10.1016/j.nicl.2019.102085

Juliusson G, Gudmundsson G. Diagnostic imaging in adult non-cystic fibrosis bronchiectasis. *Breathe (Sheff)*. 2019;15(3):190-197. doi:10.1183/20734735.0009-2019

Juliusson G, Thorvaldsdóttir B, Kristjánsson JM, Hannesson P. Diagnostic imaging trends in the emergency department: an extensive single-center experience. *Acta Radiol Open*. 2019;8(7):2058460119860404. doi:10.1177/2058460119860404

Koppna H, Arkin E, Nordbeck A, Sie L, van der Gaag N. Swift Spontaneous Regression of a Pediatric Traumatic Acute Subdural Hematoma. *Case Rep Neurol*. 2019;11:351-56. doi:10.1159/000504468

Teiga E, Radosevic A, Sanchez J, Busto M, Aguilar G, Maiques J, Flores D, Zugazaga A, Beltran JG, Bazan F. A rare case of right lower quadrant pain. *BJR Case Rep*. 2018;5(2):20170024. doi:10.1259/bjcr.20170024

Önnur ritverk

Atlason HE, Love A, Sigurdsson S, Gudnason V, Ellingsen LM. Unsupervised brain lesion segmentation from MRI using a convolutional autoencoder. In *Medical Imaging 2019: Image Processing 2019 Mar 15 (Vol. 10949, p. 109491H)*. International Society for Optics and Photonics. doi:10.1117/12.2512953

Ónæmisfræði

Forstöðumaður: Björn Rúnar Lúðvíksson prófessor

Áherslur í rannsóknun innan fræðasviðsins
Rannsóknir á IgA mótéfnaskorti, á T-stýrfrumum, hlutverki varnarþéttis í sóra, notkun CDSS í áhættumati, greiningu, meðferð og eftirliti ónæmissjúkdóma, á ónæmissvörum nýburamísa við ýmsum bóluefnum og ónæmisglæðum, á langtíma ónæmisminni gegn bakteríum og kúabóluevirrunni, á bólguhjónun og hlutverki NK frumna, á bólguhamlandi áhrifum efna úr Bláa Lóninu og sjávarhryggleysingjum og á fæðuofnæmi hjá börnum, tengsl við fæðu, umhverfisþætti og erfiðir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif ónæmsglæða á stýrisfrumur og myndun ónæmisminnis í nýbura músum. Stefania Bjarnarson.

Bólguhjöldun: Ákvörðun lykilsameinda á náttúrulegum drápsfrumum og daufkyrningum. Jóna Freysdóttir.

Hlutverk LL-37 í meingerð sóra. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Kerfisliðfræðileg greining á eflingu ónæmissvara nýbura. Stefania P. Bjarnarson.

Mikilvægi hrota og öndunarstoppa fyrir andlega og líkamlega heilsu barna. Michael Clausen, Erna Sif Arnardóttir, Sigurveig Sigurðardóttir, Gunnar Guðmundsson.

Mögulegar orsakir undirliggjandi B-frumu galla IgA skorts og tengsl þeirra við aðra meðfædda mótefnagalla. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Notkun GigtRáðs sem klínísk stúðningskerfi við greiningarferli sjálfónæmis- og gigtarsjúkdóma. Björn Rúnar Lúðvíksson. Ónæmiskerfi beinmergs. Siggeir Fannar Brynjólfsson.

Sjávarlífverur – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Jóna Freysdóttir.

Skammtasparandi áhrif nýstárlegra ónæmsglæða á ónæmissvör nýburamúsa við bólusetningum. Stefania P. Bjarnarson.

Rannsóknasjóður Rannís

Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils. Ingibjörg Harðardóttir og Jóna Freysdóttir (2017-2019).

Innviðasjóður Rannís

Uppbygging aðstöðu Lífvísindaseturs Háskóla Íslands til fjölkúlna ónæmismælinga (multiplex bead array). Jóna Freysdóttir og fl.

Uppfærsla á smásjóni Axiomager M1 frá Zeiss. Stefania P. Bjarnarson og fl.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Áhrif ómega-3 fjölmottaðra fitusýra á hjöðun bólgu - Hlutverk bólguhjöðunar-miðla og NK frumna. Ingibjörg Harðardóttir og Jóna Freysdóttir. Doktorstyrkur leið b fyrir Kirstine Nolling Jensen (2016-2019).

Effects of omega-3 PUFA on NK cell and neutrophil activation and cross-talk. Jóna Freysdóttir.

Efling ónæmissvara nýbura með ónæmsglæðunum mmCT og CTB-CpG. Ingileif Jónsdóttir. (2017-2019).

Identification of key molecules on neutrophils that can strengthen resolution of inflammation. Jóna Freysdóttir og Ingibjörg Harðardóttir. (2018-2021).

Langlíf ónæmisminni og lifunarboð fyrir plasmafrumur í beinmerg. Ingileif Jónsdóttir.

Mechanisms of adjuvant-enhanced GC and memory induction in neonates. Stefania P. Bjarnarson.

Mögulegar orsakir undirliggjandi B-frumu galla IgA skorts og tengsl þeirra við aðra meðfædda mótefnagalla. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Resolution of inflammation, identification of key cells/ molecules. Ingibjörg Harðardóttir.

Doktorsnemar

Andri Leó Lemarquis. Genetics and cellular regulatory mechanisms in the pathogenesis of autoimmunity in IgA deficiency. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Auður Anna Aradóttir Pind. Kerfisliðfræðileg greining á eflingu ónæmissvara nýbura. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingileif Jónsdóttir og Stefania P. Bjarnarson.

Ása Bryndís Guðmundsdóttir. Effects of exopolysaccharides from Cyanobacterium aponinum from the Blue Lagoon on immune responses in vitro. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Guðrún Ása Björnsdóttir. Notkun GigtRáðs sem stúðningskerfi (e. Clinical Decision Support

System, CDSS) við greiningarferli sjálfónæmis- og gigtarsjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Hildur Sigurgrímsdóttir. Hugsanleg tengsl varnarpeptíða í meingerð fjölkerfa sjálfónæmissjúkdóma sem sérkennast af ofvirkni TNF α bólguferla. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir.

Hrönn Guðmundsdóttir. Identification of key molecules on neutrophils that can strengthen resolution of inflammation. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Jenny Lorena Molina Estupiñan. Enhanced neonatal immune response by the adjuvants mmCT and dmLT. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingileif Jónsdóttir og Stefania P. Bjarnarson.

Julie Elm Heintz. Overview of hypogammaglobulinemias in Iceland and the role of early B-cell development in its pathogenesis in relation to IgAD. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Kirstine Nolling Jensen. Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Sunneva Smáradóttir. The role of antimicrobial peptides in innate lymphoid cells and NK/NKT cells and their link to the pathogenesis of psoriasis. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson og Jóna Freysdóttir.

Xiaxia Di. Searching for immunomodulatory compounds from Icelandic marine invertebrates. Lyfjafraeðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum Samstarfsaðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands

Barnspítali Hringins, ofnæmsgöngudeild A3, rannsóknastofa í gigtarsjúkdómum, gigtlækningadeild, meltingarsjúkdómadeild, rannsóknastofa í meinafræði, sýklafræðideild, blóðbankinn, Landspítala. Læknadeild, lyfjafraeðideild, líf- og umhverfsvísindadeild Háskóla Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Austurríki:

Intercell AG, Vienna.

Bandaríkin:

University of Wisconsin School of Medicine and Public Health, Madison WI.

Bretland Southampton General Hospital.

Danmörk:

University of Southern Denmark, Dept. of Microbiology and Immunology, University of Aarhus, Holbæk Hospital.

Grikkland:

Kapodistrian University of Athens.

Holland:

Academic Medical Centre, Amsterdam, Leiden University Medical Center, Sanquin Research and Landsteiner Laboratory.

Ítalía:

GSK Vaccines and Diagnostics, Siena.

Litháen:

Vilnius University.

Noregur:

University of Oslo.

Pólland:

Medical University of Lodz.

Sádi Arabia:

King Faisal Specialist Hospital,

Spánn:

Hospital Universitari La Paz.

Svíþjóð:

Division of Clinical Immunology, Department of Laboratory Medicine, Karolinska Institute Stockholm, Thermo Fisher Scientific Uppsala, Department of Medical Microbiology and Immunology and Göteborg University Vaccine Research Institute (GUVAX), University of Gothenburg.

Ungverjaland:

Semmelweis University School of Medicine.

Þýskaland:

Charité-Universitätsmedizin Berlin.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Björn Rúnar Lúðvíksson, Editorial Board. Scandinavian Journal of Immunology. Wiley-Blackwell. Editorial Board, Cellular & Molecular Immunology. Nature publishing group.

Ingileif Jónsdóttir, Editorial Board. Scandinavian Journal of Immunology. Wiley-Blackwell.

Jóna Freysdóttir, Editorial Board. Scandinavian Journal of Immunology. Wiley-Blackwell.

Doktorsritgerðir

Andri Leó Lemarquis. Klínísk mynd og ónæmissvar einstaklinga með sértækan IgA skort = Clinical, cellular and serologic analysis of selective IgA deficiency. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson. Meðleiðbeinandi: Una Bjarnadóttir. Aðrir í nefndinni: Ásgeir Haraldsson, Ingileif Jónsdóttir, René Toes.

Ása Bryndís Guðmundsdóttir. Áhrif utanfrumufjölskra Cyanobacterium aponinum úr Bláa Lóninu á ónæmissvör in vitro = Effects of exopolysaccharides from Cyanobacterium aponinum from the Blue Lagoon in Iceland on immune responses in vitro. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Xiaxia Di Leit að efnum með ónæmsbælandi áhrif úr íslenskum sjávarhyggleysingjum = Searching for immunomodulatory compounds from Icelandic marine invertebrates. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hannes Bjarki Vigfússon, Hörður Snaevar Harðarson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Ólafur Guðlaugsson. Lyme sjúkdómur á Íslandi – Faraldsfræði á árunum 2011-2015. Læknablaðið. 2019;105(2):63-70. doi:10.17992/lbl.2019.02.215

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Aradóttir Pind AA, Dubik M, Thorsdóttir S, Meinke A, Harandi AM, Holmgren J, Del Giudice G, Jónsdóttir I, Bjarnarson SP. Adjuvants Enhance the Induction of Germinal Center and Antibody Secreting Cells in Spleen and Their Persistence in Bone Marrow of Neonatal Mice. Front Immunol. 2019;10:2214. doi:10.3389/fimmu.2019.02214

Björnsdóttir G, Ivarsdóttir EV, Bjarnadóttir K, Benonisdóttir S, Gylfadóttir SS, Arnadóttir GA, Benediktsson R, Halldorsson GH, Helgadóttir A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Jónsdóttir I, Kristinsdóttir AM, Magnusson OT, Masson G, Melsted P, Rafnar T, Sigurdsson A, Sigurdsson G, Skuladóttir A, Steinthorsdóttir V, Styrkarsdóttir U, Thorgeirsson G, Thorleifsson G, Víkingsson A, Guðbjartsson DF, Holm H, Stefansson H, Thorsteinsdóttir U, Norddahl GL, Sulem P, Thorgeirsson TE, Stefansson K. A PRPH splice-donor variant associates with reduced sural nerve amplitude and risk of peripheral neuropathy. Nat Commun. 2019;10(1):1777. doi:10.1038/s41467-019-09719-4

Eysteinsdóttir JH, Sigurgrímsdóttir H, Einarsdóttir HK, Freysdóttir J, Agnarsson BA, Ólafsson JH, Sigurgeirsson B, Lúðvíksson BR. Effective treatment with balneophototherapy and narrowband UVB monotherapy reduces skin homing Th17/Tc17 and Th22/Tc22 effector cells in peripheral blood in patients with psoriasis. *J Dermatol Sci.* 2019;96(2):110–112. doi:10.1016/j.jdermsci.2019.10.001

Gudbjartsson DF, Thorgeirsson G, Sulem P, Helgadóttir A, Gylfason A, Saemundsdóttir J, Björnsson E, Norddahl GL, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Eggertsson HP, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Indridason OS, Pálsson R, Jonasson F, Jonsdóttir I, Eyjolfsson GI, Sigurdardóttir O, Ólafsson I, Danielsen R, Matthiasson SE, Kristmundsdóttir S, Halldórsson BV, Hreidarsson AB, Valdimarsson EM, Gudnason T, Benediktsson R, Steinthorsdóttir V, Thorsteinsdóttir U, Holm H, Stefansson K. Lipoprotein(a) Concentration and Risks of Cardiovascular Disease and Diabetes. *J Am Coll Cardiol.* 2019;74(24):2982–2994. doi:10.1016/j.jacc.2019.10.019

Gudmundsdóttir AB, Brynjólfsson A, Ólafsdóttir ES, Hardardóttir I, Freysdóttir J. Exopolysaccharides from *Cyanobacterium aponinum* induce a regulatory dendritic cell phenotype and inhibit SYK and CLEC7A expression in dendritic cells, T cells and keratinocytes. *Int Immunopharmacol.* 2019;69:328–36. doi:10.1016/j.intimp.2019.01.044

Gudmundsson HT, Hansen KE, Halldórsson BV, Lúðvíksson BR, Gudbjörnsson B. Clinical decision support system for the management of osteoporosis compared to NOGG guidelines and an osteology specialist: a validation pilot study. *BMC Med Inform Decis Mak.* 2019;19(1):27. doi:10.1186/s12911-019-0749-4

Ivardsdóttir EV, Benonisdóttir S, Thorleifsson G, Sulem P, Oddsson A, Styrkarsdóttir U, Kristmundsdóttir S, Arnadóttir GA, Thorgeirsson G, Jonsdóttir I, Zoega GM, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Jonasson F, Holm H, Stefansson K. Sequence variation at ANAPC1 accounts for 24% of the variability in corneal endothelial cell density. *Nat Commun.* 2019;10(1):1284. doi:10.1038/s41467-019-09304-9

Kortesoja M, Karhu E, Ólafsdóttir ES, Freysdóttir J, Hanski L. Impact of dibenzocyclooctadiene lignans from *Schisandra chinensis* on the redox status and activation of human innate immune system cells. *Free Radic Biol Med.* 2019;131:309–17. doi:10.1016/j.freeradbiomed.2018.12.019

Kristjánsson RP, Benonisdóttir S, Davidsson OB, Oddsson A, Tragante V, Sigurdsson JK, Stefansdóttir L, Jonsson S, Jónsson BO, Arthur JG, Arnadóttir GA, Sulem P, Halldórsson BV, Gunnarsson B, Halldórsson GH, Stefansson OA, Oskarsson GR, Deaton AM, Ólafsson I, Eyjolfsson GI, Sigurdardóttir O, Onundarson PT, Gislason D, Gislason T, Lúðvíksson BR, Lúðvíksson D, Ólafsdóttir TA, Rafnar T, Masson G, Zink F, Björnsson G, Magnusson OT, Björnsson US, Thorleifsson G, Norddahl GL, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Jonsdóttir I, Sulem P, Stefansson K. A loss-of-function variant in ALOX15 protects against nasal polyps and chronic rhinosinusitis. *Nat Genet.* 2019;51(2):267–76. doi:10.1038/s41588-018-0314-6

Lemarquis AL, Theodors FP, Einarsdóttir HK, Lúðvíksson BR. Mapping of signalling pathways linked to sIgAD reveals impaired IL-21 driven STAT3 B-cell activation. *Front Immunol.* 2019;10:403. doi:10.3389/fimmu.2019.00403

Magnusdóttir H, Vidarsdóttir AG, Lúðvíksson BR, Clausen M, Lund SH, Jensen AB, Sigurdardóttir ST. Ara h 1 and Ara h 6 Sensitization Causes Clinical Peanut Allergy in Ara h 2-Negative Individuals. *Int Arch Allergy Immunol.* 2019;178(1):66–75. doi:10.1159/000493327

Styrkarsdóttir U, Stefansson OA, Gunnarsdóttir K, Thorleifsson G, Lund SH, Stefansdóttir L, Juliusson K, Agustsdóttir AB, Zink F, Halldórsson GH, Ivardsdóttir EV, Benonisdóttir S, Jónsson H, Gylfason A, Norland K, Trajanoska K, Boer CG, Southam L, Leung JCS, Tang

NLS, Kwok TCY, Lee JSW, Ho SC, Byrjalsen I, Center JR, Lee SH, Koh JM, Lohmander LS, Ho-Pham LT, Nguyen TV, Eisman JA, Woo J, Leung PC, Loughlin J, Zeggini E, Christiansen C, Rivadeneira F, van Meurs J, Uitterlinden AG, Mogensen B, Jonsen H, Ingvarsson T, Sigurdsson G, Benediktsson R, Sulem P, Jonsdóttir I, Masson G, Holm H, Norddahl GL, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Stefansson K. GWAS of bone size yields twelve loci that also affect height, BMD, osteoarthritis or fractures. *Nat Commun.* 2019;10(1):2054. doi:10.1038/s41467-019-09860-0

Thorisdóttir B, Gunnarsdóttir I, Vidarsdóttir AG, Sigurdardóttir S, Birgisdóttir BE, Thorsdóttir I. Infant Feeding, Vitamin D and IgE Sensitization to Food Allergens at 6 Years in a Longitudinal Icelandic Cohort. *Nutrients.* 2019;11(7). doi:10.3390/nu11071690

Tin A, Marten J, Halperin Kuhns VL, Li Y, Wuttke M, Kirsten H, Sieber KB, Qiu C, Gorski M, Yu Z, Giri A, Sveinbjörnsson G, Li M, Chu AY, Hoppmann A, O'Connor LJ, Prins B, Nutile T, Noce D, Akiyama M, Cocco M, Ghasemi S, van der Most PJ, Horn K, Xu Y, Fuchsberger C, Sedaghat S, Afaq S, Amin N, Ärnlöv J, Bakker SJL, Bansal N, Baptista D, Bergmann S, Biggs ML, Biino G, Boerwinkle E, Bottinger EP, Boutin TS, Brumat M, Burkhardt R, Campana E, Campbell A, Campbell H, Carroll RJ, Catamo E, Chambers JC, Ciullo M, Concas MP, Coresh J, Corre T, Cusi D, Felicitá SC, de Borst MH, De Grandi A, de Mutser R, de Vries APJ, Delgado G, Demirkan A, Devuyst O, Dittrich K, Eckardt KU, Ehret G, Endlich K, Evans MK, Gansevoort RT, Gasparini P, Giedraitis V, Gieger C, Girotto G, Gögele M, Gordon SD, Gudbjartsson DF, Gudnason V; German Chronic Kidney Disease Study, Haller T, Hamet P, Harris TB, Hayward C, Hicks AA, Hofer E, Holm H, Huang W, Hutri-Kähönen N, Hwang SJ, Ikram MA, Lewis RM, Ingelsson E, Jakobsdóttir J, Jonsdóttir I, Jonsson H, Joshi PK, Josyula NS, Jung B, Kähönen M, Kamatani Y, Kanai M, Kerr SM, Kiess W, Kleber ME, Koenig W, Kooper JS, Körner A, Kovacs P, Krämer BK, Kronenberg F, Kubo M, Kühnel B, La Bianca M, Lange LA, Lehne B, Lehtimäki T; Lifelines Cohort Study, Liu J, Loeffler M, Loos RF, Lytikäinen LP, Magi R, Mahajan A, Martin NG, März W, Mascalconi D, Matsuda K, Meisinger C, Meitinger T, Metspalu A, Milanesechi Y; V. A. Million Veteran Program, O'Donnell CJ, Wilson OD, Gaziano JM, Mishra PP, Mohlke KL, Mononen N, Montgomery GW, Mook-Kanamori DO, Müller-Nurasyid M, Nadkarni GN, Nalls MA, Nauck M, Nikus K, Ning B, Nolte IM, Noordam R, O'Connell JR, Ólafsson I, Padmanabhan S, Penninx BWJH, Perls T, Peters A, Pirastu M, Pirastu N, Pistis G, Polasek O, Ponte B, Porteous DJ, Poulain T, Preuss MH, Rabelink TJ, Raffield LM, Raitakari OT, Rettig R, Rheinberger M, Rice KM, Rizzi F, Robino A, Rudan I, Krajačevićchova A, Cifkova R, Rueedi R, Ruggiero D, Ryan KA, Saba Y, Salvi E, Schmidt H, Schmidt R, Shaffer CM, Smith AV, Smith BH, Spracklen CN, Strauch K, Stumvoll M, Sulem P, Tajuddin SM, Ten A, Thiery J, Thio CHL, Thorsteinsdóttir U, Toniolo D, Tönjes A, Tremblay J, Uitterlinden AG, Vaccargiu S, van der Harst P, van Duijn CM, Verweij N, Völker U, Vollenweider P, Waeber G, Waldenberger M, Whitfield JB, Wild SH, Wilson JF, Yang Q, Zhang W, Zonderman AB, Bochud M, Wilson JG, Pendergrass SA, Ho K, Parsa A, Pramstaller PP, Psaty BM, Böger CA, Snieder H, Buttenworth AS, Okada Y, Edwards TL, Stefansson K, Susztak K, Scholz M, Heid IM, Hung AM, Teumer A, Pattaro C, Woodward OM, Vitart V, Köttgen A. Target genes, variants, tissues and transcriptional pathways influencing human serum urate levels. *Nat Genet.* 2019;51(10):1459–74. doi:10.1038/s41588-019-0504-x

Weiner J, Lewis DJM, Maertzdorf J, Mollenkopf HJ, Bodinham C, Pizzoferrero K, Linley C, Greenwood A, Mantovani A, Bottazzi B, Denoel P, Leroux-Roels G, Kester KE, Jonsdóttir I, van den Berg R, Kaufmann SHE, Del Giudice G. Characterization of potential biomarkers of reactivity of licensed antiviral vaccines: randomized controlled clinical trials conducted by the BIOVACSAFE consortium. *Sci Rep.* 2019;9(1):20362. doi:10.1038/s41598-019-56994-8

Önnur ritverk

Al-Saud B, Sigurdardóttir ST. Early Introduction of Egg and Development of Egg Allergy. *Int Arch Allergy Immunol.* 2019;178(3):279–280. doi:10.1159/000496266

Björn Rúnar Lúðvíksson. Arðbært heilbrigðiskerfi. *Læknablaðið.* 2019;105(10):425

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum:28

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 7

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6

Skurðlæknisfræði

Forstöðumaður: Tómas Guðbjartsson prófessor

Barnaskurðlækningar forsvarsaður: Þráinn Rósmundsson aðjúnkt

Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði tengiliður: Arnar Þór Guðjónsson yfirlæknir

Heila- og taugaskurðlæknisfræði forsvarsaður: Ingvar Hákon Ólafsson aðjúnkt

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði forsvarsaður: Bjarni Torfason dósent

Lýtaskurðlæknisfræði forsvarsaður tengiliður: Gunnar Auðólfsson yfirlæknir

Kviðarholts- og brjóstaskurðlækningar forsvarsaður: Páll Helgi Möller dósent

Pvægfaraskurðlæknisfræði forsvarsaður: Sigurður Guðjónsson, lektor

Æðaskurðlæknisfræði tengiliður: Lilja Þyri Björnsdóttir yfirlæknir

Barnaskurðlæknisfræði

Forsvarsaður: Þráinn Rósmundsson aðjúnkt

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Magnúsdóttir MB, Róbertsson V, Þorgrímsson S, Rósmundsson Þ, Agnarsson Ú, Haraldsson Á. Abdominal pain is a common and recurring problem in paediatric emergency departments. *Acta paediatrica (Oslo, Norway : 1992).* 2019;108(10):1905–10. doi:10.1111/apa.1478.

Stadil T, Koivusalo A, Pakarinen M, Mikkelsen A, Emblem R, Svensson JF, Ehrén H, Jónsson L, Bäckstrand J, Lilja HE, Donoso F, Thorup JM, Sæter T, Rasmussen L, Pedersen RN, Stenström P, Arnbjörnsson E, Óskarsson K, Qvist K. Surgical repair of long-gap esophageal atresia: A retrospective study comparing the management of long-gap esophageal atresia in the Nordic countries. *J Pediatr Surg.* 2019;54(3):423–8. doi:10.1016/j.jpedsurg.2018.07.023

Heila- og taugaskurðlæknisfræði

Forsvarsaður: Ingvar Hákon Ólafsson aðjúnkt

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Burström G, Swamy A, Spliethoff JW, Reich C, Babic D, Hendriks BHW, Skulason H, Persson O, Elmi Terander A, Edström E. Diffuse reflectance spectroscopy accurately

identifies the pre-cortical zone to avoid impending pedicle screw breach in spinal fixation surgery. *Biomed Opt Express*. 2019;10(11):5905-20. doi:10.1364/BOE.10.005905

Elmi-Terander A, Burström G, Nachabe R, Skulason H, Pedersen K, Fagerlund M, Ståhl F, Charalampidis A, Söderman M, Holmin S, Babic D, Jenniskens I, Edström E, Gerdhem P. Pedicle Screw Placement Using Augmented Reality Surgical Navigation With Intraoperative 3D Imaging: A First In-Human Prospective Cohort Study. 2019;44(7):517-25. doi:10.1097/brs.0000000000002876

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Bjarni Torfason dósent

Áherslur í rannsóknnum innan fræðigreinarinnar

Meðfæddir gallar og áunnir sjúkdómar í hjarta, brjóstholi og brjóstakassa eru meðal víðfangsefna sérgreinarinnar. Lögð er áhersla á rannsóknir á hugsanlegum fylgikvillum skurðaðgerða á hjarta og lungum auk árangurs af fyrirbyggjandi aðgerðum gegn aukaverkunum, bólgusvörum líkamans í og eftir aðgerð. Gróning sára, blóðstorkuvandamál, erfðir lungnakrabbameins, loftbrjóst, meðfæddir gallar á hjarta, brjóstakassa og hjarta og nýjar leiðir til að fást við greiningu og skipulagningu meðferðar þar með talið þrívíddarprentun. Sjúklingar með hjartatíf og sjúklingar með hjartabilun á alvarlegu stigi. Lögð er áhersla á vísindalegt gæðaeftirlit í starfsemi fræðigreinarinnar og með því stuðlað að sem bestri þjónustu hjarta- og lungnaskurðlækninga við sjúklingana.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Nordic Consortium for Acute Type A Aortic Dissection (NORCAAD). Tómas Guðbjartsson.

Doktorsnemar

Daði Helgason: Bráður nýrnaskaði í kjölfar hjartaadgerða og kransæðaprenginga - Tíðni, áhættuþættir og afdrif = Acute kidney injury following cardiac surgery and coronary angiography - Incidence, risk factors and outcome. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ingibjörg J. Guðmundsdóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Gísli Sigurðsson, Martin Ingi Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Martin Ingi Sigurðsson.

Sindri Aron Viktorsson. Ósæðarlokuskipti vegna lokuprengsla á Íslandi - Ábendingar, fylgikvillar og árangur = Surgical aortic valve replacement for aortic stenosis in Iceland. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í nefndinni: Arnar Geirsson, Karl K. Andersen, Martin Ingi Sigurðsson, Thor Aspelund.

Þórir Einarsson Long. Bráður nýrnaskaði - Nýgengi, áhættuþættir, endurheimt nýrnastarfsemi og lifun = Acute Kidney Injury - Incidence, risk factors, renal recovery and outcome. Umsjónarkennari: Gísli H. Sigurðsson. Leiðbeinandi Ólafur Skúli Indriðason, meðleiðbeinandi Martin Ingi Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Runólfur Pálsson, Tómas Guðbjartsson

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala svo sem lungnalæknisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, blóðlæknisfræði, meinafræði, barnalæknisfræði, nýrnalæknisfræði, hjartalæknisfræði barna og fullorðinna og Blóðbanki.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Lífvísindasetur, Lífðlisfræðistofnun og hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Krabbameinsfélag Íslands, Hjartavernd og Íslensk erfðagreining.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Tómas Guðbjartsson í ritstjórn *Interactive Cardiovascular and Thoracic Surgery Journal*

Doktorsritgerðir

Daði Helgason: Bráður nýrnaskaði í kjölfar hjartaadgerða og kransæðaprenginga - Tíðni, áhættuþættir og afdrif = Acute kidney injury following cardiac surgery and coronary angiography - Incidence, risk factors and outcome. Reykjavík:Háskóla Íslands;2019. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ingibjörg J. Guðmundsdóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Gísli Sigurðsson, Martin Ingi Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Martin Ingi Sigurðsson.

Sindri Aron Viktorsson. Ósæðarlokuskipti vegna lokuprengsla á Íslandi - Ábendingar, fylgikvillar og árangur = Surgical aortic valve replacement for aortic stenosis in Iceland. Reykjavík:Háskóla Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í nefndinni: Arnar Geirsson, Karl K. Andersen, Martin Ingi Sigurðsson, Thor Aspelund.

Þórir Einarsson Long. Bráður nýrnaskaði - Nýgengi, áhættuþættir, endurheimt nýrnastarfsemi og lifun = Acute Kidney Injury - Incidence, risk factors, renal recovery and outcome. Reykjavík:Háskóla Íslands;2019. Umsjónarkennari: Gísli H. Sigurðsson. Leiðbeinandi Ólafur Skúli Indriðason, meðleiðbeinandi Martin Ingi Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Runólfur Pálsson, Tómas Guðbjartsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Anna Guðlaug Gunnarsdóttir, Kristján Orrí Viðisson, Sindri Aron Viktorsson, Árni Johnsen, Daði Helgason, Inga Lára Ingvarsdóttir, Sólveig Helgadóttir, Arnar Geirsson, Tómas Guðbjartsson. Snemmkominn árangur opinna ósæðarlokuskipta við ósæðarlokuprengslum hjá konum á Íslandi. *Læknablaðið*. 2019;105(7-8):215-21. doi:10.17992/lbl.2019.05.230

Tómas Guðbjartsson, Anders Jeppsson. Skurðsýkingar eftir opnar hjartaadgerðir - yfirflitsgrein. *Læknablaðið*. 2019;105(4):177-82. doi: 10.17992/lbl.2019.04.227

Þórdís Þekelsdóttir, Hera Jóhannesdóttir, Linda Ósk Árnadóttir, Jónas Aðalsteinnsson, Helga Rún Garðarsdóttir, Daði Helgason, Tómas Andri Axelsson, Sólveig Helgadóttir, Alexandra Aldis Heimisdóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Tómas Guðbjartsson. Engin marktæk tengsl offitu og lifunar eftir kransæðahjáveituaðgerð. *Læknablaðið*. 2019;105(7-8):319-326. doi: 10.17992/lbl.2019.0708.240

Ritverk - vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Ahlsson A, Wickbom A, Geirsson A, Franco-Cereceda A, Ahmad K, Gunn J, Hansson EC, Hjortdal V, Jarvela K, Jeppsson A, Mennander A, Nozohoor S, Pan E, Zindovic I, Gudbjartsson T, Olsson C. Is There a Weekend Effect in Surgery for Type A Dissection? Results From the Nordic Consortium for Acute Type A Aortic Dissection Database. 2019;108(3):770-6. doi:10.1016/j.athoracsur.2019.03.00

Authors/Task Force M, Kunst G, Milojevic M, Boer C, De Somer FMJJ, Gudbjartsson T, van den Gooj J, Jones TJ, Lomivorotov V, Merkle F, Ranucci M, Puis L, Wahba A, Reviewers EEE, Alston P, Fitzgerald D, Nikolic A, Onorati F, Rasmussen BS, Svenmarker S. 2019 EACTS/EACTA/EBCP guidelines on cardiopulmonary bypass in adult cardiac surgery. *Br J Anaesth*. 2019;123(6):713-57. doi:10.1016/j.bja.2019.09.012

Chemtob RA, Hjortdal V, Ahlsson A, Gunn J, Mennander A, Zindovic I, Olsson C, Pivodic A, Hansson EC, Jeppsson A, Geirsson A, Gudbjartsson T. Effects of Sex on Early Outcome following Repair of Acute Type A Aortic Dissection: Results from The Nordic Consortium for Acute Type A Aortic Dissection (NORCAAD). *Aorta (Stamford, Conn)*. 2019;7(1):7-14. doi:10.1055/s-0039-1687900

Geirsson A, Shioda K, Olsson C, Ahlsson A, Gunn J, Hansson EC, Hjortdal V, Jeppsson A, Mennander A,

Wickbom A, Zindovic I, Gudbjartsson T. Differential outcomes of open and clamp-on distal anastomosis techniques in acute type A aortic dissection. *J Thorac Cardiovasc Surg*. 2019;157(5):1750-58. doi:10.1016/j.jtcvs.2018.09.020.

Gudbjartsson T, Ahlsson A, Geirsson A, et al. Acute type A aortic dissection - a review. *Scand Cardiovasc J*. 2020;54(1):1-13. doi:10.1080/14017431.2019.1660401

Halldorsson H, Orrason AW, Oskarsdóttir GN, Petursdóttir A, Fridriksson BM, Magnússon MK, Jonsson S, Gudbjartsson T. Improved long-term survival following pulmonary resections for non-small cell lung cancer: results of a nationwide study from Iceland. *Ann Transl Med*. 2019;7(5):88. doi:10.21037/atm.2019.01.10.

Hansson EC, Geirsson A, Hjortdal V, Mennander A, Olsson C, Gunn J, Zindovic I, Ahlsson A, Nozohoor S, Chemtob RA, Pivodic A, Gudbjartsson T, Jeppsson A. Preoperative dual antiplatelet therapy increases bleeding and transfusions but not mortality in acute aortic dissection type A repair. *Eur J Cardiothorac Surg*. 2019;56(1):182-8. doi:10.1093/ejcts/eyz469

Ingvarsdóttir IL, Vidarsdóttir H, Valsson F, Simonardóttir L, Sigurðsson MI, Myrdal G, Geirsson A, Gudbjartsson T. Venovenous extracorporeal membrane oxygenation treatment in a low-volume and geographically isolated cardiothoracic centre. *Acta Anaesthesiol Scand*. 2019;63(7):879-84. doi:10.1111/aas.13367

Johannesdóttir U, Jonsdóttir GM, Johannesdóttir BK, Heimisdóttir AA, Eythorsson E, Gudbjartsson T, Mogensen B. Penetrating stab injuries in Iceland: a whole-nation study on incidence and outcome in patients hospitalized for penetrating stab injuries. *Scand J Trauma Resusc Emerg Med*. 2019;27(1):7. doi: 10.1186/s13049-018-0582-2.

Long TE, Helgadóttir S, Helgason D, Sigurðsson GH, Gudbjartsson T, Pálsson R, Indriðason OS, Sigurðsson MI. Postoperative Acute Kidney Injury: Focus on Renal Recovery Definitions, Kidney Disease Progression and Survival. *Am J Nephrol*. 2019;49(3):175-85. doi:10.1159/000496611.

Pan E, Wallinder A, Peterström E, Geirsson A, Olsson C, Ahlsson A, Fuglsang S, Gunn J, Hansson EC, Hjortdal V, Mennander A, Nozohoor S, Wickbom A, Zindovic I, Gudbjartsson T, Jeppsson A. Outcome after type A aortic dissection repair in patients with preoperative cardiac arrest. *Resuscitation*. 2019;144:1-5. doi:10.1016/j.resuscitation.2019.08.039

Viktorsson SA, Vidisson KO, Gunnarsdóttir AG, Helgason D, Johnsen A, Ingvarsdóttir IL, Sigurðsson MI, Geirsson A, Gudbjartsson T. Improved long-term outcome of surgical AVR for AS: Results from a population-based cohort. *J Card Surg*. 2019;34(11):1235-42. doi:10.1111/jocs.14238

Zindovic I, Gudbjartsson T, Ahlsson A, Fuglsang S, Gunn J, Hansson EC, Hjortdal V, Jarvela K, Jeppsson A, Mennander A, Olsson C, Pan E, Sjögren J, Wickbom A, Geirsson A, Nozohoor S. Malperfusion in acute type A aortic dissection: An update from the Nordic Consortium for Acute Type A Aortic Dissection. *J Thorac Cardiovasc Surg*. 2019;157(4):1324-33.e6. doi:10.1016/j.jtcvs.2018.10.134

Önnur ritverk

Atli Steinn Valgarðsson, Tómas Guðbjartsson. Loftbrjóst beggja vegna eftir nálástungumeðferð á meðgöngu - sjúkralífelli. *Læknablaðið*. 2019;105(1):19-21. doi: 10.17992/lbl.2019.01.212

Úlfur Thoroddsen, Tómas Guðbjartsson. Skyndilegur brjóstverkur og raddbreyting eftir notkun rafsigarettu - sjúkralífelli. *Læknablaðið*. 2019;105(6):383-4. doi:10.17992/lbl.2019.06.237

Kviðarhols- og brjóstaskurðlækningar

Forsvarsmáður: Páll Helgi Möller prófessor
Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Klínískar rannsóknir á sjúkdómum í meltingarfærum og brjóstum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Stoðnet vegna þrengsla í ristli og endabarmi af völdum krabbameins. Páll Helgi Möller, Margrét Guðrún Ásbjarnardóttir, Elsa Valsdóttir.

Doktorsnemi

Svanheiður Lóa Rafnsdóttir. Progranulin and Sortilin Pathway in breast cancer. Sahlgrenska Academy, University of Gothenburg. Leiðbeinendur: Göran Landberg, Peter Naredi.

Meistararnemi

Bjartur Sæmundsson, Bráðar kviðarholsaðgerðir í kjölfar kviðarholsáverka á Íslandi 1992-2019. Læknadeild HÍ. Leiðbeinendur: Elsa B. Valsdóttir, Guðjón Birgisson, Aðalsteinn Amarsson.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar

Elsa B. Valsdóttir: kennsluverðlaun Félags læknana

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Elsa B. Valsdóttir situr í ritstjórn Læknablaðsins

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Katrín Hjaltadóttir, Kristín Huld Haraldsdóttir, Pétur Hörður Hannesson, Páll Helgi Möller. Ísetning á kera við gallblöðrubólgu á Landspítala 2010-2016. Læknablaðið. 2019;105(4): 171-5. doi:10.17992/lbl.2019.04.226.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

European Society of Coloproctology (ESCP) collaborating group. [Atladóttir J, Möller P, Sigurdsson H, Stefánsson T, Valsdóttir E]. Patients with Crohn's disease have longer post-operative in-hospital stay than patients with colon cancer but no difference in complications' rate. World J Gastrointest Surg. 2019;11(5):261-270. doi:10.4240/wjgs.v11.i5.261

Guðmundsdóttir H, Möller PH, Jonasson JG, Björnsson ES. Gastroenteropancreatic neuroendocrine tumors in Iceland: a population-based study. Scand J Gastroenterol. 2019;54(1):69-75. doi:10.1080/00365521.2018.1553061

Rystedt JML, Kleeff J, Salvia R, Besselink MG, Prasad R, Lesurtel M, Stuessen C, Abu Hilal M, Aljaioussi A, Antonucci A, Ardito F, Ausania F, Berman M, Berrevoet F, Björnsson B, Bonsing BA, Boonstra EA, Bracke B, Brusadin R, Burda L, Caraballo M, Casellas-Robert M, Coker A, Davide J, De Gelder A, De Rose AM, Djokic M, Dudek K, Ekmekcigil E, Filairo M, Fulop A, Gallagher TK, Gastaca M, Gefen R, Giulianti F, Habibeh H, Halle-Smith J, Haraldsdóttir KH, Hartman V, Hauer A, Hemmingsson O, Hoskovec D, Isaksson B, Jonas E, A. K, Klug R, Krige J, Lignier D, Lindemann J, Lopez-Lopez V, Lucidi V, Mabrut JY, Mansson C, Mieog S, Mirza DF, Oldhafer KJ, Omshoro-Jones JAO, Ortega-Torrecilla N, Otto W, Panaro F, Pando E, Paterna-Lopez S, Pekmezci S, Pesce A, Porte RJ, Poves I, Calvo MP, Primavesi F, Puleo S, Recordare A, Rizell M, Roberts K, Robles-Campos R, Sanchiz-Cardenas E, Sandstrom P, Saribeyoglu K, Schauer M, Schreuder M, Siriwardena AK, Smith MD, Silva DS, Sparrelid E, Stattner S, Stavrou GA, Straka M, Stromberg C, Sutcliffe RP, Szijarto A, Taflin H, Trotovsek B, van Gulik T, Wallach N, Zieniewicz K, European-African H, European-African H. Post cholecystectomy bile duct injury: early, intermediate or late repair with hepaticojejunostomy - an E-AHPBA multi-center study. Hpb. 2019;21(12):1641-7. doi:10.1016/j.hpb.2019.04.003.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 6

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 2

Þvagfæraskurðlækisfræði

Forsvarsmáður: Sigurður Guðjónsson, lektor
Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Helstu áherslur í rannsóknum eru að hluta til gæðaverkefni tengd þeim krabbameinum sem við sinnum (Blöðruhálskirtill, þvagblaðra, nýru, eistu, limur) sem snúa að miklu leyti að því að bæta framvirka skráningu tengt greiningu, meðferð og eftirliti þessara sjúklinga.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Íslensk erfðagreining

Erlendir samstarfsaðilar

Svíþjóð:

Þvagfæraskurðeildin á Háskólasjúkrahúsinu í Malmö, Auk faghópa félags norrænna þvagfæraskurðlækna (NUF)

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita á árinu

Sigurður Guðjónsson situr í ritstjórn Case Reports in Urology.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Dabestani S, Beisland C, Stewart GD, Bensalah K, Gudmundsson E, Lam TB, Gietzmann W, Zakikhani P, Marconi L, Fernández-Pello S. Intensive imaging-based follow-up of surgically treated localised renal cell carcinoma does not improve post-recurrence survival: Results from a European Multicentre Database (RECUR). Eur Urol. 2019;75(2):261-4. doi:10.1016/j.eururo.2018.10.007

Dabestani S, Beisland C, Stewart GD, Bensalah K, Gudmundsson E, Lam TB, Gietzmann W, Zakikhani P, Marconi L, Fernández-Pello S. Increased use of cross-sectional imaging for follow-up does not improve post-recurrence survival of surgically treated initially localized RCC: results from a European multicenter database (RECUR). Scandinavian journal of urology. 2019;1-7.

Dabestani S, Beisland C, Stewart GD, Bensalah K, Gudmundsson E, Lam TB, Gietzmann W, Zakikhani P, Marconi L, Fernández-Pello S, Monagas S, Williams SP, Torbrand C, Powles T, Van Werkhoven E, Meijer R, Volpe A, Staehler M, Ljungberg B, Bex A. Long-term Outcomes of Follow-up for Initially Localised Clear Cell Renal Cell Carcinoma: RECUR Database Analysis. 2019;5(5):857-66.

Malmstrom PU, Skaheim Haug E, Bostrom PJ, Gudjonsson S, Bjerggaard Jensen J. Progress towards a Nordic standard for the investigation of hematuria: 2019. Scand J Urol. 2019;53(1):1-6.10.

Sörenby S, Baseckas G, Bendahl PO, Brändstedt J, Håkansson U, Gudjonsson S. Reducing recurrence in non-muscle-invasive bladder cancer by systematically implementing guideline-based recommendations: effect of a prospective intervention in primary bladder cancer patients. Scand J Urol. 2019;53(2-3):109-15.

Önnur ritverk

Gudjonsson S. Editorial comment on: The role of continuous saline bladder irrigation after transurethral resection in patients with high-grade non-muscle-invasive bladder cancer. Scand J Urol. 2019;53(1):77-78. doi:10.1080/21681805.2018.1563629

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Æðaskurðlækisfræði

Tengiliður: Lilja Þyri Björnsdóttir adjunkt

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Kjalarsdóttir L, Dýrfjörð A, Dagbjartsson A, Laxdal EH, Örylgsson G, Gíslason J, Einarsson JM, Ng C-H, Jónsson H. Bone remodeling effect of a chitosan and calcium phosphate-based composite. Regen Biomater. 2019;6(4):241-7. doi:10.1093/rb/rbz009

Svæfinga- og gjörgæslulækisfræði

Forsvarsmáður: Martin Ingi Sigurðsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Fylgikvillar skurðaðgerða. Forhæfing aðgerðasjúklinga. Bráðar líffæraþættir hjá gjörgæslusjúklingum. Sýklasótt og sýklasóttarlost. Stuðningsmeðferð sjúklinga eftir langvinnna gjörgæslulegu. D-vítamín búskapur hjá bráðveikum sjúklingum. Næringarmeðferð gjörgæslusjúklinga. Vefjasérhæfing lungnaþekju. Erfðafræði hjartasjúkdóma.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur vefjasýnatöku í gegnum berkjuvegg (transbronchial lung biopsy) við greiningu staðbundinna og dreifðra lungnasjúkdóma á Íslandi. Steinn Jónsson, Martin Sigurðsson.

Faraldsfræði og horfur trópónín-hækkunar eftir skurðaðgerðir á Íslandi. Martin Sigurðsson, Daði Helgason, Ingibjörg Guðmundsdóttir, Sigurbergur Káráson.

Rannsóknir á rammeika lungnaþekju. Sigurbergur Káráson.

Tengsl óeðlilegs blóðhags við bráða fylgikvilla og langtíma útkomu eftir skurðaðgerðir. Martin Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Sigurbergur Káráson.

Uppvinnsla og langtíma undirbúningur sjúklinga í bið eftir líðskiptaaðgerð á hné eða mjóðm í samvinnu Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins og Landspítala Háskólasjúkrahúss. María Sigurðardóttir.

Doktorsnemar

Auður Elva Vignisdóttir. Flutningur sjúklinga með þyrlu Landhelgisgæslu Íslands – yfirlit yfir afdrif og kostnað. Læknadeild, Háskóla Íslands. Sigurbergur Káráson er í doktorsnefnd.

Daði Helgason. Tómas Guðbjartsson. Bráður nýrnaskaði eftir opnar hjartaaðgerðir og kransæðalþræðingar: Algengi, áhættuþættir og afdrif. Læknadeild, Háskóla Íslands. Doktorsnefnd: Martin Ingi Sigurðsson, Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir, Runólfur Pálsson, Ólafur Skúli Indriðason.

Edda Vésteinsdóttir. Epidemiology of severe sepsis and septic shock in Iceland. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Sigurbergur Káráson. Leiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson. Doktorsnefnd: Magnús Gottfredsson, Kristinn Örn Sverrisson

Iwona T. Myszor. Effect of the mechanical stretch on innate immunity of differentiated bronchial epithelium. Læknadeild, Háskóla Íslands. Doktorsnefnd: Sigurbergur Káráson, Þórarinn Guðjónsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Jón Pétur Jóelsson. Mechanical and chemical challenge of lung epithelial cells: The influence of barrier enhancing Drugs. Læknadeild, Háskóla Íslands. Doktorsnefnd: Sigurbergur Káráson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson.

Ólöf Ragna Ámundadóttir. Vakandi og virkur í uppréttri stöðu í öndunarvél. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Elizabeth Dean.

Sindri Aron Viktorsson. Ábendingar og árangur ósæðarlokuskiptaaðgerða við ósæðarlokuprengslum

á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Doktorsnefnd: Gunnar Mýrdal, Karl Andersen, Arnar Geirsson, Martin Ingi Sigurðsson, Tómas Guðbjartsson.

Theódór Skúli Sigurðsson. Pediatric Hemodynamics, klínísk rannsókn samhliða hjartaaðgerðum á ýmsum þáttum hjartavirkni og blóðrásar í ungum börnum með nýrri tækni. Háskólinn í Lundi.

Pórir Einarsson Long. Bráður nýrnaskaði – Algengi, áhættuþættir og útkoma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Ólafur Skúli Indriðason. Doktorsnefnd: Martin Ingi Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Tómas Guðbjartsson.

Meistaraneimar

Sigríður Ána Gísladóttir. Innlagnir barna á Gjörgæsludeildir LSH 2006-2016 og líðan foreldra barna sem leggjast inn á gjörgæsludeild 2016-2017. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurbergur Kárason, Guðrún Jónsdóttir.

Þorbjörg Sigurðardóttir. Hjúkrunarmeðferð sjúklinga með hækkaðan innankúpuþrýsting vegna alvarlegs höfuðáverka. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðrún Kristjánsdóttir, Kristinn Sigvaldason.

Læknar í framhaldsnámi: 19 sérnámsstöður í fyrrihlutanámi í svæfinga- og gjörgæslulækningum og sameiginlegu kjarnanámi í bráðagreinum lækninga

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Nýrnalæknisfræði, hjartalækningar, hjartalungnaskurðlæknisfræði, bæklunarskurðlækningar, apótek

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Læknadeild, Háskóla Íslands, DeCode, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins.

Erlendir samstarfsaðilar

Svíþjóð:

Svæfinga- og gjörgæsludeild, Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Svíþjóð

Svæfinga- og gjörgæsludeild, Háskólasjúkrahúsið í Uppsöllum, Svíþjóð

Bandaríkin:

Department of Anesthesiology, University of Wisconsin, Madison

Department of Anesthesiology, Duke University Hospital, Durham, NC.

Department of Anesthesiology, Perioperative and Pain Medicine, Brigham and Women's Hospital / Harvard Medical School, Boston, MA,

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Martin Ingi Sigurðsson, í ritstjórn Acta Anaesthesiologica Scandinavica.

Sigurbergur Kárason, í ritstjórn Læknablaðsins.

Doktorsritgerðir

Daði Helgason: Bráður nýrnaskaði í kjölfar hjartaaðgerða og kransæðaprenginga - Tíðni, áhættuþættir og afdrif = Acute kidney injury following cardiac surgery and coronary angiography - Incidence, risk factors and outcome. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ingibjörg J. Guðmundsdóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Gísli Sigurðsson, Martin Ingi Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Martin Ingi Sigurðsson.

Sindri Aron Viktorsson. Ósæðarlokuskipti vegna lokuprengsla á Íslandi – Ábendingar, fylgikvillar og árangur = Surgical aortic valve replacement for aortic stenosis in Iceland. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í nefndinni: Arnar Geirsson, Karl K. Andersen, Martin Ingi Sigurðsson, Thor Aspelund.

Pórir Einarsson Long. Bráður nýrnaskaði – Nýgengi, áhættuþættir, endurheimt nýrnastarfsemi og lifun = Acute Kidney Injury – Incidence, risk factors, renal recovery and outcome. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Gísli H. Sigurðsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason, meðleiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Runólfur Pálsson, Tómas Guðbjartsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Anna Guðlaug Gunnarsdóttir, Kristján Orri Víðisson, Sindri Aron Viktorsson, Árni Johnsen, Daði Helgason, Inga Lára Ingvarsdóttir, Sólveig Helgadóttir, Arnar Geirsson, Tómas Guðbjartsson. Snemmkominn árangur opinna ósæðarlokuskipta við ósæðarlokuprengslum hjá konum á Íslandi. Læknablaðið. 2019;105(7-8):215-21. doi: 10.17992/lbl.2019.05.230

Þórdís Þekelsdóttir, Hera Jóhannesdóttir, Linda Ósk Árnadóttir, Jónas Aðalsteinnsson, Helga Rún Garðarsdóttir, Daði Helgason, Tómas Andri Axelsson, Sólveig Helgadóttir, Alexandra Aldís Heimisdóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Tómas Guðbjartsson. Engin marktæk tengsl offitu og lifunar eftir kransæðahjúveituaðgerð. Læknablaðið. 2019;05(7-8):319-326. doi: 10.17992/lbl.2019.0708.240

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Chew MS, Rehn M, Olkkola KT, Orn Sverrisson K, Yli-Hankala A, Moller MH. Clinical practice guideline on prevention of rhabdomyolysis induced acute kidney injury: Endorsement by the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(10):1280-1.10.1111/aas.13458

Højlund S, Sør-Jensen P, Perner A, Bestle MH, Carl P, Thormar K, Viggers S, Elberling S, Garvey LH. Low Incidence of Biphasic Allergic Reactions in Patients Admitted to Intensive Care after Anaphylaxis. Anesthesiology. 2019;130(2):284–91. doi:10.1097/ALN.0000000000002500

Ingvarsdóttir IL, Vidarsdóttir H, Valsson F, Simonardóttir L, Sigurdsson MI, Myrdal G, Geirsson A, Gudbjartsson T. Venovenous extracorporeal membrane oxygenation treatment in a low-volume and geographically isolated cardiothoracic centre. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(7):879-84.10.1111/aas.13367

Jensen JS, Peters L, Itenov TS, Bestle M, Thormar KM, Mohr TT, Lundgren B, Grarup J, Lundgren JD; Procalcitonin And Survival Study (PASS) Group. Biomarker-assisted identification of sepsis-related acute liver impairment: a frequent and deadly condition in critically ill patients. Clin Chem Lab Med. 2019 Aug 27;57(9):1422-1431. doi: 10.1515/cclm-2018-1350.

Joelsson JP, Myszor IT, Arason AJ, Ingthorsson S, Cherek P, Windels GS, Leosson K, Gudmundsson GH, Guðjonsson T, Karason S. Innovative in vitro method to study ventilator induced lung injury. ALTEX. 2019;36(4):634-642. doi:10.14573/altex.1901182

Kristinsdóttir EA, Long TE, Sigvaldason K, Karason S, Sigurdsson GH, Sigurdsson MI. Long-term survival after intensive care: A retrospective cohort study. Acta Anaesthesiol Scand. 2020;64(1):75-84.10.1111/aas.13475

Long TE, Helgadóttir S, Helgason D, Sigurdsson GH, Gudbjartsson T, Pálsson R, Indridason OS, Sigurdsson MI. Postoperative Acute Kidney Injury: Focus on Renal Recovery Definitions, Kidney Disease Progression and Survival. Am J Nephrol. 2019;49(3):175-85

May TL, Lary CW, Riker RR, Friberg H, Patel N, Soreide E, McPherson JA, Undén J, Hand R, Sunde K. Variability in functional outcome and treatment practices by treatment center after out-of-hospital cardiac arrest: analysis of International Cardiac Arrest Registry. Intensive Care Med. 2019;45(5):637-46

Rehn M, Chew MS, Olkkola KT, Sverrisson KÖ, Yli-Hankala A, Møller MH. Clinical practice guideline on atraumatic (pencil-point) vs conventional needles for lumbar puncture: Endorsement by the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63:438–439. https://doi.org/10.1111/aas.13312

Rehn M, Chew MS, Olkkola KT, Örn Sverrisson K, Yli-Hankala A, Møller MH. Endorsement of clinical practice guidelines by the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(2):161-3.

Schjorring OL, Perner A, Wetterslev J, Lange T, Keus F, Laake JH, Okkonen M, Siegemund M, Morgan M, Thormar KM, Rasmussen BS. Handling Oxygenation Targets in the Intensive Care Unit (HOT-ICU)-Protocol for a randomised clinical trial comparing a lower vs a higher oxygenation target in adults with acute hypoxaemic respiratory failure. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(7):956-65.10.1111/aas.13356

Sigurðsson TS, Aronsson A, Lindberg L. Extracorporeal Arteriovenous Ultrasound Measurement of Cardiac Output in Small Children. Anesthesiology. 2019;130(5):712–18. doi:10.1097/ALN.0000000000002582

Sigurðsson TS, Aronsson A, Lindberg L. Extracorporeal Arteriovenous Ultrasound Measurement of Cardiac Output in Small Children. Anesthesiology: The Journal of the American Society of Anesthesiologists. 2019;130(5):712-8. 10.1097/ALN.0000000000002582

Suarez-Roca H, Klinger RY, Podgoreanu MV, Ji RR, Sigurdsson MI, Waldron N, Mathew JP, Maixner W. Contribution of Baroreceptor Function to Pain Perception and Perioperative Outcomes. Anesthesiology. 2019;130(4):634-650. doi:10.1097/ALN.0000000000002510.

Vesteinsdóttir E, Helgason KO, Sverrisson KO, Gudlaugsson O, Karason S. Infections and outcomes after cardiac surgery-The impact of outbreaks traced to transesophageal echocardiography probes. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(7):871-8.10.1111/aas.13360

Vesteinsdóttir E, Myrdal G, Sverrisson KO, Skarphedinsdóttir SJ, Gudlaugsson O, Karason S. ARDS from miliary tuberculosis successfully treated with ECMO. Respir Med Case Rep. 2019;26:165-7.

Viktorsson SA, Vidisson KO, Gunnarsdóttir AG, Helgason D, Johnsen A, Ingvarsdóttir IL, Sigurdsson MI, Geirsson A, Gudbjartsson T. Improved long-term outcome of surgical AVR for AS: Results from a population-based cohort. J Card Surg. 2019;34(11):1235–42. doi:10.1111/jocs.14238

Waldron NH, Cooter M, Haney JC, Schroder JN, Gaca JG, Lin SS, Sigurdsson MI, Fudim M, Podgoreanu MV, Stafford-Smith M, Milano CA, Piccini JP, Mathew JP. Temporary autonomic modulation with botulinum toxin type A to reduce atrial fibrillation after cardiac surgery. Heart Rhythm. 2019;16(2):178-84. doi:10.1016/j.hrthm.2018.08.021.

Önnur ritverk

María Sigurðardóttir.Forhæfing, undirbúningur sjúklinga fyrir liðskiptaaðgerðir. 2019;105(7-8): 317.

Martin Ingi Sigurðsson . Lyfjanotkun íslenskra aðgerðarsjúklinga – er unnt að gera betur? Læknablaðið. 2019;105(7-8):315.

May TL, Lary CW, Riker RR, Friberg H, Patel N, Soreide E, McPherson JA, Undén J, Hand R, Sunde K, Stammel P, Rubertsson S, Belohlavek J, Dupont A, Hirsch KG, Valsson F, Kern K, Sadaka F, Israelsson J, Dankiewicz J, Nielsen N, Seder DB, Agarwal S. Correction to: Variability in functional outcome and treatment practices by treatment center after out-of-hospital cardiac arrest: analysis of International Cardiac Arrest Registry. Intensive Care Med. 2019;45(8):1176.10.1007

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 16 þar af 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 4
Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Sýklafræði

Forstöðumaður: Karl G. Kristinsson prófessor

Sýklafræði forsvarsmáður: Karl G. Kristinsson prófessor

Veirufræði forsvarsmáður: Arthur Löve prófessor

Sýklafræði

Forsvarsmáður: Karl G. Kristinsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Megináherslan er á fá en stór verkefni sem nýta sér sérstöðu Íslands, sem býður upp á einstaka möguleika til rannsókna á meinvirkni, faraldsfræði og sameindafaraldsfræði sýkinga. Markvisst hefur verið unnið að því að bæta aðstöðu deildarinnar til stofnagreininga og fyrirhugað er að vinna að innleiðingu heilgenamengisraðgreininga. Rannsóknirnar beinast einkum að sameindafaraldsfræði sýklalyfjaónæmis, pneumókokkasýkinga, streptókokkasýkinga, Haemophilus influenzae og ESBL myndandi Enterobacteriaceae. Á árinu var undirritaður samningur um rannsókn á vistfræði *E. coli* á Íslandi, í samstarfi við Tilraunastöð H.Í., Keldum, MATÍS, Matvælastofnun og George Washington University, Washington DC.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Algengi meningókokka í nefkoki eða koki hjá íslenskum börnum og ungmennum - ræktanir og hjúpgreining. Ásgeir Haraldsson, Valtýr Thors, Gunnsteinn Haraldsson, Karl G. Kristinsson, Helga Erlendsdóttir, Íris Kristinsdóttir.

Eiginleikar pneumókokka með minnkað næmi fyrir penisillini af hjúpperðum sem ekki eru í pneumókokkabóluefni. Martha Ásdís Hjálmarsdóttir, Karl G. Kristinsson, Gunnsteinn Haraldsson, Helga Erlendsdóttir. -

Faraldsfræði ífarandi Haemophilus influenzae á Íslandi frá upphafi bólusetninga gegn Hib. Gunnsteinn Haraldsson.

Ífarandi sýkingar af völdum Streptókokka af flokki B (GBS) hjá nýburum á Íslandi. Tengsl birtingarmyndar við hjúpperð, yfirborðsprótein og stofngerð bakteríunnar. Helga Erlendsdóttir, Birta Bæringsdóttir, Þóður Þorkelsson.

Doktorsnemar

Elias Sæbjörn Eypórsson. Faraldsfræðileg rannsókn á áhrifum ónæmisáðgerða gegn pneumókokkum á notkun heilbrigðisþjónustu og kostnað. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ásgeir Haraldsson. Karl G. Kristinsson, Helga Erlendsdóttir.

Eva Mjöll Arnardóttir, Mycoplasma genitalium og Chlamydia trachomatis Algengi á húð- og kynsjúkdómadeild og samanburður á greiningaraðferðum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Hilmarsdóttir, Freyja Valsdóttir. Aðrir í nefndinni: Elisabet Reykdal Jóhannesdóttir.

Gerður Halla Gísladóttir. Hjúpperðir pneumókokka í

berum og sjúklingum – nýtt landslag eftir bólusetningar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Martha Á. Hjálmarsdóttir, Leiðbeinandi: Gunnteinn Haraldsson. Aðrir í MS nefnd, Helga Erlendsdóttir.

Sandra Berglind Tómasdóttir. Faraldsfræði Haemophilus influenzae stofna úr heilbrigðum og sýktum í kjölfar bólusetninga með prótein D tengdu bóluefni á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari Gunnteinn Haraldsson. Aðrir í MS nefnd, Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinsson.

Sigríður Júlía Quirk. Sameindafaraldsfræði pneumókokka fyrir og eftir bólusetningu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ásgeir Haraldsson, Martha Á. Hjálmarsdóttir og Angela Brueggemann, Oxford University og Imperial College.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Smitsjúkdómar, Meðferðasvið Landspítalans.

Húð- og kynsjúkdómadeild, Meðferðasvið Landspítalans.

Barnspítali Hringins, Aðgerðasvið Landspítalans

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Íslensk erfðagreining, Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands.

Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum.

Matvælastofnun (MAST), MATÍS, Sóttvarnalæknir.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

Houston Methodist Hospital, Texas Medical Center, Houston, Texas, USA

Milken Institute, School of Public Health, George Washington University, Washington DC, USA

England:

Oxford University, Oxford, England

Imperial College, London, England

Færeyjar:

Landssjúkrahúsið Þórshöfn, Færeyjar.

Portúgal:

The Department of Microbiology, University of Lissabon, Portugal

Svíþjóð:

WHO Collaborating Centre for Gonorrhoea and Other STIs, National Reference Laboratory for STIs, Department of Laboratory Medicine, Microbiology, Örebro University Hospital.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Karl G. Kristinsson, aðstoðarráðgjafi Eurosurveillance og situr í ritstjórn Infectious Diseases.

Doktorsritgerðir á árinu

Sigríður Júlía Quirk. Hjúpperða- og sameindafaraldsfræði pneumókokka á Íslandi fyrir og eftir pneumókokka bólusetningu = Serotype and molecular epidemiology of pneumococci in Iceland before and after pneumococcal vaccination. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í nefndinni: Ásgeir Haraldsson, Martha Á. Hjálmarsdóttir, Angela B. Breggermann.

Elias Sæbjörn Eypórsson. Lýðgrunduð áhrif 10-gilds samtengds pneumókokkabóluefnis á notkun heilbrigðisþjónustu og kostnað = The population impact and cost-effectiveness of the 10-valent pneumococcal conjugate vaccine in Iceland. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Ásgeir Haraldsson. Meðleiðbeinandi: Karl G. Kristinsson. Aðrir í nefndinni: Birgir Hrafnkelsson, Helga Erlendsdóttir, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir.

Ritverk –bækur eða bókakafla

Ingibjörg Hilmarsdóttir. Fungal Diagnostics. AACC Learning Lab for Laboratory Medicine on NEJM (New

England Journal of Medicine)Knowledge+ (<https://www.aacc.org/education-and-career/learning-lab>), 2019

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hannes Bjarki Vigfússon, Hörður Snævar Harðarson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Ólafur Guðlaugsson. Lyme sjúkdómur á Íslandi – Faraldsfræði á árunum 2011-2015. Læknablaðið. 2019;105(2):63-70. doi:10.17992/ibl.2019.02.215

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Björnsdóttir ES, Martins ER, Erlendsdóttir H, Haraldsson G, Melo-Cristino J, Ramirez M, Kristinsson KG. Group B Streptococcal Neonatal and Early Infancy Infections in Iceland, 1976-2015. Pediatr Infect Dis J. 2019;38(6):620-4. doi:10.1097/inf.0000000000002214

Cassini A, Hoggberg LD, Plachouras D, Quattrocchi A, Hoxha A, Simonsen GS, Colomb-Cotinat M, Kretzschmar ME, Devleesschauwer B, Cecchini M, Ouakrim DA, Oliveira TC, Struelens MJ, Suetens C, Monnet DL, Strauss R, Mertens K, Struyf T, Catry B, Latour K, Ivanov IN, Dobrev EG, Andrasevic AT, Soprek S, Budimir A, Paphitou N, Zemlickova H, Olsen SS, Sonksen UW, Martin P, Ivanova M, Lyytikäinen O, Jalava J, Coignard B, Eckmanns T, Abu Sin M, Haller S, Daikos GL, Gikas A, Tsioufas R, Kontopidou F, Toth A, Hajdu A, Guolaugsson O, Kristinsson KG, Murchan S, Burns K, Dsstat PP, Gagliotti C, Dumpis U, Luimmiene A, Perrin M, Borg MA, de Greeff SC, Monen JCM, Koek MBG, Elstrom P, Zabicka D, Deptula A, Hryniewicz W, Canica M, Nogueira PJ, Fernandes PA, Manageiro V, Popescu GA, Serban RI, Schreierova E, Litvova S, Stefkovicova M, Kolman J, Klavs I, Korosec A, Aracil B, Asensio A, Perez-Vazquez M, Billstrom H, Larsson S, Reilly JS, Johnson A, Hopkins S, Burden Amr Collaborative G. Attributable deaths and disability-adjusted life-years caused by infections with antibiotic-resistant bacteria in the EU and the European Economic Area in 2015: a population-level modelling analysis. Lancet Infect Dis. 2019;19(1):56-66. doi:10.1016/s1473-3099(18)30605-4.

Cole MJ, Quaye N, Jacobsson S, Day M, Fagan E, Ison C, Pitt R, Seaton S, Woodford N, Stary A. Ten years of external quality assessment (EQA) of Neisseria gonorrhoeae antimicrobial susceptibility testing in Europe elucidate high reliability of data. BMC Infect Dis. 2019;19(1):281. doi:10.1186/s12879-019-3900-z

Eythorsson E, Sigurdsson S, Erlendsdóttir H, Hrafnkelsson B, Kristinsson KG, Haraldsson A. Increase in tympanostomy tube placements despite pneumococcal vaccination, a population-based study. Acta Paediatr. 2019;108(8):1527-34. doi:10.1111/apa.14724

Jarlier V, Diaz Hogberg L, Heuer OE, Campos J, Eckmanns T, Giske CG, Grundmann H, Johnson AP, Kahlmeter G, Monen J, Pantosti A, Rossolini GM, van de Sande-Bruinsma N, Vatopoulos A, Zabicka D, Zemlickova H, Monnet DL, Simonsen GS. Strong correlation between the rates of intrinsically antibiotic-resistant species and the rates of acquired resistance in Gram-negative species causing bacteraemia, EU/EEA, 2016. Euro Surveill. 2019;24(33). doi:10.2807/1560-7917.

Kachroo P, Eraso JM, Beres SB, Olsen RJ, Zhu LC, Nasser W, Bernard PE, Cantu CC, Saavedra MO, Arredondo MJ, Strobe B, Do H, Kumaraswami M, Vuopio J, Grondahl-Yli-Hannuksela K, Kristinsson KG, Gottfredsson M, Pesonen M, Pensar J, Davenport ER, Clark AG, Corander J, Caugant DA, Gaini S, Magnussen MD, Kubiak SL, Nguyen HAT, Long SW, Porter AR, DeLeo FR, Musser JM. Integrated analysis of population genomics, transcriptomics and virulence provides novel insights into Streptococcus pyogenes pathogenesis. Nature Genet. 2019;51(3):548+.doi:10.1038/s41588-018-0343-1

Kristinsson I, Haraldsson A, Thorkelsson T, Haraldsson G, Kristinsson KG, Larsen J, Larsen AR, Thors V. MRSA outbreak in a tertiary neonatal intensive care unit in Iceland. Infectious diseases (London, England).

2019;51(11-12):815-23. doi:10.1080/23744235.2019.1662083

Peñalva G, Högberg LD, Weist K, Vlahovi-Pal evski V, Heuer O, Monnet DL, ((Karl G Kristinsson)), Group ES-NS, Group EA-NS. Decreasing and stabilising trends of antimicrobial consumption and resistance in *Escherichia coli* and *Klebsiella pneumoniae* in segmented regression analysis, European Union/European Economic Area, 2001 to 2018. Euro surveillance : bulletin Europeen sur les maladies transmissibles = European communicable disease bulletin. 2019;24(46):1900656. doi:10.2807/1560-7917.ES.2019.24.46.1900656

Quirk SJ, Haraldsson G, Hjálmsdóttir MÁ, van Tonder AJ, Hrafnkelsson B, Bentley SD, Haraldsson Á, Erlendsdóttir H, Bruggemann AB, Kristinsson KG. Vaccination of Icelandic Children With the 10-Valent Pneumococcal Vaccine Leads to a Significant Herd Effect Among Adults in Iceland. J Clin Microbiol. 2019;57(4):e01766-18. doi:10.1128/JCM.01766-18

Sveinsdóttir H, Björnsdóttir JB, Erlendsdóttir H, Hjálmsdóttir MÁ, Hrafnkelsson B, Haraldsson Á, Kristinsson KG, Haraldsson G. The Effect of the 10-Valent Pneumococcal Nontypeable *Haemophilus influenzae* Protein D Conjugate Vaccine on *H. influenzae* in Healthy Carriers and Middle Ear Infections in Iceland. 2019;57(7):e00116-19. doi:10.1128/jcm.00116-19

Song H, Fall K, Fang F, Erlendsdóttir H, Lu D, Mataix-Cols D, Fernández de la Cruz L, D'Onofrio BM, Lichtenstein P, Gottfredsson M, Almqvist C, Valdinarsdóttir UA. Stress related disorders and subsequent risk of life threatening infections: population based sibling controlled cohort study. BMJ. 2019 Oct 23;367:15784. doi:10.1136/bmj.15784

van Tonder AJ, Bray JE, Jolley KA, Jansen van Rensburg M, Quirk SJ, Haraldsson G, Maiden MC, Bentley SD, Haraldsson Á, Erlendsdóttir H. Genomic analyses of > 3,100 nasopharyngeal pneumococci revealed significant differences between pneumococci recovered in four different geographical regions. Front Microbiol. 2019;10:317. doi:10.3389/fmicb.2019.00317

Vesteindóttir E, Helgason KO, Sverrisson KO, Gudlaugsson O, Karason S. Infections and outcomes after cardiac surgery-The impact of outbreaks traced to transesophageal echocardiography probes. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(7):871-8. doi:10.1111/aas.13360

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1
Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 8
Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 3

Veirufraði

Forsvarsmáður: Arthur Löve prófessor
Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Mótefnasvörun influensubólusetninga offeitra barna, Valtýr Thors, Ásgeir Haraldsson, Tryggvi Helgason, Arthur Löve, Íris Kristinsdóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Enkirch T, Severi E, Vennema H, Thornton L, Dean J, Borg ML, Ciccaglione AR, Bruni R, Christova I, Ngui SL, Balogun K, Nemeček V, Kontio M, Takács M, Hettmann A, Korotinska R, Löve A, Avellón A, Muñoz-Chimeno M, de Sousa R, Jantä D, Epštein J, Klamer S, Suin V, Aberle SW, Holzmann H, Mellou K, Ederth JL, Sundqvist L, Roque-Afonso AM, Filipović SK, Poljak M, Vold L, Stene-Johansen K, Midgley S, Fischer TK, Faber M, Wenzel

JJ, Takkinen J, Leitmeyer K. Improving preparedness to respond to cross-border hepatitis A outbreaks in the European Union/European Economic Area: towards comparable sequencing of hepatitis A virus. Euro Surveill. 2019;24(28):1800397. doi:10.2807/1560-7917.ES.2019.24.28.1800397

Taugasjúkdómafræði

Forstöðumaður: Elías Ólafsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Helstu rannsóknir beinast að faraldsfræði, áhættuþáttum, greiningu og meðferð, innan fræðasviðsins auk samstarfs við önnur fræðasvið.

Vísindasjóður Landspítala

Framfarir í meðferð slagsjúklinga á Íslandi: Árangur gæðaverkefnis og lýsing á núverandi stöðu. Björn Þórarinnsson, Anna Mjöll Matthíasdóttir, Vilhjálmur Vilmarsson, Áskell Löve, Hans Björnsson.

Doktorsnemar

Ólafur Sveinsson. Sudden unexpected death in epilepsy, incidence, circumstances and risk factors. Department of Clinical neuroscience, Karolinska Institutet, Stokkhólmi. Leiðbeinandi: Torbjörn Tomson. Aðrir í doktorsnefnd: Sofía Carlsson, Peter Mattsson.

Ólóf Elíasdóttir. Multiple Sclerosis - yfirlit um einkenni, greiningu og meðferð. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Elías Ólafsson.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Aegisdóttir H, Cooray C, Wirdefeldt K, Piehl F, Sveinsson O. Incidence of osmotic demyelination syndrome in Sweden: A nationwide study. Acta Neurol Scand. 2019;140(5):342-9. doi:10.1111/ane.13150ld.

Einarsdóttir AB, Sveinsson O, Ólafsson E. Sudden unexpected death in epilepsy. A nationwide population-based study. 2019;60(11):2174-81. doi:10.1111/epi.16349

Einarsdóttir MJ, Ólafsson E, Sigurjonsdóttir HA. Antiepileptic drugs are associated with central hypothyroidism. Acta Neurol Scand. 2019;139(1):64-9. doi:10.1111/ane.13026

Jonsson DI, Sveinsson O, Hakim R, Brundin L. Epidemiology of NMOSD in Sweden from 1987 to 2013: A nationwide population-based study [published correction appears in Neurology. 2019;93(15):688]. Neurology. 2019;93(2):e181-e189. doi:10.1212/WNL.0000000000007746

Sveinsson O, Al Nimer F, Piehl F. Morvan's syndrome treated successfully with rituximab and lacosamide. BMJ Case Rep. 2019;12(2):e226832. Published 2019 Feb 13. doi:10.1136/bcr-2018-226832

Sveinsson O, Piehl F, Aspegren O, Hietala MA. Successful combined treatment with thymectomy, rituximab and tocilizumab for severe thymoma-associated multi autoimmune syndrome. J Neuroimmunol. 2019;336:577028. doi:10.1016/j.jneuroim.2019.577028

Sveinsson O, Säflund M, Sjöstrand C. Moderate to High Levels of Neurofilament Light in Two Patients with HaNDL. Headache. 2019;59(2):266-7. doi:10.1111/head.13464

Auk þess hafa starfsmenn fræðasviðsins haldið fjölda fyrirlestra og sýnt veggspjöld á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

Öldrunarlæknisfræði

Forstöðumaður: Pálmi V. Jónsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Öldrunarfræði er þverfræðileg grein þar sem að áherslur í rannsóknum eru á farsæla öldrun og þekkingu á undirliggjandi þáttum sem geta haft áhrif á farsæla öldrun, gæði þjónustu við aldraða frá mismunandi fræðigreinum einkenna áherslur innan öldrunarfræða.

Doktorsnemar

Aðalheiður Svana Sigurðardóttir. Næringarástand og fæðuöryggi aldraðra eftir útskrift af öldrunardeild. Tannlæknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga B. Árnadóttir. Samstarfsaðilar: Alfons Ramel, Berglind Soffía Blöndal, Jón Eyjólfur Jónsson, Ragnheiður Guðmundsdóttir, Ólóf Guðný Geirsdóttir, Berglind S. Blöndal.

Anna Bryndís Blöndal. Innleiðing lyfjafræðilegrar umsjár í heilsugæslu á Íslandi = Bringing pharmaceutical care to primary care in Iceland. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og aðalleiðbeinandi: Sveinbjörn Gizurarson. Meðleiðbeinandi: Anna Birna Almarsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Aðalsteinn Guðmundsson, Jón Steinar Jónsson, Sofía Kalvemark Sporrang.

Anný Rós Guðmundsdóttir. Study of the association of kidney function with uric acid and advancing age? Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Margrét B. Andrésdóttir.

Berglind María Jóhannsdóttir. Áhrif æðakölkunar og blóðfitu á framrás nýrnabilunar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Hrefna Guðmundsdóttir.

Berglind Soffía Blöndal. Næringarmeðferð aldraðra einstaklinga eftir útskrift af öldrunardeild. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Alfons Ramel.

Bergþóra Baldursdóttir. Jafnvægisstjórnun hjá einstaklingum sem hlotið hafa únlíðsbrot í kjölfar byltu og áhrif skynþjálfunar. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ella K. Kristinsdóttir, Pálmi V. Jónsson.

Hrafnhildur Eymundsdóttir. The association of vitamin D and cognition in older people living in Iceland. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Milan Chang Guðjónsson. Meðleiðbeinandi: Alfons Ramel.

Inga Valgerður Kristinsdóttir. Árangursrik heimahjúkrun: Greining á leiðum til uppbyggingar út frá InterRAI-HC gögnum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Kristín Björnsdóttir.

Kristján Godsk Rögnvaldsson. Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Meðleiðbeinandi: Agnar Bjarnason.

Margrét Guðnadóttir. Sustaining families of older people with dementia living at home. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Ísland. Leiðbeinandi: Kristín Björnsdóttir. Pálmi V. Jónsson situr í doktorsnefnd.

Sigrún Sunna Skúladóttir. Hvað einkennir mjaðmarbrotahópin í öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórhallur Ingi Helgason.

Unnur Dilljá Teitsdóttir. Mat á hæfni magnbundinna heilarita og mögulegra lífvísa í heila- og mænuvökva til forspár um framvindu og greiningar á heilabilun. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Pétur Henry Petersen.

Vaka Valsdóttir. Hugræn öldrun meðal aldraða á Íslandi: Hugrænn forði, heilaforði og farsæla öldrun. Sálfræðisvið, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: María K. Jónsdóttir.

Vilborg K. Vilmundardóttir. Áhrifaþættir fyrir farsæla öldrun. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólöf Guðný Geirsdóttir, Alfons Ramel.

Meistaraneimar

Björk Bragadóttir Heilbrigður lífsstíll einstaklinga eldri en 60 ára. Félagssáðgjafardeild, Háskóla Íslands. Sigurveigir H. Sigurðardóttir, Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Hólmfríður H. Sigurðardóttir. Jafnvægisstjórnun hjá einstaklingum sem hlotið hafa úlnliðsbrot í kjölfar bylту og áhrif skynþjálfunar. Sjúkrþjálfun, Háskóla Íslands. Pálmi V. Jónsson. Samstarfsaðilar: Ella Kolbrún Kristinsdóttir, Brynjólfur Mogensen, Hannes Petersen, Susan L. Whitney, Sigrún Helga Lund, Sólveig Ása Árnadóttir.

Íris E. Jónsdóttir. Lyfjanotkun á 2 hjúkrunarheimilum, greining með STOPP/START skilmerkjum. Lyfjafraeði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Pétur Gunnarsson, Ólafur Samúelsson, Aðalsteinn Guðmundsson.

Sigurður Hrannar Sveinsson. Samanburður á lyfjameðferð, út frá STOPP/START skilmerkjum, við upphaf vistar á hjúkrunarheimili og eftir 6 mánuði. Lyfjafraeði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Pétur Gunnarsson, Helga Hansdóttir, Ólafur Samúelsson, Aðalsteinn Guðmundsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum Samstarfsaðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands

Rannsóknastofa í næringarfraeði.

Samstarfsaðilar utan Landspítala

MATÍS.

Decode

Öldrunarrannsókn Hjartaverndar

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Jón Snædal er í ritstjórn International Journal on Person Centered Medicine

Pálmi V. Jónsson er í ritstjórn European Geriatric Medicine.

Doktorsritgerð

Bergþóra Baldursdóttir. Jafnvægisstjórnun og áhrif skynþjálfunar - Óstöðugt eldra fólk og einstaklingar sem hlotið hafa úlnliðsbrot við bylту = Postural control and the effects of multi-sensory balance training - Unsteady older adults and people with fall-related wrist fractures. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinandi: Ella Kolbrún Kristinsdóttir. Umsjónarkennari: Pálmi V. Jónsson. Doktorsnefnd: Brynjólfur Mogensen, Hannes Petersen, Susan L. Whitney.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Chang M, Geirsdóttir OG, Sigurdarsdóttir SH, Kåreholt I, Ramel A. Associations between education and need for care among community dwelling older adults in Iceland. Scand J Caring Sci. 2019;33(4):885–91. doi:10.1111/scs.12685

Chang M, Ramel A, Jonsson P, Thorsdóttir I, Geirsdóttir OGJA, Neuropsychology, Cognition. The effect of cognitive function on mobility improvement among community-living older adults: A 12-week resistance exercise intervention study. 2019:1-12. doi: 10.1080/13825585.2019.1623167

de Almeida Mello J, Tran TD, Krausch-Hofmann S, Meehan B, van Hout H, Turcotte L, van der Roest HG, Garms-Homolová V, Jónsson P, Onder G, Finne-Soveri H, De Lepeleire J, Declercq D, Lesaffre E, Duyck J, Declercq A. Cross-Country Validation of the Association Between Oral Health and General Health in Community-Dwelling Older Adults. Am Med Dir Assoc. 2019;20(9):1137–1142. e2. doi:10.1016/j.jamda.2019.02.020

Fitzpatrick D, Samuelsson O, Holmerova I, Martin FC, O'Neill D, Eugms. Who are the main medical care providers of European nursing home residents?

An EuGMS survey. European Geriatric Medicine. 2019;10(1):135-9. doi: 10.1007/s41999-018-0136-1

Geirsdóttir OG, Chang M, Jonsson PV, Thorsdóttir I, Ramel A. Obesity, Physical Function, and Training Success in Community-Dwelling Nonsarcopenic Old Adults. J Aging Res. 2019;2019:5340328. doi:10.1155/2019/5340328

Gudnadóttir M, Bjornsdóttir K, Jonsdóttir S. Perception of integrated practice in home care services. Journal of Integrated Care. 2019;27(1):73-82. doi:10.1108/JICA-07-2018-0050

Jansen IE, Savage JE, Watanabe K, Bryois J, Williams DM, Steinberg S, Sealock J, Karlsson IK, Hägg S, Athanasios L, Voyle N, Proitsi P, Witoelar A, Stringer S, Aarsland D, Almdahl IS, Andersen F, Bergh S, Bettella F, Bjornsson S, Brækhus A, Bråthen G, de Leeuw C, Desikan RS, Djurovic S, Dumitrescu L, Fladby T, Hohman TJ, Jonsson PV, Kiddle SJ, Rongve A, Saltvedt I, Sando SB, Selbæk G, Shuai M, Skene NG, Snaedal J, Stordal E, Ulstein ID, Wang Y, White LR, Hardy J, Hjerling-Leffler J, Sullivan PF, van der Flier WM, Dobsen R, Davis LK, Stefansson H, Stefansson K, Pedersen NL, Ripke S, Andreassen OA, Posthuma D. Genome-wide meta-analysis identifies new loci and functional pathways influencing Alzheimer's disease risk. Nature genetics. 2019;51(3):404-13. doi: 10.1038/s41588-018-0311-9

Jorgensen TSH, Fors S, Nilsson CJ, Enroth L, Aaltonen M, Sundberg L, Bronnum-Hansen H, Strand BH, Chang M, Jylha M. Ageing populations in the Nordic countries: Mortality and longevity from 1990 to 2014. Scand J Public Health. 2019;47(6):611-17. doi:10.1177/1403494818780024

Lavan AH, O'Mahony D, Gallagher P, Fordham R, Flanagan E, Dahly D, Byrne S, Petrovic M, Gudmundsson A, Samuelsson O. The effect of SENATOR (Software Engine for the Assessment and optimisation of drug and non-drug Therapy in Older persons) on incident adverse drug reactions (ADRs) in an older hospital cohort-Trial Protocol. BMC Geriatr. 2019;19(1):40. doi:10.1186/s12877-019-1047-9

Morris JN, Berg K, Howard EP, Jonsson PV, Craig M. Functional Recovery Within a Formal Home Care Program. J Am Med Dir Assoc. 2019;20(8):1001-06. doi:10.1016/j.jamda.2018.12.014

Musaeus CS, Engedal K, Høgh P, Jelic V, Morup M, Naik M, Oeksegaard AR, Snaedal J, Wahlund LO, Waldemar G, Andersen BB. Oscillatory connectivity as a diagnostic marker of dementia due to Alzheimer's disease. Clin Neurophysiol. 2019;130(10):1889-99. doi:10.1016/j.clinph.2019.07.016

Oppedal K, Ferreira D, Cavallin L, Lemstra AW, Ten Kate M, Padovani A, Rektorova I, Bonanni L, Wahlund L-O, Engedal K. A signature pattern of cortical atrophy in dementia with Lewy bodies: A study on 333 patients from the European DLB consortium. Alzheimer's & Dementia. 2019;15(3):400-9. doi:10.1016/j.jalz.2018.09.011

Palmer K, Villani ER, Vetrano DL, Cherubini A, Cruz-Jentoft AJ, Curtin D, Denkiner M, Gutierrez-Valencia M, Gudmundsson A, Knol W. Association of polypharmacy and hyperpolypharmacy with frailty states: a systematic review and meta-analysis. Eur Geriatr Med. 2019;10(1):9-36.

Rongve A, Witoelar A, Ruiz A, Athanasios L, Abdelnour C, Clarimon J, Heilmann-Heimbach S, Hernández I, Moreno-Grau S, de Rojas I, Morenas-Rodríguez E, Fladby T, Sando SB, Bråthen G, Blanc F, Bousiges O, Lemstra AW, van Steenoven I, Londo E, Almdahl IS, Pålhaugen L, Eriksen JA, Djurovic S, Stordal E, Saltvedt I, Ulstein ID, Bettella F, Desikan RS, Island A-V, Toft M, Pihlstrøm L, Snaedal J, Tåråga L, Boada M, Lleó A, Stefansson H, Stefansson K, Ramirez A, Aarsland D, Andreassen OA. GBA and APOE ε4 associate with sporadic dementia with Lewy bodies in European genome wide association study [published correction appears in Sci Rep. 2019 Oct 17;9(1):15168]. Sci Rep. 2019;9(1):7013. doi:10.1038/s41598-019-43458-2

Semba RD, Moaddel R, Cotch MF, Jonsson F, Eiriksdóttir G, Harris TB, Launer LJ, Sun K, Klein R, Schaumberg DA. Serum lipids in adults with late age-related macular degeneration: a case-control study. Lipids Health Dis. 2019;18(1):7. doi:10.1186/s12944-018-0954-7

van der Berg JD, Stehouwer CDA, Bosma H, Caserotti P, Eiriksdóttir G, Arnardóttir NY, Van Domelen DR, Brychta RJ, Chen KY, Sveinsson T, Johannsson E, Launer LJ, Gudnason V, Jonsson PV, Harris TB, Koster A. Dynamic sitting: Measurement and associations with metabolic health. J Sports Sci. 2019;37(15):1746-54. doi:10.1080/0264014.2019.1592800

van der Roest HG, van Eenoo L, van Lier LI, Onder G, Garms-Homolová V, Smit JH, Finne-Soveri H, Jónsson PV, Draisma S, Declercq A, Bosmans JE, van Hout HPJ, Frijters DH, Joling KJ, Bernabei R, Vetrano DL, Carfi A, Schoen J, Lau HM, Wisselink H-Y, Bremner J, Calabro M, Dix O, Khan U, Vezzosi M, Jokinen S, Magnúsdóttir B, Valgerður Kristinsdóttir I, Sakki J, Noro A, project IB. Development of a novel benchmark method to identify and characterize best practices in home care across six European countries: design, baseline, and rationale of the IBenC project. BMC Health Serv Res. 2019;19(1):310. doi:10.1186/s12913-019-4109-y

van Hout HP, van Lier L, Draisma S, Smit J, Finne-Soveri H, Garms-Homolová V, Bosmans JE, Declercq A, Jonsson P, Onder G, van der Roest HG. Signs of Inequality? Variations in Providing Home Health Care Across Care Organizations and Across European Countries in the IBenC Study. Health Serv Insights. 2019;12:1178632919837632. doi:10.1177/1178632919837632

van Lier LI, van der Roest HG, Oosten BS, Garms-Homolová V, Onder G, Finne-Soveri H, V Jónsson P, Ljunggren G, Henrad J-C, Topinkova E. Predictors of Societal Costs of Older Care-Dependent Adults Living in the Community in 11 European Countries. Health services insights. 2019;12:1178632918820947. doi:10.1177/1178632918820947

Önnur ritverk

Chang M, Ramel A, Jonsson PV, Thorsdóttir I, Geirsdóttir O. Association between grip strength and cognitive function among community-dwelling older adults. Innov Aging. 2019;3(Supplement_1):S483-S4.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 10

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum:13

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 13

Blóðbankinn

Tengiliðir: Ólafur Eysteinn Sigurjónsson prófessor, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir Áherslur í rannsóknnum innan Blóðbankans

Blóðbankinn er með öflugra rannsóknastarfsemi á sviði stofnfruma, frumumeðferða, vefjaverkfræði, blóðgjafarfræði og blóðbankafræði. Markmið rannsóknastarfs Blóðbankans er að auka þekkingu á sviði þessara fræðigreina og að brúa bilið á milli tilraunavísinda og læknisfræðilegra rannsókna til að skapa jarðveg fyrir nýjungar í læknisfræði á sviði stofnfrumna, vefjaverkfræði, blóðgjafarfræða og blóðbankafræða á Íslandi.

Vísindasjóður Landspítala

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Breyting í emaskriftaferlum við fjölgun og beinsérhæfingu mesenchymal stofnfruma: Leit að nýjum kennimörkum fyrir beinsérhæfingu. Ólafur Sigurjónsson.

Greining áhrifa á geymsluskemmdir í blóðflögum við 4°C geymslu. Ólafur Sigurjónsson.

Metabólismi í blóðflögum við virkjun og geymslu þeirra. Ólafur Sigurjónsson.

Nánari greining á metabóliskum breytingum sem eiga sér stað við geymslu rauðfrumuyþykna: Leiðir til að skilja myndun geymsluskemmda. Ólafur Sigurjónsson.

Rannsókn á samloðunar- og virkjunareiginleikum blóðflögueininga sem unnar eru úr heilblóði sjúklinga með ýgreinda eða meðhöndlaða arfgenga járnþfleðslu og geymdar í viðbótarlausn. Anna Margrét Halldórsdóttir, Ólafur Sigurjónsson, Páll Torfi Öundurson.

Tíðni, áhættuþættir og afleiðingar járnskorts hjá íslenskum blóðgjöfum á tímabilinu 1997 til 2018. Anna Margrét Halldórsdóttir, Þorbjörn Jónsson.

Þróun á ferlum til beinsérhæfinga frá mesenkímal stofnfrumum með vefjaverkfræðilegum nálgunum. Ólafur Sigurjónsson.

Rannsóknarsjóður Rannís

Bright Light Therapy to Treat Cancer-Related Fatigue among Breast Cancer Patients undergoing Chemotherapy. Jack Ernest James, Unnur Anna Valdimarsdóttir, Laufey Tryggvadóttir, Ásgerður Sverrisdóttir, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, William Redd, Sonia Ancoli-Israel, Susan K. Lutgendorf, Robert Zachariae, Birna Baldursdóttir, Nanna Friðriksdóttir.

Metabolomic analysis of expansion and osteogenic differentiation of human bone marrow derived mesenchymal stem cells: Predicting novel biomarkers for osteogenic differentiation. Ólafur E. Sigurjónsson, Óttar Rolfsson, Steinn Guðmundsson.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Vörubróun úr flexvinnslu uppsjávafisks. María Guðjónsdóttir, Ólafur E. Sigurjónsson, Sindri Karl Sindrason, Stefán Þór Eysteinnsson.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands-Doktorsstyrkur

Sérhæfing mesenchymal stofnfruma mæld með yfirborðsörvaðri raman ljósdreifingu. Adriana Milewska, Unnur Bjarni Arnalds, Kristján Leósson, Ólafur E. Sigurjónsson, Þórarinn Guðjónsson.

Horizon 2020, RESTORE verkefni

Developing smart solutions for knee cartilage repair. Ólafur E. Sigurjónsson, Meriem Lamghari (2019 – 2021).

ERA-NET BlueBio

Sustainable utilization of zooplankton as by-products. Ólafur E. Sigurjónsson, María Guðjónsdóttir (2019-2021).

Doktorsnemar

Adriana Milewska. Detecting differentiation in mesenchymal stem cells with surface-enhanced Raman scattering. Verkfræði- og náttúruvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Þórarinn Guðjónsson, Kristján Leósson. Umsjónarkennari: Sigurður Brynjólfsson.

Freyr Jóhannsson. Metabolic changes of platelets during storage. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Steinn Guðmundsson, Óttar Rolfsson. Umsjónarkennari: Ólafur E. Sigurjónsson.

Niels Árni Árnason. The effect of pathogen inactivation on storage and the physiology of platelets. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson (umsjónarkennari), Óttar Rolfsson.

Þóra Sigmarsdóttir. Metabolomic markers for osteogenic and adipogenic differentiation. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson (umsjónarkennari), Sarah McGrarity, Óttar Rolfsson, James Yurkovich.

Meistaraneimar

David Snorrason. Glucose lactate consumption rate during adipose differentiation from MSC. A premise for a system biology model of adipose differentiation. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson (umsjónarkennari), Óttar Rolfsson, Sarah McGarrity.

Marta Mikaelssdóttir. Impact of iron overload on platelet function and platelet unit storage. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Margrét Halldórsdóttir, Páll Torfi Öundurson (umsjónarkennari), Ólafur E. Sigurjónsson.

Sigurður Rúnar Rúnarsson. Bioreactor system for osteogenic differentiation. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson (umsjónarkennari), Paolo Gargiulo.

Snædis Vala Kristleifsdóttir. Effect of pathogen inactivation on platelet biochemical properties during extended cold storage. Department of medicine, Universit of Iceland. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Anna Margrét Halldórsdóttir, Martha Hjálmarsdóttir (umsjónarkennari)

Unnur Elísabet Stefánsdóttir. Bioactivity and immune effects of Laminaria Digitata extract. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, María Guðjónsdóttir (umsjónarkennari)

Zhaneta Shepeta. Effect of hemochromatosis on platelet aggregation, platelet activation and platelet storage. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands.. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Margrét Halldórsdóttir, Ólafur E. Sigurjónsson, Páll Torfi Öundurson (umsjónarkennari)

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskólinn í Reykjavík, Háskóli Íslands, Nýsköpunarmiðstöð Íslands, Matis, Orf líftækni, Platome líftækni.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

University of California San Diego

Ítalía:

University of Bologna

Noregur:

University of Oslo

Danmörk:

The blood bank, Rikshospitalet

Svíþjóð:

Karolinska Institute

Viðurkenningar sem starfsmaður fræðigreinarinnar

Ólafur E. Sigurjónsson hlaut rannsóknarverðlaun Háskólans í Reykjavík árið 2019.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Ólafur E. Sigurjónsson situr í ritstjórnum Bioengineering og Regeneratív Biomaterials, Review editor fyrir Frontiers in Bioengineering and Biotechnology.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnason NA, Johannsson F, Landrö R, Hardarsson B, Irsch J, Gudmundsson S, Rolfsson O, Sigurjónsson OE Pathogen inactivation with amotosalen plus UVA illumination minimally impacts microRNA expression in platelets during storage under standard blood banking conditions. Transfusion. 2019;59(12):3727–35. doi:10.1111/trf.15575

Clausen FB, Barrett AN, Akkoc CA, Armstrong-Fisher S, Bergstrom KD, Boggione CT, Baevre MS, Choolani M, Christiansen M, Cotoruelo C, Drnovsek TD, Finning K, Guz K, de Haas M, Haimila K, Halldorsdottir AM, Hellberg A, Henny C, Holmertz C, Al Houghton J, Hyland C, Jakobsen MA, Kvitland MA, Lambert M, Legler TJ, Liew Y-W, Muniz-Diaz E, Mortberg A, Niederhauser C, Noguez N, Nystrom S, Olsson ML, Orzinska A, Parks M, Rietkotter E, Ryan H, Sachs UJ, van der Schoot E, Silcock L, Steffensen R, Sulin K, Sorensen AS, Tarrant S, Thorlacius

S, Wienzek-Lischka S, Wikman A, Wulf-Johansson H, Zupan M, Dziegiel MH. Vox Sang. 2019;114(4):386-93. doi: 10.1111/vox.12768. PMID: 30834546.

Gunnarsdóttir MG, Jonsson T, Halldorsdóttir AM. Circulating plasma microRNAs as biomarkers for iron status in blood donors. Transfusion Medicine. 2019;29 Suppl 1:52-8. doi: 10.1111/tme.12554. PMID: 30209836.

Lovecchio J, Gargiulo P, Vargas Luna JL, Giordano E, Sigurjónsson OE. A standalone bioreactor system to deliver compressive load under perfusion flow to hBMSC-seeded 3D chitosan-graphene templates. Sci Rep. 2019;9(1):16854. doi:10.1038/s41598-019-53319-7

Milewska A, Ingason AS, Sigurjónsson OE, Leosson K. Herding cats: managing gold atoms on common transparent dielectrics. Opt Express. 2019;9(1):112-9.

Milewska A, Zivanovic V, Merk V, Arnalds UB, Sigurjónsson OE, Kneipp J, Leosson K. Gold nanoisland substrates for SERS characterization of cultured cells. Biomed Opt Express. 2019;10(12):6172-6188. doi:10.1364/BOE.10.006172

Stefaniak MM, Guðjónsdóttir M, Marteinsdóttir G, Omarsdóttir S, Bravo E, Sigurjónsson OE, Kristbergsson KJFFIH, Disease. Determination of bioactive properties of food grade extracts from Icelandic edible brown seaweed sugar kelp (*Saccharina latissima*) with in vitro human cell cultures (THP-1). 2019;9(1):1-15.

Thorvaldsson HH, Vidarsson B, Sveinsdóttir SV, Olafsson GB, Halldorsdóttir AM. Red blood cell utilization and transfusion triggers in patients diagnosed with chronic lymphocytic leukaemia in Iceland 2003-2016. Vox Sang. 2019;114(5):495-504. doi: 10.1111/vox.1277. PMID: 30972770.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 7

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 13

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Eðlisfræðingar

Tengiliður: Garðar Mýrdal forstöðumaður

Áherslur í rannsóknum innan fræðisviðsins

Rannsóknir á þróun, geisladreifingu, aukaverkunum og endurbótum á geislameðferð sjúklinga.

Félagsráðgjöf

Tengiliður: Guðlaug María Júlíusdóttir yfirfélagsráðgjafi

Doktorsnemi

Birna Ásbjörnsdóttir. Meals, microbiota and mental health among children and adolescents. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir, Bertrand Lauth, Ingibjörg Karlsdóttir, Magnús Gottfredsson.

Meistaraneimar

Anna Margrét Ingólfssdóttir. Fjölskyldur barna með Downs heilkennið á Íslandi. Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Sól Ólafsdóttir.

Guðrún K. Otterstedt. Áhrif átröskunar á parasambandið. Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Freydis Jóna Freysteinsdóttir.

Gunnlaug Thorlacius. Hvaða hópur nýtir þjónustu FMB teymis geðsviðs LSH. Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigrún Júlíusdóttir.

Helga Sara Henrysdóttir. Rannsókn á áhrifum félagslegra tengsla á endurinnlagnir einstaklinga á geðsviði LSH. Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur:

Helga Sól Ólafsdóttir, Margrét Ófeigsdóttir, Rakei Valdimarsdóttir.

Kristín Einarsdóttir, Faghandleiðsla, Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Steinunn Hrafnadóttir.

Steinnun Jónsdóttir. Upplífun foreldra af því að eiga barn á vökueld og lífið utan þess. Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Sól Ólafsdóttir.

Thelma Björk Ottesen. Sálfélagleg stuðningsþjónusta innan Landspítala við einstaklinga með vefrna sjúkdóma og aðstandendur þeirra. Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Sól Ólafsdóttir, Anna Dóra Sigurðardóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum Samstarfsaðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands

Rannsóknarstofa í næringarfræði RÍN, Félagsráðgjafardeild, Háskóla Íslands, Rannsóknarstofnun í barna- og fjölskylduvernd.

Helstu samstarfsstofnanir utan Landspítala

Krabbameinsfélag Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Félagsráðgjafar eru einnig í alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknum í gegnum ýmis samvinnuverkefni Europeristat (Evrópskur gagnagrunnur um meðgöngu og fæðingar), Eurocat (Evrópskur gagnagrunnur um fósturgalla).

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Margrét Ófeigsdóttir er í ritstjórn tímarits Geðverndarfélags Íslands.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 15

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Geislafræðingar

Tengiliður: Agnes Þórólfsdóttir geislafræðingur

Meistaraneimar

Birgitta Gunnarsdóttir. Tengsl magahjáveituaðgerða við beinirynun: Langtímarannsókn. Námsbraut í geislafræði, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Sigríður Lára Guðmundsdóttir, Diana Óskarsdóttir.

Jóhanna Sigurðardóttir. Langtímaáhrif magahjáveituaðgerða á beinabúskap karla og kvenna, 3 ára eftirfylgni - Bariatric surgery and change in BMD, a 3 year follow-up study. Námsbraut í geislafræði, Háskóli Íslands. Diana Óskarsdóttir, Sigríður Lára Guðmundsdóttir. Umsjónarkennari: Guðlaug Björnsdóttir.

Iðjuþjálfun

Tengiliður: Sigrún Garðarsdóttir yfiriðjuþjálfari

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins

ADL, þróun matstækja, A-ONE, þjónustuferli, íhlutunaráherslur iðjuþjálfara, gagnreynd íhlutun.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Samunburðarrannsókn á áhrifum markvissrar hreyfingar, til viðbótar við vitræna endurhæfingu með félagskillningsþjálfun, á vitræna getu, líðan og færni í daglegu lífi hjá einstaklingum með geðrofssjúkdóma. Brynja Björk Magnúsdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson, Thelma Sif Kristjánsdóttir.

Iðjuþjálfafélag Íslands

Reliability and validity of the Japanese version of the ADL-focused Occupation-based Neurobehavioural Evaluation (A-ONE J): Applying Rasch analysis methods, Guðrún Árnadóttir.

Meistaraneimi

Thelma Sif Kristjánsdóttir. Áhrif af markvissri hreyfingu, til viðbótar við vitræna endurhæfingu með félagskillningsþjálfun, á vitræna getu, líðan og færni í daglegu lífi hjá einstaklingum með geðrofssjúkdóma. Sálfraeðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Ólína G. Viðarsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands, Heilbrigðisvísindasvið, Læknadeild, Námsbraut í sjúkrahjúfningu og Félagsvísindasvið.

Háskólinn í Reykjavík, Viðskiptadeild

Háskólinn á Akureyri, Heilbrigðisvísindasvið

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

Center of Innovative Occupational Therapy Solutions, Fort Collins, Colorado

Rehabilitation and Regenerative Medicine (Occupational Therapy), Columbia University, Medical Center. New York.

Danmörk:

University of Southern Denmark, Copenhagen University Hospital.

Ítalía:

Undergraduate University Occupational Therapy Programs, University of Padova, APSS Trento.

Japan:

Osaka Prefecture, University, Osaka, Graduate School of Comprehensive Rehabilitation, Morinomiya University of Medical Sciences, Osaka, -Kansai Rehabilitation Hospital, Osaka, Department of Rehabilitation, Hiroshima City Rehabilitation Hospital, Hiroshima.

Suður-Kórea:

Yonsei University, Department of Occupational Therapy

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Guðrún Árnadóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Occupational Therapy.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Higashi Y, Takabatake S, Matsubara A, Nishikawa K, Shigeta H, Árnadóttir G. Reliability and validity of the Japanese version of the ADL-focused Occupation-based Neurobehavioural Evaluation (A-ONE J): Applying Rasch analysis methods. Hong Kong J Occup Ther. 2019;32(1):32–40. doi:10.1177/1569186119825885

Önnur ritverk

Guðrún Árnadóttir. Iðjuþjálfun á Vísindavökum. Iðjuþjálfinn. 2019;40(1):30-7.

Guðrún Árnadóttir. Íslensk iðjuþjálfun í Japan.

Iðjuþjálfinn. 2019;40(1):40-3.

Guðrún Árnadóttir, Sigrún Garðarsdóttir. Málþing Fagræðs iðjuþjálfara Landspítala: Til framþróunar klínískrar iðjuþjálfunar. Iðjuþjálfinn. 2019;40(1):56-96.

Magnúsdóttir G, Unnarsdóttir M, Tómasdóttir I, Ingvarsson P, Knútsdóttir S, Árnadóttir G, Traustadóttir L, Henn E, Divanoglou A. The Icelandic version of the Spinal Cord Independence Measure III (ice-SCIM-III) 2019. doi:10.13140/RG.2.2.33556.24963

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 2

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Lyfjafræði

Tengiliður: Elín I. Jakobsen teymisstjóri og Tinna Rán Ægisdóttir yfirlyfjafræðingur

Vísindasjóður Landspítala

Arsalan Amirfallah. Gene fusions in 8p12-p11 amplified breast tumors. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Helga Ögmundsdóttir, Jill Bargonetti, Óskar Þór Jóhannsson.

Tómas Þór Ágústsson. Faraldsfræði og erfðaþættir heiladringulæxla á Íslandi í hálföld. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Rafn Benediktsson, Jón Gunnlaugur Jónsson.

Meistaraneimar

Andri Örn Erlingsson. Athugun á þéttni/styrk beta-lactam lyfja sem gefin eru með langtíma innrennsli hjá sjúklingum sem fá meðferð utan sjúkrahúss. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Pétur S. Gunnarsson, Margrét Þorsteinsdóttir, Guðrún Indriðadóttir, Agnar Bjarnason, Birgir Jóhannsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Fæðinga- og kvensjúkdómafræði, hjartalækis-gigtarækis- og krabbameinslæknisfræði auk Eitrunarmiðstöðvar.

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Lyfjafræðideild, Háskóli Íslands.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Unnur Sverrisdóttir, Freyja Jónsdóttir, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Ragnheiður Ingibjörg Bjarnadóttir. Notkun lyfja, fæðubótarefna og náttúruvara á meðgöngu. Læknablaðið. 2019;105(1):11-6. doi:10.17992/ibl.2019.01.211

Náttúrufræðingar

Tengiliður: Jóna Freysdóttir náttúrufræðingur prófessor

Styrkir sem náttúrufræðingur fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif BRCA1-breytingarinnar c.4096+3A>G á líkindi til myndunar krabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson.

Áhrif microRNA sem stjórna PI3K/Akt boðleið á horfur brjóstakrabbameinssjúklinga. Inga Reynisdóttir, Rosa Björk Barkardóttir, Bjarni Agnar Agnarsson.

Áhrif ónæmsglæða á stýrisfrumur og myndun ónæmisminnis í nýbura músum. Stefania Bjarnarson.

Algengi meningókokka í nefkoki eða koki hjá íslenskum börnum og ungmennum - ræktanir og hjúpgreining. Ásgeir Haraldsson, Valtýr Thors, Gunnsteinn Haraldsson, Karl Kristinnson, Helga Erlendsdóttir, Íris Kristinsdóttir.

Bólguhjúðun: Ákvörðun lykilsameinda á náttúrulegum drápsfrumum og dauftyfningum. Jóna Freysdóttir.

Breyting í efnskiftaferlum við fjölgun og beinsérhæfingur mesenchymal stofnfruma: Leit að nýjum kennimörkum fyrir beinsérhæfingu. Ólafur Sigurjónsson.

Eiginleikar pneumókokka með minnkað næmi fyrir penisillini af hjúppgerðum sem ekki eru í pneumókokkabóluefni. Martha Ásdís Hjálmarsson, Karl Kristinnson, Gunnsteinn Haraldsson, Helga Erlendsdóttir.

Faraldsfræði ifarandi Haemophilus influenzae á Íslandi frá upphafi bólusetninga gegn Hib. Gunnsteinn Haraldsson.

Gagnsemi sjónhimnu súrefnismælinga við mat á súrefnismettun í systemisku slagæðablóði. Þórunn Scheving Elíasdóttir, Ólóf Birna Ólafsdóttir.

Greining áhrifa á geymsluskemmdir í blóðflögum við 4°C geymslu. Ólafur Sigurjónsson.

Hlutverk ARID5B gensins í myndun bráða eitilfrumuhvítblæðis í börnum. Jón Þór Bergþórsson.

Hlutverk ECM1 í nýmyndun æða og framvindu brjóstakrabbameina. Þórarinn Guðjónsson, Bylgja Hilmarisdóttir.

Hlutverk PLD2 í brjóstakrabbameinum. Bylgja Hilmarisdóttir, Þórarinn Guðjónsson.

Kerfisliðfræðileg greining á eflingu ónæmissvara nýbura. Stefania P Bjarnarson.

Metabólismi í blóðflögum við virkjun og geymslu þeirra. Ólafur Sigurjónsson.

Mikilvægi hrota og öndunarstoppa fyrir andlega og líkamlega heilsu barna. Michael Clausen, Erna Sif Arnardóttir, Sigurveig Sigurðardóttir, Gunnar Guðmundsson.

Nánari greining á metabóliskum breytingum sem eiga sér stað við geymslu rauðfrumuyþykna: Leiðir til að skilja myndun geymsluskemmda. Ólafur Sigurjónsson.

Ónæmiskerfi beinmergs. Siggeir Fannar Brynjólfsson.

Rannsókn á hlutverki ATL2 gens í þróun brjóstakrabbameins. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bylgja Hilmarisdóttir, Inga Reynisdóttir.

Rannsókn á samloðunar- og virkjunareiginleikum blóðflögueininga sem unnar eru úr heilblóði sjúklinga með nýgreinda eða meðhöndlaða arfgenga jafnfhleðslu og geymdir í viðbótarlausn. Anna Margrét Halldórsdóttir, Ólafur Sigurjónsson, Páll Torfi Öundurson.

Sjávarlífverur – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Jóna Freysdóttir.

Skammtasparandi áhrif nýstárlegra ónæmisglæða á ónæmissvör nýburamása við bólusetningum. Stefania P Bjarnarson.

Skilgreining nýrra gena sem hafa áhrif á framvindu brjóstakrabbameins. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson og Óskar Þór Jóhannsson.

Svipgerð og starfsemi sjónhimnu og líþþekju augans í erfðabreyttum músnum með stökkbreytingar í Mitf geni. Þór Eysteinnsson.

Vefjaræktun og hönnun nýrra meðferðarræða fyrir brisartilskrabamein. Bylgja Hilmarisdóttir, Inga Reynisdóttir, Þórarinn Guðjónsson, Rósa Björk Barkardóttir.

Þróun á ferlum til beinsérhæfinga frá mesenkimal stofnfrumum með vefjaverkfræðilegum nálgunum. Ólafur Sigurjónsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Áhrif hvítaljössmeðferðar á krabbameinstengda þreytu hjá konum með brjóstakrabbamein. Heiðrún Valdimarsdóttir (Ólafur E. Sigurjónsson).

Breyting í efnaskiftaferlum við fjölgun og beinsérhæfingur mesenchymal stofnfruma: Leit að nýjum kennimörkum fyrir beinsérhæfingu. Ólafur E. Sigurjónsson (2017-2019).

Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils. Ingibjörg Harðardóttir og Jóna Freysdóttir (2017-2019).

Innviðasjóður Rannís

Uppbygging aðstöðu Lífvísindaseturs HÍ til fjölkúlna ónæmismælinga (multiplex bead array). Jóna Freysdóttir og fl.

Uppfærsla á smásjóni AxioImager M1 frá Zeiss. Stefania P Bjarnarson og fl.

Tæknipróunarsjóður Rannís

Virkni nýrra lyfjaafleiða gegn lungnasjúkdómum. Þórarinn Guðjónsson og EpiEndo Pharmaceuticals.

Vöruþróun úr flexivinnslu uppsjávarfisks. María Guðjónsdóttir (Ólafur E. Sigurjónsson). (2019-2020).

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Áhrif omega-3 fjölmættaðra fitusýra á hjóðnun bólgu - Hlutverk bólguhjóðnunar-miðla og NK frumna. Ingibjörg Harðardóttir og Jóna Freysdóttir. Doktorsstyrkur leið b fyrir Kirstine Nolling Jensen (2016-2019).

Effects of omega-3 PUFA on NK cell and neutrophil activation and cross-talk. Jóna Freysdóttir.

Efling ónæmissvara nýbura með ónæmisglæðunum mmCT og CTB-CpG. Ingileif Jónsdóttir. Doktorsstyrkur leið b (2017-2019).

Identification of key molecules on neutrophils that can strengthen resolution of inflammation. Jóna Freysdóttir og Ingibjörg Harðardóttir. Doktorsstyrkur leið b (2018-2021).

Langlíft ónæmisminni og lífunarboð fyrir plasmافرurur í beinmerg. Ingileif Jónsdóttir.

Mechanisms of adjuvant-enhanced GC and memory induction in neonates. Stefania P Bjarnarson.

Mögulegar orsakir undirliggjandi B-frumu galla IgA skorts og tengsl þeirra við aðra meðfædda mótefnagalla. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Resolution of inflammation, identification of key cells/ molecules. Ingibjörg Harðardóttir.

Sérhæfing mesenchymal stofnfruma mæld með yfirborðsorvaðri raman ljósdreifingu. Unnar Bjarni Arnalds (Ólafur E. Sigurjónsson). Doktorsstyrkur fyrir Adriana Milewska (2018-2020).

Súrefnismælingar sjónhimnuæða í framsækinni gláku – ný nálgun. Ólöf Birna Ólafsdóttir.

The role of the Mitf gene and purine receptors in controlling autophagy and cytokine release in the pigment epithelium, Þór Eysteinnsson.

H2020 RESTORE, Evrópustyrkur

Developing smart solutions for knee cartilage repair. Ólafur E. Sigurjónsson, Meriem Lamghari (2019 – 2023).

ERA-NET BlueBio, Evrópustyrkur

Sustainable utilization of zooplankton as by-products. Ólafur E. Sigurjónsson, María Guðjónsdóttir (2019-2021).

Krabbameinsfélag Íslands

Aukin tjáning Vacuole Membrane Protein 1 (VMP1) tengist verri horfum sjúklinga með HER2 brjóstakrabbamein. Inga Reynisdóttir, Arsalan Amirfallah, Rósa Björk Barkardóttir.

Meinvaldandi áhrif BRCA1 c.4096+3A>G könnuð í frumulikönnum. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bylgja Hilmarisdóttir, Inga Reynisdóttir.

Styrktarsjóður Richards P. Theodórs og Dóru Sigurjónsdóttur

Svipgerð augans í erfðabreyttum músnum með stökkbreytingar í Mitf geni, og aldursháðar breytingar í þeim. Þór Eysteinnsson

Blindrafélagið

Styrkur vegna ráðstefnuferðar á ARVO. Ólöf Birna Ólafsdóttir.

Doktorsnemar

Adriana Milewska. Detecting differentiation in mesenchymal stem cells with surface-enhanced Raman scattering. Verkfræði- og náttúruvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson. Umsjónarkennari: Sigurður Brynjólfsson. Þórarinn Guðjónsson, Kristján Leósson.

Andrea García Llorca. Svipgerð og starfsemi sjónhimnu og líþþekju augans í erfðabreyttum músnum með stökkbreytingar í Mitf geni. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Þór Eysteinnsson.

Anna Bryndis Einarisdóttir. Augað sem gluggi að heilanum: Súrefnismettun í sjónhimnu í miðtaugakerfissjúkdómum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sveinn Hákon Harðarson.

Anna Karen Sigurðardóttir. Hlutverk Noncoding RNA í brjóstskirtli. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórarinn Guðjónsson.

Arsalan Amirfallah. Gene fusions in 8p12-p11 amplified breast tumors. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Helga Ögmundsdóttir, Jill Bargonetti, Óskar Þór Jóhannsson.

Auður Anna Aradóttir Pind. Kerfisliðfræðileg greining á eflingu ónæmissvara nýbura. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingileif Jónsdóttir, Stefania P. Bjarnarson.

Ása Bryndis Guðmundsdóttir. Effects of exopolysaccharides from Cyanobacterium aponinum from the Blue Lagoon on immune responses in vitro. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Erika Morera. The endothelial niche in breast morphogenesis and cancer. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Sævar Ingþórsson, Magnús Karl Magnússon.

Freyr Jóhannsson. Metabolic changes of platelets during storage. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Steinn Guðmundsson, Óttar Rólfsson (umsjónarkennari), Ólafur E. Sigurjónsson.

Hildur Sigurgrímsdóttir. Hugsanleg tengsl varnarpeptíða í meingerð fjölkerfa sjálfsofnæmissjúkdóma sem sérkennast af ofvirkni TNFα bólguferla. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir.

Hrönn Guðmundsdóttir. Identification of key molecules on neutrophils that can strengthen resolution of inflammation. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Jenny Lorena Molina Estupiñan. Enhanced neonatal immune response by the adjuvants mmCT and dmlT. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingileif Jónsdóttir og Stefania P Bjarnarson.

Jón Pétur Jóelsson. Áhrif þrýstingsálags á lungnaþekju. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórarinn Guðjónsson.

Kirstine Nolling Jensen. Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Laura Lorenzo. Ocular drug delivery and pathways through the eye wall. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Einar Stefánsson. Leiðbeinandi: Ólöf Birna Ólafsdóttir. Meðleiðbeinandi: Þorsteinn Loftsson.

Niels Árni Árnason. The effect of pathogen inactivation on storage and physiology of platelets. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson. Umsjónarkennari: Óttar Rólfsson.

Róbert Karlsson. Þróun sjálfvirkra aðferða í súrefnismælingum í augnbotnum. Heilbrigðisvísindasvið og Rafmagns- og tölvuverkfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sveinn Hákon Harðarson.

Sarah Sophie Steinhäuser. Heterotypic interactions between endothelial and cancer cells in breast cancer progression and metastasis. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Þórarinn Guðjónsson. Meðleiðbeinandi: Gunnhildur Ásta Traustadóttir.

Sigríður Júlía Quirk. Sameindafaraldsfræði pneumókokka fyrir og eftir bólusetningu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinsson. Sunneva Smáradóttir.

Sunneva Smáradóttir. The role of antimicrobial peptides in innate lymphoid cells and NK/NKT cells and their link to the pathogenesis of psoriasis. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir.

Vigdís Stefánsdóttir. Notkun og gagnsemi tölvugagnagrunna í erfðaheilbrigðisþjónustu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Xiaxia Di. Searching for immunomodulatory compounds from Icelandic marine invertebrates. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Zuzana Budková. Expression and epigenetic control of non-coding RNAs in breast epithelial morphogenesis and cancer. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Þóra Sigmarssdóttir. Metabolomic markers for osteogenic and adipogenic differentiation. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson (umsjónarkennari), Sarah McGritty, Óttar Rólfsson, James Yurkovich.

Meistaraneimar

Auður Egilsdóttir. Hlutverk ARID5B gensins í B-frumþroskun og myndun bráðahvítblæðis. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Þór Bergþórsson, Þórarinn Guðjónsson.

Birna Grétarsdóttir. Endurskoðun verkferla við heimtur og G-böndun og áhrif þess á bandaskor litninga. Læknadeild Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Martha Á. Hjálmsdóttir. Leiðbeinendur: Margrét S. Steinarsdóttir, Eiríkur Briem.

David Snorrason. Glucose lactate consumption rate during adipose differentiation from MSC. A premise for a system biology model of adipose differentiation. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson (umsjónarkennari), Óttar Rólfsson, Sarah McGarrity.

Gerður Halla Gísladóttir. Hjúgperðir pneumókokka í berum og sjúklingum – nýtt landslag eftir bólusetningar. Umsjónarkennari: Martha Á. Hjálmsdóttir, Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson.

Guðbjörg Júlía Magnúsdóttir, meistaránám í lífeindafræði við Námsbraut í lífeindafræði, Læknadeild HÍ. The effects of adjuvants on germinal centers and TNF-signalling pathways which are important for activation and survival of B cells in neonatal mice. Leiðbeinendur: Stefánía P Bjarnarson og Ingileif Jónsdóttir.

Marta Mikaelsdóttir. Impact of iron overload on platelet function and platelet unit storage. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Margrét Halldórsdóttir, Páll Torfi Ónundarson (umsjónarkennari), Ólafur E. Sigurjónsson.

Sandra Berglind Tómasdóttir. Faraldsfræði Haemophilus influenzae stofna úr heilbrigðum og sýktum í kjölfar bólusetningar með prótein D tengdu bóluefni á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari Gunnsteinn Haraldsson.

Sigurður Rúnar Rúnarsson. Bioreactor system for osteogenic differentiation. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson (umsjónarkennari), Paolo Gargiulo.

Snædis Vala Kristleifsdóttir. Effect of pathogen inactivation on platelet biochemical properties during extended cold storage. Department of medicine, University of Iceland. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Anna Margrét Halldórsdóttir. Umsjónarkennari: Martha Hjálmsdóttir.

Sunnefa Yeatman Ómarsdóttir, meistaránám í líf- og læknávisindum við Læknadeild HÍ. The cross-talk between human NK cells and neutrophils and how it is affected by omega-3 polyunsaturated fatty acids. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Kirstine Nolling Jensen.

Sunneva Smáradóttir. Meistaránám í líf- og læknávisindum við Læknadeild HÍ. Hlutverk LL-37 í meingerð sóra. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir, Hildur Sigurgrímsdóttir.

Unnur Elísabet Stefánsdóttir. Bioactivity and immune effects of Laminaria Digitata extract. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ólafur E. Sigurjónsson. Umsjónarkennari: María Guðjónsdóttir.

Zhaneta Shepeta. Effect of hemochromatosis on

platelet aggregation, platelet activation and platelet storage. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Margrét Halldórsdóttir, Ólafur E. Sigurjónsson. Umsjónarkennari: Páll Torfi Ónundarsson.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Ingileif Jónsdóttir, Editorial Board. Scandinavian Journal of Immunology. Wiley-Blackwell.

Jóna Freysdóttir, Editorial Board. Scandinavian Journal of Immunology. Wiley-Blackwell.

Ólafur E. Sigurjónsson situr í ritstjórn Bioengineering og Regeneratív Biomaterials, Review editor fyrir Frontiers in Bioengineering and Biotechnology.

Rósa Björk Barkardóttir, ráðgjafanefnd ritstjórnar Acta Oncologica.

Þór Eysteinnsson er aðstoðarráðgjafi á timaritinu Brain Communications (Oxford University Press).

Þór Eysteinnsson er gestarítstjóri Frontiers in Cellular Neurophysiology. Research Topic: Sensory Processing in Vision and Olfaction – Common Features of Key Players.

Doktorsritgerðir

Ása Bryndís Guðmundsdóttir. Áhrif utanfrumfjölsýkra Cyanobacterium aponinum úr Bláa Lóninu á ónæmissvör in vitro = Effects of exopolysaccharides from Cyanobacterium aponinum from the Blue Lagoon in Iceland on immune responses in vitro. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Sarah Sophie Steinhäuser. Samskipti æðapels og þekjuvefjar í framþróun brjóstakrabbameina = Heterotypic interactions between endothelial and cancer cells in breast cancer progression. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Þórarinn Guðjónsson. Meðleiðbeinandi: Gunnhildur Ásta Traustadóttir. Áðrir í doktorsnefnd: Margrét Helga Ógmundsdóttir, Sævar Ingþórsson, Þóður Óskarsson.

Sigríður Júlía Quirk. Hjúgperða- og sameindafræðileg faraldsfræði pneumókokka á Íslandi fyrir og eftir pneumókokka bólusetningu = Serotype and molecular epidemiology of pneumococci in Iceland before and after pneumococcal vaccination. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Áðrir í nefndinni: Ásgeir Haraldsson, Martha Á. Hjálmsdóttir, Angela B. Breggermann.

Vigdís Stefánsdóttir. Notkun rafræna gagnagrunna í krabbameinserfðaráðgjöf = Electronic Genealogy and Cancer Databases in Cancer Genetic Counselling. Reykjavík: Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Xiaxia Di Leit að efnum með ónæmisbælandi áhrif úr íslenskum sjávarhyggleysingjum = Searching for immunomodulatory compounds from Icelandic marine invertebrates. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum timaritum

Valgerður Dóra Traustadóttir, Elín Björk Tryggvadóttir, Ólóf Birna Ólafsdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson, María Soffía Gottfreðsdóttir. Lyfjameðferð gláku og hugsanlegar milliverkanir við meðferð annarra sjúkdóma. Læknablaðið. 2019;105(4):163-9. doi:10.17992/lbl.2019.04.225

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum timaritum

Abu El-Asrar AM, AlBloushi AF, Gikandi PW, Hardarson SH, Stefánsson E. Retinal vessel oxygen saturation is affected in uveitis associated with Vogt-Koyanagi-Harada disease. Br J Ophthalmol. 2019;103(12):1695-1699. doi:10.1136/bjophthalmol-2018-313719.

Amirfallah A, Arason A, Einarsson H, Guðmundsdóttir ET, Freysteinsdóttir ES, Ólafsdóttir KA, Johannsson

OT, Agnarsson BA, Barkardóttir RB, Reynisdóttir I. High expression of the vacuole membrane protein 1 (VMP1) is a potential marker of poor prognosis in HER2 positive breast cancer. PLoS One. 2019;14(8):e0221413. doi:10.1371/journal.pone.0221413

Aradóttir Pind AA, Dubik M, Thorsdóttir S, Meinke A, Harandi AM, Holmgren J, Del Giudice G, Jonsdóttir I, Bjarnarson SP. Adjuvants Enhance the Induction of Germinal Center and Antibody Secreting Cells in Spleen and Their Persistence in Bone Marrow of Neonatal Mice. Front Immunol. 2019;10:2214. doi:10.3389/fimmu.2019.02214

Arason A, Agnarsson BA, Johannesdóttir G, Johannsson OT, Hilmarsdóttir B, Reynisdóttir I, Barkardóttir RB. The BRCA1 c.4096+3A>G variant displays mutations in hereditary breast and ovarian cancers, but still allows homozygous viability. Genes (Basel). 2019;10(11):882. doi:10.3390/genes10110882

Arason AJ, Joellson JP, Valdimarsdóttir B, Sigurdsson S, Guðjónsson A, Halldórsson S, Johannsson F, Rólfsson O, Lehmann F, Ingthorsson S, Cherek P, Gudmundsson GH, Gardarsson FR, Page CP, Balursson O, Guðjónsson T, Krickler JA. Azithromycin induces epidermal differentiation and multivesicular bodies in airway epithelia. Respir Res. 2019;20(1):129. doi:10.1186/s12931-019-1101-3

Arnason NA, Johannsson F, Landró R, Hardarson B, Irsch J, Gudmundsson S, Rólfsson O, Sigurjónsson OE. Pathogen inactivation with amotosalen plus UVA illumination minimally impacts microRNA expression in platelets during storage under standard blood banking conditions. Transfusion. 2019;59(12):3727–35. doi:10.1111/trf.15575

Barkovskaya A, Seip K, Hilmarsdóttir B, Maelandsmo GM, Moestue SA, Itkonen HM. O-GlcNAc Transferase Inhibition Differentially Affects Breast Cancer Subtypes. Sci Rep. 2019;9(1):5670. doi:10.1038/s41598-019-42153-6

Bek T, Stefánsson E, Hardarson SH. Retinal oxygen saturation is an independent risk factor for the severity of diabetic retinopathy. Br J Ophthalmol. 2019;103(8):1167-1172. doi:10.1136/bjophthalmol-2018-312764.

Bjornsdóttir ES, Martins ER, Erlendsdóttir H, Haraldsson G, Melo-Cristino J, Ramirez M, Kristinsson KG. Group B Streptococcal Neonatal and Early Infancy Infections in Iceland, 1976-2015. Pediatr Infect Dis J. 2019;38(6):620-4. doi:10.1097/inf.0000000000002214

Bjornsdóttir G, Ivarsdóttir EV, Bjarnadóttir K, Benonisdóttir S, Gylfadóttir SS, Arnadóttir GA, Benediktsson R, Halldórsson GH, Helgadóttir A, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Jonsdóttir I, Kristinsson OT, AM, Magnússon OT, Masson G, Melsted P, Rafnar T, Sigurdsson A, Sigurdsson G, Skuladóttir A, Steinhorsdóttir V, Styrkarsdóttir U, Thorgeirsson G, Thorleifsson G, Víkingsson A, Guðbjartsson DF, Holm H, Stefánsson H, Thorsteinsdóttir U, Norddahl GL, Sulem P, Thorgeirsson TE, Stefánsson K. A PRPH splice-donor variant associates with reduced sural nerve amplitude and risk of peripheral neuropathy. Nat Commun. 2019;10(1):1777. doi:10.1038/s41467-019-09719-4

Briem E, Budkova Z, Sigurdardóttir AK, Hilmarsdóttir B, Krickler J, Timp W, Magnússon MK, Traustadóttir GA, Guðjónsson T. MiR-203a is differentially expressed during branching morphogenesis and EMT in breast progenitor cells and is a repressor of peroxidase. Mech Dev. 2019;155:34-47. doi:10.1016/j.mod.2018.11.002.

Briem E, Ingthorsson S, Traustadóttir GA, Hilmarsdóttir B, Guðjónsson T. Application of the D492 Cell Lines to Explore Breast Morphogenesis, EMT and Cancer Progression in 3D Culture. J Mammary Gland Biol Neoplasia. 2019;24(2):139-147. doi:10.1007/s10911-018-09424-w.

Eysteinnsson T, Guðmundsdóttir H, Hardarson AO, Berrino E, Selli S, Supuran CT, Carta F. Carbonic Anhydrase Inhibitors of Different Structures Dilate

Pre-Contracted Porcine Retinal Arteries. *Int J Mol Sci*. 2019;20(3):467. doi:10.3390/ijms20030467

Eysteinsdóttir JH, Sigurgrímsdóttir H, Einarssdóttir HK, Freysdóttir J, Agnarsson BA, Ólafsson JH, Sigurgeirsson B, Lúðvíksson BR. Effective treatment with balneophototherapy and narrowband UVB monotherapy reduces skin homing Th17/Tc17 and Th22/Tc22 effector cells in peripheral blood in patients with psoriasis. *J Dermatol Sci*. 2019;96(2):110–112. doi:10.1016/j.jdermsci.2019.10.001

Ferreira MA, Gamazon ER, Al-Ejeh F, Aittomäki K, Andrusis IL, Anton-Culver H, Arason A, Arndt V, Aronson KJ, Arun BK, Asseryanis E, Azzollini J, Balmaña J, Barnes DR, Barrowdale D, Beckmann MW, Behrens S, Benitez J, Bermisheva M, Bialkowska K, Blomqvist C, Bogdanova NV, Bojesen SE, Bolla MK, Borg A, Brauch H, Brenner H, Broeks A, Bunwinkel B, Caldés T, Caligo MA, Campa D, Campbell I, Canzian F, Carter J, Carter BD, Castelao JE, Chang-Claude J, Chanock SJ, Christiansen H, Chung WK, Claes KBM, Clarke CL; EMBRACE Collaborators; GC-HBOC Study Collaborators; GEMO Study Collaborators; Couch FJ, Cox A, Cross SS, Czene K, Daly MB, de la Hoya M, Dennis J, Devilee P, Diez O, Dörk T, Dunning AM, Dwek M, Eccles DM, Ejlertsen B, Ellberg C, Engel C, Eriksson M, Fasching PA, Fletcher O, Flyger H, Friedman E, Frost D, Gabrielson M, Gago-Dominguez M, Ganz PA, Gapstur SM, Garber J, Garcia-Closas M, Garcia-Saenz JA, Gaudet MM, Giles GG, Glendon G, Godwin AK, Goldberg MS, Goldgar DE, González-Neira A, Greene MH, Gronwald J, Guénel P, Haiman CA, Hall P, Hamann U, He W, Heyworth J, Hogervorst FBL, Hollestelle A, Hoover RN, Hopper JL, Hulick PJ, Humphreys K, Imyanitov EN; ABCTB Investigators; HEBON Investigators; BCFR Investigators; Isaacs C, Jakimovska M, Jakubowska A, James PA, Janavicius R, Jankowitz RC, John EM, Johnson N, Joseph V, Karlan BY, Khusnutdinova E, Kiiski JI, Ko YD, Jones ME, Konstantopoulou I, Kristensen VN, Laitman Y, Lambrechts D, Lazaro C, Leslie G, Lester J, Lesueur F, Lindström S, Long J, Loud JT, Lubi ski J, Makalic E, Mannermaa A, Manoochehri M, Margolin S, Maurer T, Mavroudis D, McGuffog L, Meindl A, Menon U, Michailidou K, Miller A, Montagna M, Moreno F, Moserle L, Mulligan AM, Nathanson KL, Neuhausen SL, Nevanlinna H, Nevelsteen I, Nielsen FC, Nikitina-Zake L, Nussbaum RL, Offit K, Olah E, Olopade OI, Olsson H, Osorio A, Papp J, Park-Simon TW, Parsons MT, Pedersen IS, Peixoto A, Peterlongo P, Pharoah PDP, Plaseska-Karanfilska D, Poppe B, Presneau N, Radice P, Rantala J, Rennert G, Risch HA, Saloustros E, Sanden K, Sawyer EJ, Schmidt MK, Schmutzler RK, Sharma P, Shu XO, Simard J, Singer CF, Soucy P, Southey MC, Spinelli JJ, Spurdle AB, Stone J, Swardlow AJ, Tapper WJ, Taylor JA, Teixeira MR, Terry MB, Teulé A, Thomassen M, Thöne K, Thull DL, Tischkowitz M, Toland AE, Torres D, Truong T, Tung N, Vachon CM, van Asperen CJ, van den Ouweland AMW, van Rensburg EJ, Vega A, Viel A, Wang Q, Wappenschmidt B, Weitzel JN, Wendt C, Winquist R, Yang XR, Yannoukakos D, Zogas A, Kraft P, Antoniou AC, Zheng W, Easton DF, Milne RL, Beesley J, Chenevix-Trench G. Genome-wide association and transcriptome studies identify target genes and risk loci for breast cancer. *Nat Commun*. 2019;10(1):1741. doi:10.1038/s41467-018-08053-5

Figlioli G, Bogliolo M, Catucci I, Caleca L, Lasheras SV, Pujol R, Kiiski JI, Muranen TA, Barnes DR, Dennis J, Michailidou K, Bolla MK, Leslie G, AdFs CM; ABCTB Investigators, Adank MA, Adlard J, Agata S, Cadoo K, Agnarsson BA, Ahearn T, Aittomäki K, Ambrosone CB, Andrews L, Anton-Culver H, Antonenkova NN, Arndt V, Arnold N, Aronson KJ, Arun BK, Asseryanis E, Auber B, Auvinen P, Azzollini J, Balmaña J, Barkardottir RB, Barrowdale D, Barwell J, Beane Freeman LE, Beauparlant CJ, Beckmann MW, Behrens S, Benitez J, Berger R, Bermisheva M, Blanco AM, Blomqvist C, Bogdanova NV, Bojesen A, Bojesen SE, Bonanni B, Borg A, Brady AF, Brauch H, Brenner H, Brüning T, Burwinkel B, Buys SS, Caldés T, Caliebe A, Caligo MA, Campa D, Campbell IG, Canzian F, Castelao JE, Chang-Claude J, Chanock SJ, Claes KBM, Clarke CL, Collavoli A, Conner TA, Cox DG,

Cybulski C, Czene K, Daly MB, de la Hoya M, Devilee P, Diez O, Ding YC, Dite GS, Ditsch N, Domchek SM, Dorfling CM, Dos-Santos-Silva I, Durda K, Dwek M, Eccles DM, Ekici AB, Eliassen AH, Ellberg C, Eriksun M, Evans DG, Fasching PA, Figueroa J, Flyger H, Foulkes WD, Friebel TM, Friedman E, Gabrielson M, Gaddam P, Gago-Dominguez M, Gao C, Gapstur SM, Garber J, Garcia-Closas M, Garcia-Saenz JA, Gaudet MM, Gayther SA; GEMO Study Collaborators, Giles GG, Glendon G, Godwin AK, Goldberg MS, Goldgar DE, Guénel P, Gutierrez-Barrera AM, Haeberle L, Haiman CA, Håkansson N, Hall P, Hamann U, Harrington PA, Hein A, Heyworth J, Hillemanns P, Hollestelle A, Hopper JL, Hosgood HD 3rd, Howell A, Hu C, Hulick PJ, Hunter DJ, Imyanitov EN; KConFab, Isaacs C, Jakimovska M, Jakubowska A, James P, Janavicius R, Janni W, John EM, Jones ME, Jung A, Kaaks R, Karlan BY, Khusnutdinova E, Kitahara CM, Konstantopoulou I, Koutros S, Kraft P, Lambrechts D, Lazaro C, Le Marchand L, Lester J, Lesueur F, Lilyquist J, Loud JT, Lu KH, Luben RN, Lubinski J, Mannermaa A, Manoochehri M, Manoukian S, Margolin S, Martens JWM, Maurer T, Mavroudis D, Mebirouk N, Meindl A, Menon U, Miller A, Montagna M, Nathanson KL, Neuhausen SL, Newman WG, Nguyen-Dumont T, Nielsen FC, Nielsen S, Nikitina-Zake L, Offit K, Olah E, Olopade OI, Olshan AF, Olson JE, Olsson H, Osorio A, Ottini L, Peissel B, Peixoto A, Peto J, Plaseska-Karanfilska D, Pocza T, Presneau N, Pujana MA, Punie K, Rack B, Rantala J, Rashid MU, Rau-Murthy R, Rennert G, Lejbkovic F, Rhenius V, Romero A, Rookus MA, Ross EA, Rossing M, Rudaitis V, Ruebner M, Saloustros E, Sanden K, Santamariña M, Scheuner MT, Schmutzler RK, Schneider M, Scott C, Senter L, Shah M, Sharma P, Shu XO, Simard J, Singer CF, Sohn C, Soucy P, Southey MC, Spinelli JJ, Steele L, Stoppa-Lyonnet D, Tapper WJ, Teixeira MR, Terry MB, Thomassen M, Thompson J, Thull DL, Tischkowitz M, Tollenaar RAEM, Torres D, Troester MA, Truong T, Tung N, Untch M, Vachon CM, van Rensburg EJ, van Veen EM, Vega A, Viel A, Wappenschmidt B, Weitzel JN, Wendt C, Wieme G, Wolk A, Yang XR, Zheng W, Zogas A, Zorn KK, Dunning AM, Lush M, Wang Q, McGuffog L, Parsons MT, Pharoah PDP, Fostira F, Toland AE, Andrusis IL, Ramus SJ, Swerdlow AJ, Greene MH, Chung WK, Milne RL, Chenevix-Trench G, Dörk T, Schmidt MK, Easton DF, Radice P, Hahnen E, Antoniou AC, Couch FJ, Nevanlinna H, Surrallés J, Peterlongo P. The FANCM:p.Arg658* truncating variant is associated with risk of triple-negative breast cancer. *NPJ Breast Cancer*. 2019;5:38. doi:10.1038/s41523-019-0127-5

Frick E, Gudjonsson Th, Eyfjord J, Jonasson JG, Tryggvadottir L, Stefansson O, Sigurdsson S. CpG promoter hypo-methylation and up-regulation of microRNA-190b in hormone receptor-positive breast cancer. *Oncotarget*. 2019;10(45):4664-78. doi:10.18632/oncotarget.27083

García-Llorca A, Aspelund SG, Ogmundsdóttir MH, Steingrímsson E, Eysteinnsson T. The microphthalmia-associated transcription factor (Mitf) gene and its role in regulating eye function. *Sci Rep*. 2019;9(1):15386. doi:10.1038/s41598-019-51819-0

Gudbjartsson DF, Thorgeirsson G, Sulem P, Helgadóttir A, Gylfason A, Saemundsdóttir J, Björnsson E, Norddahl GL, Jonasdóttir A, Jonasdóttir A, Eggertsson HP, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Indridason OS, Palsson R, Jonasson F, Jonsdóttir I, Eyjólfsson GI, Sigurdardóttir O, Ólafsson I, Danielsen R, Matthiasson SE, Kristmundsdóttir S, Halldorsson BV, Hreidarsson AB, Valdimarsson EM, Gudnason T, Benediktsson R, Steinthorsdóttir V, Thorsteinsdóttir U, Holm H, Stefansson K. Lipoprotein(a) Concentration and Risks of Cardiovascular Disease and Diabetes. *J Am Coll Cardiol*. 2019;74(24):2982-94. doi:10.1016/j.jacc.2019.10.019.

Grinde MT, Hilmarsdóttir B, Tunset HM, Henriksen IM, Kim J, Haugen MH, Rye MB, Mælandsmo GM, Moestue S. Glutamine to proline conversion is associated with response to glutaminase inhibition in breast cancer. *Breast Cancer Res*. 2019;21(1):61. doi:10.1186/s13058-019-1141-0

Gudmundsdóttir AB, Brynjólfssdóttir A, Ólafsdóttir ES, Hardardóttir I, Freysdóttir J. Exopolysaccharides from *Cyanobacterium aponinum* induce a regulatory dendritic cell phenotype and inhibit SYK and CLEC7A expression in dendritic cells, T cells and keratinocytes. *Int Immunopharmacol*. 2019;69:328-36. doi:10.1016/j.intimp.2019.01.044

Ivardsdóttir EV, Benonisdóttir S, Thorleifsson G, Sulem P, Oddsson A, Styrkarsdóttir U, Kristmundsdóttir S, Arnadóttir GA, Thorgeirsson G, Jonsdóttir I, Zoega GM, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Jonasson F, Holm H, Stefansson K. Sequence variation at ANAPC1 accounts for 24% of the variability in corneal endothelial cell density. *Nat Commun*. 2019;10(1):1284. doi:10.1038/s41467-019-09304-9

Jiang X, Finucane HK, Schumacher FR, Schmit SL, Tyrer JP, Han Y, Michailidou K, Lesueur C, Kuchenbaecker KB, Dennis J, Conti DV, Casey G, Gaudet MM, Huyghe JR, Albanes D, Aldrich MC, Andrew AS, Andrusis IL, Anton-Culver H, Antoniou AC, Antonenkova NN, Arnold SM, Aronson KJ, Arun BK, Bandera EV, Barkardottir RB, Barnes DR, Batra J, Beckmann MW, Benitez J, Benlloch S, Berchuck A, Berndt SI, Bickeböller H, Bien SA, Blomqvist C, Boccia S, Bogdanova NV, Bojesen SE, Bolla MK, Brauch H, Brenner H, Brenton JD, Brook MN, Brunet J, Brunström H, Buchanan DD, Burwinkel B, Butzow R, Cadoni G, Caldés T, Caligo MA, Campbell I, Campbell PT, Cancel-Tassin G, Cannon-Albright L, Campa D, Caporaso N, Carvalho AL, Chan AT, Chang-Claude J, Chanock SJ, Chen C, Christiani DC, Claes KBM, Claessens F, Clements J, Collée JM, Correa MC, Couch FJ, Cox A, Cunningham JM, Cybulski C, Czene K, Daly MB, deFazio A, Devilee P, Diez O, Gago-Dominguez M, Donovan JL, Dörk T, Duell EJ, Dunning AM, Dwek M, Eccles DM, Edlund CK, Edwards DRV, Ellberg C, Evans DG, Fasching PA, Ferris RL, Liloglou T, Figueiredo JC, Fletcher O, Fortner RT, Fostira F, Franceschi S, Friedman E, Gallinger SJ, Ganz PA, Garber J, García-Saenz JA, Gayther SA, Giles GG, Godwin AK, Goldberg MS, Goldgar DE, Goode EL, Goodman MT, Goodman G, Grankvist K, Greene MH, Gronberg H, Gronwald J, Guénel P, Håkansson N, Hall P, Hamann U, Hamdy FC, Hamilton RJ, Hampe J, Haugen A, Heitz F, Herrero R, Hillemanns P, Hoffmeister M, Högdall E, Hong YC, Hopper JL, Houlston R, Hulick PJ, Hunter DJ, Huntsman DG, Idos G, Imyanitov EN, Ingles SA, Isaacs C, Jakubowska A, James P, Jenkins MA, Johansson M, Johansson M, John EM, Joshi AD, Kaneva R, Karlan BY, Kelemen LE, Kühl T, Khaw KT, Khusnutdinova E, Kibel AS, Kiemeny LA, Kim J, Kjaer SK, Knight JA, Kogevinas M, Kote-Jarai Z, Koutros S, Kristensen VN, Kupryjanczyk J, Lacko M, Lam S, Lambrechts D, Landi MT, Lazarus P, Le ND, Lee E, Lejbkovic F, Lenz HJ, Leslie G, Lessel D, Lester J, Levine DA, Li L, Li CI, Lindblom A, Lindor NM, Liu G, Loupakis F, Lubi ski J, Maehle L, Maier C, Mannermaa A, Marchand LL, Margolin S, May T, McGuffog L, Meindl A, Middha P, Miller A, Milne RL, MacInnis RJ, Modugno F, Montagna M, Moreno V, Moysich KB, Mucci L, Muir K, Mulligan AM, Nathanson KL, Neal DE, Ness AR, Neuhausen SL, Nevanlinna H, Newcomb PA, Newcomb LF, Nielsen FC, Nikitina-Zake L, Nordstgaard BG, Nussbaum RL, Offit K, Olah E, Olama AAA, Olopade OI, Olshan AF, Olsson H, Osorio A, Pandha H, Park JY, Pashayan N, Parsons MT, Pejovic T, Penney KL, Peters WHM, Phelan CM, Phipps AJ, Plaseska-Karanfilska D, Pring M, Prokofyeva D, Radice P, Stefansson K, Ramus SJ, Raskin L, Rennert G, Rennert HS, van Rensburg EJ, Riggan MJ, Risch HA, Risch A, Roobol MJ, Rosenstein BS, Rossing MA, De Ruyck K, Saloustros E, Sandler DP, Sawyer EJ, Schabath MB, Schleutker J, Schmidt MK, Setiawan VW, Shen H, Siegel EM, Sieh W, Singer CF, Slattery ML, Sorensen KD, Southey MC, Spurdle AB, Stanford JL, Stevens VL, Stintzing S, Stone J, Sundfeldt K, Sutphen R, Swerdlow AJ, Tajara EH, Tangen CM, Tardon A, Taylor JA, Teare MD, Teixeira MR, Terry MB, Terry KL, Thibodeau SN, Thomassen M, Bjørge L, Tischkowitz M, Toland AE, Torres D, Townsend PA, Truong RC, Tung N, Tworoger SS, Ulrich CM, Usmani N, Vachon CM, Van Nieuwenhuysen E, Vega A, Aguado-Barrera ME, Wang Q, Webb PM, Weinberg CR, Weinstein S, Weissler

MC, Weitzel JN, West CML, White E, Whittemore AS, Wichmann HE, Wiklund F, Winquist R, Wolk A, Woll P, Woods M, Wu AH, Wu X, Yannoukakos D, Zheng W, Zienoldiny S, Ziotas A, Zorn KK, Lane JM, Saxena R, Thomas D, Hung RJ, Diergaarde B, McKay J, Peters U, Hsu L, García-Closas M, Eeles RA, Chenevix-Trench G, Brennan PJ, Haiman CA, Simard J, Easton DF, Gruber SB, Pharoah PDP, Price AL, Pasaniuc B, Amos CI, Kraft P, Lindström S. Shared heritability and functional enrichment across six solid cancers. *Nat Commun*. 2019;10(1):431. doi:10.1038/s41467-018-08054-4

Joelsson JP, Myszor IT, Arason AJ, Ingthorsson S, Cherek P, Windels GS, Leosson K, Gudmundsson GH, Gudjonsson T, Karason S. Innovative in vitro method to study ventilator induced lung injury. *ALTEX*. 2019;36(4):634-642. doi:10.14573/altex.1901182

Kortesoja M, Karhu E, Olafsdóttir ES, Freysdóttir J, Hanski L. Impact of dibenzocyclooctadiene lignans from *Schisandra chinensis* on the redox status and activation of human innate immune system cells. *Free Radic Biol Med*. 2019;131:309-317. doi:10.1016/j.freeradbiomed.2018.12.019

Kristinsdóttir I, Haraldsson A, Thorkelsson T, Haraldsson G, Kristinsson KG, Larsen J, Larsen AR, Thors V. MRSA outbreak in a tertiary neonatal intensive care unit in Iceland. *Infectious diseases (London, England)*. 2019;51(11-12):815-23. doi:10.1080/23744235.2019.1662083

Kristjánsson RP, Benonisdóttir S, Davidsson OB, Oddsson A, Tragante V, Sigurdsson JK, Stefansdóttir L, Jonsson S, Jensson BO, Arthur JG, Arnadóttir GA, Sulem G, Halldorsson BV, Gunnarsson B, Halldorsson GH, Stefansson OA, Oskarsson GR, Deaton AM, Olafsson I, Eyjólfsson GI, Sigurdardóttir O, Onundarson PT, Gislason D, Gislason T, Ludviksson BR, Ludviksdóttir D, Olafsdóttir TA, Rafnar T, Masson G, Zink F, Bjornsdóttir G, Magnusson OT, Bjornsdóttir US, Thorleifsson G, Norddahl GL, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Jonsdóttir I, Sulem P, Stefansson K. A loss-of-function variant in *ALOX15* protects against nasal polyps and chronic rhinosinusitis. *Nat Genet*. 2019;51(2):267-76. doi:10.1038/s41588-018-0314-6

Lemarquis AL, Theodors F, Einarsson HK, Ludviksson BR. Mapping of Signaling Pathways Linked to *slgAD* Reveals Impaired IL-21 Driven STAT3 B-Cell Activation. *Front Immunol*. 2019;10:403. doi:10.3389/fimmu.2019.00403

Lovecchio J, Gargiulo P, Vargas Luna JL, Giordano E, Sigurjónsson OE. A standalone bioreactor system to deliver compressive load under perfusion flow to hBMSC-seeded 3D chitosan-graphene templates. *Sci Rep*. 2019;9(1):16854. doi:10.1038/s41598-019-53319-7

Milewska A, Ingason AS, Sigurjónsson OE, Leosson K. Herding cats: managing gold atoms on common transparent dielectrics. *Opt Express*. 2019;9(1):112-9.

Milewska A, Zivanovic V, Merk V, Arnalds UB, Sigurjónsson OE, Kneipp J, Leosson K. Gold nanoisland substrates for SERS characterization of cultured cells. *Biomed Opt Express*. 2019;10(12):6172-6188. doi:10.1364/BOE.10.006172

Mora-Espí I, Ibáñez E, Soriano J, Nogués C, Gudjonsson T, Barrios L. Cell Internalization in Fluidic Culture Conditions Is Improved When Microparticles Are Specifically Targeted to the Human Epidermal Growth Factor Receptor 2 (HER2). *Pharmaceutics*. 2019;11(4):177. doi:10.3390/pharmaceutics11040177

Morera E, Steinhäuser SS, Budkova Z, Ingthorsson S, Krickler J, Krueger A, Traustadóttir GA, Gudjonsson T. YKL-40/CHI3L1 facilitates migration and invasion in HER2 overexpressing breast epithelial progenitor cells and generates a niche for capillary-like network formation. *In vitro cellular & developmental biology Animal*. 2019;55(10):838-53. doi:10.1007/s11626-019-00403-x

Quirk SJ, Haraldsson G, Hjalmsdóttir MÁ, van Tonder AJ, Hrafnkelsson B, Bentley SD, Haraldsson Á, Erlendsdóttir H, Brueggemann AB, Kristinsson KG. Vaccination of Icelandic Children with the 10-Valent Pneumococcal Vaccine Leads to a Significant Herd Effect among Adults in Iceland. *J Clin Microbiol*. 2019;57(4):e01766-18. doi:10.1128/JCM.01766-18

Stefansdóttir V, Skirton H, Johannsson OT, Olafsdóttir H, Olafsdóttir G, Tryggvadóttir L, Jonsson JJ. Electronically ascertained extended pedigrees in breast cancer genetic counseling. *Fam Cancer* 2019;18(2):153-60. doi:10.1007/s10689-018-0105-3

Stefánsson E, Olafsdóttir OB, Eliasdóttir TS, Vehmeijer W, Einarsson AB, Bek T, Torp TL, Grauslund J, Eysteinnsson T, Karlsson RA, Van Keer K, Stalmans I, Vandewalle E, Todorova MG, Hammer M, Garhöfer G, Schmetterer L, Šin M, Hardarson SH. Retinal oximetry: Metabolic imaging for diseases of the retina and brain. *Prog Retin Eye Res*. 2019;70:1-22. doi:10.1016/j.preteyeres.2019.04.001

Stefaniak MM, Gudjónsdóttir M, Marteinsdóttir G, Omarsdóttir S, Bravo E, Sigurjónsson OE, Kristbergsson KJFFH. Disease. Determination of bioactive properties of food grade extracts from Icelandic edible brown seaweed sugar kelp (*Saccharina latissima*) with in vitro human cell cultures (THP-1). 2019;9(1):1-15.

Styrkarsdóttir U, Stefansson OA, Gunnarsdóttir K, Thorleifsson G, Lund SH, Stefansdóttir L, Juliusson K, Agustsdóttir AB, Zink F, Halldorsson GH, Ivarsdóttir EV, Benonisdóttir S, Jonsson H, Gylfason A, Norland K, Trajanoska K, Boer CG, Southam L, Leung JCS, Tang NLS, Kwok TCY, Lee JSW, Ho SC, Byrjalsen I, Center JR, Lee SH, Koh JM, Lohmander LS, Ho-Pham LT, Nguyen TV, Eisman JA, Woo J, Leung PC, Loughlin J, Zeggini E, Christiansen C, Rivadeneira F, van Meurs J, Uitterlinden AG, Mogensen B, Jonsson H, Ingvarsson T, Sigurdsson G, Benediktsson R, Sulem P, Jonsdóttir I, Masson G, Holm H, Norddahl GL, Thorsteinsdóttir U, Gudbjartsson DF, Stefansson K. Publisher Correction: GWAS of bone size yields twelve loci that also affect height, BMD, osteoarthritis or fractures. *Nat Commun*. 2019;10(1):2358. doi:10.1038/s41467-019-10425-4

Sveinsdóttir H, Björnisdóttir JB, Erlendsdóttir H, Hjalmsdóttir MÁ, Hrafnkelsson B, Haraldsson Á, Kristinsson KG, Haraldsson G. The Effect of the 10-Valent Pneumococcal Nontypeable Haemophilus influenzae Protein D Conjugate Vaccine on H. influenzae in Healthy Carriers and Middle Ear Infections in Iceland. 2019;57(7):e00116-19. doi:10.1128/jcm.00116-19

Tin A, Marten J, Halperin Kuhns VL, Li Y, Wuttke M, Kirsten H, Sieber KB, Qiu C, Gorski M, Yu Z, Giri A, Sveinbjornsson G, Li M, Chu AY, Hoppmann A, O'Connor LJ, Prins B, Nutile T, Noce D, Akiyama M, Cocca M, Ghasemi S, van der Most PJ, Horn K, Xu Y, Fuchsberger C, Sedaghat S, Afaq S, Amin N, Ärnlöv J, Bakker SJL, Bansal N, Baptista D, Bergmann S, Biggs ML, Biino G, Boenwinkle E, Bottinger EP, Boutin TS, Brumat M, Burkhardt R, Campana E, Campbell A, Campbell H, Carroll RJ, Catamo E, Chambers JC, Ciullo M, Concas MP, Coresh J, Corre T, Cusi D, Felicitá SC, de Borst MH, De Grandi A, de Mutsert R, de Vries APJ, Delgado G, Demirkan A, Devuyst O, Dittrich K, Eckardt K-U, Ehret G, Endlich K, Evans MK, Gansevoort RT, Gasparini P, Giedraitis V, Gieger C, Grotto G, Gögele M, Gordon SD, Gudbjartsson DF, Gudnason V, German Chronic Kidney Disease S, Haller T, Hamet P, Harris TB, Hayward C, Hicks AA, Hofer E, Holm H, Huang W, Hutri-Kähönen N, Hwang S-J, Ikram MA, Lewis RM, Ingelsson E, Jakobsdóttir J, Jonsdóttir I, Jonsson H, Joshi PK, Josyula NS, Jung B, Kähönen M, Kamatani Y, Kanai M, Kerr SM, Kiess W, Kleber ME, Koenig W, Kooner JS, Körner A, Kovacs P, Krämer BK, Kronenberg F, Kubo M, Kühnel B, La Bianca M, Lange LA, Lehne B, Lehtimäki T, Lifelines Cohort S, Liu J, Loeffler M, Loos Rjf, Lyytikäinen L-P, Magi R, Mahajan A, Martin NG, März W, Mascalzoni D, Matsuda K, Meisinger C, Meitinger T, Metspalu A,

Milaneschi Y, Program VAMV, O'Donnell CJ, Wilson OD, Gaziano JM, Mishra PP, Mohlke KL, Mononen N, Montgomery GW, Mook-Kanamori DO, Müller-Nurasyid M, Nadkarni GN, Nalls MA, Nauck M, Nikus K, Ning B, Nolte IM, Noordam R, O'Connell JR, Olafsson I, Padmanabhan S, Penninx BWJH, Perls T, Peters A, Pirastu M, Pirastu N, Pistis G, Polasek O, Ponte B, Porteous DJ, Poulain T, Preuss MH, Rabelink TJ, Raffield LM, Raitakari OT, Rettig R, Rheinberger M, Rice KM, Rizzi F, Robino A, Rudan I, Krajcoviechova A, Cifkova R, Ruedi R, Ruggiero D, Ryan KA, Saba Y, Salvi E, Schmidt H, Schmidt R, Shaffer CM, Smith AV, Smith BH, Spracklen CN, Strauch K, Stumvoll M, Sulem P, Tajuddin SM, Teren A, Thiery J, Thio CHL, Thorsteinsdóttir U, Toniolo D, Tönjes A, Tremblay J, Uitterlinden AG, Vaccargiu S, van der Harst P, van Duijn CM, Verweij N, Völker U, Vollenweider P, Waeber G, Waldenberger M, Whitfield JB, Wild SH, Wilson JF, Yang Q, Zhang W, Zonderman AB, Bochud M, Wilson JG, Pendergrass SA, Ho K, Parsa A, Pramstaller PP, Psaty BM, Böger CA, Snieder H, Buttenworth AS, Okada Y, Edwards TL, Stefansson K, Susztak K, Scholz M, Heid IM, Hung AM, Teumer A, Pattaro C, Woodward OM, Vitart V, Köttgen A. Target genes, variants, tissues and transcriptional pathways influencing human serum urate levels. *Nat Genet*. 2019;51(10):1459-74. doi:10.1038/s41588-019-0504-x

van Tonder AJ, Bray JE, Jolley KA, Jansen van Rensburg M, Quirk SJ, Haraldsson G, Maiden MC, Bentley SD, Haraldsson Á, Erlendsdóttir H. Genomic analyses of > 3,100 nasopharyngeal pneumococci revealed significant differences between pneumococci recovered in four different geographical regions. *Front Microbiol*. 2019;10:317. doi:10.3389/fmicb.2019.00317

Weiner J, Lewis DJM, Maertzdorf J, Mollenkopf HJ, Bodinham C, Pizzoferrero K, Linley C, Greenwood A, Mantovani A, Bottazzi B, Denoel P, Leroux-Roels G, Kester KE, Jonsdóttir I, van den Berg R, Kaufmann SHE, Del Giudice G. Characterization of potential biomarkers of reactivity of licensed antiviral vaccines: randomized controlled clinical trials conducted by the BIOVACSAFE consortium. *Sci Rep*. 2019;9(1):20362. doi:10.1038/s41598-019-56994-8

Auk þess hafa náttúrufræðingar haldið fjölda fyrirlestra og sýnt veggspjöld á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

Næringarfræði

Forstöðumaður: Ingibjörg Gunnarsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Áhersla er lögð á rannsóknir á næringarástandi og næringarmeðferð viðkvæmra hópa, klínískum næringarvandamálum, auk forvarna og lýðheilsu. Innan Landspítala hefur verið unnið að mati á næringarástandi ýmissa sjúklingshópa auk ihlutandi rannsókna meðal mismunandi sjúklingshópa. Starfsmenn Rannsóknastofu í næringarfræði og Næringarstofu Landspítala taka þátt í mótun leiðbeininga um næringu þungaðra kvenna, næringu barna og vinnu við gerð klínískra leiðbeininga um næringu sjúklings.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Alþjóðlegur næringardagur 2019 (NutritionDay), á lyflækningsviði Landspítala. Áróra Ingadóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir.

FODMAP mataræði fyrir einstaklinga með iðraðlgu. Fýsileiki og hagkvæmi næringarmeðferðar. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

ICEGUT: Parmaflóra ungbarna og efnaskipti örvera: Áhrif mataræðis frá meðgöngu til tveggja ára aldurs. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Næringarástand barnshafandi kvenna á Íslandi. Einstaklingsmiðuð næringarmeðferð á meðgöngu. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Áhrifaþættir sem hafa áhrif á farsæla öldrun. Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Er hægt að skilgreina áhættuhóp fyrir jöðskort með því að spyrja einfaldra spurninga í upphafi meðgöngu? Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Næring ungbarna, vöxtur og liðan-framsæ og aftursæ rannsókn. Inga Þórsdóttir.

Screening for dietary determinants of Gestational Diabetes Mellitus in a clinical setting. Þórhallur Ingi Halldórsson.

SPRINT: Sarcopenia and Physical fRailty IN older people. Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Doktorsstyrkir Háskóla Íslands

Frá endurskoðun klínískra leiðbeininga í átt að einstaklingsmiðaðri næringarmeðferð í mæðravænd. Ingibjörg Gunnarsdóttir. Ellen Alma Tryggvadóttir.

Mataræði, þarmafloa og geðheilbrigði barna og unglíngja. Bryndís Eva Birgisdóttir Birna G. Ásbjörnsdóttir.

Næringarmeðferð aldraðra einstaklinga eftir útskrift af Landspítala Háskóla Sjúkrahús. Alfons Ramel. Berglind Soffía Blöndal.

Styrktarsjóður Sjálfseignarstofnunar St. Jósefsspítala

Áhrifaþættir fyrir farsæla öldrun. Ólöf Guðný Geirsdóttir. Vilborg Kolbrún Vilmundardóttir.

Hvað einkennir mjaðmarbrotahópin í öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Þórhallur Ingi Halldórsson. Sigrún Sunna Skúladóttir.

Evrópusambandið

PROMISS (PREvention Of Malnutrition In Senior Subjects). Fjölbjóðlegt rannsóknaverkefni 32 rannsóknahópa, stofnanna og fyrirtækja. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ólöf Guðný Geirsdóttir, Áróra Rós Ingadóttir, Milan Chang og Marjolein Vissner. Samstarfsmenn: Vilmundur Guðnason og aðrir rannsakendur Hjartaverndar og AGES (2016-2020).

Doktorsnemar

Álfheiður Haraldsdóttir. Dietary habits across the lifespan and the risk of breast cancer. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Laufey Steingrimsdóttir.

Berglind Soffía Blöndal. Næringarástand og fæðuöryggi aldraðra eftir útskrift af öldrunardeild. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Birna Guðrún Ásbjörnsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Bryndís Eva Birgisdóttir.

Ellen Alma Tryggvadóttir. Maternal dietary patterns and gestational diabetes

mellitus. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Hrafnhildur Eymundsdóttir. Samband D-vítamíns búskapar við vitræna getu meðal eldra fólks á Íslandi. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Alfons Ramel.

Sigrún Sunna Skúladóttir. Hvað einkennir mjaðmarbrotahópin í Öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórhallur Ingi Halldórsson, Gunnar Sigurðsson.

Vilborg Kolbrún Vilmundardóttir. Nutritional Status of Heart Failure Outpatients. Food, function and feelings. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Meistararnemar í klínískri næringarfræði

Berglind Lilja Guðlaugsdóttir, Herdís Ásgeirsdóttir, Kristín Sigrún Magnúsdóttir, Ingunn Erla Ingvarsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Sérfræðingar á öðrum einingum Landspítala.

Samstarfsaðilarnir utan Landspítala

Háskóli Íslands, Embætti landlæknis, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins, Matis, Sjúkrahúsið á Akureyri, Heilbrigðisstofnun Suðurnesja Reykjanesbæ og Heilbrigðisstofnun Norðurlands á Akureyri.

Erlendir samstarfsaðilar

Næringarfræðingar eru í öflugum fjölþjóðlegu samstarfi eins og sjá má á ritaskrá Rannsóknastofu í næringarfræði <http://rin.hi.is/content/ritaskra-rin>

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bjerregaard AA, Halldórsson TI, Tetens I, Olsen SF. Mother's dietary quality during pregnancy and offspring's dietary quality in adolescence: Follow-up from a national birth cohort study of 19,582 mother-offspring pairs [published correction appears in PLoS Med. 2019 Nov 26;16(11):e1003004]. PLoS Med. 2019;16(9):e1002911. doi:10.1371/journal.pmed.1002911

Chang M, Geirsdóttir OG, Sigurdarsdóttir SH, Kåreholt I, Ramel A. Associations between education and need for care among community dwelling older adults in Iceland. Scand J Caring Sci. 2019;33(4):885–91. doi:10.1111/scs.12685

Geirsdóttir OG, Chang M, Jonsson PV, Thorsdóttir I, Ramel A. Obesity, Physical Function, and Training Success in Community-Dwelling Nonsarcopenic Old Adults. J Aging Res. 2019;2019:5340328. doi:10.1155/2019/5340328

Hinkle SN, Rawal S, Bjerregaard AA, Halldórsson TI, Li M, Ley SH, Wu J, Zhu Y, Chen L, Liu A, Grunnet LG, Rahman ML, Kampmann FB, Mills JL, Olsen SF, Zhang C. A prospective study of artificially sweetened beverage intake and cardiometabolic health among women at high risk. Am J Clin Nutr. 2019;110(1):221–32. doi:10.1093/ajcn/nqz094

Hrolfsdóttir L, Gunnarsdóttir I, Birgisdóttir BE, Hreidarsdóttir IT, Smarason AK, Hardardóttir H, Halldórsson TI. Can a Simple Dietary Screening in Early Pregnancy Identify Dietary Habits Associated with Gestational Diabetes? Nutrients. 2019;11(8):1868. doi:10.3390/nu11081868

Hrolfsdóttir L, Halldórsson TI, Birgisdóttir BE, Hreidarsdóttir IT, Hardardóttir H, Gunnarsdóttir I. Development of a dietary screening questionnaire to predict excessive weight gain in pregnancy. Matern Child Nutr. 2019;15(1):e12639. doi:10.1111/mcn.12639

Ikem E, Halldórsson TI, Birgisdóttir BE, Rasmussen MA, Olsen SF, Maslova E. Dietary patterns and the risk of pregnancy-associated hypertension in the Danish National Birth Cohort: a prospective longitudinal study. BJOG. 2019;126(5):663–673. doi:10.1111/1471-0528.15593

Ingadottir AR, Beck AM, Baldwin C, Weekes CE, Geirsdóttir OG, Ramel A, Gislason T, Gunnarsdóttir I. Oral nutrition supplements and between-meal snacks for nutrition therapy in patients with COPD identified as at nutritional risk: a randomised feasibility trial. BMJ open respiratory research. 2019;6(1):e000349. doi:10.1136/bmjresp-2018-000349

Jorgensen TSH, Fors S, Nilsson CJ, Enroth L, Aaltonen M, Sundberg L, Bronnum-Hansen H, Strand BH, Chang M, Jylha M. Ageing populations in the Nordic countries: Mortality and longevity from 1990 to 2014. Scandinavian journal of public health. 2019;47(6):611-7. doi:10.1177/1403494818780024

Kampmann FB, Grunnet LG, Halldórsson TI, Bjerregaard AA, Granstrom C, Pires SM, Strom M, Vaag AA, Tetens I, Olsen SF. Being born small-for-gestational-age is associated with an unfavourable dietary intake in Danish adolescent girls: findings from the Danish National Birth Cohort. J Dev Orig Health Dis. 2019;10(4):488-96. doi:10.1017/s2040174418000910

Madsen MTB, Bjerregaard AA, Furtado JD, Halldórsson TI, Ström M, Granström C, Giovannucci E, Olsen SF. Comparisons of Estimated Intakes and Plasma Concentrations of Selected Fatty Acids in Pregnancy. Nutrients. 2019;11(3):568. doi:10.3390/nu11030568

Maslova E, Hansen S, Grunnet LG, Strom M, Bjerregaard AA, Hjort L, Kampmann FB, Madsen CM, Thuesen ACB, Bech BH, Halldórsson TI, Vaag AA, Zhang C, Olsen SF. Maternal glycaemic index and glycaemic load in pregnancy and offspring metabolic health in childhood and adolescence—a cohort study of 68,471 mother-offspring dyads from the Danish National Birth Cohort. Eur J Clin Nutr. 2019;73(7):1049-62. doi:10.1038/s41430-018-0316-6

Meltzer HM, Brantsæter AL, Trolle E, Eneroth H, Fogelholm M, Ydersbond TA, Birgisdóttir BE. Environmental Sustainability Perspectives of the Nordic Diet. Nutrients. 2019;11(9):2248. doi:10.3390/nu11092248

Myhrstad MCW, de Mello VD, Dahlman I, Kolehmainen M, Paananen J, Rundblad A, Carlberg C, Olstad OK, Pihlajamäki J, Holven KB, Hermansen K, Dragsted LO, Gunnarsdóttir I, Cloetens L, Storm MU, Akesson B, Rosqvist F, Hukkanen J, Herzog KH, Riserus U, Thorsdóttir I, Poutanen KS, Savolainen MJ, Schwab U, Arner P, Uusitupa M, Ulven SM. Healthy Nordic Diet Modules the Expression of Genes Related to Mitochondrial Function and Immune Response in Peripheral Blood Mononuclear Cells from Subjects with Metabolic Syndrome-A SYSDIET Sub-Study. Mol Nutr Food Res. 2019:e1801405. doi:10.1002/mnfr.201801405

Olsen SF, Halldórsson TI, Li M, Strøm M, Mao Y, Che Y, Wang Y, Duan F, Olsen J, Zhou W. Examining the Effect of Fish Oil Supplementation in Chinese Pregnant Women on Gestation Duration and Risk of Preterm Delivery. J Nutr. 2019;149(11):1942–51. doi:10.1093/jn/nxz153

Sigurdardóttir T, Steingrimsdóttir T, Geirsson RT, Halldórsson TI, Aspelund T, Bø K. Do female elite athletes experience more complicated childbirth than non-athletes? A case-control study. Br J Sports Med. 2019;53(6):354–8. doi:10.1136/bjsports-2018-099447

Strom M, Mortensen EL, Kesmodel US, Halldórsson T, Olsen J, Olsen SF. Is breast feeding associated with offspring IQ at age 5? Findings from prospective cohort: Lifestyle During Pregnancy Study. BMJ open. 2019;9(5):e023134. doi:10.1136/bmjopen-2018-023134

Thorisdóttir B, Gunnarsdóttir I, Vidarsdóttir AG, Sigurdardóttir S, Birgisdóttir BE, Thorsdóttir I. Infant Feeding, Vitamin D and IgE Sensitization to Food Allergens at 6 Years in a Longitudinal Icelandic Cohort. Nutrients. 2019;11(7). doi:10.3390/nu11071690

Thorisdóttir B, Gunnarsdóttir I, Vidarsdóttir AG, Sigurdardóttir S, Birgisdóttir BE, Thorsdóttir I. Infant Feeding, Vitamin D and IgE Sensitization to Food Allergens at 6 Years in a Longitudinal Icelandic Cohort. Nutrients. 2019;11(7):1690. doi:10.3390/nu11071690

Thorsen SU, Halldórsson TI, Bjerregaard AA, Olsen SF, Svensson J. Maternal and Early Life Iron Intake and Risk of Childhood Type 1 Diabetes: A Danish Case-Cohort Study. Nutrients. 2019;11(4):734. doi:10.3390/nu11040734

Tuomainen M, Kärkkäinen O, Leppänen J, Auriola S, Lehtonen M, Savolainen MJ, Hermansen K, Riserus U, Åkesson B, Thorsdóttir I, Kolehmainen M, Uusitupa M, Poutanen K, Schwab U, Hanhineva K. Quantitative assessment of metabolized compounds and associations with dietary and metabolic biomarkers in the randomized study of the healthy Nordic diet (SYSDIET). Am J Clin Nutr. 2019 Nov 1;110(5):1108-1118. doi:10.1093/ajcn/nqz179

Talmeinafræði

Tengiliður: Elísabet Arnardóttir deildarstjóri

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins

Lífsgæði fólks með málstol, árangur meðferðarformansins „taltog“ fyrir fólk með málstol, málvisindi (beygingarfræði), áhrif beinnar talþjálfunar á orðaforða barna, samanburður staðsetningar heilaskaða við málstolseinkenni o.fl.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Háskólasjóður Eimskípafélags Íslands (doktorsstyrkur)

Crossing the threshold: The acquisition of Icelandic datives. Iris Edda Nowenstein.

Styrktarsjóður Áslaugar Hafliðadóttur

Undirbúningur nýs málþroskaprófs fyrir 6-10 ára börn. Iris Edda Nowenstein, Þóra Másdóttir og Jóhanna T. Einarsdóttir

Doktorsnemi

Iris Edda Nowenstein. Crossing the threshold: The acquisition of Icelandic datives. Íslensku- og menningardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Sigurjónsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Charles Yang, Anton Karl Ingason, Joel Wallenberg.

Meistaraneimi

Edda Rún Ólafsdóttir. Samanburður á lífsgæðum einstaklinga sem fengið hafa heilablóðfall með og án málstols á Íslandi. Námsbraut í talmeinafræði, Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Þórunn Hanna Halldórsdóttir. Aðrir í meistaraprófsnefnd: Sigfús Helgi Kristinsson, Guðrún Karlsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Samstarfsaðilar á Íslandi

Háskóli Íslands, Reykjalundur

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

University of South Carolina

Doktorsritgerð

Helga Thors. Speech Entrainment Treatment Improves Spontaneous Speech Production in Broca's Aphasia. Columbia:University of South Carolina;2019. Júlíus Friðriksson, Aðrir í doktorsnefnd: Daniel Fogerty, Allen Montgomery, Chris Rorden.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Marta Eydal, Jóhanna T. Einarsdóttir, Þorlákur Karlsson og Þóra Sæunn Úlfssdóttir. Börn sem eru sein til máls: Áhrif þjálfunar á orðaforða barns á þriðja ári Netla – Veltímarit um uppeldi og menntun. doi:10.24270/netla.2019.2

Önnur ritverk

Guðmundsdóttir D, Nowenstein IE, Sigurjónsdóttir S. Changing Variation: Diffuse Directionality in Icelandic Subject Case Substitution. University of Pennsylvania Working Papers in Linguistics. 2019;25(1):13.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 7

Verkfræðingar

Verkfræðingar

Tengiliðir: Paolo Gargiulo prófessor

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins

Læknisfræðilega myndvinnsla, þrívíddarprentun, lækningatækni, taugaverkfræði,

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Aldurshrómun bakvið mynd: Þróuð greining

á vöðvarýrning og tengdum áhættuþáttum úr tölvusneimmyndum“. Paolo Gargiulo.

Gervifætur fyrir börn: Hönnun og þróun. Paolo Gargiulo.

Notkun há-þéttleika heilalinurits (EEG) til að kortleggja virkni heilabarkar og endurröðun þess í kjölfar aflimunar neðri útlíms. Paolo Gargiulo.

Rannsóknar- og nýsköpunaráætlun Horizon 2020

User-centred smart nanobiomaterial-based 3D matrices for chondral repair. Paolo Gargiulo, Ólafur Sigurjónsson, Halldór Jónsson jr., Magnús K. Gíslason ásamt evrópskum samstarfsaðilum. (Styrkur 2018- 2020).

Doktorsnemar

Fabio Barollo. Modelling of cranial muscle artefacts in EEG data. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo.

Ovidiu Banea. Intraoperative EEG assessment for surgical planning. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Elias Ólafsson.

Marco Recenti. Machine Learning Algorithms Predict Body Mass Index Using Nonlinear Trimodal Regression Analysis from Computed Tomography Scans. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo.

Meistaraneimar

Alessio Maraucci. Design and development of a graphical user interface for EEG analysis applications in pilot studies. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Paolo Gargiulo.

Antonella Olivieri. Adaptation in human postural control; an EEG study. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Paolo Gargiulo.

Francesca Lupidio. Femoral Bone Gain and Loss Analysis after Total Hip Arthroplasty. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Paolo Gargiulo.

Giulia Solimando. An in silico study and a perfusion/compression stress applied over a 3D frame intended as a scaffold for tissue engineering applications. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Paolo Gargiulo.

Rún Friðriksdóttir: Brain processing during postural control. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Paolo Gargiulo.

Serena Auriemma: Development and application of GUI for the analysis of EEG data: the biological process of emotions. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Paolo Gargiulo.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskólinn í Reykjavík, Háskóli Íslands, Hjartavernd, Össur.

Erlendir samstarfsaðilar

Austurríki:

Læknadeild, University of Vienna, Læknadeild, University of Freiburg

Ítalía:

Læknadeild, University of Federico II, Napoli, Læknadeild, University of Bologna, Læknadeild, University of Padova.

Þýskaland:

Karlsruhe Institute for Technology, KIT, Læknadeild

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Carraro U, Kern H, Zampieri S, Gargiulo P, Pond A, Piccione F, Masiero S, Bassetto F, Vindigni V. Muscle Fiber Regeneration in Long-Term Denervated Muscles: Basics and Clinical Perspectives. In: Duscher D, Shiffman MA, editors. Regenerative Medicine and Plastic Surgery: Skin and Soft Tissue, Bone, Cartilage, Muscle, Tendon and Nerves;10.1007/978-3-030-19962-3_21. Cham: Springer International Publishing; 2019. p. 301-9.

Paolo Gargiulo, Magnus Kjartan Gíslason, Kyle Joseph

Edmunds, Jonathan Pitocchi, Ugo Carraro, Massimiliano Fraldi, Paolo Bifulco, Mario Cesarelli, Halldór Jónsson Jr. “CT based bone and muscle assessment in normal and pathological conditions” in Encyclopedia of Biomedical Engineering, 2019, pp. 119-134.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Edmunds KJ, Petersen H, Hassan M, Yassine S, Olivieri A, Barollo F, Friðriksdóttir R, Edmunds P, Gíslason M, Fratini A. Cortical recruitment and functional dynamics in postural control adaptation and habituation during vibratory proprioceptive stimulation. Journal of neural engineering. 2019;16(2):026037. doi:10.1088/1741-2552/ab0678

Lovecchio J, Gargiulo P, Vargas Luna JL, Giordano E, Sigurjónsson OE. A standalone bioreactor system to deliver compressive load under perfusion flow to hBMSC-seeded 3D chitosan-graphene templates. Sci Rep. 2019;9(1):16854-10.1038/s41598-019-53319-7

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 9

Barnahjúkrun

Forstöðumaður: Guðrún Kristjánsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins

Rannsóknir eru fjölbreyttar og áherslan er að reyna að spanna sem fjölbreytasta svið barnahjúkrunar með viðfangsefnum sem tengjast bæði barninu, foreldrum þess, fjölskyldu og þróun þjónustu og stuðning við starfsmenn og starfsemi sem tengist barnahjúkrun og heilbrigðisþjónustu fyrir börn, foreldra þeirra og fjölskyldur bæði innan barnspítala, í heilsugæslu og annarstaðar í samfélaginu. Rannsóknir spanna alla aldursþóp og fjölbreytt vandamál og áskoranir barna. Aukin áhersla er á að þróa þekkingu sem nýtist til að bæta þjónustu og þróa klínískar leiðbeiningar í þjónustu við börn.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Andleg og líkamleg heilsa foreldra eftir útskrift barns af gjörgæsludeild, utan- eða innanlands, vegna alvarlegs meðfæðs hjartagalla. Guðrún Kristjánsdóttir, Bryndis Jóhannsdóttir.

Helstu gæðavísar og árangur á göngudeild barna og unglinga með sykursýki á Íslandi. Ragnar Bjarnason, Elísabet Konrádsdóttir.

Innlagnir barna á aldrinum 0-18 ára á gjörgæsludeildir LSH á árunum 2006-2015 og líðan foreldra sem átt hafa börn á gjörgæsludeildum LSH á árunum 2016-2017. Guðrún Kristjánsdóttir.

Lokbrá - kennslutölvuleikir til að undirbúa börn undir svæfingu, Brynja Ingadóttir, Berglind Brynjólfssdóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir, Katrín Jónsdóttir, Karítas Gunnarsdóttir, Guðlín Jónsdóttir, Berglind Þorbergsdóttir.

Vísindasjóður Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Minnningar, reynsla og heilsa foreldra barna með meðfæddan hjartagalla í kjölfar skurðaðgerðar og innlagnar barns á gjörgæsludeild í framanndi landi. Guðrún Kristjánsdóttir, Annica Sjöström-Strand, Ólög Kristjánsdóttir.

Doktorsnemar

Rakel Björg Jónsdóttir. Breastfeeding and well being of late preterm infants and their mothers. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Renée Flacking, Helga Jónsdóttir.

Vigdís Hrönn Viggósdóttir, Rannsókn á síðbúnum afleiðingum krabbameina barna og unglinga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ragnar Bjarnason, Helga Jónsdóttir.

Meistaraneimi

Henny Björg Birgisdóttir. Álag og áhrif gjörgæslulegu barns á liðan foreldra á árunum 2017 til 2019. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir. Meistaranefnd: Sigríður Árna Gísladóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Garmy P, Hansson E, Vilhjálmsson R, Kristjánsdóttir G. Bullying, pain and analgesic use in school-age children. *Acta Paediatr.* 2019;108(10):1896–1900. doi:10.1111/apa.14799

Garmy P, Hansson E, Vilhjálmsson R, Kristjánsdóttir G. Bullying and Pain in School-Aged Children and Adolescents: A Cross-Sectional Study. 2019;5:1-7. doi:10.1177/2377960819887556

Maastrup R, Haiek LN, Group NBS [Jonsdottir R], Lubbe W, Meerkin DY, Wolff L, Hatasaki K, Alsumaie MA, De Leon Mendoza S, Ng YP. Compliance with the “Baby friendly Hospital Initiative for Neonatal Wards” in 36 countries. *Matern Child Nutr.* 2019;15(2):e12690. doi:10.1111/mcn.12690

Runolfsson HL, Pálsson R, Agustsdóttir IM, Indridason OS, Edvardsson VO. Long-term renal outcomes of APRT deficiency presenting in childhood. *Pediatr Nephrol.* 2019;34(3):435-42. doi: 10.1007/s00467-018-4109-x

Runolfsson HL, Pálsson R, Thorsteinsdóttir UA, Indridason OS, Agustsdóttir IMS, Oddsdóttir GS, Thorsteinsdóttir M, Edvardsson VO. Urinary 2,8-dihydroxyadenine excretion in patients with adenine phosphoribosyltransferase deficiency, carriers and healthy control subjects. *Mol Genet Metab.* 2019;128(1-2):144-50. doi.org/10.1016/j.ymgme.2019.05.015

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 10

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 16

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Bráðahjúkrun

Forstöðumaður: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir dósent

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Heimilisofbeldi gegn konum. Hæfni hjúkrunarfræðinga á bráðamóttöku, Aldraðir á bráðamóttöku, Erlendir ferðamenn sem þurfa bráðaheilbrigðisþjónustu. Öryggi og umbætur við flæði sjúklinga um bráðamóttöku.

Doktorsnemar

Drífa Jónasdóttir. Kostnaður Landspítala vegna heimilisofbeldis; Umfang, eðli og kostnaður vegna karlmanna sem beita konur heimilisofbeldi á Íslandi árin 2013-2014. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Brynjólfur Mogensen Leiðbeinandi: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Sigrún Helga Lund, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Þórhildur Línadal.

Guðbjörg Pálsdóttir. Komur erlendra ferðamanna á heilbrigðisstofnanir á Íslandi á árunum 2000-2015. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Rúnar Vilhjálmsson. Aðrir í doktorsnefnd: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Brynjólfur Mogensen

Hildur Guðný Ásgeirsdóttir. Suicide and suicidal attempts and psychiatric hospitalizations following the economic collapse in Iceland. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Arna Hauksdóttir, Unnur Anna Valdimarsdóttir, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Ullakarin Nyberg, Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Meistaraneimar

Árny Sigríður Danielsdóttir. Stjórnun og stefnumótun. Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands.

Brynhildur Barkar Barkardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Þórdís Katrín

Þorsteinsdóttir.

Helga Pálmadóttir. Vinnustaðamenning hjúkrunarfræðinga í bráðþjónustu Landspítala. Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands Leiðbeinendur Svala Guðmundsdóttir, Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Hrönn Stefánsdóttir. Tengsl áfalla og ofbeldis í æsku við vímuefnaneyslu síðar á ævinni meðal kvenna í virkri daglegri vímuefnaneyslu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Marianne Klinke, Helga Síf Friðjónsdóttir.

Ragna Björg Ársælsdóttir. Verkefnastjórnun. Tækni- og verkfræðideild, Háskólinn í Reykjavík. Leiðbeinendur: Haukur Ingi Jónasson, Helgi Þór Ingason.

Ragna Gústafsdóttir. Straumlinustjórnun á bráðasviði. Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gylfi Dalmann.

Ragna María Ragnarsdóttir. Viðhorf og upplifun hjúkrunarfræðinga til vinnustaðamenningar á bráðadeild Landspítala. Mannauðsstjórnun, Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Gylfi Dalmann.

Yousef Ingi Tamimi. Gjöf neyðarblóðs á bráðamóttöku Landspítala. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Anna Margrét Halldórsdóttir. Umsjónarkennari Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Auk þessa eru 28 hjúkrunarfræðingar í diplómanámi í bráðahjúkrun á meistarasviði.

Hjúkrunarfræðingar í sérfræðinámi

Dóra Björnsdóttir

Sigrún Guðný Pétursdóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Fræðasviðin öldrunarhjúkrun, bráðalækningar og öldrunarlækningar.

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild, Læknadeild, Iónadarverkfræðideild, Miðstöð í lýðheilsuvísindum, bráðalækningar, öldrunarhjúkrun og öldrunarlækningar Háskóla Íslands, Landhelgisgæslan.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, ritnefnd Tímarits Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga og ritstjóri Bráðadagsins sem er árlegt ráðstefnurit.

Sigurlaug A. Þorsteinsdóttir, ritnefnd Tímarits Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Doktorsritgerð

Hildur Guðný Ásgeirsdóttir. Sjálfsskaðandi hegðun og sjálfsvíg: Áhrif efnahagsveiflana og annarra streituvaldandi atburða = Suicidal behavior: The role of traumatic life events and macroeconomic fluctuations. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Arna Hauksdóttir. Meðleiðbeinandi: Unnur Anna Valdimarsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Ullakarin Nyberg, Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Skuladóttir SS, Guðmundsdóttir E, Mogensen B, Masdóttir HR, Guðmundsdóttir H, Jonsdóttir LA, Sigurthorsdóttir I, Torfadóttir JE, Thorsteinsdóttir T. Hip fractures among older people in Iceland between 2008 and 2012. *Int J Orthop Trauma Nurs.* 2019;32:27-31. doi:10.1016/j.ijotn.2018.06.001

Wallerstedt A, Nyberg T, Carlsson S, Thorsteinsdóttir T, Stranne J, Tyrizis SI, Stinesen Kollberg K, Hugosson J, Bjartell A, Wilderäng U, Wiklund P, Steineck G, Haglund E. Quality of Life After Open Radical Prostatectomy Compared with Robot-assisted Radical Prostatectomy. *Eur Urol Focus.* 2019;5(3):389-98. doi:10.1016/j.euf.2017.12.010

Wallerstedt Lantz A, Stranne J, Tyrizis SI, Bock D, Wallin D, Nilsson H, Carlsson S, Thorsteinsdóttir T, Gustafsson O, Hugosson J, Bjartell A, Wiklund P, Steineck G, Haglund E. 90-Day readmission after radical prostatectomy-a

prospective comparison between robot-assisted and open surgery. *Scand J Urol.* 2019;53(1):26-33.10. doi:10.1080/21681805.2018.1556729

Önnur ritverk

Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir. Fréttir frá kennslunefnd Heilbrigðisvísindasviðs. Tímarit Kennslumiðstöðvar Háskóla Íslands. 2019;7(1):40.

Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Ágústa Hjördis Kristinsdóttir, Ingibjörg Sigurþórsdóttir Diplómanám í bráðahjúkrun á framhaldsstigi við Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2019;95(2):60.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 6

Endurhæfingarhjúkrun

Tengiliður: Marianne E. Klinke forstöðumaður í hjúkrun

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Heilablóðfall: Klínískum einkennum og aðrífum sjúklinga, reynsla af og mat á gaumstoli og notkun tækni í endurhæfingu. Starfræn einkenni sjúklinga í endurhæfingu. Parkinsonveiki: Ekki hreyfieinkenni - tíðni einkenna, áhrif þeirra á líf einstaklings og veitt meðferð. MND – upplifun sjúklinga og aðstandenda þeirra á sjúkdómsferlinu. Einstaklinga með mænuskaða. Aðríf og einkenni sjúklinga eftir útskrift á endurhæfingu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Klínískt mat og skimun fyrir gaumstoli hjá sjúklingum með heilablóðfall. Marianne Elisabeth Klinke.

Doktorsnemar

Guðrún Jónsdóttir. Ferli ákvörðunartöku um lífslokameðferð á bráðalegudeildum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Erna Haraldsdóttir.

Ingibjörg Tómasdóttir. Klínísk einkenni og reynsla fullorðinna einstaklinga með mænuskaða (SCI) á Íslandi. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Marianne E. Klinke, Helga Jónsdóttir, Páll Ingvarsson.

Maria Moschovou. Sjúklingar með sjúkdóma í mið- og úttaugakerfi: Einkenni og aðríf eftir útskrift frá endurhæfingu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Marianne E. Klinke, Helga Jónsdóttir, Páll Ingvarsson.

Meistaraneimar

Kristín Ásgeirsdóttir. Hjúkrun sjúklinga með bráða slag. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Marianne E. Klinke.

Snædis Jónsdóttir. Parkinsonssjúklingur sem fær rafskautsörvun. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Marianne E. Klinke.

Sólveig Jóhanna Haraldsdóttir. Hjúkrunarþjónusta fyrir fólk með MND og fjölskyldur þeirra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Marianne E. Klinke.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Fræðasvið hjúkrunar langveikra fullorðinna.

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild, Læknadeild, Heimspækieild og Sálfræðideild, Háskóla Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Litháen:

Neurological department at the Hospital of Lithuanian University of Health Sciences and Lithuanian University of Health Sciences in Kaunas.

Ástralía:

Nursing Research Institute, St. Vincent's Health Australia, Sydney; St. Vincent's Hospital Melbourne, and Australian Catholic University.

Hollandi:

Hjúkrunarfræðideild, University Medical Center Utrecht, Utrecht.

Danmörk:

Zealand University Hospital, department of neurology, Danish Center for Subjectivity Research at the University of Copenhagen.

Starfsmenn fræðasviðsins eru einnig í alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknum í gegnum ýmis samvinnuverkefni s.s. Angles European Stroke Initiative og Quality in Acute Stroke Care Europe Project – QASC trial.

Víðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Marianne E. Klink og Kristín Ásgeirsdóttir hlutu víðurkenningu frá The Spirit of Excellence, Milanó „Award for commitment to excellence in stroke care, provided by The Angles initiative, for improving acute stroke care“.

Nursing Research Institute (NRI) gerði Marianne E. Klink heiðursfélaga “Honorary Clinical Fellow Appointment.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Marianne E. Klink er í ritstjórn Nordic Nursing Research Journal

Ritverk –bækur eða bókakafar

Klinke ME, Jónsdóttir H. Complexity Leadership in the Collaboration Between Academia and Clinical Nursing: Searching for Harmony. In Leadership in Nursing: Experiences from the European Nordic Countries. Springer, Cham. 2019;149-160.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Inga Steinþóra Guðbjartsdóttir, Helga Jónsdóttir, Marianne E. Klink. Sálfélagsleg líðan fullorðinna einstaklinga eftir innanskúmsblæðingu: kerfisbundið fræðilegt yfirlit. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2019;95(2):87-109.

Önnur ritverk

Marianne E. Klink, Ólöf Sólrún Vilhjálmssdóttir, Sara Jane Friðriksdóttir, Jónína H. Hafliðadóttir. Þetta er meira en bara sjúkdómur – reynsla sjúklinga og aðstandenda af lífi með parkinsonsveiki: fræðileg samantekt. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2019;95(3):53-62.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 5 þar af 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3 ar af 1 boðsfyrirlestur

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Fjölskylduhjúkrun

Forstöðumaður: Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins Fjölskyldur langveikra og bráðveikra einstaklinga á Landspítala og innan Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins.

Doktorsnemar

Ásta Bjarney Pétursdóttir. Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknameðferð í Heimahlyningu. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Mary Kay Rayens, Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir, Arna Hauksdóttir.

Ingbjörg Margrét Baldursdóttir. Sálfélagsleg stuðningsmeðferð fyrir fjölskyldur unglunga með ADHD:

sjónarmið foreldra og unglunga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Rúnar Vilhjálmsson, Urður Njarðvík og Margrét Gísladóttir.

Jóna Ingbjörg Jónsdóttir. Þróun meðferðarsamræðna við konur með krabbamein og maka þeirra og áhrif samræðna á aðlögun tengda kynlífi og nánd. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Sylvía Ingibergsdóttir. Þróun HAM meðferðar fyrir háskólanema með ADHD. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Jóhanna Bernharðsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson, Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir, Marie Kaas.

Meistararnemar

Bergljót Steinsdóttir. Lífsgæði unglunga með krabbamein út frá sjónarhóli unglunga og foreldra þeirra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Edda Garðarsdóttir. Fjölskyldur barna með astma. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Herdis Magnúsdóttir. Fjölskyldur ungra barna með svefnvanda. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Kristín Lilja Svansdóttir. Upplifun og reynsla ungs fólks með langvinn heilsuvandamál af flutningi frá barnasviði yfir á fullorðinssvið. Hjúkrunarfræðideild, Háskólans á Akureyri. Leiðbeinendur: Elisabet Konráðsdóttir, Árún Sigurðardóttir

Thelma Björk Árnadóttir. Staða barna- sjálfræði innan heilbrigðisþjónustunnar. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Tinna Lind Hallsdóttir. Þróun á fjölskyldustuðningi fyrir sjúklinga með hjartabilun. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir og Anna Ólafía Sigurðardóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsmenn innan Landspítala

Hjúkrunarfræðingar og læknar á Kvenna- og barnadeild, Barna- og unglíngageðdeild. Hjúkrunarfræðingar á endurhæfingardeildum Grensás, krabbameinsdeildum, líknardeild og geðdeildum.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðingar í Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins.

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

Hjúkrunarfræðingar við Háskólann í Minnesota

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Erla Kolbrún Svavarsdóttir situr í ritstjórn Journal of Family Nursing, Journal of Nursing Scholarship og í the Nordic Journal of Nursing Research.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

García-Vivar C, Asted-Kurki P, Brodsgaard A, Dieperink K B, Imhof L, Konradsen H, Luttik MLA, Mahrer-Imhof R, Ostergaard B, & Svavarsdóttir E. K Prioritizing Family Health of Older People in Europe: Current State and Future Directions of Family Nursing and Family-Focused Care. J Fam Nurs. 2019;25(2):163–9. doi:10.1177/1074840719852547

Petursdóttir AB, Haraldsdóttir E, Svavarsdóttir EK. The impact of implementing an educational intervention to enhance a family-oriented approach in specialised palliative home care: A quasi-experimental study. Scand J Caring Sci. 2019;33(2):342-50. doi:10.1111/scs.12628

Petursdóttir AB, Svavarsdóttir EK. The effectiveness of a strengths-oriented therapeutic conversation intervention on perceived support, well-being and burden among family caregivers in palliative home-care. J Adv Nurs. 2019;75(11):3018-31. doi:10.1111/jan.14089

Svavarsdóttir EK, Gísladóttir M, Tryggvadóttir GB. Perception on family support and predictors of satisfaction with the healthcare service among families of children and adolescents with serious mental illnesses who are in active psychiatric treatment. J Child Adolesc Psychiatr Nurs. 2019;32(1):6–15. doi:10.1111/jcap.12220

Svavarsdóttir EK, Gísladóttir M. How Do Family Strengths-Oriented Therapeutic Conversations (FAM-SOTC) Advance Psychiatric Nursing Practice?. J Nurs Scholarsh. 2019;51(2):214–24. doi:10.1111/jnu.12450

Svavarsdóttir EK, Tryggvadóttir GB. Predictors of quality of life for families of children and adolescents with severe physical illnesses who are receiving hospital-based care. Scand J Caring Sci. 2019;33(3):698–705. doi:10.1111/scs.12665

Sveinbjarnardóttir EK, Svavarsdóttir EK. Drawing forward family strengths in short therapeutic conversations from a psychiatric nursing perspective. Perspect Psychiatr Care. 2019;55(1):126-32. doi:10.1111/ppc.12329

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 8 þar af 1 boðsfyrirlestur Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4

Geðhjúkrun

Forstöðumaður: Jóhanna Bernharðsdóttir lektor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Megináherslur í rannsóknum og þróunarverkefnum á fræðasviði geðhjúkrunar beinast m.a. að: Árangri styttri hjúkrunarfræðilegra inngripa og samþættra meðferða fyrir tiltekna hópa. Lífsgæðum og líðan fólks með langvinna sjúkdóma og þörf þeirra fyrir hjúkrun og heilbrigðisþjónustu. Þróun fagþjálfunar fyrir hjúkrunarfræðinga sem starfa á geðsviði. Þátttöku notanda í kennslu hjúkrunarnema.

Doktorsnemar

Margrét Eiríksdóttir. Þjónusta við einstaklinga sem takast á við alvarlega geðsjúkdóma: Tengsl við bata og lífsgæði. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Rúnar Vilhjálmsson. Aðrir í nefnd: Jóhanna Bernharðsdóttir meðleiðbeinandi, Gíslí Kort Kristófersson, Magnús Haraldsson.

Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir. Íslenska geðrofrannsóknin - First episode psychosis – The Icelandic study. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Halldóra Jónsdóttir, Nanna Briem, Magnús Ólafsson, Halldóra Friðgerður Víðisdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson.

Sylvía Ingibergsdóttir. Þróun HAM meðferðar fyrir háskólanema með ADHD. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Jóhanna Bernharðsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson, Eydís Kristín Sveinbjarnardóttir, Merrie Kaas.

Meistararnemar

Diana Liz Franksdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir.

Fanný Hrund Þorsteinsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir.

Íris Hrönn Sigurjónsdóttir. Hjúkrunarfræðideild. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir.

Karen Sturludóttir. IPS starfsendurhæfing: starfsendurhæfing fyrir fólk með alvarlega geðsjúkdóma. Náms- og starfsráðgjöf, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sif Einarsdóttir, Valur Bjarnason, Magnús Ólafsson.

Rakel Dögg Sigurðardóttir. Hjúkrunarfræðideild. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir.

Steinunn Guðlaug Skúladóttir. Hjúkrunarfræðideild. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Jóhanna Bernharðsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Fræðasvið félagsráðgjafar og geðlækninga.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.
Heilbrigðisvísindasvið, Háskólinn á Akureyri.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Helga Sif Friðjónsdóttir er í ritstjórn Journal of Addiction Nursing.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Jón Snorrason, Guðrún Úlfhildur Grímsdóttir. Hið ófyrirséða – fyrirbyggjandi aðgerðir gegn ofbeldi á geðdeildum. Tímarit Hjúkrunarfræðinga. 2019;95(2):80-6.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Georgieva I, Whittington R, Lauvud C, Steinert T, Wikman S, Lepping P, Duxbury J, Snorrason J, Mihai A, Bering LL. International variations in mental-health law regulating involuntary commitment of psychiatric patients as measured by the Mental Health Legislation Attitudes Scale. Med Sci Law. 2019;59(2):104-14.

Svavarsdóttir EK, Gísladóttir M. How Do Family Strengths-Oriented Therapeutic Conversations (FAM-SOTC) Advance Psychiatric Nursing Practice? J Nurs Scholarsh. 2019;51(2):214-24.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 7

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Hjúkrun aðgerðasjúklinga

Forstöðumaður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Kyngervi og heilbrigði, forsvarsmáður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Hjúkrun sjúklinga með sár, forsvarsmáður: Ásta Thoroddsen dósent

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Lífstill, áhættuþættir og sjálfsmönnum einstaklinga með kransæðasjúkdóm (KRANS rannsóknin). Brynja Ingadóttir, Auður Ketilsdóttir, Margrét Hrönn Svavarsdóttir.

Þorsti meðal sjúklinga með hjartabilun. Brynja Ingadóttir, Auður Ketilsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Einkenni og heilsutengd lífsgæði sjúklinga sem fara í aðgerð vegna lungnakrabbameins. Sigríður Zoëga.

Lífsgæði og líðan fullorðinna einstaklinga eftir brunaáverka. Brynja Ingadóttir, Lovísa Baldursdóttir.

Ungir hjúkrunarfræðingar: Líðan, vinna og vinnuumhverfi í námi og starfi. Herdís Sveinsdóttir, Birna Flygenring.

Tækniþróunarsjóður RANNÍS

Þróun og prófun á tölvuleik til að undirbúa börn undir svæfingu. Brynja Ingadóttir.

Velferðarsjóður barna

Þróun og prófun á tölvuleik til að undirbúa börn undir svæfingu. Brynja Ingadóttir.

Barnvinafélagið Sumargjöf

Þróun og prófun á tölvuleik til að undirbúa börn undir svæfingu. Brynja Ingadóttir.

Meistaraneimar

Gunnur Ýr Gunnarsdóttir. Langvinnir verkir eftir skurðaðgerð og notkun verkjalyfja (rannsókn ekki hafin). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.

Helga Ýr Erlingsdóttir. Þekking sjúklinga með gáttaft á sjúkdómi sínum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Brynja Ingadóttir, Auður Ketilsdóttir.

Kristín Guðný Sæmundsdóttir. Sjálfsmönnum einstaklinga með kransæðasjúkdóm og hættu þeirra á að fá sykursýki af tegund 2. Hjúkrunarfræðideild Háskólans á Akureyri. Leiðbeinandi: Margrét Hrönn Svavarsdóttir. Meðleiðbeinandi: Brynja Ingadóttir

Lilja Ásgeirsdóttir. Einkenni sjúklinga fyrstu 4 vikurnar eftir aðgerð vegna æxlis í lunga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Zoëga. Meðleiðbeinandi: Brynja Ingadóttir. Umsjónarkennari: Herdís Sveinsdóttir.

Magna Jónmundsdóttir. Lífsgæði sjúklinga sem fara í aðgerð vegna æxlis í lunga og mat þeirra á þjónustu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Zoëga. Meðleiðbeinandi: Brynja Ingadóttir.

Vigdís Friðriksdóttir. Íslensk þýðing Burn Specific Health Scale–Brief (Liðan og lífsgæði einstaklinga með brunaáverka), þróun viðbótarspurninga og forprófun spurningalista. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Brynja Ingadóttir, Lovísa Baldursdóttir.

Þórunn Sighvatsdóttir. Kláði brunasjúklinga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Zoëga. Meðleiðbeinandi: Brynja Ingadóttir.

Hjúkrunarfræðingar í sérfræðinámi

Anna Soffía Guðmundsdóttir

Inga Guðbjartsdóttir

Kristín Sigurðardóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Erlendir samstarfsaðilar

Finlandi:

Háskólinn í Turku

Írland:

School of Nursing and Human Sciences, Dublin City University, Ireland

Litháen:

Institute of Health Sciences, Vilnius University, Lithuania,

Svíþjóð:

Linköping háskóli

Spánn:

Department of Nursing, Universitat Internacional de Catalunya Barcelona, Spain

Þýskaland:

Martin-Luther-University Halle-Wittenberg, Germany

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Sveinsdóttir H, Gunnarsdóttir ÞJ, Björnsdóttir K. Towards the Future: The Education of Nurses in Iceland Reconsidered. In Leadership in Nursing: Experiences from the European Nordic Countries. Springer, Cham.2019;161-75. doi:10.1007/978-3-030-10964-6

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Brynja Ingadóttir, Hrunn Sch. Thorsteinsson, Herdís Sveinsdóttir, Katrín Blöndal. Mat hjúkrunarfræðinga á skurðlækningasviði Landspítala á eigin hæfni - lýsandi þversniðsrannsókn. Tímarit Hjúkrunarfræðinga. 2019;3(95):96-105.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Ingvarsdóttir IL, Víðarsdóttir H, Valsson F, Simonardóttir L, Sigurdsson MI, Myrdal G, Geirsson A, Guðbjartsson T. Venovenous extracorporeal membrane oxygenation treatment in a low-volume and geographically isolated cardiothoracic centre. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(7):879-84. doi:10.1111/aas.13367

Ketilsdóttir A, Ingadóttir B, Jaarsma T. Self-reported health and quality of life outcomes of heart failure patients in the aftermath of a national economic crisis: a cross-sectional study. ESC heart failure. 2019;6(1):111-21. doi: 10.1002/ehf2.12369

Klompstra L, Johansson Östbring M, Jaarsma T, Ågren S, Fridlund B, Hjelm C, Hjelmfors L, Ingadóttir

B, Liljeroos M, Lundgren J, Mårtensson J, Mourad G, Thülen I, Walfridsson U, Strömberg A, Collaboration, Exchange in Swedish cardiovascular caring Academic Research n. The Appropriateness and Presentation of Commonly Available Cardiovascular Web Pages Providing Information About Cardiovascular Diseases. Computers, informatics, nursing : CIN. 2019;37(10):493-7. doi:10.1097/CIN.0000000000000595

Sigurðardóttir VL, Gamble J, Guðmundsdóttir B, Sveinsdóttir H, Gottfredsdóttir H. Processing birth experiences: A content analysis of women's preferences. Midwifery. 2019;69:29-38. doi: 10.1016/j.midw.2018.10.016

Skuladottir SS, Gudmundsdottir E, Mogensen B, Masdottir HR, Gudmundsdottir H, Jonsdottir LA, Sigurthorsdottir I, Torfadottir JE, Thorsteinsdottir T. Hip fractures among older people in Iceland between 2008 and 2012. International journal of orthopaedic and trauma nursing. 2019;32:27-31. doi:10.1016/j.ijotn.2018.06.001

Önnur ritverk

Brynja Ingadóttir. Hjúkrunarfræðingar sem fræðarar - horft til framtíðar. Tímarit Hjúkrunarfræðinga. 2019;1(95):14-5.

Herdís Sveinsdóttir, Ásta Thoroddsen. Sértek námsleið til BS-prófs við Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Tímarit Hjúkrunarfræðinga. 2019;95(2):61-5. doi:10.1046/j.1365-2850.2003.00563.x

Sveinsdóttir H. Experiences of patients having urological surgery at Landspítali University Hospital during hospital stay, six weeks and six months later. Scand J Urol. 2019;53:16-7.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 15

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 9

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6

Hjúkrun langveikra fullorðinna

Forstöðumaður: Helga Jónsdóttir prófessor

Hjúkrun fólks með lungnasjúkdóma, forsvarsmáður: Helga Jónsdóttir prófessor

Viðbótarmeðferð í hjúkrun, forsvarsmáður: Þóra Jenný Gunnarsdóttir dósent

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Ákvörðunartaka um lífslokameðferð á taugalækningadeild Landspítalans. Helga Jónsdóttir, Guðrún Jónsdóttir.

Þorsti meðal sjúklinga með hjartabilun. Brynja Ingadóttir, Auður Ketilsdóttir.

Vísindasjóður Félags Íslenskra Hjúkrunarfræðinga í tilefni 100 ára afmælis

Samráð við fólk með langvinna lungnateppu og fjölskyldur þeirra. Helga Jónsdóttir, Þorbjörg Sóley Ingadóttir, Bryndís S. Halldórsdóttir, Kristlaug Sigríður Sveinsdóttir, Karin K. Sandberg og Alda Gunnarsdóttir.

Doktorsneimar

Guðrún Jónsdóttir. Ferli ákvörðunartöku um lífslokameðferð á bráðalegudeildum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Erna Haraldsdóttir.

Jóna Ingibjörg Jónsdóttir. Þróun meðferðarsamræðna við konur með krabbamein og maka og áhrif á aðlögun tengda kynlífi og nánd. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Helga Jónsdóttir.

Hafdis Skuladóttir. Áhrif verkjameðferða á þremur endurhæfingardeildum á Íslandi á líðan og

daglegar athafnir sjúklinga með langvarandi verki. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Doktorsnefnd: Herdís Sveinsdóttir, Sigríður Halldórsdóttir, Amalía Björnsdóttir, Þóra Jenny Gunnarsdóttir, Janen Holden.

Meistaraneimar

Anna Tómasdóttir. Hjúkrun einstaklinga með nýgreindan HIV sjúkdóm. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Jónsdóttir.

Ása María Guðjónsdóttir. Hjúkrun hjartabílaðra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Auður Ketilsdóttir, Brynja Ingadóttir.

Elva Rún Rúnarsdóttir. Sárameiðferð. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ásta Thoroddsen, Berglind Chu.

Emilía Fönn Andradóttir. Stuðningur við konur með sykursýki á meðgöngu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Elisabet Konráðsdóttir.

Erna Björk Þorsteinsdóttir. Áskoranir í meðferð brunasjúklinga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórunn Scheving, Þóra Jenny Gunnarsdóttir.

Guðbjörg Vally Ragnarsdóttir Andþyngsli hjá fólki með langvinna lungnabilun. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Þorbjörg Sóley Ingadóttir

Helga Ýr Erlingsdóttir. Þekking fólks með gáttatíf af sjúkdómnum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Brynja Ingadóttir, Auður Ketilsdóttir.

Karin K. Sandberg. Hjúkrun heimaöndunarárþega og fjölskyldna þeirra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Bryndís S. Halldórsdóttir.

Krístín Þórarinsdóttir. Líknar- og lífslokameiðferð á gjörgæsludeild. Reynsla hjúkrunarfræðinga þegar dregið er úr meðferð sjúklings. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þóra Jenny Gunnarsdóttir, Rannveig Jónasdóttir.

Sólveig Jóhanna Haraldsdóttir. Hjúkrunarþjónusta fyrir fólk með MND og fjölskyldur þeirra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Marianne E. Klinke, Helga Jónsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Danmörk:

VIA University College

Holland:

Hjúkrunarfræðideild Julius Center for Health Sciences and Primary Care, University Medical Center Utrecht, Utrecht, Erasmus University Medical Center, Rotterdam,

Svíþjóð:

Karolinska Institute

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins /fræðigreinarinnar fékk á árinu

Helga Jónsdóttir prófessor var valin heiðursvísindamaður Landspítala á Vísindum á vordögum.

Helga Jónsdóttir prófessor hlaut heiðursstyrk frá Vísindasjóði Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga í tilefni 100 ára afmælis félagsins.

Ritverk –bækur eða bókakafar

Hafsteinsdóttir TB, Jónsdóttir H, Kirkeveld M, Leino-Kilpi H, Lomborg K, Rahm Hallberg I, editors. Leadership in Nursing: Experiences from the European Nordic Countries. Springer; 2019.

Jónasdóttir RJ, Jónsdóttir H. A Nurse-Managed Follow-Up Practice for Patients After Discharge from the Intensive Care Unit: Development, Testing and Implementation. InLeadership in Nursing: Experiences from the European Nordic Countries. Springer, Cham. 2019;177-191.

Jónsdóttir H. State of Leadership in Nursing Science in Iceland. InLeadership in Nursing: Experiences from the European Nordic Countries. Springer, Cham. 2019;131-147.

Klinke ME, Jónsdóttir H. Complexity Leadership in the Collaboration Between Academia and Clinical Nursing: Searching for Harmony. InLeadership in Nursing: Experiences from the European Nordic Countries. Springer, Cham. 2019;149-160.

Sveinsdóttir H, Gunnarsdóttir ÞJ, Björnsdóttir K. Towards the Future: The Education of Nurses in Iceland Reconsidered. In Leadership in Nursing: Experiences from the European Nordic Countries. Springer, Cham. 2019;161-75

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Inga Steinþóra Guðbjartsdóttir, Helga Jónsdóttir, Marianne E. Klinke. Sálfélagsleg líðan fullorðinna einstaklinga eftir innanskúmsblæðingu: kerfisbundið fræðilegt yfirlit. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2019;95(2):87-109.

Ingibjörg Hjaltadóttir, Rúnar Vilhjálmsson, Þóra Jenny Gunnarsdóttir. Virkni, afþreying og viðbótarmeðferðir á íslenskum hjúkunarheimilum. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2019;95(3):118-25.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Freysdóttir GR, Björnsdóttir K, Svavarsdóttir MH. Nurses' use of monitors in patient surveillance: an ethnographic study on a coronary care unit. Eur J Cardiovasc Nurs. 2019;18(4):272-9.

Ketilsdóttir A, Ingadóttir B, Jaarsma T. Self-reported health and quality of life outcomes of heart failure patients in the aftermath of a national economic crisis: a cross-sectional study. ESC heart failure. 2019;6(1):111-21.

Petursdóttir AB, Haraldsdóttir E, Svavarsdóttir EK. The impact of implementing an educational intervention to enhance a family-oriented approach in specialised palliative home care: A quasi-experimental study. Scand J Caring Sci. 2019;33(2):342-50.10.1111/scs.12628

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 13

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 9 þar af 1 boðsfyrirlestur

Hjúkrunarstjórnun

Forstöðumaður: Helga Bragadóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins Vinna og vinnuumhverfi í hjúkrun, gæði þjónustunnar, atvik í hjúkrun og starfsánægja.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Missed Nursing Care, Teamwork, Staffing, Leadership and Quality Outcomes in Hospitals and Nursing Homes in Iceland. Helga Bragadóttir, Beatrice J. Kalisch, Ingibjörg Hjaltadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir.

Horizon 2020, COST verkefni

Forgangsröðun í hjúkrun RAN-CARE. Íslenskir rannsakendur Helga Bragadóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Elfa Þóll Grétarsdóttir, Sigrún Gunnarsdóttir.

Meistaraneimi

Margrét Þ. Jónsdóttir: Störf hjúkrunarfræðinga og ljósmæðra á heilsugæslustöðvum í birtum opinberum gögnum: Afturskyggn lýsandi rannsókn. Hjúkrunarfræðideild, Heilbrigðisvísindasviðs Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta S. Thoroddsen. Meðleiðbeinandi: Brynja Örlýgssdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkin:

University of Michigan

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Helga Bragadóttir, hjúkrunarfræðingur, PhD, prófessor, forstöðumaður fræðasviðs í hjúkrunarstjórnun tekin inn í Bandarísku hjúkrunarakademíuna (American Academy of Nursing).

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bragadóttir H, Kalisch BJ, Bergthóra Tryggvadóttir G. The extent to which adequacy of staffing predicts nursing teamwork in hospitals. J Clin Nurs. 2019;28(23-24):4298–4309. doi:10.1111/jocn.14975

Bragadóttir H, Potter T. Educating nurse leaders to think globally with international collaborative learning. Nordic Journal of Nursing Research. 2019;39(4):186-90. doi:10.1177/2057158519856271

Burmeister EA, Kalisch BJ, Xie B, Doumit MA, Lee E, Ferraresion A, Terzioglu F, Bragadóttir H. Determinants of nurse absenteeism and intent to leave: an international study. Journal of nursing management. 2019;27(1):143-53. doi:10.1111/jonm.12659

Önnur ritverk

Íris Dögg Guðjónsdóttir, Elsa Kristín Sigurðardóttir, Helga Bragadóttir. Matarsóun á hjúkunarheimilum. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2019;2(95):75-9.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 2

Krabbameinshjúkrun

Forstöðumaður: Sigríður Gunnarsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Forprófun á EORTC QLQ-HDC29 spurningalistanum. Lífsgæði sjúklinga með illkynja blóðsjúkdóma og krabbamein sem gangast undir háskammta krabbameinslyfjameiðferð með eigin stofnfrumuígræðslu. Sigríður Zoëga, Halla Grétarsdóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Anna Kristín B. Jóhannesdóttir.

Doktorsneimar

Ásta Bjarney Pétursdóttir. Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlýningu. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Mary Kay Rayens, Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir, Anna Hauksdóttir.

Jóna Ingibjörg Jónsdóttir. Próun meðferðarsamræðna við konur með krabbamein og maka þeirra og áhrif samræðna á aðlögun tengda kynlífi og nánd. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Meistaraneimar

Anna Kristín B. Jóhannesdóttir. Forprófun á EORTC QLQ-HDC29 spurningalistanum. Lífsgæði sjúklinga með illkynja blóðsjúkdóma og krabbamein sem gangast undir háskammta krabbameinslyfjameiðferð með eigin stofnfrumuígræðslu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Zoëga. Aðrir í meistaranefnd: Halla Grétarsdóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Brynjar Viðarsson, Nanna Friðriksdóttir.

Arnfríður Magnúsdóttir. Einkenni sjúklinga sem fá geislameiðferð á höfuð- og hálsvæði.

Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Zoëga. Í Meistaranevnd: Nanna Friðriksdóttir, Valgerður Sigurðardóttir.

Ásdís Ingvarsdóttir. Hjúkrunarstjórnun. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands.

Halldóra Egilsdóttir. Reynsla fólks á landsbyggðinni af krabbameinsmeðferð fjarri heimabyggð.

Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Marianne Klinke. Umsjónarkennari: Helga Jónsdóttir.

Jóhanna Lind Guðmundsdóttir. Kulnun nýtskrifaðra hjúkrunarfræðinga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Birna Flygenring. Umsjónarkennari: Hrun Scheving.

Magna Jónmundsdóttir. Lífgæði sjúklinga sem fara í aðgerð vegna æxlis í lunga og mat þeirra á þjónustu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Zoëga. Meðleiðbeinandi: Brynja Ingadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Starfsmenn fræðasviðsins eru í öflugum alþjóðlegu samstarfi í vísindarannsóknum í gegnum samvinnuverkefnið EORTIC

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Petursdóttir AB, Haraldsdóttir E, Svavarsdóttir EK. The impact of implementing an educational intervention to enhance a family-oriented approach in specialised palliative home care: A quasi-experimental study. *Scand J Caring Sci.* 2019;33(2):342-50. doi: 10.1111/scs.12628

Petursdóttir AB, Svavarsdóttir EK. The effectiveness of a strengths-oriented therapeutic conversation intervention on perceived support, well-being and burden among family caregivers in palliative home-care. *J Adv Nurs.* 2019;75(11):3018-31. doi: 10.1111/jan.14089

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu: 2

Kynheilbrigði

Forstöðumaður: Sóley S. Bender prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Helstu áherslur í rannsóknum beinast að heilbrigði unglunga, kynheilbrigði, smokknotkun unglingspíla og getnaðarvarna.

Meistararnemi

Charlotta María Evensen. Skurðsárasykingar eftir gervilíðsaðgerð á hné, áhættuþættir og reynsla sjúklinga. Samþætt fræðileg samantekt. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Sóley S. Bender.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Arna Garðarsdóttir, Brynja Örlýgsdóttir, Guðný Bergþóra Tryggvadóttir, Sóley S. Bender. Heilbrigði unglunga í framhaldsskólum: Forprófun á klíniska skimunartækni HEILUNG. *Tímarit hjúkrunarfræðinga.* 2019;95(3): 88-95. doi:10.1146/annurev.publhealth.26.021304.

Sóley S. Bender. Ráðgjöf um getnaðarvarnir á kvennadeild Landspítalans í 20 ár. *Ljósmeðrablaðið.* 2019;97(1):20-4. doi: 10.17992/.

Sóley S. Bender. Virðing: Lykilþáttur í kynheilbrigði ungs fólks. *Tímarit um upplífi og menntu.* 2019;28(2):223-240. doi:10.24270/tuom.2019.28.11

Sóley S. Bender. Þróun skimunartækisins HEILUNG. *Tímarit hjúkrunarfræðinga.* 2019;95(2):110-16. doi:10.1146/annurev.publhealth.26.021304.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun

Forstöðumaður: Þórunn Scheving Elíasdóttir lektor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Mælingar á súrefnismettun í sjónhimnu.

Vísindasjóður Landspítala

Gagnsemi sjónhimnu súrefnismælinga við mat á súrefnismettun í systemisku slagæðablóði. Þórunn Scheving Elíasdóttir, Einar Stefánsson, Sveinn Hákon Harðarson, Róbert Arnar Karlsson.

Verkir, vökustig og óráð sjúklinga á gjörgæsludeildum: Afturvirk samburðarrannsókn. Hrönn Birgisdóttir, Rannveig J. Jónasdóttir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Gagnsemi sjónhimnu súrefnismælinga við mat á súrefnismettun í systemisku slagæðablóði. Þórunn Scheving Elíasdóttir, Einar Stefánsson, Martin Ingi Sigurðsson, Ólöf Birna Ólafsdóttir, Róbert A. Karlsson, Sveinn Hákon Harðarson, Tómas Guðbjartsson

Meistararnemar

Anna Kristín Jónsdóttir. Svæfingar sjúklinga við brjóstaupbyggingu með DIEP flípa. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Þórunn Scheving Elíasdóttir.

Charlotta María M. Evensen. Skurðsárasykingar eftir liðskipti á hné, áhættuþættir og reynsla sjúklinga: samþætt fræðileg samantekt. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Sóley S. Bender.

Erna Björk Þorsteinsdóttir. Áskoranir svæfingahjúkrunarfræðinga við svæfingar brunasjúklinga: Fræðileg samantekt. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Þórunn Scheving Elíasdóttir og Þóra Jenny Gunnarsdóttir.

Heiða Björk Birgisdóttir. Áhrif hermináms til þjálfunar á samskiptum og þverfaglegri teymisvinnu á skurðstofum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Þórunn Scheving Elíasdóttir og Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Hildur Ýr Guðmundsdóttir. Tengsl lágþrýstings í svæfingu við nyrnskada eftir aðgerðir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Jóhanna Jónsdóttir. Svæfingar og slævingar sjúklinga í háþrýstiklefa. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Þórunn Scheving Elíasdóttir.

Kristín Þórarinsdóttir. Líkna- og lífslokameðferð á gjörgæsludeild. Reynsla hjúkrunarfræðinga þegar dregið er úr meðferð sjúklings, Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands, Þóra Jenny Gunnarsdóttir, Rannveig J. Jónasdóttir.

Ólöf Sigurborg Sigurðardóttir. Skimun á kæfisvefni sjúklinga 18 ára og eldri fyrir skipulagðar skurðaðgerðir með tilliti til áhættuþátta í aðgerð og fylgikvilla eftir aðgerð: Kerfisbundin fræðileg samantekt. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Þórunn Scheving Elíasdóttir, Lára Borg Ásmundsdóttir.

Hjúkrunarfræðingar í sérfræðinám

Ásdís Guðmundsdóttir

Hrönn Birgisdóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Augnlæknisfræði, Hjarta- og lungnaskurðlækningar, öldrunarlækningar

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild, Læknadeild, Háskóla Íslands

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Jónasdóttir RJ, Jónsdóttir H. A Nurse-Managed Follow-Up Practice for Patients After Discharge from the Intensive Care Unit: Development, Testing and Implementation. *In Leadership in Nursing: Experiences from the European Nordic Countries.* Springer, Cham. 2019;177-191.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Stefánsón E, Ólafsdóttir OB, Elíasdóttir TS, Vehmeijer W, Einarsson AB, Bek T, Torp TL, Grauslund J, Eysteinnsson T, Karlsson RA, Van Keer K, Stalmans I, Vandewalle E, Todorova MG, Hammer M, Garhöfer G, Schmetterer L, Šin M, Hardarson SH. Retinal oximetry: Metabolic imaging for diseases of the retina and brain. *Prog Retin Eye Res.* 2019;70:1-22. doi: 0.1016/j.preteyeres.2019.04.001

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 3

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum á árinu:

Öldrunarhjúkrun

Forsvarsaumur: Ingibjörg Hjaltadóttir dósent

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Missed Nursing Care, Teamwork, Staffing, Leadership and Quality Outcomes in Hospitals and Nursing Homes in Iceland. Helga Bragadóttir, Beatrice J. Kalisch, Ingibjörg Hjaltadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir.

Horizon 2020, COST verkefni

Forgangsröðun í hjúkrun RAN-CARE. Íslenskir rannsakendur Helga Bragadóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Elfa Þöll Grétarsdóttir, Sigrún Gunnarsdóttir.

Doktorsnemar

Aðalheiður Svana Sigurðardóttir. Tannheilsu og tannheilbrigðisþjónusta aldraðra. Tannlæknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Inga B. Árnadóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir.

Sigrún Sunna Skúladóttir. Hvað einkennir mjaðmarbrotaþöppinn í öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Laufey Steingrimsdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir.

Steinunn A. Ólafsdóttir. Stroke survivors residing at home and development and testing of ActivABLES to support task oriented home-exercises and health promoting physical activity. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sólveig Ása Árnadóttir, Helga Jósóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Ingibjörg Hjaltadóttir, Þóra Berglind Hafsteinsdóttir.

Meistararnemar

Gunnhildur María Björgvinsdóttir Kildelund. Músíkmeðferð einstaklinga með heilabilunarsjúkdóm: sjáanlegar vísbendingar um liðan. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Hjaltadóttir, Þóra Jenny Gunnarsdóttir.

Sigurveig Gísladóttir. Geðlyfjanotkun á hjúkrunarheimilum: Tengsl geðlyfjanotkunar við hegðunarvanda, kvíða, ranghugmyndir, þunglyndiseinkenni, hreyfigetu, sjálfsbjargargetu og virkni hjá íbúum þriggja hjúkrunarheimila á landsbyggðinni árin 2016-2018. Heilbrigðisvísindasvið Háskólans á Akureyri. Leiðbeinendur: Árún K. Sigurðardóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Heilbrigðisvísindasvið Háskóla Íslands og Hjúkrunarfræðideild, Háskólans á Akureyri

Erlendir samstarfsaðilar

Starfsmenn fræðasviðsins eru í samstarfi við háskólastofnanir í um 30 Evrópulöndum.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ingibjörg Hjaltadóttir, Kjartan Ólafsson, Árún Kristín Sigurðardóttir, Ragnheiður Harpa Arnardóttir. Heilsa og lífun íbúa fyrir og eftir setningu strangari skilyrða fyrir flutningi á hjúkrunarheimili 2007. *Læknablaðið.* 2019;105(10):435-41. doi: 10.17992/lbl.2019.10.251

Ingbjörg Hjaltadóttir, Rúnar Vilhjálmsson, Þóra Jenný Gunnarsdóttir. Virkni og viðbótarmeðferð á íslenskum hjúkrunarheimilum. Tímarit hjúkrunarfræðinga hjúkrunarfræðinga. 2019;95(3):80-7.

Önnur ritverk

Magnusson C, Ólafsdóttir SA, Caltenco H, Rassmus-Gröhn K, Hafsteinsdóttir T, Jónsdóttir H et al. Designing motivating interactive balance and walking training for stroke survivors. In Proceedings of the 13th EAI International Conference on Pervasive Computing Technologies for Healthcare, PervasiveHealth 2019. Association for Computing Machinery (ACM). 2019. p. 327-333. <https://doi.org/10.1145/3329189.3329224>

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 7

Ljósmodurfræði

Forstöðumaður: Helga Gottfredsdóttir prófessor

Meðgönguvernd: Helga Gottfredsdóttir prófessor

Fæðingahjálpar: Berglind Hálfðánsdóttir lektor og Ólöf Ásta Ólafsdóttir prófessor

Umönnun í sængurlegu: Hildur Sigurðardóttir lektor og Emma Marie Swift lektor

Áherslur í rannsóknunum innan fræðasviðsins

Rannsóknir í ljósmodurfræði spanna vítt svið; þróun samstalsmeðferðar fyrir konur með neikvæða fæðingarreynslu, upplýsingagjöf um fösturskimun, notkun inngripa í fæðingarahjálpar og tengsl við lífsstílsjúkdóma á Íslandi, tengsl brjóstgjafar við heilsufar móður á meðgöngu, grindarbotnsáverkar og fyrirbyggjng í fæðingu og eftir fæðingu, að efla eðlilegar fæðingar, upplýsingagjöf og undirbúningur fyrir fæðingu, útkoma fæðinga hjá konum af erlendum uppruna á Íslandi samanborið við íslenskar konur.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Rannís

Erlendar konur á Íslandi: útkoma á meðgöngu, í fæðingu og eftir fæðingu og samskipti þeirra við heilbrigðiskerfið. Helga Gottfredsdóttir, Annadís Gréta Rüdólfssdóttir, Kristjana Einarsdóttir.

Doktorsnemar

Emma M. Swift. Efling eðlilegra fæðinga á tímum tæknivæðingar. Tækifæri og áskoranir á Íslandi. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir og Helga Zoega. Aðrir í doktorsnefnd: Kathrin Stoll, Melissa Avery, Rúnar Vilhjálmsson.

Embla Ýr Guðmundsdóttir. Útkoma fæðinga hjá konum af erlendum uppruna á Íslandi og reynsla þeirra af umönnun í fæðingu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Gottfredsdóttir, meðleiðbeinandi Marianne Nieuwenhuijze. Aðrir í doktorsnefnd: Berglind Hálfðánsdóttir, Kristjana Einarsdóttir og Annadís Gréta Rüdólfssdóttir.

Ingbjörg Eiríksdóttir. Tengsl heilsufars móður á meðgöngu og útkomu fæðingar við tímalengd brjóstgjafar. Miðstöð í lýðheilsuvísindum, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Þóra Steingrimsdóttir, Laufey Tryggvadóttir, Inga Þórsdóttir, Geir Gunnlaugsson, Unnur Anna Valdimarsdóttir.

Laufey Hrólfsdóttir. Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingbjörg Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Ingbjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Elísabet Heiður Jóhannesdóttir.

Valgerður Lisa Sigurðardóttir. Þróun á meðferð fyrir konur með erfiða fæðingarreynslu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir, Herdis Sveinsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Berglind Guðmundsdóttir, Jenny Gamble.

Þorgerður Sigurðardóttir. Grindarbotnsáverkar og einkenni eftir fæðingu og snemmihlutun með

sjúkraþjálfun. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Reynir Tómas Geirsson. Doktorsnefnd: Þóra Steingrimsdóttir, Hildur Harðardóttir, Þórhallur Haldórsson.

Meistaraneimar

1. Elísabet Heiður Jóhannesdóttir. Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingbjörg Gunnarsdóttir. Aðrir samstarfsmenn: Hildur Harðardóttir, Ingbjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Laufey Hrólfsdóttir.

2. Eðthe Laquindanum Mangindin. Gefum mæðrum rödd: Þróun og forþróun spurningalista um upplifun erlendra kvenna af virðingu, ákvarðanatöku og mismunun í barneignarþjónustu á Íslandi. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Emma Marie Swift, Helga Gottfredsdóttir.

3. Hallfríður Kristín Jónsdóttir. Áhrif stuðnings frá ljósmæðrum og hjúkrunarfræðingum á tíðni og lengd brjóstgjafar Kerfisbundin fræðileg samantekt. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Ólöf Ásta Ólafsdóttir og Ingbjörg Eiríksdóttir.

4. Hrafnhildur Ólafsdóttir. Ljáu mér eyra. Líðan kvenna á meðgöngu og í fæðingu eftir viðtal hjáljáu mér eyra: Afturvirk lýsandi rannsókn. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir og Valgerður Lisa Sigurðardóttir.

5. Steinunn Kr. Zophoniasdóttir. Upplifun kvenna af breytingaskeiðinu. Þema- og frásagnagreining. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir og Marianne Klinke.

Ljósmodir í sérfræðinami

Edda Sveinsdóttir. Lauk sérfræðinami í ljósmóðurfræði og hlaut í kjölfarið sérfræðiritindi

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild/Námsbraut í ljósmóðurfræði, Háskóla Íslands

Björkin, fæðingarstofa.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Ólöf Ásta Ólafsdóttir, heiðursfélagi Ljósmæðrafélags Íslands á 100 ára afmæli félagsins.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Emma Marie Swift, er í ritstjórn Ljósmæðrablaðsins.

Helga Gottfredsdóttir er í ritstjórn European Journal of Midwifery.

Ólöf Ásta Ólafsdóttir er í ritstjórn Ljósmæðrablaðsins.

Doktorsritgerð á árinu

Emma M. Swift. Efling eðlilegra fæðinga á tímum tæknivæðingar. Tækifæri og áskoranir á Íslandi = Promoting normal birth amid modern technology: Opportunities and challenges in Iceland. Reykjavík:Háskóli Íslands;2019. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir, Helga Zoega. Aðrir í doktorsnefnd: Kathrin Stoll, Melissa Avery, Rúnar Vilhjálmsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ásta Hlín Ólafsdóttir, Daði Már Kristófersson, Sigfríður Inga Karlsdóttir. Áhrif framköllunar fæðingar eftir 41. viku meðgöngu á fæðingarmáta og útkomu fæðinga. Læknablaðið. 2019;105(3): 115-23.

Sunna Símonardóttir, Helga Gottfredsdóttir. Ég var að feila á því eina sem kona á að geta gert: orðræðugreining á frásögnum kvenna sem áttu í erfiðleikum með brjóstgjöf. Ljósmæðrablaðið. 2019;1(97) 30-36.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Hrólfssdóttir L, Gunnarsdóttir I, Birgisdóttir BE, Hreiðarsdóttir IT, Smarason AK, Hardardóttir H, Halldórsson TI. Can a Simple Dietary Screening in Early Pregnancy Identify Dietary Habits Associated with Gestational Diabetes? Nutrients. 2019;11(8):1868. doi:10.3390/nu11081868

Hrólfssdóttir L, Halldórsson TI, Birgisdóttir BE, Hreiðarsdóttir IT, Hardardóttir H, Gunnarsdóttir I. Development of a dietary screening questionnaire to predict excessive weight gain in pregnancy. Matern Child Nutr. 2019;15(1):e12639

Jonsdóttir SS, Steingrimsdóttir T, Thome M, Oskarsson GK, Lydsdóttir LB, Ólafsdóttir H, Sigurdsson JF, Swahnberg K. Pain management and medical interventions during childbirth among perinatal distressed women and women dissatisfied in their partner relationship: A prospective cohort study. Midwifery. 2019;69:1-9.

Nieuwenhuijze MJ, Thompson SM, Gudmundsdóttir EY, Gottfredsdóttir H. Midwifery students' perspectives on how role models contribute to becoming a midwife: A qualitative study [published online ahead of print, 2019 Oct 11]. Women Birth. 2019;51871-5192(19)30210-0. doi:10.1016/j.wombi.2019.08.009

Sigurðardóttir VL, Gamble J, Guðmundsdóttir B, Sveinsdóttir H, Gottfredsdóttir H. Processing birth experiences: A content analysis of women's preferences. Midwifery. 2019;69:29-38. doi:10.1016/j.midw.2018.10.016

Sveinsdóttir E, Gottfredsdóttir H, Vernhardsdóttir AS, Tryggvadóttir GB, Geirsson RT. Effects of an intervention program for reducing severe perineal trauma during the second stage of labor. Birth. 2019;46(2):371-8.10.1111/birt.12409

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum á árinu: 5 þar af 1 boðsfyrirlestur

Skrifstofa fjármála

Tengiliður: Elísabet Guðmundsdóttir

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Skuladóttir SS, Gudmundsdóttir E, Mogensen B, Masdóttir HR, Gudmundsdóttir H, Jonsdóttir LA, Sigurthorsdóttir I, Torfadóttir JE, Thorsteinsdóttir T. Hip fractures among older people in Iceland between 2008 and 2012. Int J Orthop Trauma Nurs. 2019;32:27-31. doi:10.1016/j.ijotn.2018.06.001

Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar og lækninga

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Magnús Gottfredsson.

Euro-SpA: Sam-evrópskt skráarverkefni um sóragigt og hryggigt. Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Löve, Árni Geirsson.

Kostnaður vegna notkunar á heilbrigðisþjónustu meðal sjúklinga með brjóstverki á hjartagátt: Tengsl við andlega líðan. Erla Svansdóttir, Karl Andersen, Helga Margrét Skuladóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Elísabet Benedikz.

Kostnaður vegna notkunar á heilbrigðisþjónustu meðal sjúklinga með brjóstverki á hjartagátt: Tengsl við andlega líðan. Erla Svansdóttir, Karl Andersen, Helga Margrét Skuladóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Elísabet Benedikz.

Saga um sjálfnefmissjúkdóma veldur ekki aukinni áhættu á framgangi göðkynja einstofna mótefnahækkunar. Sigurður Yngvi Kristinsson, Þorvarður Löve.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Magnús Gottfredsson.

Missed Nursing Care, Teamwork, Staffing, Leadership and Quality Outcomes in Hospitals and Nursing Homes in Iceland. Helga Bragadóttir, Beatrice J. Kalisch, Ingbjörg Hjaltadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands – doktorsstyrkir rannsóknasjóðs

Bætt greining samfélagslungnabólgu sem krefst innlagnar á sjúkrahús. Magnús Gottfredsson, Kristján Godsk Rögnvaldsson (styrkur til þriggja ára).

Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarfræðum

Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Kristján Godsk Rögnvaldsson, Magnús Gottfredsson.

Horizon 2020, COST verkefni

Forgangsröðun í hjúkrun RAN-CARE. Íslenskir rannsakendur Helga Bragadóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Elfa Þóll Grétarsdóttir, Sigrún Gunnarsdóttir.

Samtök um sármedferð (SUMS)

Þrýstingssárávarnir. Hulda Margrét Valgarðsdóttir.

Vísindasjóður félags íslenskra gigtlækna (VFÍG)

Sam-evrópskt skráarverkefni um sóragigt og hryggkt. Euro-SpA: Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Jón Löve, Árni Geirsson.

Doktorsnemar

Berglind Eva Benediktsdóttir. Ný öfrenni sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórunn Guðjónsson.

Birna Ásbjörnsdóttir. Meals, microbiota and mental health among children and adolescents. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir, Bertrand Lauth, Ingibjörg Karlsdóttir, Magnús Gottfredsson.

Kristín Sigurjónsdóttir. Áhættuþættir sóragigtar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þorvarður Jón Löve, Björn Guðbjörnsson.

Kristján Godsk Rögnvaldsson. Bætt greining samfélagslungnabólgu á Landspítala. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Meðleiðbeinandi: Agnar Bjarnason.

Marija T. Markovic. Infectious Diseases in the Faroe Islands: Clinical Characteristics and Pathogens (FAPI study). Læknadeild, University of Southern Denmark. Leiðbeinandi: Court Pedersen. Meðleiðbeinendur: Shahin Gaini, Magnús Gottfredsson.

Ólafur Pálsson: Meðferðarárangur við Sóragigt – samstarfsverkefni Háskóla Íslands og Háskólans í Lundi, Svíþjóð. Leiðbeinendur: Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Jón Löve.

Meistararnemar

Jóhanna Lind Guðmundsdóttir. Kulnun nýtskrifaðra hjúkrunarfræðinga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Birna Flygenring. Umsjónarkennari: Hrunn Scheving Thorsteinsson.

Lovisa Björk Ólafsdóttir. The accuracy of adenosine triphosphate (ATP) to assess microbial contamination. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Ólafur Guðlaugsson situr í meistaránámsnefnd.

Magna Jónmundsdóttir. Lífsgæði sjúklinga sem fara í aðgerð vegna æxlis í lungna og mat þeirra á þjónustu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Zoëga. Meðleiðbeinandi: Brynja Ingadóttir.

Monika Freysteinsdóttir. DCML-skortur; rannsókn á erfðabáttum, klíniskri sjúkdómsháttum og ónámissvörum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Magnús Gottfredsson. Leiðbeinandi: Sigrún Reykdal.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Helga Bragadóttir, hjúkrunarfræðingur, PhD, prófessor, forstöðumaður fræðisviðs í hjúkrunarstjórnun tekin inn í Bandarísku hjúkrunarakademiuna (American Academy of Nursing).

Magnús Gottfredsson fékk úthlutað fræðimansibúð í Jónshúsi, Kaupmannahöfn í 4 vikur (apríl-maí 2019) á vegum Alþingis.

Magnús Gottfredsson er forseti norræna samtaka sýknafræðinga og smitsjúkdómalækna (Nordic Society for Clinical Microbiology and Infectious Diseases, NSCMID).

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita á árinu

Hrunn Sch. Thorsteinsson er í ritnefnd ritryndra greina Tímarits félags hjúkrunarfræðinga.

Magnús Gottfredsson er ritstjóri og ábyrgðarmaður Læknablaðsins.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hannes Bjarki Vigfússon, Hörður Snævar Hardarson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Ólafur Guðlaugsson. Lyme sjúkdómur á Íslandi – Faraldsfræði á árunum 2011-2015. Læknablaðið. 2019;105(2):63-70. doi:10.17992/lbl.2019.02.215.

Tómas Guðbjartsson, Engilbert Sigurðsson, Magnús Gottfredsson, Ólafur Már Björnsson, Gunnar Guðmundsson. Hæðarveiki og tengdir sjúkdómar. Læknablaðið. 2019;105(11):499-507. doi: 10.17992/lbl.2019.11.257

Sigrún Rut Kristjánisdóttir, Þóra Steingrimsdóttir, Gerður Gröndal, Ragnheiður I Bjarnadóttir, Kristjana Einarsdóttir, Björn Guðbjörnsson, *ICEBIO-hópurinn: Arnór Víkingsson, Árni Jón Geirsson, Björn Guðbjörnsson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Gerður Gröndal, Guðrún Björk Reynisdóttir, Gunnar Tómasson, Helgi Jónsson, Kristján Erlendsson, Kristján Steinsson, Ragnar Freyr Ingvarsson, Sigríður Valtýsdóttir, Þorvarður Jón Löve, Þórunn Jónsdóttir, Sigrún Rut Kristjánisdóttir. Fæðingarsaga kvenna með alvarlega liðbólgu sjúkdóma. Læknablaðið. 2019;105(6):267-75. doi: 10.17992/lbl.2019.06.235

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Amele S, Peters L, Sluzhynska M, Yakovlev A, Scherrer A, Domingo P, Gerstoff J, Viard J, Gisinger M, Flisiak R. Establishing a hepatitis C continuum of care among HIV/hepatitis C virus coinfecting individuals in Euro SIDA [Gottfredsson M]. HIV Med. 2019;20(4):264-73. doi: 10.1111/hiv.12711

Arason AJ, Joelsón JP, Valdimarsdóttir B, Sigurðsson S, Guðjónsson A, Halldorsson S, Johannsson F, Rolfsson O, Lehmann F, Ingthorsson S, Cherek P, Guðmundsson GH, Gardarsson FR, Page CP, Baldursson O, Guðjónsson T, Krickler JA. Azithromycin induces epidermal differentiation and multivesicular bodies in airway epithelia. Respir Res. 2019;20(1):129. doi:10.1186/s12931-019-1101-3

Bragadóttir H, Kalisch BJ, Berghóra Tryggvadóttir G. The extent to which adequacy of staffing predicts nursing teamwork in hospitals. J Clin Nurs. 2019;28(23-24):4298-4309. doi:10.1111/jocn.14975

Bragadóttir H, Potter T. Educating nurse leaders to think globally with international collaborative learning. Nordic Journal of Nursing Research. 2019;39(4):186-90. doi:10.1177/2057158519856271

Burmeister EA, Kalisch BJ, Xie B, Doumit MA, Lee E, Ferraresion A, Terzioğlu F, Bragadóttir H. Determinants of nurse absenteeism and intent to leave: an international study. Journal of nursing management. 2019;27(1):143-53. doi:10.1111/jonm.12659

Cassini A, Hogberg LD, Plachouras D, Quattrocchi A, Hoxha A, Simonsen GS, Colomb-Cotinat M, Kretzschmar ME, Devleeschauwer B, Cecchini M, Ouakrim DA, Oliveira TC, Struelens MJ, Suetens C, Monnet DL, Strauss R, Mertens K, Struyf T, Catry B, Latour K, Ivanov IN, Dobrev EG, Andrasevic AT, Soprek S, Budimir A, Paphitou N, Zemlickova H, Olsen SS, Sonksen UW, Martin P, Ivanova M, Lyytikäinen O, Jalava J, Coignard B, Eckmanns T, Abu Sin M, Haller S, Daikos GL, Gikas A, Tsiodras S, Kontopidou F, Toth A, Hajdu A, Guolaugsson O, Kristinnson KG, Murchan S, Burns K, Dstát PP, Gagliotti C, Dumpis U, Liuiemiene A, Perrin M, Borg MA, de Greeff SC, Monen JCM, Koek MBG, Elstrom P,

Zabicka D, Deptula A, Hryniewicz W, Canica M, Nogueira PJ, Fernandes PA, Manageiro V, Popescu GA, Serban RI, Schreterova E, Litvova S, Stefkovicova M, Kolman J, Klavs I, Korosec A, Aracil B, Asensio A, Perez-Vazquez M, Billstrom H, Larsson S, Reilly JS, Johnson A, Hopkins S, Burden Amr Collaborative G. Attributable deaths and disability-adjusted life-years caused by infections with antibiotic-resistant bacteria in the EU and the European Economic Area in 2015: a population-level modelling analysis. Lancet Infect Dis. 2019;19(1):56-66. doi:10.1016/s1473-3099(18)30605-4.

Latham NH, Doyle JS, Palmer AV, Vanhommerig JW, Agius P, Goutzamanis S, Li Z, Pedrana A, Gottfredsson M, Bouscaillou J, Luhmann N, Mazhnaya A, Altice FL, Saeed S, Klein M, Falade-Nwulia OO, Aspinall E, Hutchinson S, Hellard ME, Sacks-Davis R. Staying hepatitis C negative: A systematic review and meta-analysis of cure and reinfection in people who inject drugs. Liver international : official journal of the International Association for the Study of the Liver. 2019;39(12):2244-60. doi:10.1111/liv.14152.

Markovic MT, Gottfredsson M, Mitic MT, Gaini S. Focus of infection and microbiological etiology in community-acquired infections in hospitalized adult patients in the Faroe Islands. BMC Infect Dis. 2019;19(1):16. doi: 10.1186/s12879-018-3650-3.

Pálsson O, Love TJ, Gunnarsdóttir AI, Gunnarsson PS, Runarsdóttir EE, Krogh NS, Guðbjörnsson B. Patients with psoriatic arthritis who are not eligible for randomised controlled trials for TNF inhibitors have treatment response and drug survival similar to those who are eligible. RMD Open. 2019;5(2):e000984. doi:10.1136/rmdopen-2019-000984

Todorovic Markovic M, Pedersen C, Gottfredsson M, Todorovic Mitic M, Gaini S. Epidemiology of community-acquired sepsis in the Faroe Islands—a prospective observational study. Infect Dis. 2019;51(1):38-49. doi:10.1080/23744235.2018.1511056

Vesteinsdóttir E, Helgason KO, Sverrisson KO, Guðlaugsson O, Karason S. Infections and outcomes after cardiac surgery—The impact of outbreaks traced to transesophageal echocardiography probes. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(7):871-8. doi:10.1111/aas.13360

Vesteinsdóttir E, Helgason KO, Sverrisson KO, Guðlaugsson O, Karason S. Infections and outcomes after cardiac surgery—The impact of outbreaks traced to transesophageal echocardiography probes. Acta Anaesthesiol Scand. 2019;63(7):871-78. doi:10.1111/aas.13360

Vesteinsdóttir E, Myrdal G, Sverrisson KO, Skarphedinsdóttir SJ, Guðlaugsson O, Karason S. ARDS from miliary tuberculosis successfully treated with ECMO. Respir Med Case Rep. 2019;26:165-7. doi:10.1016/j.rmcr.2019.01.005

Vesteinsdóttir E, Myrdal G, Sverrisson KO, Skarphedinsdóttir SJ, Guðlaugsson O, Karason S. ARDS from miliary tuberculosis successfully treated with ECMO. Respiratory medicine case reports. 2019;26:165-67. doi:10.1016/j.rmcr.2019.01.005

Önnur ritverk

Ásdís Elfarsdóttir Jelle. Sýkingavarnir á sjúkrahúsum. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2019;95(3): 46-8.

Íris Dögg Guðjónsdóttir, Elsa Kristín Sigurðardóttir, Helga Bragadóttir. Matarsóun á hjúkrunarheimilum. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2019;2(95):75-9.

Magnús Gottfredsson. Langhlaupið fyrir sjúklingana. Vísindi á vordögum 2019. Læknablaðið 2019, fylgirit 102. Sótt af <https://www.laeknabladid.is/fylgirit/fylgirit/2019/fylgirit-102/leidari/>

Þorsteinn Jónsson. Skýr rödd – virkir þáttakendur. Tímarit Hjúkrunarfræðinga. 2019;95(1):38.

Auk þess hafa starfsmenn skrifstofunnar haldið fjölda fyrirlestra og sýnt veggspjöld á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

